

Vastaanottaja
Helsingin kaupunki
Kaupunkiympäristön toimiala

Asiakirjatyyppi
Lähtötietoanalyysi

Päivämäärä
27.2.2020

MELLUNKYLÄN KÄVELY- JA PYÖRÄILY-YMPÄRISTÖN JA KAUPUNKITILOJEN ANALYYSI JA VISIOTYÖ **LÄHTÖTIETOANALYYSI**

SISÄLTÖ

1.	Johdanto	3
2.	Tarkastelualue ja sijainti	5
2.1	Kontula	5
2.2	Vesalan eteläosan kerrostaloalue	6
2.3	Mellunmäki	6
3.	Strateginen suunnittelu	7
3.1	Kaupunkiuudistus	7
3.2	Hiilineutraalisuus tavoite 2035	7
3.3	Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen strategiat	7
3.4	Kaavatöiden aikataulut	7
4.	Maankäytön suunnittelu	9
4.1	Maankäytön yleissuunnittelu	9
4.1.1	Maakuntakaava	9
4.1.2	Yleiskaava 2050	9
4.1.3	Östersundomin yhteinen yleiskaava	11
4.2	Muut hankkeet	11
4.2.1	Täydennysrakentaminen	11
4.2.2	Kontulan kerrostaloalueen täydennysrakentamisperiaatteet ja asemanseutujen asemakaavoitus	12
4.3	Asemakaavoitus, voimassa olevat	12
4.4	Asemakaavoitus, valmisteilla olevat	12
4.4.1	Kontulan ostoskeskus	12
4.4.2	Keinutie 9	12
4.4.3	Leikkikuja 5	13
4.4.4	Mellunmäen keskus	13
4.4.5	Mellunmäki, Ounasvaarantie 2 ja Pallaksentie 1	13
4.4.6	Saariseläntie 3	13
4.5	Liikennesuunnitelmat	13
4.5.1	Raide-Jokeri 2	13
4.5.2	Raide-Jokeri 3	13
4.5.3	Ilmasilta	14
4.5.4	Metro Östersundomiin	14
4.5.5	Pyöräliikenteen tavoiteverkko	14
4.5.6	Lirokujan ja Keinulaudantien liikennesuunnitelma	15
4.5.7	Mellunmäentien ja Ounasvaarantien liikennesuunnitelma	15
4.5.8	Mellunmäentien, Saariseläntien ja Pyhätunturintien liikennesuunnitelma	15
4.6	Ajankohtaiset katu- ja viheralueiden hankkeet	16
5.	Rakennettu ympäristö	17
5.1	Alueen rakentamisen historia	17

5.1.1	Rakennus- ja kulttuurihistoria	18
5.1.2	Suojeluarvot	18
5.2	Maanomistus	20
5.3	Kadut ja aukiot	20
5.3.1	Korttelirakenne, pihat ja puistot	21
6.	Luontoarvot ja maisema	22
6.1	Viher- ja sinirakenne	22
6.1.1	Viherrakenne	22
6.1.2	Siniverkosto	23
6.2	Topografia ja maaperä	25
6.3	Arvokkaat luontokohteet	26
7.	Palvelut	27
8.	Liikenne ja reitit	28
8.1	Katuverkko	28
8.2	Jalankulun ja pyöräilyn reitistöt	28
8.3	Melu	29
9.	Käyttäjälähtöinen tutkimus ja vuorovaikutus	30
9.1	Vuorovaikutustyöt alueella	30
9.2	Havainnointitutkimuksia	30

1. JOHDANTO

Työ käsittää Mellunkylän alueen kävely- ja pyöräily-ympäristöjen ja kaupunkitilojen analyysin ja visioinnin. Työ laaditaan Mellunkylän kaupunki uudistusprosessin, alueen suunnitteluperiaatteiden ja asemakaavoituksen tueksi. Työssä analysoidaan keskeiset jalankulku- ja pyöräily-ympäristöt ja julkiset kaupunkitilat ja niiden vetovoimakohteet ja kehittämistarpeet eri asukasryhmien kannalta, jonka pohjalta laaditaan visio Mellunkylän kävely- ja pyöräily-ympäristöjen kehittämiseksi.

Kasvava ja tiivistyvä Helsinki

Helsingin kaupunki on uuden yleiskaavan (tullut voimaan 5.12.2018) myötä valinnut edistää Helsingin kasvua tiiviiksi raideliikenteeseen tukeutuvaksi verkostokaupungiksi. Kasvu pohjautuu kaupunkirakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen hyvien joukkoliikennedyhteyksien varrella. Raidejoukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen maankäytön ja liikenteen suunnittelun keinoin edesauttaa mm. päästövähennystavoitteisiin pääsyssä.

Tarjouspyyntö

Helsingin kaupunkistrategiassa 2017-2021 visiona on, että kaikki kaupunginosat ovat eläviä, turvallisia ja viihtyisiä. Täydennysrakentaminen tukee kaupunginosien elinvoimaisuutta ja myönteistä kehitystä. Helsingin asukasmäärän kasvaessa tarvitaan uusia asuntoja. Täydennysrakentamalla hyvien joukkoliikennedyhteyksien varteen tuetaan raideliikenteen verkostokaupungin kehittämisen edellytyksiä. Uusi yleiskaava antaa täydennysrakentamiselle myös määrällistä ohjausta.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

Mellunkylä täydennysrakentamisen kaupunki uudistuskohde

Täydennysrakentamisen ja maankäytön suunnittelun keinoin voidaan vähentää alueiden eriytymistä ja kaventaa alueiden välisiä hyvinvointieroja. Kontulan, Mellunmäen ja Vesalan vanhoille kerrostaloalueille laaditaan täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteita. Alueiden nykyisiä tai suunniteltuja asemaseutuja kehitetään ja keskeiset alueet suunnitellaan kaupunkimaisiksi.

Tarjouspyyntö

Mellunkylän alueella eriytymiskehitys on ollut voimakasta, jonka vuoksi Helsingin kaupunki on valinnut alueen täydennysrakentamisen kaupunki uudistus-kohteeksi, jonka myötä alueen palveluita kehitetään, ympäristöä suunnitellaan ja alueella osoitetaan täydennysrakentamista.

Tarjouspyyntö

Kävely ja pyöräily

Tiivistyvä joukkoliikennekaupunki on jo luonnostaan vähähiilinen. Raideliikenteen kasvun ja hiilineutraalin joukkoliikenteen avulla voidaan vähentää päästöjä. Maankäytön tiivistämisellä voidaan vähentää kuljettavia matkoja sekä parantaa joukkoliikenteen kustannustehokkuutta.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

Helsingin kaupungin tavoitteena on kehittää ja edistää pyöräilyä kaupungissa. Pyöräily on kävelyn ohella terveellinen, ympäristöstävällinen, taloudellinen ja demokraattinen liikkumismuoto, joka lisää kohtaamisia ja kanssakäymisiä.

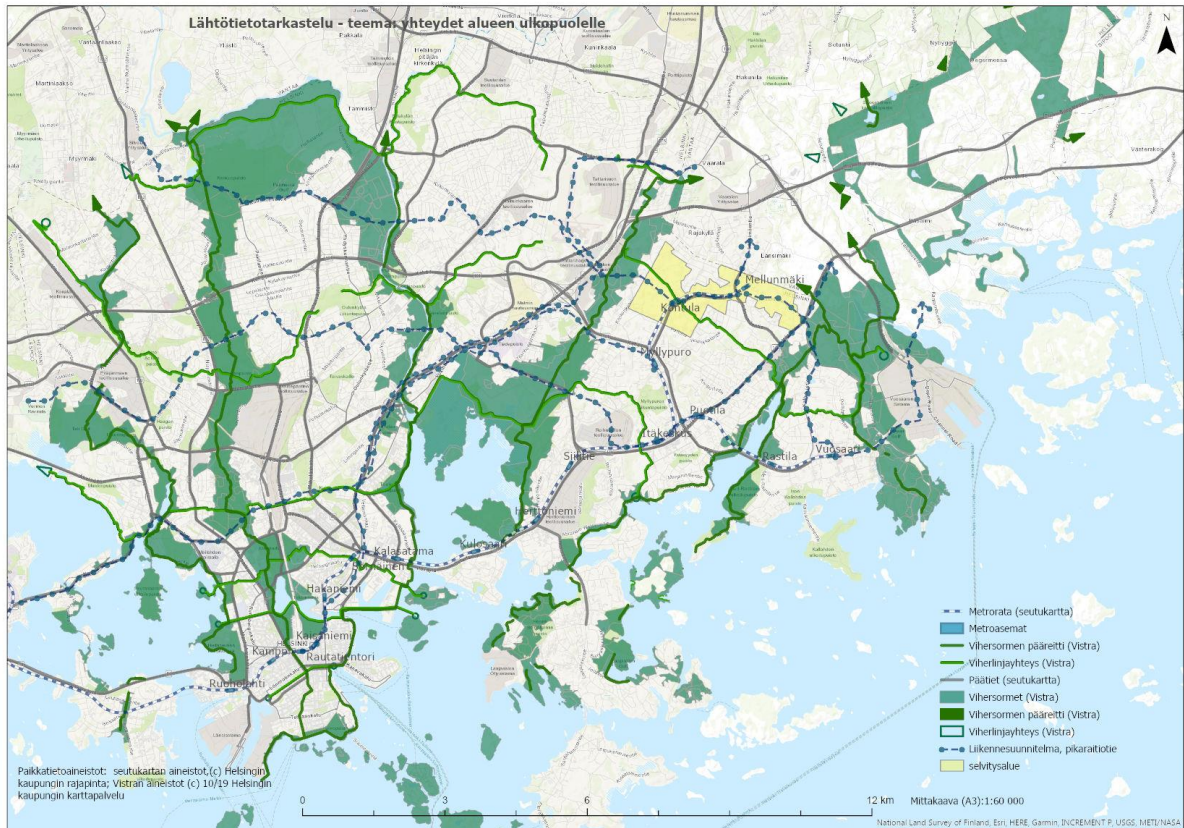
Tarjouspyyntö

Kävelyä ja pyöräilyä voidaan edistää suunnittelemalla kaupunkirakennetta niin, että asuminen, työpaikat, virkistyskohteet ja palvelut sijaitsevat käveltävässä ympäristössä ja lähellä toisiaan. Pyöräilyn sujuvuutta ja turvallisuutta voidaan parantaa laadukkailla pyöräilyreiteillä ja turvallisella pyöräpysäköinnillä.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

2. TARKASTELUALUE JA SIJAINTI

Suunnittelualue sijaitsee Helsingin itäpuolella Mellunkylän kaupunginosassa kahden vihersormen, Viikki-Kivikon ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston, välissä rajautuen Vantaan kuntarajaan. Mellunmäen asemalle päättyvä metrolinja yhdistää alueen poikittaissuunnassa läpi kaupungin. Aluetta ympäröivät vilkasliikenteiset liikenneväylät ovat Lahdenväylä, Myllymestarintie (Kehä I) ja Itäväylä. Tarkastelualue koostuu Kontulan metroaseman seudusta, Kontulantien itäosan asuinalueista ja Mellunmäen metroasemanseudusta sekä Mellunmäentien asuinalueesta.

2.1 Kontula

Kontula on 1960-luvulla kaavoitettujen asemakaavojen mukaan rakennettu kerrostaloalue. Se sijaitsee Itä-Helsingissä Mellunkylän kaupunginosassa, johon kuuluvat Kontulan lisäksi Kurkimäen, Kivikon, Vesalan ja Mellunmäen osa-alueet. Alueen läpi kulkee metrolinja, jonka paikallinen asema sijaitsee Kontulan ostoskeskuksen asemarakennuksen yhteydessä. Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

Kontulan alueen kerrostalot edustavat tyypillistä 1960-luvun arkkitehtuuria. Alueelle ominaista ovatkin suuret tontit, joiden väliin jää laajoja, lähes luonnontilaisia alueita. Metsälähiön läpi kulkevat Kontulantie ja metrorata rajaavat voimakkaasti alueen kahteen osaan. Kontulantien itäpuolelle jäävä kerrostaloalue on määritelty kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurin kannalta merkittäväksi alueeksi.

Ostoskeskuksen yhteyteen rakennettu metroasema ympäristöineen on tiiviisti rakennettua ja se muodostaa koko tarkastelualueen merkittävimmän liikenteen ja palveluiden solmukohtan.

Kontulan alueella sijaitsee useita monipuolisia liikunta- ja urheilupuistoja sekä pienempialaisia muunlaista kuten leikkipuistotoimintaa tarjoavia puistoja, jotka linkittyvät toisiinsa muodostaen laajoja viheraluekokonaisuuksia. Vehreät urheilualueet ja hoidetut puistot tukevat asukkaiden hyvinvointia ja tarjoavat mahdollisuuksia yhteisöllisyyteen ja kohtaamiseen. Puistokokonaisuudet muodostavat Kontulantien molemmille puolille omat kaupunginosapuistot.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

2.2 Vesalan eteläosan kerrostaloalue

Rauhallisen ja pienipiirteisen Vesalan ominaispiirteenä ovat vehreät asuntokadut ja alueen läpi kulkeva purouoma. Vesalan eteläosan alue muodostuu Kontulantien varteen rakennetusta kerrostalovyöhykkeestä, joka on rakentunut pääosin 1980-luvulla. Alueella sijaitsee myös tärkeä viheralue, Aarrepuisto.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

2.3 Mellunmäki

Mellunmäen alue sijoittuu Vantaan rajalle ja se on topografialtaan melko yhtenäistä korkeaa mäkiäaluetta. Alue hahmottuu kokonaiskuvaltaan vehreänä ja rakennuskannaltaan melko yhtenäisenä alueena, jonka asuinalueista suurin osa koostuu 1960- ja 1970-luvuilla rakennetuista tyypillisistä väljistä kerrostaloalueista. Mellunmäen metroaseman ympäristössä sijaitsee uudempia, 1980- ja 1990-luvuilla rakennettuja kerrostalokortteleita. Alueella on paljon eriluonteisia ja maisemakuvaltaan monipuolisia viheralueita. Aluetta halkoo itä-länsi-suunnassa kaarevasti kulkeva Mellunmäentie.

Alueella sisällä sijaitsevien viheralueiden lisäksi alueelta on hyvät yhteydet laajoille, Vantaan puolelle jatkuville viheralueille. Kallioisilta mäkiäalueilta kaukomaisemaan avautuvat näkymät kuuluvat alueen ominaispiirteisiin.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

3. STRATEGINEN SUUNNITTELU

3.1 Kaupunkiudistus

Helsingin kaupunkistrategian 2017-2019 tavoitteena on kehittää kaupungin kaikkia alueita elävinä, viihtyisinä ja omaleimaisina kaupunginosina, jotka asukkaat tuntevat omakseen. Asemakaavoituksella ja täydentävällä lisärakentamisella kaupunginosien eriytymistä voidaan vähentää ja alueiden hyvinvointieroja kaventaa sekoittamalla hallintamuotoja alueella ja rakentamalla aseman seuduille, hyvien yhteyksien lähelle.

Tarjouspyyntö

Kaupunkiudistus tarkoittaa rakentamista, ympäristön suunnittelua ja palveluiden kehittämistä. Mellunkylä on valikoitunut täydennysrakentamisen kaupunkiudistuskohteeksi alueen eriytymiskehityksen kääntämiseksi positiivisen suuntaan (alueellinen eriytymisen mittarit: koulutus, tulot, etnisyys).

Tarjouspyyntö

3.2 Hiilineutraalisuus tavoite 2035

Helsingin tavoitteena on olla hiilineutraali vuonna 2035. Silloin Helsingin alueelta syntyvät päästöt ovat yhtä suuret tai pienemmät kuin Helsingin alueen sitomat päästöt. Kaavoitus, uudis- ja korjausrakentaminen tarjoavat mahdollisuuksia päästä nykyistä parempiin energiatehokkuustavoitteisiin.

Tarjouspyyntö

3.3 Kävelyn ja pyöräilyn edistämisen strategiat

Kävelyn ja pyöräilyn edistämiseen viitataan sekä kaupungin että valtakunnallisissakin strategioissa. Kävelemisen, pyöräilyn ja raidejoukkoliikenteen edistäminen maankäytön ja liikenteen suunnittelulla auttaa myös päästövähennystavoitteeseen pääsyssä. Kävely on myös liikkumismuotona tasa-arvoinen ja lisää asukkaiden välisiä kohtaamisia ja kanssakäymistä.

Tarjouspyyntö

3.4 Kaavatöiden aikataulus

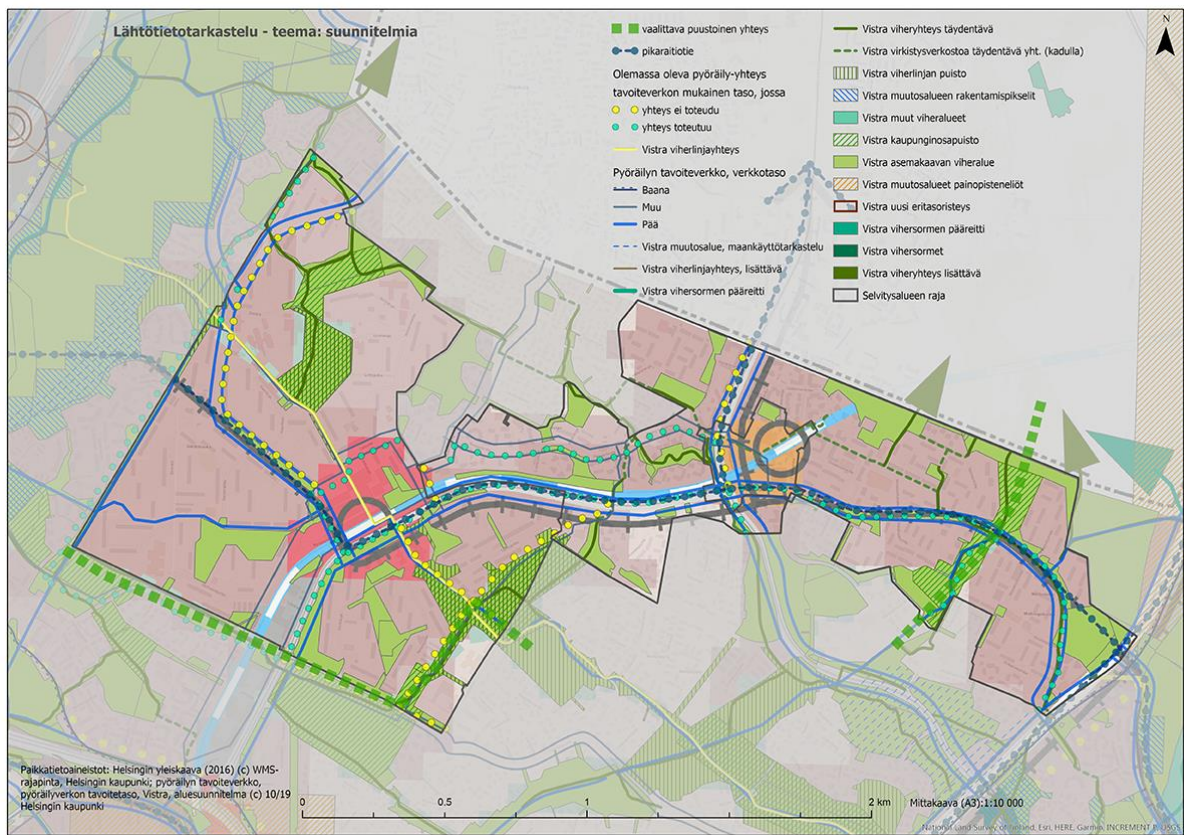
- Kaupunkiudistus Mellunkylän alueella on käynnistynyt syksyllä 2018.
- Kontulan kerrostaloalueen täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteiden laatiminen on käynnissä
- Mellunmäen ja Vesalan kerrostaloalueiden täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteiden tekeminen aloitetaan vuoden 2019 aikana.
- Mellunmäen keskustan kaavoitus on aloitettu uudestaan alkuvuodesta 2019.
- Kontulan ostoskeskysyhtiöt selvittävät yhteistyössä kaupungin kanssa keskustan täydennysrakentamisen potentiaalia tonteillaan kaavoituksen pohjaksi vuoden 2019 aikana.
- Alueella on käynnistynyt myös muita täydennysrakentamisen asemakaavahankkeita.
- Mellunkylään rakennetaan uusia asuntoja. Myös uusi linja-autotermiinaali ja liiketilaa on tulossa.
- Mellunmäen metroaseman alueelle on suunnitteilla uusia asuntoja ja päivittäistavarakauppa. Linja-autotermiinaali uudistuu asuntorakentamisen myötä.
- Kontulan keskukseen Keinulaudantien ja Lirokujan varteen suunnitellaan uusia asuintaloja.
- Mellunmäkeen Länsimäentien varteen Naulakallion ja Vaarnatien alueelle rakennetaan kerros- ja pientaloja.
- Asuntoja on tarkoitus rakentaa myös Ounasvaarantien ja Pallaksentien, vanhan ostoskeskuksen sekä Saariseläntien ja Pyhätunturintien alueille
- Tankovainion alueelle, Itäväylän eteläpuolelle rakennetaan uutta asuinalueita noin 800 asukkaalle. Rakentaminen on aloitettu kerrostaloista.

<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/esikaupungit/rakentaminen/mellunkyla>

Tarjouspyyntö

Kontulan ostoskeskuksen ja sen ympäristön kehittämiseksi on alueelle laadittu kaavaluonnos ja sen perusteella kaavaehdotuksia. Kontulan keskusta-alueen kehitystyö on edelleen käynnissä. Yleiskaavoituksen Esikaupunkien renessanssi -työhön liittyen Mellunkylän alueelle laadittiin alueellinen kehittämissuunnitelma vuonna 2011. Siinä todettiin täydennysrakentamisen potentiaalin olevan tonttien lisärakentamisessa ja esitettiin mm. alueelle tyypillisten jalankulun pääraittien kehittämistä ja viheryhteyskehittämistarpeet.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

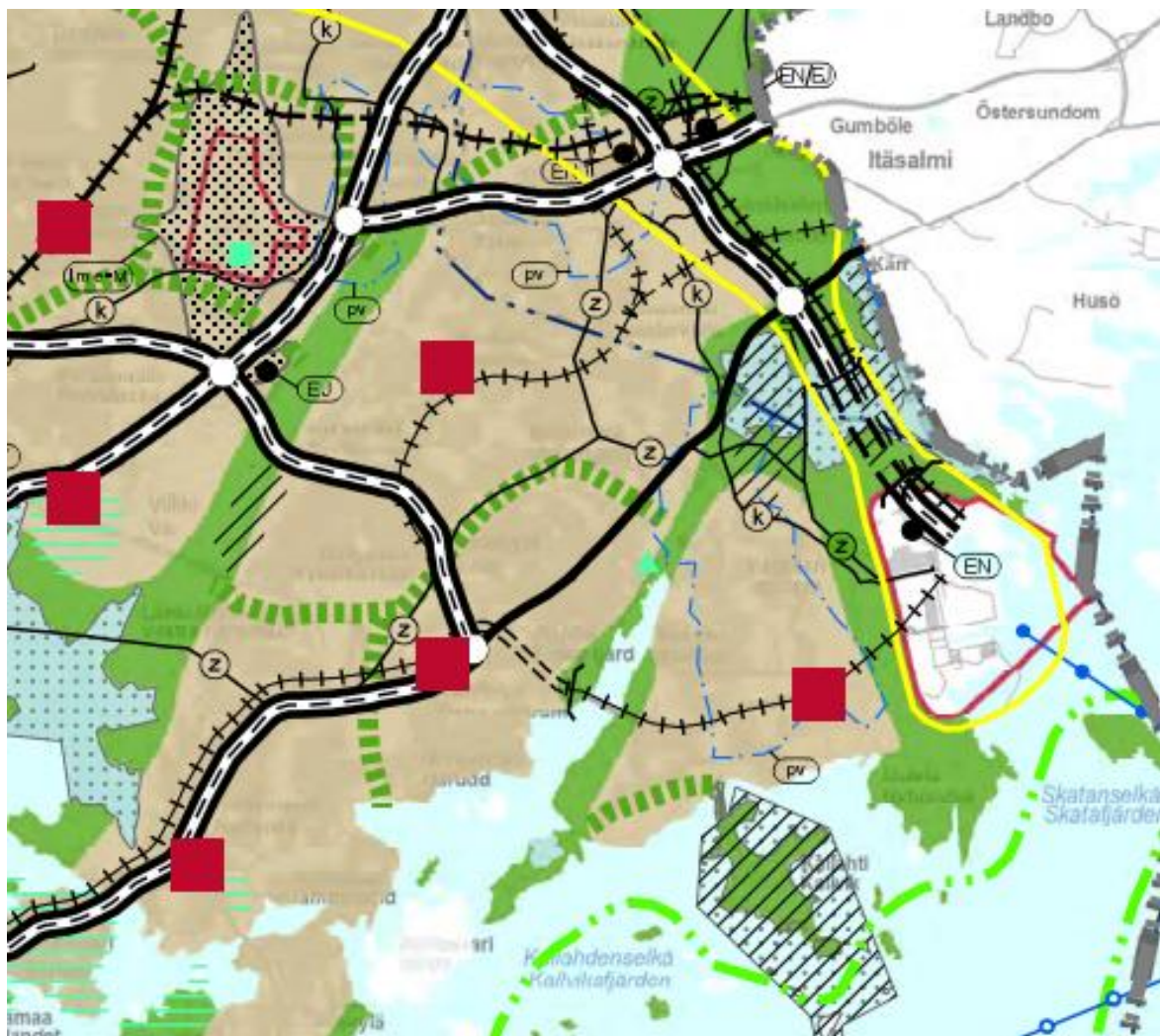
4. MAANKÄYTÖN SUUNNITTELU

4.1 Maankäytön yleissuunnittelu

4.1.1 Maakuntakaava

Uudenmaan maakuntakaavassa tarkastelualue on osoitettu taajamatoimintojen alueeksi, jonka keskellä sijaitsee keskustatoimintojen alue Kontulan metroaseman kohdalla ja jonka läpi kulkee seutuliikenteen rata. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa alue on osoitettu tiivistettäväksi ja sitä halkoo pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

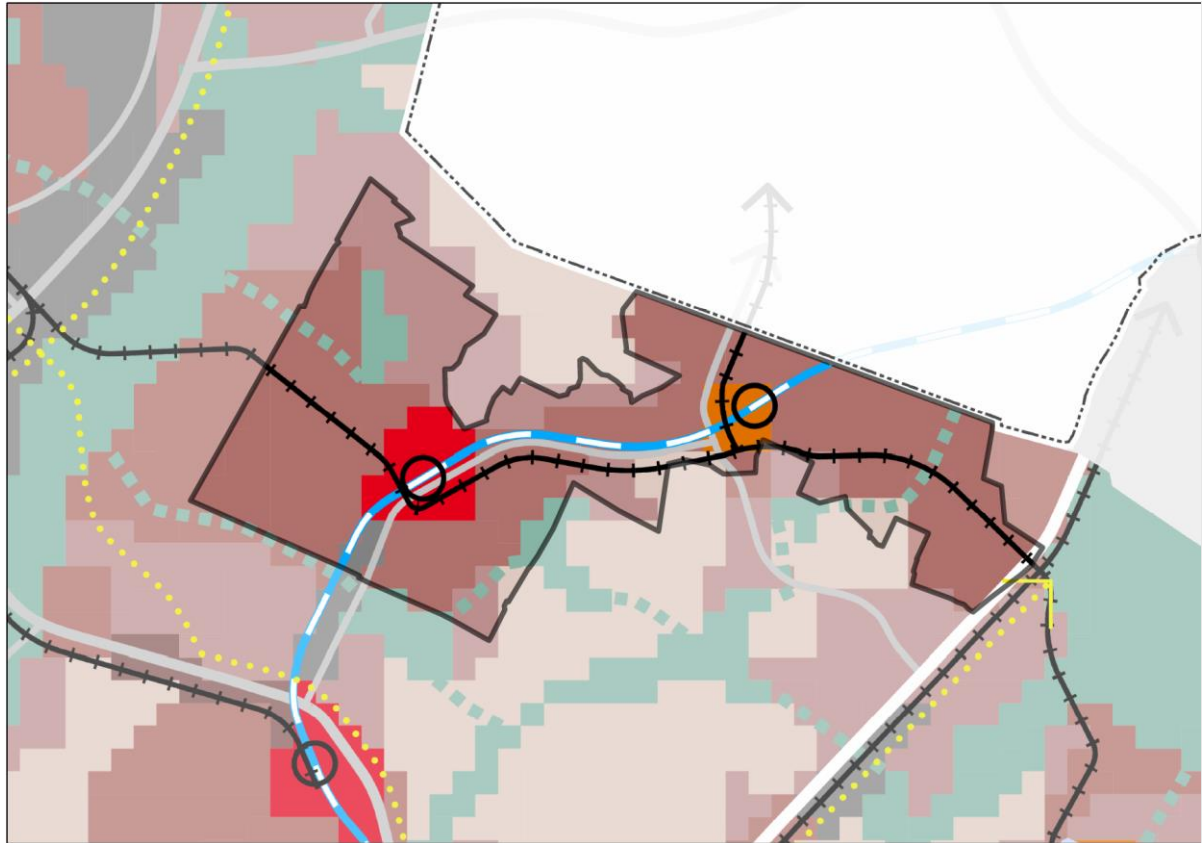
https://www.uudenmaanliitto.fi/files/18176/mkaava_081106.pdf

4.1.2 Yleiskaava 2050

Yleiskaava 2016 (tullut voimaan 5.12.2018) mahdollistaa Helsingin kasvun tiiviiksi kaupungiksi, jonka useita keskuksia yhdistää raideliikenne. Täydennysrakentamalla joukkoliikenneyhteyksien varten tuetaan raideliikenteen verkostokaupungin kehittämisen edellytyksiä.

Mellunkylään on yleiskaavassa merkitty alueen läpi kulkeva metro ja Raidejokeri II:n pikaraitiotievaraus sekä Vantaan ratikan päätepysäkki Mellunmäkeen. Kontulan keskusta on

osoitettu liike- ja palvelukeskustaksi C1 ja Mellunmäen keskusta lähikeskustaksi C3. Kerrostaloalueet on yleiskaavassa osoitettu asuntovaltaisiksi alueiksi A2 (korttelitehokkuus 1,0-2,0) sekä A3 (korttelitehokkuus 0,4-1,2). Yleiskaava osoittaa huomattavaa täydennysrakentamista alueelle, erityisesti metroasemien läheisyyteen.
Tarjouspyyntö

<https://www.hel.fi/hel2/ksv/julkaisut/esitteet/esite-2017-1-fi.pdf> (tarkastelualueen rajaus lisätty)

4.1.2.1 Yleiskaavan virkistys- ja viherverkosto 2050

Uuden Helsingin yleiskaavan virkistys- ja viherverkosto –teemakartta kuvaa kaupungin viherverkostoa. Säteittäiset vihersormet muodostavat keskeisen osa kaupungin viherverkostoa. Viikki-Kivikko –vihersormi sijoittuu tarkastelualueen länsipuolelle ja itäpuolella kulkee Itä-Helsingin kulttuuripuisto –vihersormi. Poikittaiset viher- ja virkistysyhteydet vahvistavat vihersormien sekä laajojen viheralueiden välisiä yhteyksiä. Lisäksi tarkastelualueella sijaitsee lukuisia kaupunginosapuistoja ja liikuntapuistoverkoston kohteita. Keskeisiä ovat myös seudulliset viheryhteydet kaupungin rajojen yli Vantaa ja Helsingin välillä ja laajemmin pääkaupunkiseudun viherkehän ja Helsingin kaupungin välillä.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

4.1.2.2 Yleiskaavan kaupunkiluonto 2050

Uuden yleiskaavan kaupunkiluontoteemakartta osoittaa kaupungin luonnonsuojelualueet ja muut kaupunkiluonnon kannalta keskeiset kokonaisuudet ja yhteydet. Tarkastelualueella sijaitsee Helsingin luonnonsuojeluohjelman metsäverkostotarkastelussa määriteltyjä yhteyksiä, siniverkoston kuuluvia puroja sekä koko kaupunkia koskeva niittyverkostovyöhyke.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

4.1.3 Östersundomin yhteinen yleiskaava

Osayleiskaava Kslk 2010-1035

Östersundomin alueelle, johon sisältyy alueita Helsingistä, Vantaalta ja Sipoosta, laaditaan oikeusvaikutteista maankäyttö- ja rakennuslain 46 §:n tarkoittama Helsingin, Vantaan ja Sipoon kuntien yhteinen yleiskaavaa.

<https://kartta.hel.fi/>

www.yhteinenostersundom.fi

Östersundomin yleiskaavan tavoitteena on, että Helsinki kasvaa rannikkoa pitkin itään, yleiskaavan mahdollistaessa 80 000 – 100 000 asukkaan ja 30 000 työpaikan sijoittumisen Östersundomiin.

www.yhteinenostersundom.fi

4.2 Muut hankkeet

4.2.1 Täydennysrakentaminen

Asumisen ja maankäytön toteutusohjelmassa 2016 on tavoitteeksi määritelty, että 40 % asuntorakentamisesta toteutuu täydennysrakentamisena. Vuosina 2012-2015 täydennysrakentamisen osuus valmistuneesta asuntotuotannosta on ollut keskimäärin vielä enemmän, 48 %. Täydennysrakentamisen haasteena on löytää ne suuntaviivat, joilla toteutetaan yleiskaavan antamia tavoitteita säilyttäen samalla oleellinen osa asukkaille tärkeistä alueen nykyisen ympäristön laatutekijöistä ja rakennetun ympäristön arvoista.

Kaupunginosatasolla täydennysrakentaminen auttaa ylläpitämään ja kehittämään niin julkisia kuin yksityisiä palveluita. Alueen sosiaalista tasapainoa on mahdollisuus vahvistaa eri väestö- ja ikäryhmien sekä alueen oman kaupunkikulttuurin tukemisella. Asuntotarjontaa voidaan monipuolistaa mm. uusilla esteettömillä asunnoilla. Yksittäiselle taloyhtiölle tonttikohtainen lisärakentaminen antaa mahdollisuuden peruskorjaustarpeiden rahoitukseen. Alueen kehittämisen osana tarkastellaan myös julkisia puisto- katu- ja aukiotiloja, jotka palvelevat tulevaisuudessa suurempaa asukasmäärää.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

4.2.2 Kontulan kerrostaloalueen täydennysrakentamisperiaatteet ja asemanseutujen asemakaavoitus

Muu suunnitelma 2015-012847

Kontulan kerrostaloalueelle laaditaan täydennysrakentamisperiaatteet ohjaamaan alueen kehittämistä sekä yksittäisten tonttien täydennysrakentamista.

<https://kartta.hel.fi>

Kontulan suunnitteluperiaatteiden tavoite on kehittää ostoskeskuksen ympäristöä sekä Kontulantien ja Kontulankaaren katutilaa kaupunkimaiseksi, sekä varautua suunnitellun Raidejokeri II:n rakentamiseen. Kontulan täydennysrakentaminen painottuu näille alueille. Mellunmäen ja Vesalan kerrostaloalueen täydennysrakentamisen periaatteet painottuvat Kontulantien, Mellunmäentien ja Länsimäentien varsille, sekä metroaseman kortteleihin. Mellunmäen keskusta kaavoitetaan uudestaan. Keskustan kaavoituksen painopisteenä on löytää kustannustehokas, mutta laadukas suunnitteluratkaisu, joka mahdollistaa yhteisöllisten ja julkisten palveluiden ja tilojen rakentumisen alueelle.

Tarjouspyyntö

4.3 Asemakaavoitus, voimassa olevat

Alue on asemakaavoitettu vuosina 1963-66. Suunnittelualueella on voimassa useita asemakaavoja, joista viimeisimmät ovat vahvistuneet vuonna 2017. Kerrostalotonttien kaavoitettu tehokkuus vaihtelee alle 0,5 tehokkuudesta yli yhden tehokkuuteen. Lirokujan ja Keinulaudantien vuonna 2017 vahvistuneessa asemakaavassa nro 12088 päästään jopa noin 2,5 tonttitehokkuuteen.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

Mellunmäen alueen asemakaavat ovat 1960-2010-luvuilta ja Vesalan kerrostaloalueen kaavat 1980-luvulta.

kartta.hel.fi

4.4 Asemakaavoitus, valmisteilla olevat

4.4.1 Kontulan ostoskeskus

Asemakaava 12245 2013-011059

Alueelle suunnitellaan uusia asuinrakennuksia Kontulantien ja Ostostien varteen sekä nykyisten liikerakennusten korotuksia ja laajennuksia joko asunnoilla tai toimitiloilla. Suunnittelu pohjautuu Kontulan keskuksen vuonna 2009 laadittuun kaavaluonnokseen.

<https://kartta.hel.fi>

4.4.2 Keinutie 9

Asemakaava 12526 2017-003110

Keinutie 9 tontille suunnitellaan uutta kahdeksankerroksista asuinkeirrostaloa. Uudet autopaikat sijoittuvat olemassa olevan pysäköintialueen yhteyteen.

<https://kartta.hel.fi>

4.4.3 Leikkikuja 5

Asemakaava 12552 2018-002512

Osoitteeseen Leikkikuja 5 suunnitellaan uusia asuinkerrostaloja. Tavoitteena on mahdollistaa kahden 8-kerroksisen asuinkerrostalon täydennysrakentaminen Leikkikujan varteen.

<https://kartta.hel.fi>

4.4.4 Mellunmäen keskus

Asemakaava 2019-001658

Mellunmäen metroaseman länsipäädyn kortteleihin suunnitellaan asuinkerrostaloja, opiskelija-asuntolaa, päivittäistavarakauppaa, palvelu- ja liiketiloja ja Vantaan suunnalta tulevan raitiolinjan päätepysäkkiä. Asemakaavan muutos koskee tonttia 47200/10 ja korttelialueita 47225, 47230, 47329 ja 47330. Alueelle on lähdetty tekemään uutta asemakaavaa Vantaan raideyhteyden kehittymisen myötä ja koska alueella voimassa olevan asemakaavan mukainen maankäytön ratkaisu ei ole toteutunut. Kaupunkikuvallisena ja toiminnallisena tavoitteena on Mellunmäen metroaseman ympäröivän alueen kehittäminen tiiviiksi alueelliseksi lähikeskukseksi ja merkittäväksi julkisen liikenteen solmukohtaksi.

<https://kartta.hel.fi>

4.4.5 Mellunmäki, Ounasvaarantie 2 ja Pallaksentie 1

Asemakaava 12371 2014-004718

Alueelle suunnitellaan uudisrakentamista siten että nykyinen avoin korttelirakenne muuttuu kantakaupunkimaiseksi umpikortteliksi. Pääasiallinen käyttötarkoitus tulee edelleen olemaan asuminen.

<https://kartta.hel.fi>

4.4.6 Saariseläntie 3

Asemakaava 2019-004138

Asemakaavan muutoksella siirretään asuinrakennuksen paikkaa osoitteessa Saariseläntie 3, liikenteellisesti ja kaupunkikuvallisesti sopivampaan paikkaan ja rakennusoikeutta nostetaan 280 k-m². Tontin 47208/9 pysäköintilaitoksen laajennus mahdollistetaan sallimalla toisen kellarikerroksen rakentaminen.

<https://kartta.hel.fi>

4.5 Liikennesuunnitelmat

4.5.1 Raide-Jokeri 2

Runkobussilinja 560 eli Jokeri 2 pyritään tulevaisuudessa korvaamaan pikaraitiotiellä. Tällä hetkellä Raide-Jokeri 2:n on suunniteltu kulkevan reittiä Vuosaari – Mellunmäki – Kontula – Malmi – Tuomarinkylä – Paloheinä – Kuninkaantammi – Myyrmäki. Raide-Jokeri 2:n varrella on työpaikkoja ja paljon virkistysalueita. Jos linja päätetään toteuttaa, sen rakentaminen olisi mahdollista aikaisintaan 2030-luvulla. Myös reitin vaiheittainen toteuttaminen on mahdollista. Silloin osa reitistä liikennöitäisiin pikaraitiotienä ja osa runkobussiyhteytenä pikaraitiotien valmistumiseen saakka.

<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/mellunkyla/liikenne#!/node/18679>

4.5.2 Raide-Jokeri 3

Pikaraitiotie Raide-Jokeri 3 Mellunmäestä lentoasemalle yhdistää luontevasti muun muassa Länsimäen ja Hakunilan alueet Helsingin seudun raideliikenneverkkoon mahdollistaen uudella tavalla Itä-Vantaan kaupunkirakenteen kehittämisen uusine asumis- ja liiketoimintaympäristöineen.

https://www.vantaa.fi/instancedata/prime_product_julkaisu/vantaa/embeds/vantaawwwstructure/141304_Raportti_Raide-Jokeri3_alustava_yleissuunnitelma.pdf

4.5.3 Ilmasilta

Ilmasilta (ent. Tattarisilta) on Lahdenväylälle, Kehä I:n ja Porvoonväylän välille suunniteltu eritasoliittymä, joka yhdistää Kivikonlaidan ja Tattariharjuntien toisiinsa. Liittymä parantaa huomattavasti pääsyä Tattarisuolle ja Kivikon teollisuusalueelle. Silta myös muodostaa uuden jalankulku- ja pyöräilyreitit Malmin ja Kivikon välille. Lisäksi Raide-Jokeri 2 -pikaraitiotien rakentaminen edellyttää Ilmasiltaa nykyisten suunnitelmien valossa. Sillan toteutumisen aikataulu on avoinna.

<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/mellunkyla/liikenne#ilmasilta>

4.5.4 Metro Östersundomiin

Metrolinjan jatkuminen itään Östersundomiin saakka on tulevaisuudessa mahdollista. Yhtenä vaihtoehtona on metrolinjan jatkuminen Mellunmäestä. Uusia metroasemia olisi kaksi Vantaalla, kolme Helsingissä ja yksi Sipoossa. Radan linjauksesta on olemassa useita vaihtoehtoja. Metrوران rakentaminen voisi alkaa aikaisintaan 2030 tienoilla.

Myös pikaraitiotien mahdollisuutta Östersundomiin on tutkittu. Silloin linja olisi suoraan Raide-Jokerin jatke.

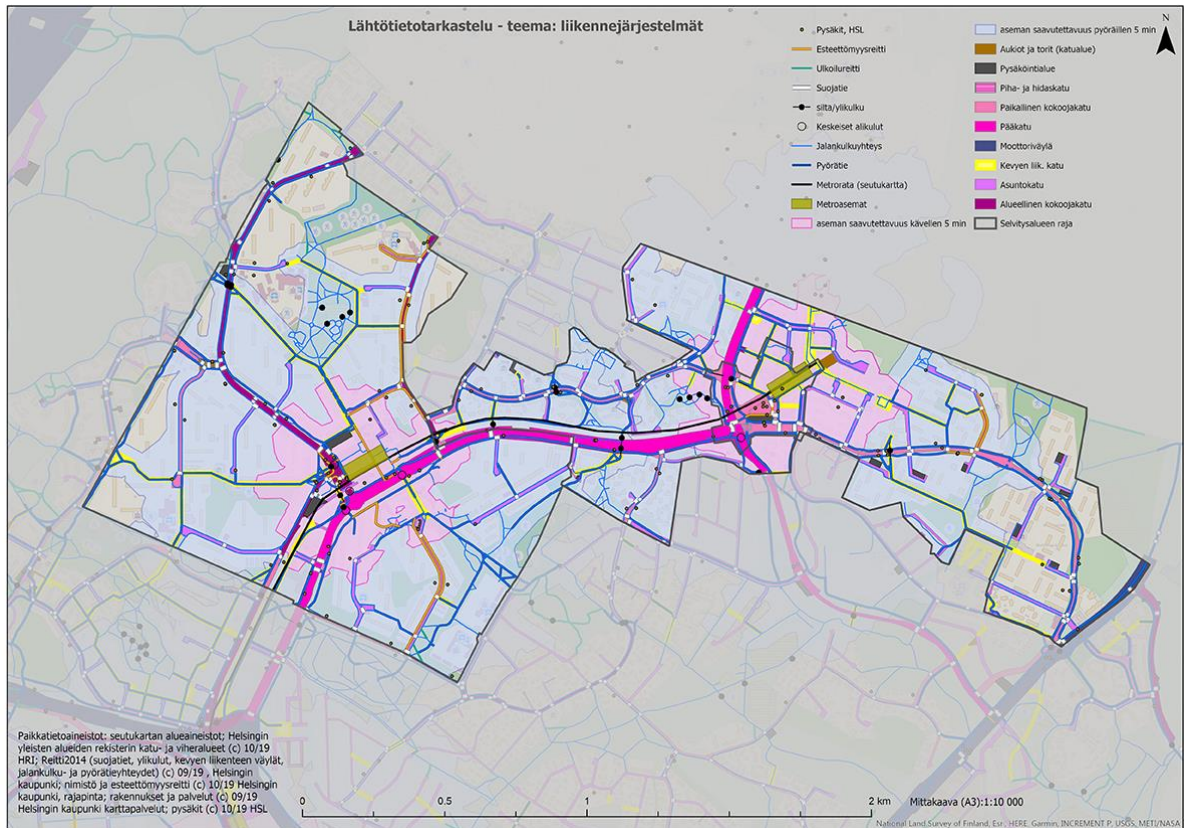
<https://www.uuttahelsinki.fi/fi/mellunkyla/liikenne#!/node/18680>

4.5.5 Pyöräliikenteen tavoiteverkko

Esikaupunkialueiden pyöräliikenteen tavoiteverkko yhdessä pyöräliikenteen suunnitteluohjeen kanssa antavat suuntaviivat pyöräliikenteen kehittämiseksi esikaupunkialueilla. Tavoitteena on luoda suoraa, sujuvia ja turvallisia reittejä. Pyöräliikenteen erottaminen jalankulusta on keskeisessä asemassa esikaupunkialueiden pyöräliikenteen laadun parantamisessa. Tavoiteverkon mukaisten yhteyksien toteutus on esitetty vuosille 2017-2050.

Esikaupunkialueilla pyöräliikenteen kehittäminen keskittyy lähitulevaisuudessa ensisijaisesti pyöräilyn laatukäytävien muodostaman verkon, ns. baanaverkon laajentamiseen. Suunnittelualueella baanat sijoittuvat valtaosin suurten liikenneväylien yhteyteen. Suunnittelualueella suurin osa muista tavoiteverkon mukaisista yhteyksistä on jo olemassa. Monet ns. kunnostettavista yhteyksistä ei täysin vastaa verkostolle asetettuja tavoitteita, mutta vaadittavat toimenpiteet ovat vähäisiä. Osalle kaduista on myös nykyään toteutettu kaksisuuntaiset pyörätiejärjestelyt, kun tavoiteverkon mukaan kadulle tulisi toteuttaa yksisuuntaiset järjestelyt.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

4.5.6 Lirokujan ja Keinulaudantien liikennesuunnitelma

Liikennesuunnitelma 2016-012306

Lirokujan ja Keinulaudantien alueelle laaditaan asemakaavaa. Tarkistetaan liikennejärjestelyt siten, että asemakaavan toteuttaminen on mahdollista. Suunnitelma sisältää seuraavat kadut: Kontulankaari välillä Lirokuja ja Kontulan taksiasema, Kontulankaari välillä Kontulantie ostoskeskuksen pysäköintialueen liittymä, Keinulaudantie välillä Kontulankaari Keinulaudankuja sekä Keinulaudankuja, jonka liittymää Keinulaudantielle siirretään etelään. Liikennesuunnitelman yhteydessä laaditaan luonnos liikennejärjestelyistä, joilla varmistutaan, että yleiskaavan mukainen raitiotie raidejokeri 2:n raitteet on mahdollista rakentaa myöhemmin.

<https://kartta.hel.fi>

4.5.7 Mellunmäentien ja Ounasvaarantien liikennesuunnitelma

Liikennesuunnitelma 2015-011555

Mellunmäentien ja Ounasvaarantien liikennesuunnitelmassa esitetään uuden asemakaavamutoksen vaatimat liikennejärjestelyt. Mellunmäentielle suunnitellaan erotellut jalankulkupyörätiejärjestelyt. Mellunmäentien pohjoisreunalle sijoitetaan kadun suuntaisia asiointipysäköintipaikkoja. Ounasvaarantien itä-länsisuuntaisella osuudella kadun eteläreunalle suunnitellaan jalkakäytävä. Mellunmäentiellä varaudutaan yleiskaavan mukaiseen raitiotiehen, joka kulkee omalla ajokaistallaan.

<https://kartta.hel.fi>

4.5.8 Mellunmäentien, Saariseläntien ja Pyhätunturintien liikennesuunnitelma

Liikennesuunnitelma 2015-011052

Mellunmäentien, Saariseläntien ja Pyhätunturintien liikennesuunnitelmassa esitetään uuden asemakaavamutoksen vaatimat liikennejärjestelyt. Mellunmäentielle rakennetaan uusi korokkeellinen suojatie Saariseläntien liittymän itäpuolelle. Liittymästä itään johtavien jalankulku-

pyöräteiden tasausta muutetaan siten, että liittymän läheisyydessä ne ovat ajoradan tasossa riittävän pitkällä matkalla. Tällä varaudutaan yleiskaavan mukaiseen raitiotiehen, jotta raitiotie voidaan rakentaa erilleen muusta ajoneuvoliikenteestä. Jalankulku-pyörätiet suunnitellaan siten, että ne on myöhemmin mahdollisuus muuttaa erotelluiksi yksisuuntaisiksi jalankulku-pyöräteiksi. Pyhätunturintien eteläpäästä leikkipuistoon johtavan raitin tasausta parannetaan. Saariseläntie 3 tontin länsirajalta suunnitellaan ulkoiluraitti, joka yhdistyy Vantaan puolella kulkevaan ulkoilureitistöön.

<https://kartta.hel.fi>

4.6 Ajankohtaiset katu- ja viheralueiden hankkeet

Mellunmäentien alikulkukäytävälle johtavien raittien ja Pyhätunturintien risteysalueen parantaminen. Naulakalliontiellä välillä Mellunmäentie-Huhtakivenkuja tehdään pyöräilyä ja jalankulkua edistäviä parannuksia sekä kunnallistekniikan parantamista. Nastapolulla nykyisen jalankulun ja pyöräilyn raittia parannetaan sekä pysäköintiä parannetaan. Itäväylää parannetaan Tahkomäenkadun kohdassa. Kaista- ja suojatiejärjestelyjä uusitaan ja jalkakäytävä sekä pyörätie rakennetaan Itäväylän eteläreunaan.

Mellunmäessä rakennetaan Sinkilätie, joka on uusi tonttikatu sekä Sinkiläpolku, joka on uusi jalankulkuraitti. Niittipolku parannetaan asfaltoimalla ja uusimalla valaistus. Myös Länsimäentie välillä Niittipolku-Nastapolku parannetaan rakentamalla jalankulku- ja pyörätie sekä bussipysäkit. Kunnallistekniikkaa uudistetaan. Untamalantielle välillä Viitakruununtie-Länsimäentie rakennetaan pysäköintipaikkoja ja uusitaan kunnallistekniikkaa.

Kontulassa Kostinkallion puiston kulkuyhteyksiä ja turvallisuutta parannetaan. Puistoon tulee myös viljelylaatikoita. Kelkkapuistoon rakennetaan uusi, kansainväliset mitat täyttävä skeittipuisto ja skeittialueen ympärillä olevia nykyisiä toimintoja parannetaan sekä käytettävyyden että viihtyisyyden näkökulmasta. Kelkkapuiston eteläpuolelle rakentuvat uudet asuinkadut Vienankatu ja Vuokkiniemenkatu sekä niitä yhdistävä Vienantori.

<https://kartta.hel.fi>

5. RAKENNETTU YMPÄRISTÖ

5.1 Alueen rakentamisen historia

Mellunkylä liitettiin Helsinkiin vuoden 1946 suuressa alueliitoksessa.

Kaupunki laati alueelle ensimmäisen asemakaavaluonnoksen eli palstoitus suunnitelman vuonna 1946. Uudet tontit olivat poikkeuksellisen suuria, yli 2000 m², ja ne oli tarkoitettu osin tonttikohtaiseen hyötyviljelyyn. Alueen ensimmäisten 24 talon rakentaminen alkoi elokuussa 1946.

Kontula on yksi suurista aluerakentamiskohteista ja sen asemakaava on veistoksellisuuudessaan komea ja edustaa hyvin aikakautensa periaatteita. Kerrostaloalueen alkuperäinen rakennuskanta edustaa karuudessaan toimivaa arjen rakentamista ja asuntopohjat ovat taloudellisia ja käytännöllisiä.

Mellunkylän kaksi jälleenrakennuskauden tärkeintä asuinaluekeskittymää on Kontulassa ja Mellunmäessä. Alueiden korttelirakenne on avoin. Etenkin 1960-luvulla rakennettu Kontula muodostaa metsäkaupunki-ideologiaan perustuvan merkittävän rakennetun ympäristön ja maisema-arkkitehtuurikonaisuuden. Umpinaiempien korttelimuotojen keskittymiä ovat myöhemmässä vaiheessa rakentuneet Kurkimäki, Kontulantien itäosa ympäristöineen sekä Mellunmäen keskus.

Rakennuskanta on pääosin 1960-70 luvuilta. Näiden rakennusten ominaispiirteitä ovat pääosin yksiaineisuus, horisontaalisuus, erityisesti nauhaikkuna- ja parvekejulkisivut, ja betonin hallitsevuus kaupunkikuvassa. Väriyksessä tulevat esille sokkelikerroksen korostaminen ja vaaleat julkisivut. Alueen muutamia uudisrakennuksia ovat mittakaavaltaan tai väriykseltään sovitettu ympäristöön. Kontulan rakennuskanta muodostuu eri-ikäisistä ja toteutukseltaan vaihtelevan tyyppisistä rakennuksista. Kontulassa on sekä nauhaikkuna-julkisivuja että reikäelementtijulkisivuja.

Alueen ominaispiirteiden säilymisessä yksittäisiä rakennuksia merkittävämpiä ovat rakennusten väliset tilat ja pihatilojen puuston metsäinen luonne.

Mellunkylän maiseman ja rakennetun ympäristön tarkastelu

Rauhallisen ja pienipiirteisen Vesalan ominaispiirteinä ovat vehreät asutokadut ja alueen läpi kulkeva, ilmettä antava purouoma. Alue koostuu kaupunkikuvallisesti yhtenäisestä pientaloalueesta sekä Kontulantien varteen rakennetusta kerrostalovyöhykkeestä. Rakennuskanta on peräisin eri aikakausilta. Ensimmäiset pientalot on rakennettu jo 1950-luvulla ja kerrostalot pääosin 1980-luvulla.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

Helsingin kaupunginvaltuusto päätti vuonna 1960 Kontulan asemakaavoittamisesta ja vuonna 1962 alueiden varaamisesta Helsingin Sato Oy:n, Helsingin Asuntokeskuskunta Hakan ja kaupungin yhteisesti rakennutettaviksi. Alue oli pääosin rakentamatonta metsäaluetta ja kooltaan 193 ha. Asemakaavat laadittiin Pentti Aholan arkkitehtitoimistossa ja ne vahvistettiin vuosina 1963-66.

Kontulan asemakaava edustaa veistoksellista metsäkaupunki-ideologiaa, joka kuitenkin osittain vesittyi tehokkuustavoitteiden ja rakennusoikeuden lisäämisen seurauksena.

Asemakaavasommitelma on vapaan veistoksellisen muodon ja järjestelmäsuunnittelun välimuoto. Kontulan kerrostaloaluetta on täydennetty 1990-luvulta lähtien yksittäisinä asemakaavanmuutoksina.

Raideliikenteen järjestämiseen varauduttiin jo Kontulan alkuperäisissä kaavoissa. Metron toteutukseen liittyen ostoskeskuksen kaava uusittiin siten, että siinä mahdollistettiin ostoskeskuksen laajentaminen.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

5.1.1 Rakennus- ja kulttuurihistoria

Mellunkylän vanhimmat merkit asutuksesta ovat rautakaudelta, mahdollisesti jopa pronssikaudelta. Varhaisin muinaisjäänös on Tankomäen itäreunan hautaröykkiö lähellä Broändan ja Mellunkylän purojen yhtymäkohtaa. Fallbackan tilan tienoilla sijainnut Mellungsby on historiallinen kyläpaikka. Kylän halki on kulkenut Westerkullan ja Rastilan kartanoita yhdistävä tie. Kylästä sai alkunsa myös länteen johtava tie, joka kulki koko nykyisen Mellunkylän poikki selänteen eteläreunaa myötäillen.

Pelto- ja niittyala oli laajimmillaan 1900-luvun alkupuolella. Laaksot olivat kauttaaltaan avoimia ja yhteys Broändan ja Mellunkylän puron laakson välillä oli selkeä. Viljelyksiä oli myös Mellunkylän puron yläjuoksulla sekä nykyisen Kontulan liikuntapuiston alueella.

Mellunkylän alueella oli kymmenkunta pienempää linnoitusmäkeä, joista osa on tuhoutunut. 1930-luvulla Mellunkylä oli vielä puhtaasti maalaismaisemaa. Vartiokylän huvilayhdyskunta Mellunkylän eteläpuolella edusti kuitenkin uudentyypistä rakentamista, ja pieniä omakotiyhdyskuntia alkoi rakentua myös Mellunkylän peltojen reunoille.

Helsingin maalaiskuntaan kuulunut Mellunkylä liitettiin Helsinkiin 1946 ns. suuressa alueliitoksessa. Rakentaminen levisi omakotivaltaisena aina 1960-luvulle asti, jolloin alkoi Kontulan toteutus suurena aluerakentamiskohteena. Kun metroverkko laajeni ensin vuonna 1986 Kontulaan ja vuonna 1989 Mellunmäkeen, tulivat Mellunkylän itäisimmätkin osat tiiviin kaupunkimaisen rakentamisen piiriin. Kontulan ja Mellunmäen alueet edustavat Mellunkylän uudempaa kulttuuriperintöä, jonka rakennusperinnön ja modernin maisema-arkkitehtuurin arvottaminen kulttuurihistoriallisesta näkökulmasta on kesken ja vaatii lisätutkimusta.

Laine, Sirkku: Ensimmäisen maailmansodan aikainen maalinnoitus Helsingissä. Helsingin kaupunkien Rakennusviraston julkaisu 3:1996.

Kuokkanen-Suomi, Liisa & Salastie, Riitta: Kontula aluerakentamisen mallikohteena. KSV 1995.

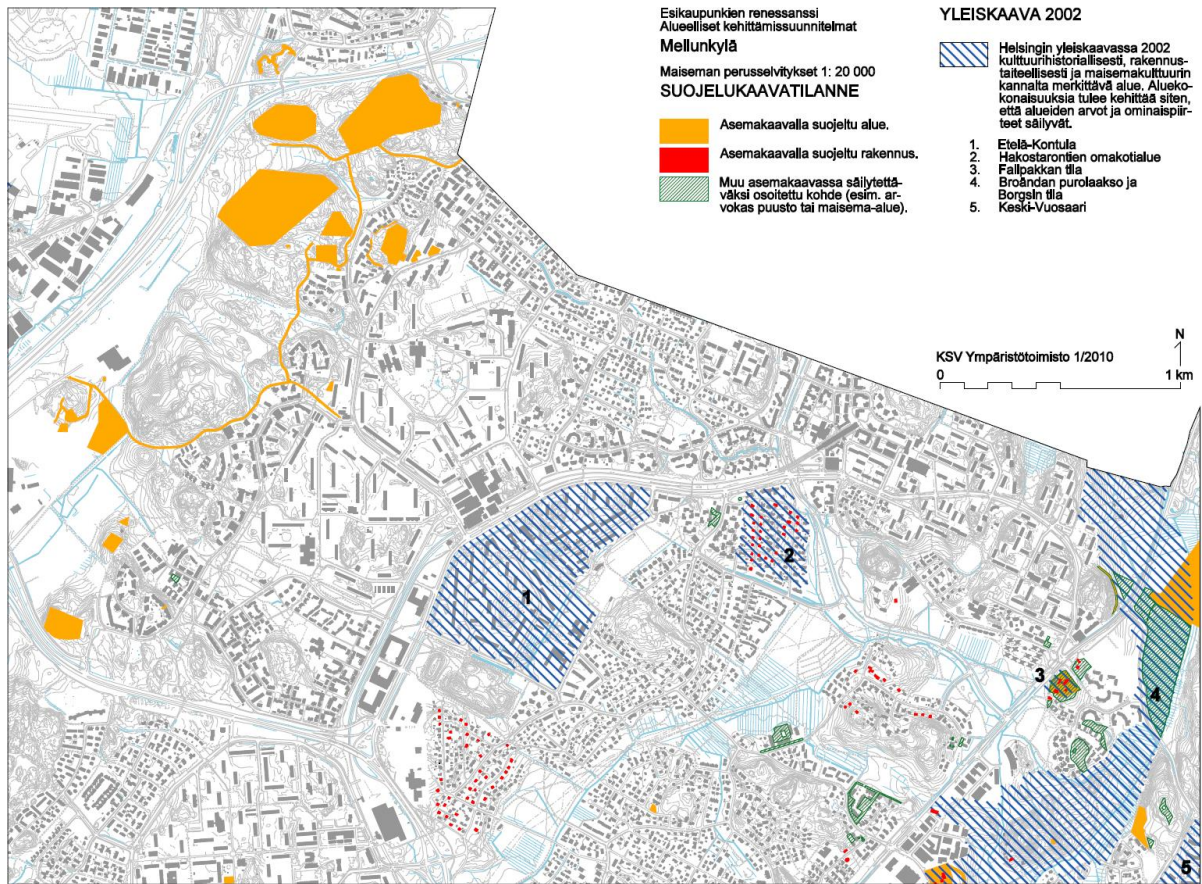
Mellunkylän maiseman ja rakennetun ympäristön tarkastelu

5.1.2 Suojeluarvot

Alueen kaavamuutoksissa on huomioitu voimassaoleva yleiskaavan kulttuurihistoriallisesti ja maisemallisesti arvokkaaksi osoitettu Kontulantien eteläpuolinen alue. Lisäksi Keinulaudantie 7 kaavamuutoksessa on nykyiset rakennukset osoitettu vastaavalla kaavamerkinällä säilytettäväksi. Kaavamuutokseen liittyvissä korttelikorteissa on lisäksi annettu ohjeita tonttien rajaamisesta siten, että pihatilojen pitkiä näkymiä ja metsäpihan luonnetta säilytetään.

Alueella on muutama I maailmansodan aikainen tykkipatteri Kaarikuja 2-4:n korttelin sisällä, Kostinkallion puistossa sekä Kivikon ja Kontulan rajalla Linnoituskentien läheisyydessä. Lisäksi Kotikonnuntie 3:n ympäristön ja Koskenhaanpuiston alueille ulottuu I maailmansodan aikainen tukikohta varustuksineen ja kaivantoineen.

Mellunkylän maiseman ja rakennetun ympäristön tarkastelu

KSV Ympäristötoimisto 1/2010

Alueelle ovat leimallisia ympäristöstään kohoavat kallioiset lakialueet, joilla sijaitsee ensimmäisen maailmansodan linnoituslaitteiden verkosto.

Muinisjäänöksiksi lukeutuvia maalinnoitteita on Kontulassa ja Mellunmäessä. Muinisjäänökset on suojeltu muinismuistolailla. Lisäksi osa muinisjäänöksistä on suojeltu myös asemakaavoissa.

Arvokohteita:

- Kairakenttä Mellunmäessä on 1990-luvun alun tyylipiirteitä edustava puisto.
- Kontulan keskiosan pientaloalueella on vastaavasti suojeltu 13 jälleenrakennuskauden asuinrakennusta sekä Kontulan pohjoisosan pientaloalueella 12.
- Mellunkylässä Uusillantien omakotialueella on suojeltu 11, pääosin jälleenrakentamiskauden rakennusta omakotialueen luonteen säilyttämiseksi.
- Kontulassa on asemakaavalla suojeltu Tanhuanatie 1:ssä arkkitehti Jussi Vuorelman 1964 suunnittelemat viisikerroksiset, neljästä ja seitsemästä lamellista muodostuvat betonielementtitalot. Tontti on kulttuurihistoriallisesti, rakennustaiteellisesti ja maisemakulttuurisesti merkittävää aluetta.
- Merkittäviä maisemakokonaisuuksia ovat Kontulan metsälähiö ja siihen liittyvät, aikakaudelleen tyyppilliset Kelkkapuisto ja Emännänpuisto.

- Kontulantien eteläpuolinen 1960-luvun metsälähiötä edustava kerrostaloalue.
- Kontulan pientaloalueen eteläosassamaalinnoitusketju.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

5.2 Maanomistus

Mellunmäessä kaupunki omistaa noin puolet tonttimaasta ja ne ovat vuokralla. Mellunmäessä suurempi osa tonttimaasta on yksityisessä omistuksessa kuin vastaavasti Kontulassa. Vesalan kerrostaloalue on kokonaisuudessa kaupungin omistamaa maata ja tontit ovat vuokralla.
kartta.hel.fi

Kontulan kaavoitushistoriasta johtuen kaupunki omistaa pääosan alueen tonttimaasta. Kontulantien länsipuolella alueen eteläosassa on pääosin aluerakentamisvaiheessa Hakalle ja Satolle osoitettuja tontteja yksityisessä omistuksessa.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

5.3 Kadut ja aukiot

Kontulan metsälähiön kadut koostuvat pääasiassa kokoojakaduista sekä päättyivistä asutokaduista. Alueelle ovat tyypillisiä leveät, asfalttipintaiset kadut, joilla on käytetty graniittisia reunatukia. Tonttien laajat pysäköintialueet korostavat alueen väljyyttä maisemassa. Asuinalueiden välissä kulkee useita yhdistettyjä jalkakäytäviä ja pyöräteitä, jotka muodostavat rauhallisia yhteyksiä asuin- ja kokoojakatujen välissä. Yhdistetyt jalankulun ja pyöräilyn väylät ovat pääsääntöisesti leveitä ja katumaisia, mutta yleisilmeeltään kuitenkin pienmittakaavaisia ja viihtyisiä. Alueen tärkeimpiä kävelykatuja ovat mm. kohti Kivikkoa johtava Kiikku sekä Lampipuistoon johtava Isännänpolku.

Kontulan metsälähiön aluetta halkoo alueen pääkatu Kontulantie, joka on nelikaistainen ja jalkakäytävien reunustama. Katu on asfalttipintainen ja graniittisten reunakivien rajaama. Kontulantien vartta rajaa eteläpuolella vihreä ja paikoin puustoinenkin Kontulantien puistokaista. Kontulantien eteläpuoleisen alueen merkittävin kokoojakatu on Porttitie. Kadun pohjoispuoleisella reunalla kulkee asfalttipäällysteinen jalkakäytävä ja Kelkkapuiston reunassa on kadunsuuntainen sorapäällysteinen yhdistetty jalankulun ja pyöräilyn yhteys. Porttitien varsilla kasvavat tiheet metsäiset alueet rajaavat alueen katumaisemaa vahvasti.

Kontulantien pohjoispuolella on kaksi alueellista kokoojakatua: Kontulankaari ja Kotikonnuntie. Kotikonnuntie on kaksikaistainen, asfalttipäällysteinen katu. Kadun molemmilla puolin kulkevat jalkakäytävät ovat laajasta katualueesta huolimatta liikennemääriin nähden kapeat. Kadun itäreunasta puuttuu kokonaan jalkakäytävä väliltä Kontulantie - Ostostie.

Kontulankaari on nelikaistainen katu välillä Kontulantie - Kivikonkaari. Tästä katu jatkuu pohjoiseen kaksikaistaisena. Kadun molemmilla puolilla on yhdistetyt jalkakäytävät ja pyörätiet. Katupuina on käytetty monipuolisesti mm. kuusia, mäntyjä, koivuja ja lehmuksia. Kontulantien yleisilme on kokonaisuudessaan vihreä ja puistomainen kadun välikaistojen istutusten sekä katuun rajautuvilla kiinteistöillä kasvavien puiden ansioista. Kadun jalkakäytävän varrella on useita penkeillä varustettuja levähdyspaikkoja.

Alueen ainoa asemakaavoitettu aukio sijoittuu Kontulankaaren ja Kivikonkaaren risteysalueelle. Alue ei juurikaan erotu aukiona kaupunkikuvasta sen kiveystä ja runkotuellisia katupuita lukuun ottamatta. Muita aukiomaisia tiloja löytyy alueelta Kontulan ostoskeskuksen yhteydestä.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

5.3.1 Korttelirakenne, pihat ja puistot

Kontulan alueella sijaitsee useita luonteeltaan ja toiminnoiltaan erilaisia asemakaavoitettuja puisto- ja viheralueita, jotka levittäytyvät Kontulan metroaseman ympärille ja asuinalueiden lomaan. Alueen maisemakuva vaihtelee metsäisistä suljetuista puistoalueista avoimiin hoidettuihin puistoaukeihin.

Metroaseman ja Kontulantien eteläpuolella Kontulan liikuntapuisto ja Emännänpuisto muodostavat yhdessä katkeamattoman ja alueelle merkittävän viheraluekokonaisuuden, jossa yhdistyvät erilaiset liikuntapalvelut sekä Emännänpuiston vaihtelevat maisemat. Porttitien eteläpuolelle sijoittuva Kelkkapuisto täyttömäkineen täydentää alueen viherverkostoa ja niillä sijaitsevia palveluita mm. skeitti- ja koirapuiston osalta. Sekä Kelkkapuisto että Kontulan liikuntapuiston ja Emännänpuiston kokonaisuus on määritelty Helsingin viher- ja virkistysverkoston kehittämissuunnitelmassa alueellisesti tärkeiksi kaupunginosapuistojen alueiksi.

Kaupunginosapuiston tavoitteena on tarjota paitsi yhteisöllisiä ja toiminnallisia paikkoja alueella samalla myös mahdollisuuksia rauhoittua ja nauttia alueen luontoympäristöstä. Kontulantien pohjoispuolella Koskenhaanpuisto, Kotikonnunpuisto, Vesalan urheilukenttä ja Suopuisto leikkipuisto Lampineen muodostavat kehämäisen puistovyöhykkeen, joka tarjoaa myös monipuolisesti erilaisia liikunta- ja virkistyspalveluita ja muita toimintoja. Toisiinsa kiinteästi linkittyneiden puistojen kokonaisuus luonnonmukaisempaa Koskenhaanpuistoa lukuun ottamatta muodostavat Kontulantien pohjoispuolen kaupunginosapuiston.

Koskenhaanpuistossa sijaitsee ensimmäisen maailmansodanaikaisia linnoituslaitteita juoksuhautoineen. Puiston yli 50 metriä merenpinnan yläpuolelle kohoavilta kallioisilta lakialueilta aukeaa ympäristöön näkymiä, joita korkeat puistoa ympäröivät kerrostalot rajaavat. Asemakaavassa Koskenhaanpuiston itäosaan on merkitty vielä toteuttamaton polkuyhteys, joka parantaisi lakialueiden saavutettavuutta huomattavasti. Puistoalueiden läpi risteää useita kivituhkapintaisia jalankulun ja pyöräilyn reittejä, jotka linkittävät alueen puistot toisiinsa ja osaksi laajempaa viherverkoston kokonaisuutta. Vesalan urheilukentän pohjoispuolelle kaavassa esitetty rakentamaton jalankulun ja pyöräilyn yhteys täydentäisi puistoraittien verkostoa entisestään.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

6. LUONTOARVOT JA MAISEMA

6.1 Viher- ja sinirakenne

6.1.1 Viherrakenne

Alueen viherrakenne muodostuu pääosin erilaisista pihosta, metsistä sekä puistoista ja toiminnallisista urheilu- ja liikuntaympäristöistä. Alueen ominaispiirteinä ovat runsaslukuiset, paikoin jyrkätkin kallioalueet, purolaaksojen alavat ja rehevät lehdot ja viheraluekokonaisuudet sekä laajat ja pääosin hyvin vehreät piha-alueet. Tunnusomaisia ovat myös Kontulan ja Mellunmäen vanhat kerrostaloalueet, joiden väljät pihat ovat pääosin puustoisia ja nurmipeitteisiä.

Tiivis rakentaminen keskittyy alueen keskiosiin, Kontulan ja Mellunmäen metroasemien ympäristöihin. Näissä korostuvat katu ympäristöt sekä pysäköintivaltaiset palvelujen ja työpaikkojen piha-alueet. Tiiviisti rakennettuja alueita elävöittää paikoin yhtenäinen katupuusto.

Puistot ovat rakennettuja viheralueita ja pääosin avoimia ja harvapuustoisia nurmialueita, joissa sijaitsee mm. leikkipaikkoja.

Alueen tärkeimmät arvot ekosysteemipalveluiden näkökulmasta ovat vaihtelevat ja monipuoliset elinympäristöt avarista kalliometsistä ja niityistä reheviin purolaaksoihin ja lehtoihin.

Vanhojen kerrostaloalueiden laajat ja puustoiset piha-alueet tuottavat monia ekosysteemipalveluita. Kerrostaloalueiden yhteiskäytössä olevat pihat tarjoavat puolestaan mahdollisuuksia mm. sosiaaliseen vuorovaikutukseen ja yhteisöllisyyteen. Puistoissa, koulujen ja päiväkotien piha-alueilla sekä urheilu- ja liikuntaympäristöissä korostuvat fyysinen terveys, toiminnallisuus sekä sosiaalinen kohtaaminen.

6.1.1.1 Puustoinen verkosto

Alueen puustoinen verkosto on paikoin katkonainen. Suuret kadut ja alueen halki kulkeva metrorata aitoineen on merkittävä este. Lisäksi muu taajamarakenne kaventaa puustoiset yhteydet paikoin rikkonaisiksi ja epäyhtenäisiksi.

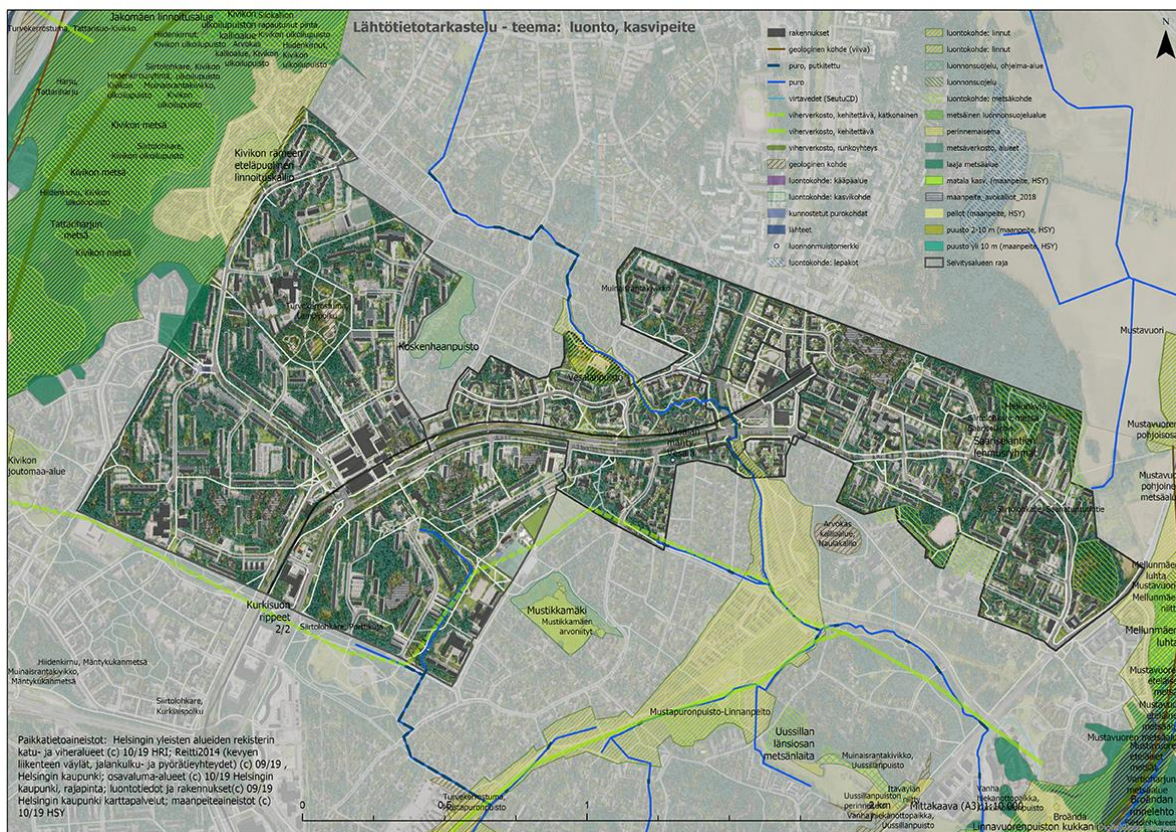
Kontulan alue on kokonaisuudessaan hyvin puustoinen, sillä metsäisten viheralueiden lisäksi pihojen puusto täydentää verkostoa. Metsäiset alueet ovat asutuksen viereisiä lähimetsiköitä ja harvapuustoisia kalliometsiä. Alueella ei ole laajoja yhtenäisiä metsäalueita, mutta pienetkin lähimetsät tarjoavat virkistystä, rauhaa ja luontoelämyksiä. Lisäksi puustolla on merkitystä mm. alueen maisemakuvan ja ilman haitta-aineiden suodattamisessa. Keskeinen metsäverkoston poikittainen puustoinen yhteys Kivikosta Myllypuronlaaksoon kulkee Kontulassa Emännänpuiston kautta.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

Suunnittelualue on kokonaisuudessaan melko puustoinen runsaan tonttipuuston ansiosta. Puustoisia yhteyksiä tulee vahvistaa erityisesti Kivikon eteläosassa liikuntapuiston läheisyydessä, liikenneväylien ylitse ja paikoitellen viheralueilla.

(lähteet: HSY:n maanpeiteaineistot, Helsingin metsätietojärjestelmä, Helsingin luonnonsuojeluohjelman metsäverkostotarkastelu).

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

6.1.1.2 Niittyverkosto

Alueen halki kulkevan voimalinjan alusta on kosteaa niittyä, joka yhdistää elinympäristöjä. Myös katujen pientareet täydentävät verkostoa. Erityisesti Kontulantie, Länsimäentie ja Kontulankaari erottuvat verkostosta.

6.1.2 Siniverkosto

Suunnittelualue jakautuu kahden kaupunkipuron valuma-alueisiin. Alueen poikki kaakko-luodesuuntaisesti kulkevan vedenjakajan koillispuoli on Mellunkylänpuron valuma-alueella lounaispuolen Mustapuron valuma-alueisiin.

Kontulan keskus on rakennettu vedenjakajien risteyskohtaan. Mustapuron–Mellunkylänpuron laaksossa maasto on tasaista ja virtaus hidasta. Laakson poikki muodostuu vedenjakaja, jonka koillispuolelta vedet laskevat Mellunkylänpuroa pitkin Vartiokylänlahteen. Lounaispuolella Mustapuron vedet kulkevat kaksi kertaa pidemmän matkan Strömsinlahteen.

6.1.2.1 Purot

Mustapuro ja Mellunkylänpuro ovat suunnittelualueen näkyvä vesielementti. Purojen uomat ovat pääosin voimakkaasti muokattuja ja niiden yli on rakennettu useita tierumpuja, siltoja ja muita ylikulkupaikkoja. Purot sijaitsevat pääosin viheralueilla ja purojen ympäristöt toimivat tärkeinä viheryhteyksinä. Mustapurossa ja Mellunkylänpurossa on myös luontaisesti lisääntyvä taimenkanta.

Mellunkylänpuro saa alkunsa Vantaan puolelta, Slättmossenin suolta. Puro mutkittellee tiiviisti rakennetuilla alueilla, virraten Vesalanpuiston ja Aarrepuiston kautta. Mellunkylänpuron uomaa on

alajuoksulla muutettu kiinteistöjen tulvapengerten rakentamista varten Vartiokylänlahden tulvasuojeluhankkeen puitteissa.

Emännänpuistossa virtaava Mustapuron latvauoma on olennainen osa puiston maisemaa ja tärkeä myös ekologisena yhteytenä ja hulevesien hallinnan kannalta. Kontulan kelkkapuiston kohdalla Mustapuro kulkee rummussa. Kontulan alueella on paljon pinnoitettuja pintoja, mikä vaikuttaa suoraan alueen hulevesien määrään ja laatuun.

Mustapuro on lähdevaikutteinen kaupunkipuro, joka saa alkunsa Kontulan kirkon ympäristöstä ja laskee mereen Strömsinlahdella. Puron ympäristö on tärkeä ulkoilualue ja linnustollisesti merkittävä.

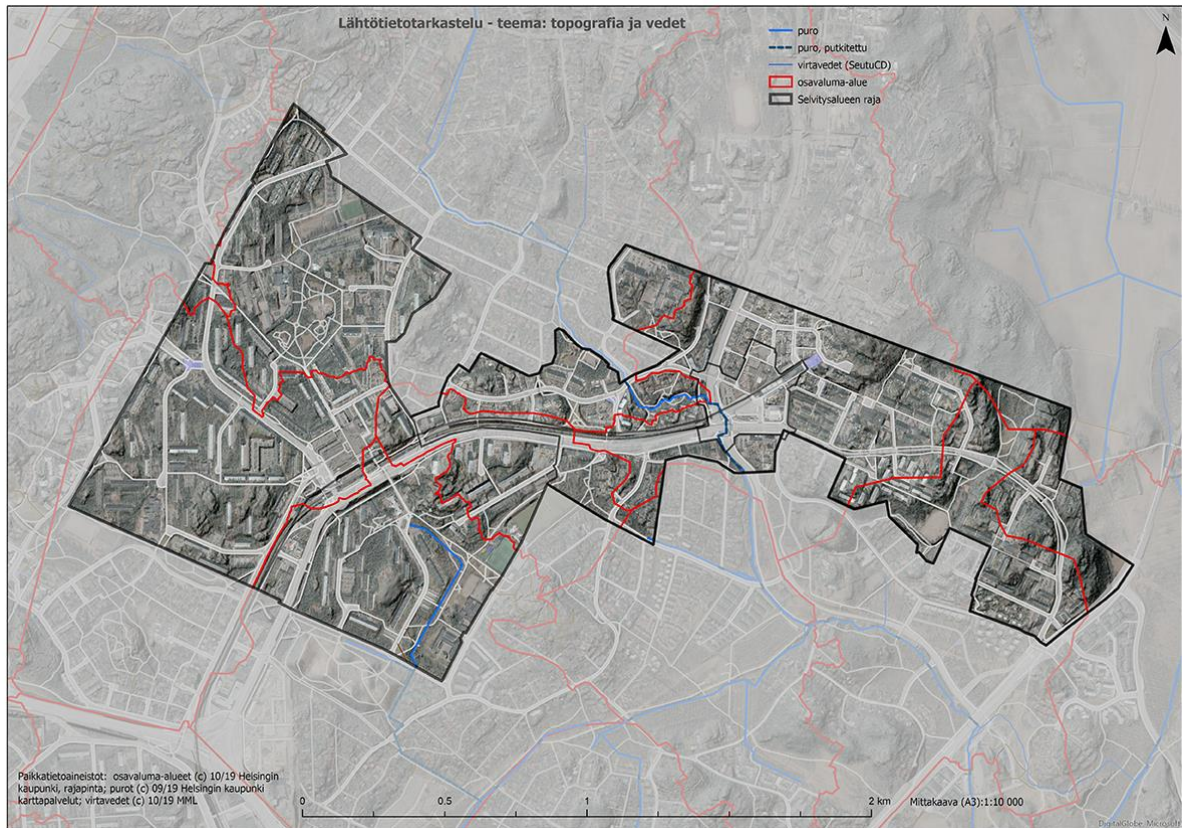
Mellunkylän maiseman ja rakennetun ympäristön tarkastelu
Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

6.1.2.2 Hulevedet

Kontulan kerrostaloalue jakautuu kolmen kaupunkipuron valuma-alueisiin. Alueen poikki kaakko-luode-suuntaisesti kulkevan vedenjakajan koillispuoli on Mellunkylänpuron valuma-alueita, lounaispuolen jakautuessa Viikinojan ja Mustapuron valuma-alueisiin. Alueelle on rakennettu kattava erillisviemäröinti ja hulevesiviemäriverkko, josta hulevedet johdetaan valuma-alueiden puroihin. Kerrostaloalueella avovettä on vain Emännänpuistossa, jossa virtaava Mustapuron latvauoma johtaa Kelkkapuiston reunan ojaan ja sieltä Mustapuroon. Puro on myös Kontulan keskuksen alueellinen tulvareitti.

Alueen puistot ja muut viheralueet toimivat paikallisesti hulevesiä viivytävinä ja osin myös imeyttävinä alueina. Rakentamisen tiivistyessä hulevesien hallinnan tarve muun muassa kaupunkitulvien estämisessä lisääntyy.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

6.2 Topografia ja maaperä

Mellunkylän alue levittäytyy kahden etelä-lounaasta pohjoiskoilliseen kulkevan kallioperän murroslinjan väliselle laajalle selännevyöhykkeelle. Lännessä selännettä rajaavat Tattarisuo ja Viikinojan laakso, idässä Mellunkylän puron laakso ja kaakossa Mustapuron laakso.

Mellunkylän maiseman ja rakennetun ympäristön tarkastelu

Kontula asettuu suurmaisemassa pääkaupunkiseudun korkeimpiin alueisiin kuuluvalle laajalle selännevyöhykkeelle, jota lännessä ja idässä rajaavat etelälounaasta pohjoiskoilliseen kulkevat kallioperän murroslinjat. Lähemmin tarkasteltuna Kontulan kerrostaloalue rajautuu lännessä ja pohjoisessa Kivikon asuinalueeseen ja selännemetsiin, idässä Mellunkylän puron laaksoon ja kaakossa Mustapuron laaksoon.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

Kallioisen hiekka–moreeniselänteen kohokohta on sen länsireunan voimakkaasti ympäristöstään kohoava kalliomuoto, Kivikon mäki, jonka huipulla sijaitsee Helsingin korkein luonnollinen kohta 62,5 metriä meren pinnasta. Syvälle sisämaahan työntyvä Vartiokylänlahtikaan ei ole kaukana Mellunkylän kaakkoisosista, jotka matalimmillaan ovat vain puoli metriä meren pinnan yläpuolella. Selänteessä on ollut useita soistuneita painanteita, joista valtaosa on hävinnyt rakentamisen alle. Säilynyt turvealue löytyy kuitenkin vielä Pohjois-Kontulan kaupunginosapuistosta, ns. Suopuistosta. Kivikonmäen takana Tattarisuolla ja Mustapuron laaksossa on laajempia, tosin osittain täytettyjä, turvekerrostumia. Alueen laajimmat savikot sijaitsevat Mustapuron–Mellunkylänpuron laaksossa. Saven lievealueet ovat Mellunkylän puron yläjuoksulla ja laakson reunalla ovat pääosin rakennettuja, osa rakentamisesta levittyy myös yli 3 metriä syville savikoille.

Mellunkylän maiseman ja rakennetun ympäristön tarkastelu

Kontulan maanpinnan korkeusasema alueella vaihtelee välillä noin +25 - +55. Maanpinnan topografia on vaihtelevaa, kallioiden reunat ovat paikoin jyrkkäpiirteistä. Alue on kauttaaltaan kitkamaa- ja kallioaluetta.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

6.3 Arvokkaat luontokohteet

Tarkastelualueen arvokkaat luontokohteet ovat

- Lampipolku, Kontulassa geologinen kohde (turvekerrostuma, 2013). Lampipuisto sijaitsee pääosin geologisesti arvokkaan turvekerrostuman alueella.
- Vesalanpuiston lehtopuistikko, jossa on mm. erittäin runsas lehti- ja sekametsän peruslinnusto.
- Mustapuronpuisto – Linnanpelto on linnustollisesti arvokas, erittäin runsaslajinen ja erittäin rehevä puronvarsi-alue. Mustapuronpuiston länsipäässä on geologiselta arvoltaan suuret saraturvekerrostumat.
- Metso-ohjelman metsäkohteet Mellunkylässä. Mellunmäen metsät muodostavat arvokkaiden metsäkohteiden kokonaisuuden.
- Mustapuron alueella on havaittu myös sellaisia arvokkaita lehtoja, kangasmetsiä ja kalliometsiä, joita ei ole tunnustettu alueella tehdyssä METSO-selvityksessä.

Tarkastelualueen reunalla sijaitsevat

- Kivikon laaja metsäalue, joka sijoittuu kallioperän murroslinjalle, joka näkyy maastossa pitkänä kallio- ja laaksoketjuna. Kivikon kallioilla on myös arvokasta kallioaluetta, muinaisrantakivikkoa, siirtolohkare ja hiidenkirnuja. Lisäksi Kivikossa on arvokkaita lintukohteita, kääpäalueita ja linnoituslaitteiden ympäristössä arvokasta ketokasvillisuutta ja metsäalueet ovat metsäluonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeitä. Kivikossa sijaitsee myös Helsingin luonnonmukaisesti korkein huippu, 63,1 m merenlinnasta. Aluekorteissa kiinnitetään erityisesti huomiota Kivikon metsän yhtenäisyyteen ja jatkuvuuteen. Kivikko on jaettu yhdeksään maisema-alueeseen, joiden vaalittavat erityispiirteet kuvataan.
- Mustavuoren laajat luonto- ja suojelualueet
- Koskenhaanpuisto, arvokas kasvikohta
- Naulakallio, arvokas kallioalue. Komea, jyrkkäreunainen graniittikallio, josta irronneet lohkarat muodostavat luolamaisia rakenteita.
- Mellunmäen niitty, arvokas lintukohta
- Porttitien ja Porttikujan risteyksessä sijaitseva rapakivigraniittinen siirtolohkare

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

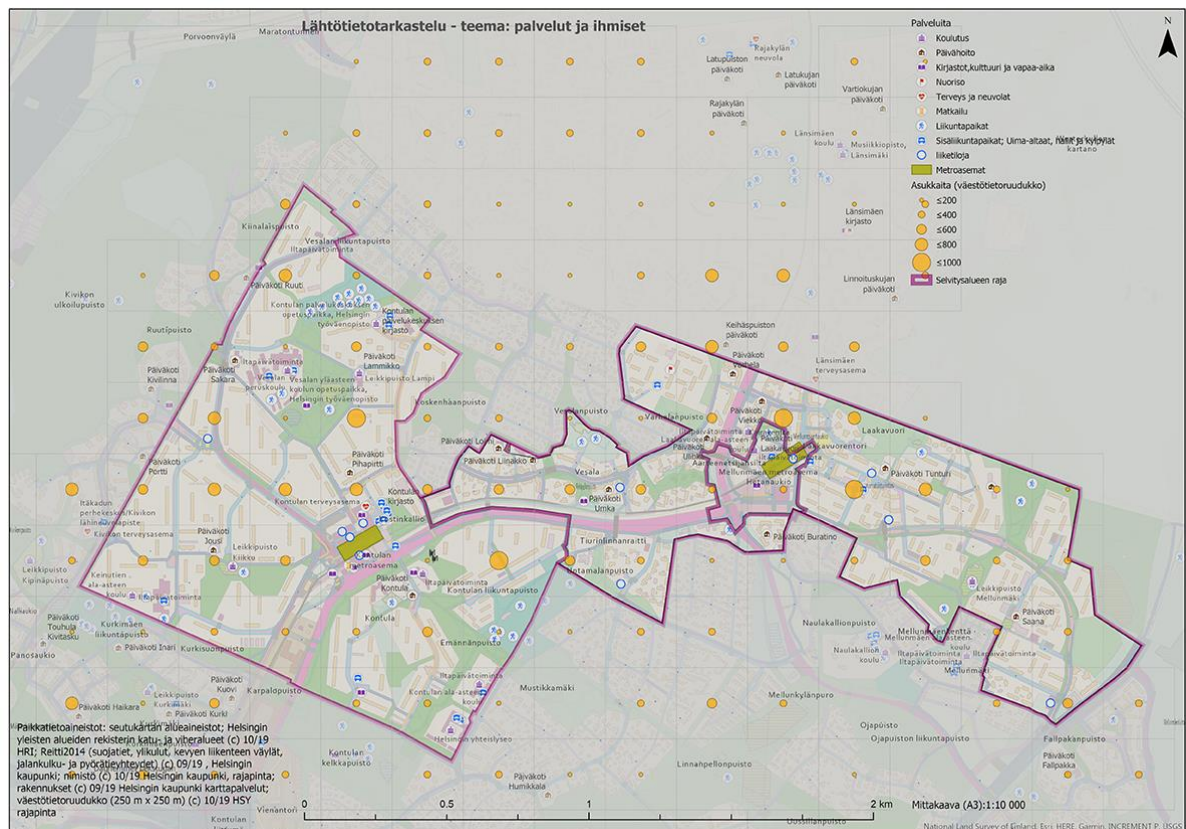
7. PALVELUT

Kaupalliset palvelut keskittyvät Kontulan keskustan ostoskeskuksen alueelle. Kontulan kaupallisesta kehittämisestä on tehty selvitystyö (Colliers International 2018), jossa todettiin Kontulan olevan kaupalliselta rooliltaan lähipalvelutoimintoihin keskittyvä paikalliskeskus. Kontulan kaupallinen tarjonta painottuu päivittäistavaroihin, anniskeluoikeudet omaaviin ravintoloihin ja pubeihin, kauneuden ja terveyden palveluihin sekä julkisiin palveluihin. Erikoiskauppaa on alueella vähän. Kontulan kaupallisella vaikutusalueella oli noin 29 500 asukasta vuonna 2017.

Työpaikat Kontulan kaupallisella vaikutusalueella ovat keskittyneet ostoskeskuksen lisäksi Kontulantien yhteyteen Kurkimäen alueelle sekä pohjoiseen Kontulan palvelutalon ja koulujen yhteyteen.

Kerrostaloalueen koulut ja päiväkodit sijaitsevat saavutettavuudeltaan hyvin ja reitit niille ovat turvallisia. Vesalan peruskoulun ala- ja yläaste on hallinnollisesti yhdistetty (kaupunginhallitus 17.2.2017). Yläasteen rakennusta on laajennettu ja ala-asteen rakennukset ovat jääneet pois käytöstä.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

8. LIIKENNE JA REITIT

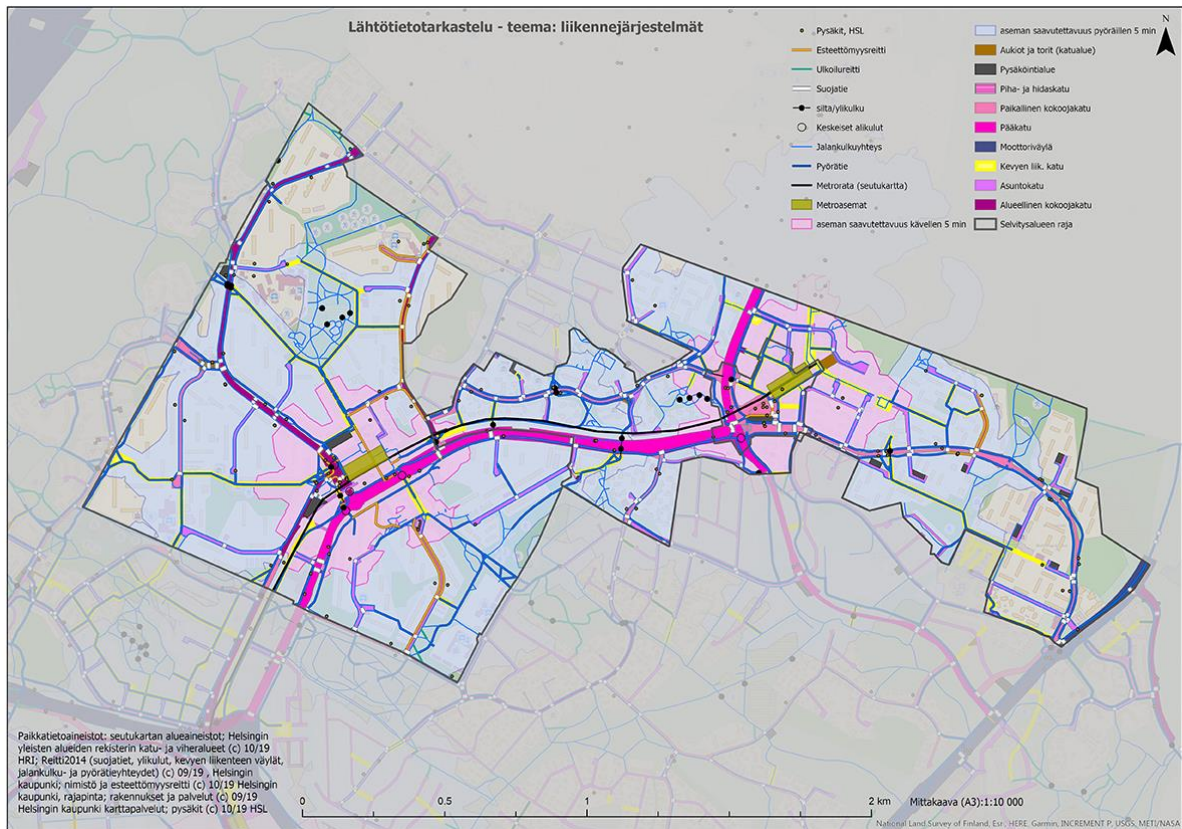
8.1 Katuverkko

Alueen katuverkko perustuu alkuperäiseen asemakaavaan, jossa periaatteena on katuverkon ulkosyöttöinen rakenne ja asuntokadut ovat pääosin päätyviä katuja. Pääkadut Kontulantie ja Kontulankaari jakavat alueen kolmeen osaan, joihin kuhunkin johtaa ostoskeskuksesta selkeä pääraitti, jonka varressa ovat keskeiset puistoalueet sekä koulu- ja päivähoitotilat.

Joukkoliikenne perustuu metron ja liityntäliikenteen bussilinjoihin, joita katuverkon rakenteesta johtuen alueella on useita.

Asemakaavojen edellyttämät pysäköintipaikat sijoittuvat korttelialueille. Lisäksi asuntokaduilla on pysäköinti pääosin rajoittamatonta. Aikarajoitukset ovat alueella lisääntymässä tonttien täydennysrakentamisen myötä.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

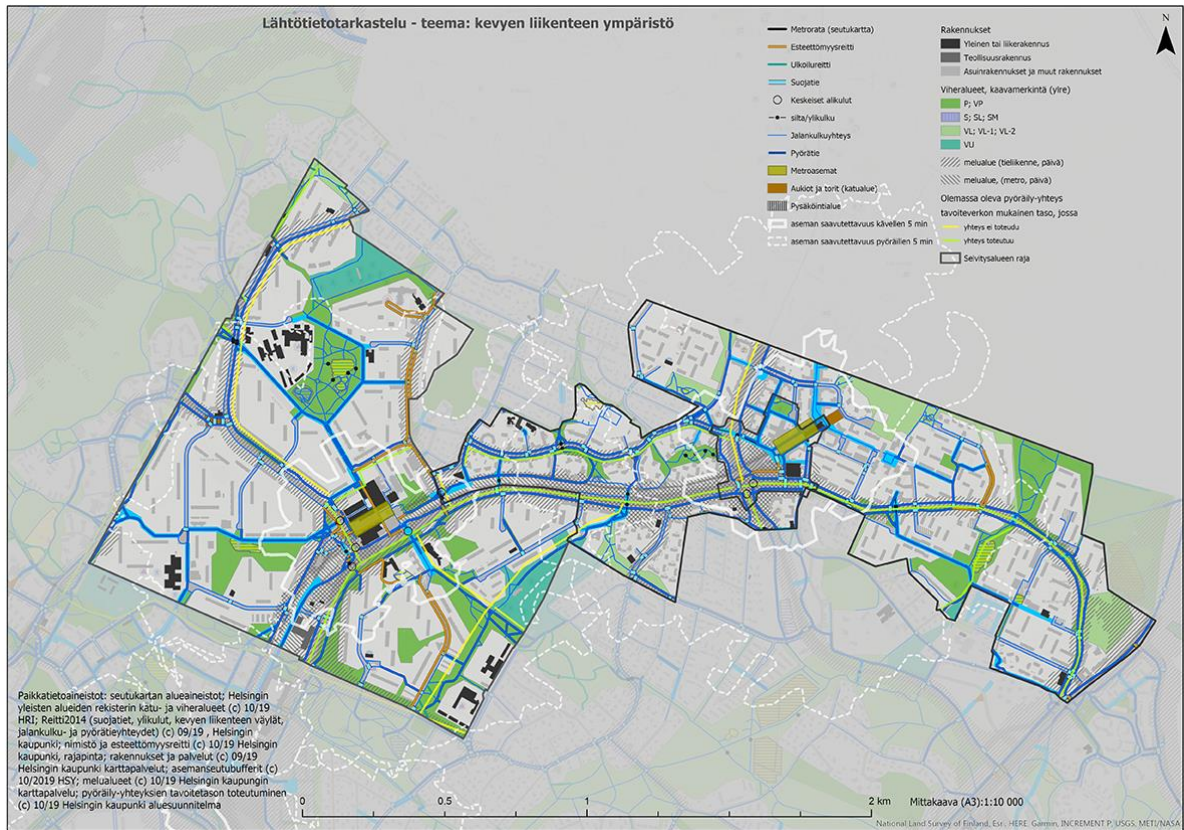

8.2 Jalankulun ja pyöräilyn reitistöt

Alueella kulkevat reitit muodostavat mielekkäitä kokonaisuuksia, jotka kulkevat alueen monipuolisten viheralueiden läpi. Viheralueiden reitistöä täydentävät pääosin kokoojakatujen varsille sijoitetut jalankulun ja pyöräilyn reitit. Asuntokaduilla pyöräily on Helsingin strategian mukaisesti sijoitettu valtaosin ajoradalle.

Esikaupunkialueiden pyöräiliikenteen tavoiteverkko toimii alueella suurelta osin, mutta osa olemassa olevista pyöräily-yhteyksistä ei ole tavoiteverkon mukainen. Pyöräiliikenteen laatuikäytävät, ns. baanat, tullaan sijoittamaan valtaosin suurten liikenneväylien - Kehä I:n ja Itäväylän yhteyteen.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

8.3 Melu

Kontulassa mukaan liikennemelu on voimakkainta metroradan ja Kontulantien varrella (Lähde: Helsingin kaupungin meluselvitys 2017). Paikoitellen päiväajan keskiäänitaso ylittää tonteilla 65 dB, jolloin tulee kiinnittää huomiota pihojen ja parvekkeiden meluntorjuntaan sekä julkisivujen ääneneristävytyteen. Metroliikenteestä voi aiheutua radan lähiympäristöön myös runkomelu- tai tärinähaittoja.

Liikenteen aiheuttamat ilmanlaatuhaitat Kontulan kerrostaloalueella ovat kohtuullisia, sillä liikennemäärät ovat verrattain pieniä ja ympäristö tuulettuvaa.

Kontulan kerrostaloalueen suunnitteluperiaatteiden lähtökohtia, luonnos 18.02.2019

9. KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN TUTKIMUS JA VUOROVAIKUTUS

9.1 Vuorovaikutustyöt alueella

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelmaan liittyen toteutettiin kaksi asukastyöpajaa sekä verkkokarttakysely kesällä ja syksyllä 2017. Asukastyöpajoihin osallistui yhteensä 50-60 asukasta ja karttakysely tavoitti 265 vastaajaa. Karttakyselyn vastaajien ikärakenteessa huomionarvoista on nuorien vastaajien vähäisyys: vain n. 5% vastanneista oli alle 30-vuotiaita, ja joista nuorin ilmoitti iäkseen 20 vuotta.

Karttakyselyn tasaisesti ympäri aluetta jakaantuneissa positiivissa vastauksissa korostui erityisesti alueen hienot ja viihtyisät viher- ja puistoalueet. Niin ikään työpajojen perusteella alueen asukkaat arvostavat asuinalueitaan erityisesti sen tarjoamien viherympäristöjen ja hyvien ulkoilumahdollisuuksien myötä. Asukaskyselyn vastauksien mukaan muun muassa Aarrepuisto on onnistunut ja monipuolinen puisto. Suopuisto sai työpajassa eniten kommentteja asukkailta.

Niin asukastyöpajoissa kuin karttakyselyssä alueen osittainen epäsiisteys, roskaisuus ja varusteiden kunto nousi negatiivisina asioina esiin. Karttakyselyssä mainintoja saivat myös rauhattomuus ja turvattomat paikat. Karttakyselyn negatiiviset merkinnät painottuivat etenkin metroasemien (Kontula ja Mellunmäki) ympäristöihin.

Niin asukastyöpajojen kuin verkkokarttakyselyn pohjalta voidaan tulkita alueen asukkaiden olevan suhteellisen tyytyväisiä asuinympäristöönsä.

Mellunkylän ja Vartiokylän pohjoisosan aluesuunnitelma 2018-2027

Helsingin kaupungille 2010-2017 tehtyjen verkkokarttakyselyjen aineistoja tarkastellaan tutkimuksessa *Koettu turvallisuus helsinkiläisillä asuinalueilla*. Yhtenä tutkimuksen tarkasteltavana alueena on Mellunkylä/Vartiokylän pohjoisosa. Sosiaalisen epäjärjestyksen vastaukset keskittyvät Mellunkylän alueella pääosin Kontulan ostoskeskuksen alueelle. Mellunmäen asema sekä Vesalan peruskoulun ympäristö / Suopuisto saivat myös muutamia vastauksia. Positiivisissa vastauksissa Mellunkylän alueella yli 30:lla pisteellä nousee esiin Aarrepuisto. Muut positiiviset merkinnät alueella sijaitsevat alueen puistoissa ja metsissä.

Koettu turvallisuus helsinkiläisillä asuinalueilla: Karttakyselyt kaupunkiudistuksen lähtökohtina, 2019

9.2 Havainnointitutkimuksia

Helsingin kaupungille on toteutettu havainnointitutkimuksia jalankulkuympäristöihin. Vuonna 2016 toteutetussa *Helsingin jalankulkuympäristöjen laadullisissa arvioissa* analysoitiin 32 kantakaupungin alueella sijaitsevaa sekä 14 esikaupunkialueilla sijaitsevaa aukiota tai paikkaa. Arviointityössä hyödynnettiin tanskalaisen Jan Gehlin analyysityökaluja, mm. asiantuntija-arvioissa perustettiin Gehlin 12 laatukriteeriin ja laskentoihin. *Kävely-ympäristön laadun havainnointitutkimus Kannelmäen alueella (2018)* nostetaan esiin Gehlin menetelmien soveltuminen parhaiten keskeisille aukioille ja paikoille, jossa oleskellaan. Tutkimuksessa hyödynnettiin soveltaen Panu Söderströmin (*Elävät kaupunkikeskukset, 2012*) kehittämää 10 kriteerin havainnointitutkimusmallia, sillä se ottaa paremmin ja laaja-alaisemmin huomioon myös katualueet, joita käytetään pääosin reittinä.

Helsingin jalankulkuympäristöjen laadulliset arviot, 2016; Kävely-ympäristön laadun havainnointitutkimus Kannelmäen alueella, 2018

MELLUNKYLÄN KÄVELY- JA PYÖRÄILY-YMPÄRISTÖN JA KAUPUNKITILOJEN ANALYYSI- JA VISIOTYÖ

27.2.2020

Kannen kuva: © Ramboll Finland Oy
Kartat ja kuvat Ramboll Finland Oy ellei toisin mainita

SISÄLTÖ

Johdanto	4
Suunnittelualue	5

1

Nykytilan ja tulevaisuusnäkökymien analyysi	6
Aluetarkastelu	7
Suunnittelutilanne	7
Sijainti seuturakenteessa	8
Kaupunkikonteksti	10
Saapuminen alueelle	12
Alueen palvelut	14
Kävely- ja pyöräilyreitit - nykytila	15
Palvelut suhteessa kävely- ja pyöräilyreitteihin	16
Liikennevirtojen simulointi, pyöräily	18
liikennevirtojen simulointi, kävely	19
Pyöräilyreitit - laadullinen arvio	20
Kävelyreitit - laadullinen arvio	21
Viheralueet - laadullinen arvio	22
Kaupunkitilat - laadullinen arvio	23
Yhteenveto	24

2

Käyttäjälähtöinen tutkimus ja vuorovaikutus	26
Väestötarkastelu	27
Taustaa	27
Väestörakenne kielen mukaan	28
Ikärakenne	29
Talouksien tulot	30
Työssäkäynti	31
Ulkomaalaistaustaisten osuus osa-alueittain	32
Havainnointit: Kontula ja Mellunmäki	34
1. Metro Mellunmäki A	35
2. Metro Mellunmäki B	36
3. Kontulantien ja Länsimäentien alikulut, Mellunmäki	37
4. Aarrepuisto, Mellunmäki	38
5. Emännänpolun alikulku, Kontula	39
6. Metro Kontula C	40
7. Leikkipuisto Lampi, Kontula	41
Yhteenveto havainnoinneista	42
Asiantuntijahaastattelut	43
Asiantuntijahaastatteluiden yhteenveto	52
Pop-up-työpajat, nuoriso ja maahanmuuttajat	53
Työpajat lapsille	56
Yhteenveto ja johtopäätökset	59

3

Kehittämisvisio	62
Kooste analyysin ja vuorovaikutuksen johtopäätöksistä	63
SWOT	63
Vetovoimatekijät - analyysin ja vuorovaikutuksen yhteenveto	64
Kehittämistarpeet - analyysin ja vuorovaikutuksen yhteenveto	66
Visiosuunnitelma	68
Kaupunkitilat ja viheralueet	74
Kaupunkitilan kehitys ja tiivistäminen	76
Kävelyreitit	78
Pyöräilyreitit	80
Väliaikaiset kehitysehdotukset	82
Miksi väliaikaisia kehitysehdotuksia?	83
Kontula - väliaikaiset kehitysehdotukset	84
Mellunmäki - väliaikaiset kehitysehdotukset	88
Yhteenveto ja johtopäätökset	91
Liitteet	94

JOHDANTO

Työn ohjausryhmään Helsingin kaupungilta ovat kuuluneet:

Johanna Marttila	Asemakaavoitus
Laura Viljakainen	Asemakaavoitus
Anri Linden	Asemakaavoitus
Petri Leppälä	Asemakaavoitus
Jussi Jääskä	Liikenne- ja katusuunnittelu
Jenni Väliniemi-Laurson	Kanslia
Ritva Tanner	Kanslia
Mari Soini (23.9.2019 asti)	Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Elise Lohman	Kaupunkitila- ja maisemasuunnittelu
Tapani Rauramo	Maankäytön yleissuunnittelu
Henna Hovi	Maankäytön yleissuunnittelu

Työn on laatinut Ramboll Finland Oy, jossa työryhmään ovat kuuluneet:

Heidi Koponen	projektipäällikkö, maisema-arkkitehti
Tuulikki Peltomäki	projektikoordinaattori, suunnittelija, maisema-arkkitehti
Jaakko Kemppainen	palvelumuotoilija, TaM
Eero Salminen	paikkatietoasiantuntija, KTM
Yrjö Rossi	kaupunkisuunnittelu, arkkitehti
Niko Palo	pyöräliikenne, DI
Juho Renvall	palvelumuotoilija, muotoilija (AMK)
Olga Juutistenaho	suunnittelija, maisema-arkkitehti yo paikkatietoasiantuntija, MMM,
Mervi Kokkila	maisemasuunnittelun hortonomi
Lauri Axelsson	laadunvarmistus, maisema-arkkitehti

Taustaa työlle

Helsingin kaupunki on uuden yleiskaavan (tullut voimaan 5.12.2018) myötä valinnut edistää Helsingin kasvua tiiviiksi raideliikenteeseen tukeutuvaksi verkostokaupungiksi. Kasvu pohjautuu kaupunkirakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Raidejoukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen maankäytön ja liikenteen suunnittelun keinoin edesauttaa mm. päästövähennystavoitteisiin pääsyssä. Helsingin kaupunki on kaupunkistrategiassaan 2017-2021 sitoutunut ilmastonmuutoksen hillintään ja se on asettanut tavoitteeksi hiilineutraalin Helsingin vuoteen 2035 mennessä. Hiilineutraaliuden tavoite näkyy myös kaupunkiudistuksen tavoitteena ja haasteena.

Helsingin kaupungin tavoitteena on kehittää ja edistää pyöräilyä kaupungissa. Pyöräily on kävelyn ohella terveellinen, ympäristöystävällinen, taloudellinen ja demokraattinen liikkumismuoto, joka lisää kohtaamisia ja kanssakäymisiä.

Mellunkylän alueella eriytymiskehitys on ollut voimakasta, jonka vuoksi Helsingin kaupunki on valinnut alueen täydennysrakentamisen kaupunkiudistuskohteeksi, jonka myötä alueen palveluita kehitetään, ympäristöä suunnitellaan ja alueella osoitetaan täydennysrakentamista. Täydennysrakentamisen ja maankäytön suunnittelun keinoin voidaan vähentää alueiden eriytymistä ja kaventaa alueiden välisiä hyvinvointieroja. Kontulan, Mellunmäen ja Vesalan vanhoille kerrostaloalueille laaditaan täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteita. Alueiden nykyisiä tai suunniteltuja asemaseutuja kehitetään ja keskeiset alueet suunnitellaan kaupunkimaisiksi sekä kävely- ja pyöräilyystävällisiksi.

Työn sisältö

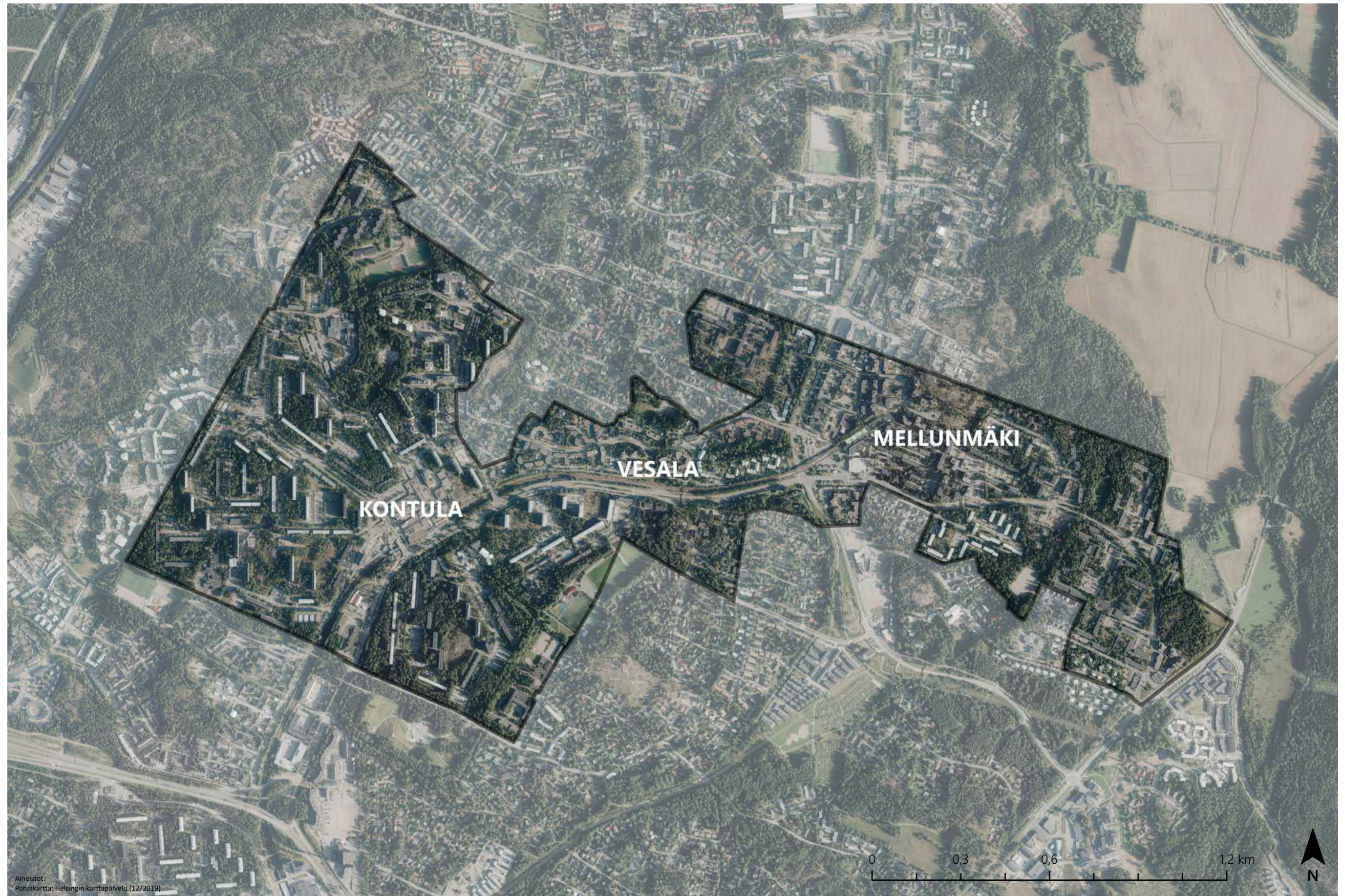
Analyysi- ja visiotyön on laatinut Ramboll Finland Oy toimeksiantona Helsingin kaupungin kaupunkiympäristön toimialalle. Työ on tehty syksyn ja talven 2019 aikana.

Työ esittelee analyysin ja vision Mellunkylän kävely- ja pyöräilyympäristölle sekä julkisille ulkotiloille. Työn tavoitteena on määrittellä, miten alueen reitistöä ja julkisia ulkotiloja kehitetään toimivammiksi, miellyttävämmiksi ja houkuttelevimmiksi alueella kävellessä ja pyöräillen liikkuvien kannalta.

Työssä analysoidaan keskeiset jalankulku- ja pyöräilyympäristöt ja julkiset kaupunkitilat sekä niiden vetovoimakohteet ja kehittämistarpeet eri käyttäjäryhmien kannalta. Tämän pohjalta laaditaan visio Mellunkylän kävely- ja pyöräilyympäristöjen kehittämiseksi. Työ on laadittu Mellunkylän kaupunkiudistusprosessin, alueen suunnitteluperiaatteiden ja asemakaavoituksen tueksi.

Työ koostuu kolmesta osiosta: nykytilan ja tulevaisuusnäkyvien analyysissä kartoitetaan ja analysoidaan alueen fyysistä ympäristöä, sen reitistöä ja julkisen ulkotilan luonnetta; käyttäjälähtöinen tutkimus ja vuorovaikutus-osassa tarkastellaan ja tutkitaan alueen sosiaalista ympäristöä eri metodeilla; lopun kehittämissuunnitelmassa esitetään lyhyen aikavälin toimenpide-ehdotuksia ja pidemmän aikavälin kehityssuuntia.

SUUNNITTELUALUE

1

NYKYTILAN JA TULEVAISUUSNÄKYMIIEN ANALYYSI

Työn ensimmäisessä osassa kartoitetaan alueen nykytilan fyysinen olemus eri teemojen kautta. Osiossa tarkastellaan alueen liittyminen muuhun kaupunkiin eri reitistöjen ja viherverkostojen kautta. Alueen kävely- ja pyöräilyreitistö sekä keskeiset julkiset kaupunkitilat tarkastellaan. Lisäksi osiossa tarkastellaan alueen olemassa olevia palveluita ja toimintoja, sekä merkittäviä ekologisia ja maisemallisia arvoja. Osion tarkastelut toimivat lähtökohtana visiotyölle.

ALUETARKASTELU

SUUNNITTELUTILANNE

Uudenmaan maakuntakaavassa tarkastelualue on osoitettu taajama-toimintojen alueeksi, jonka keskellä sijaitsee keskustatoimintojen alue Kontulan metroaseman kohdalla ja jonka läpi kulkee seutu-liikenteen rata. Uudenmaan 2. vaihemaakuntakaavassa alue on osoitettu tiivistettäväksi ja sitä halkoo pääkaupunkiseudun poikittainen joukkoliikenteen yhteysväli.

Helsingin kaupunki on uuden yleiskaavan (tullut voimaan 5.12.2018) myötä valinnut edistää Helsingin kasvua tiiviiksi raideliikenteeseen tukeutuvaksi verkostokaupungiksi. Kasvu pohjautuu kaupunkirakenteen tiivistämiseen ja täydennysrakentamiseen hyvien joukkoliikenneyhteyksien varrella. Yleiskaavan merkittävät muutokset liikennejärjestelmälle ovat koko kaupungin kattava pikaraitiotieverkko, sisääntuloväylien muuttaminen kaupunkibulevardeiksi ja kävelyn ja pyöräilyn priorisointi. Kulkumuotojen priorisointijärjestyksessä ensimmäisenä ovat kävelijöiden tarpeet, toisena pyöräilijöiden, kolmantena joukko- ja huoltoliikenteen ja viimeisenä henkilöautoilun. Tämä työ keskittyy erityisesti Mellunkylän kävely- ja pyöräilyreittien laatutason parantamiseen ja nostamiseen ensimmäiseksi eri kulkumuotojen hierarkiassa.

Raidejoukkoliikenteen, kävelyn ja pyöräilyn edistäminen maankäytön ja liikenteen suunnittelun keinoin edesauttaa mm. päästövähennystavoitteisiin pääsyssä. Joukkoliikenteen sekä kävelyn ja pyöräilyn suosiminen kaupunkirakenteen suunnittelussa parantaa eri väestöryhmien välistä tasa-arvoa liikkumismahdollisuuksien ja palvelujen saatavuuden suhteen. Tavoitteena on lisätä pyöräilyn osuutta eri tyyppisillä matkoilla ja tehdä pyöräilyreitiverkostosta helpommin hahmotettava ja turvallinen.

Mellunkylään on yleiskaavassa merkitty alueen läpi kulkeva metro ja Raidejokeri II:n pikaraitiotievaraus sekä Vantaan ratikan pääte-pysäkki Mellunmäkeen. Kontulan keskusta on osoitettu liike- ja palvelukeskustaksi C1 ja Mellunmäen keskusta lähikeskustaksi C3. Kerrostaloalueet on yleiskaavassa osoitettu asuntovaltaisiksi alueiksi A2 (korttelitehokkuus 1,0-2,0) sekä A3 (korttelitehokkuus 0,4-1,2). Yleiskaava osoittaa huomattavaa täydennysrakentamista alueelle, erityisesti metroasemien läheisyyteen.

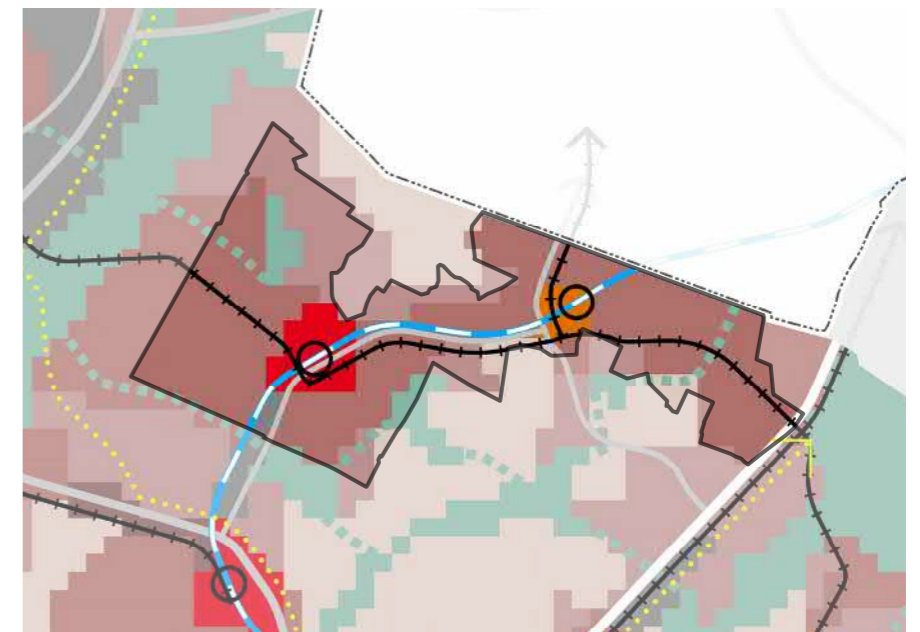
Täydennysrakentamisen ja maankäytön suunnittelun keinoin pyritään estämään alueiden eriytymiskehitystä ja varmistamaan kaupunginosien tasavertaisuutta ja hyvinvointia. Kaavoitus mahdollistaa alueen täydennysrakentamisen ja asemanseutujen kehittämisen. Raideyhteydet parantavat alueen saavutettavuutta.

Mellunkylän alueella eriytymiskehitys on ollut voimakasta, minkä vuoksi Helsingin kaupunki on valinnut alueen täydennysrakentamisen kaupunki uudistuskohteeksi. Tarkoituksena on kehittää Mellunkylän palveluita sekä suunnitella ympäristöä ja julkisia tiloja. Aluetta kehitetään kestävien kulkumuotojen erityisesti kävelyn ja pyöräilyn ehdoilla. Alueelle on lisäksi tarkoitus osoittaa täydennysrakentamista ja näin lisätä alueen elinvoimaisuutta sekä varmistaa työpaikkojen toimintaedellytykset alueella.

Tämän työn tarkastelualue rajautuu kolmelle osa-alueelle Mellunkylän kaupunginosassa. Tarkastelussa ovat Kontulan, Vesalan ja Mellunmäen kerrostaloalueet.

Mellunkylän tarkastelualue on merkattu sinisellä katkoviivalla Uudenmaan maakuntakaavassa.

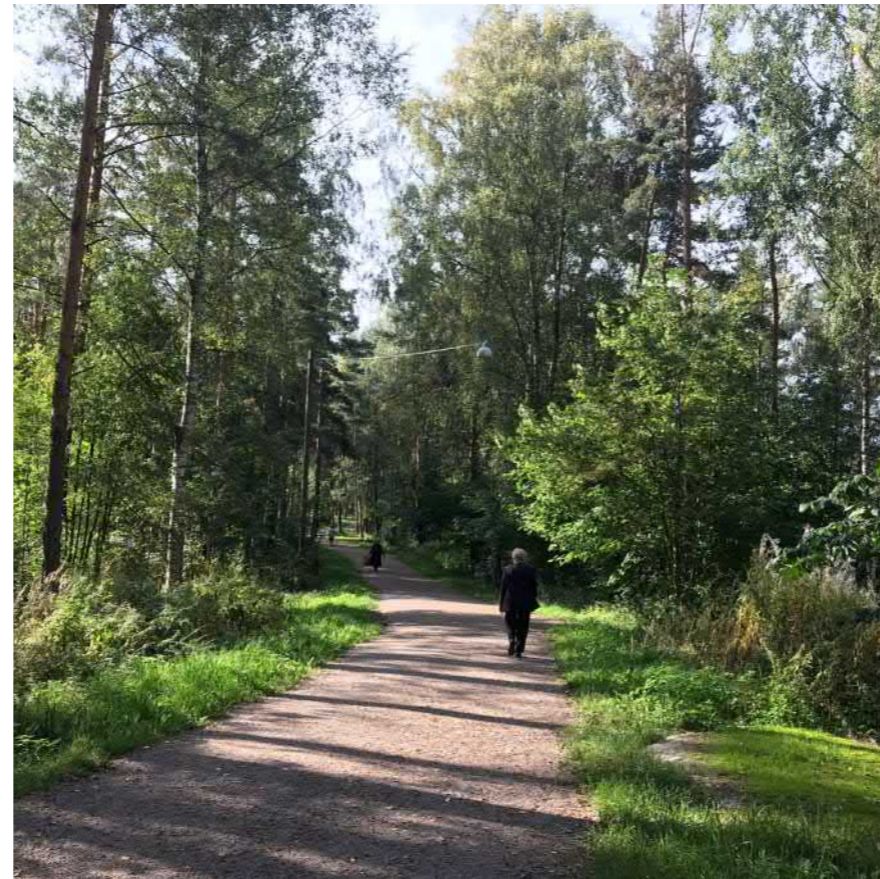

Mellunkylän tarkastelualue Helsingin yleiskaavassa.

SIJAINTI SEUTURAKENTEESSA

Suunnittelualue sijaitsee Helsingin itäpuolella Mellunkylän kaupunginosassa kahden vihersormen, Viikki-Kivikon ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston, välissä rajautuen Vantaan kuntarajaan. Suunnittelualueen läpi kulkeva viherlinja toimii viheryhteytenä vihersormien välillä: puistojen, aukoiden ja katujen virkistysympäristönä.

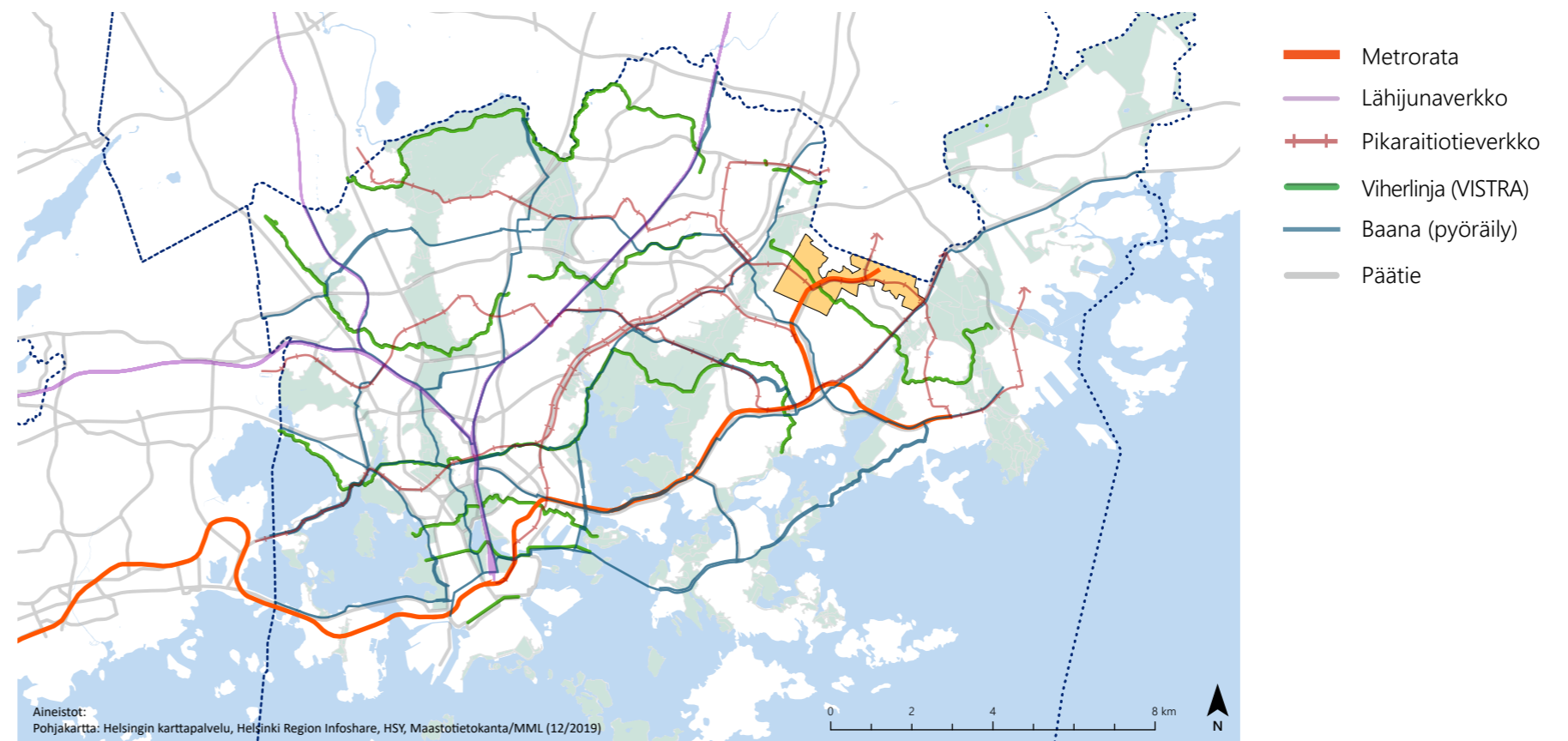
Mellunmäen asemalle päättyvä metrolinja yhdistää alueen poikittais-suunnassa muualle Helsinkiin ja Espooseen. Aluetta ympäröivät vilkasliikenteiset liikenneväylät ovat Lahdenväylä, Myllymestari (Kehä I) ja Itäväylä. Alue liittyy kaupunkirakenteeseen Länsimäen puolella. Metron pääte-asema ohjaa alueelle liityntäliikennettä myös mm. Vantaalta, Porvoosta sekä Östersundomin suunnasta.

Viherlinja yhdistää alueen läheisiin vihersormiin.

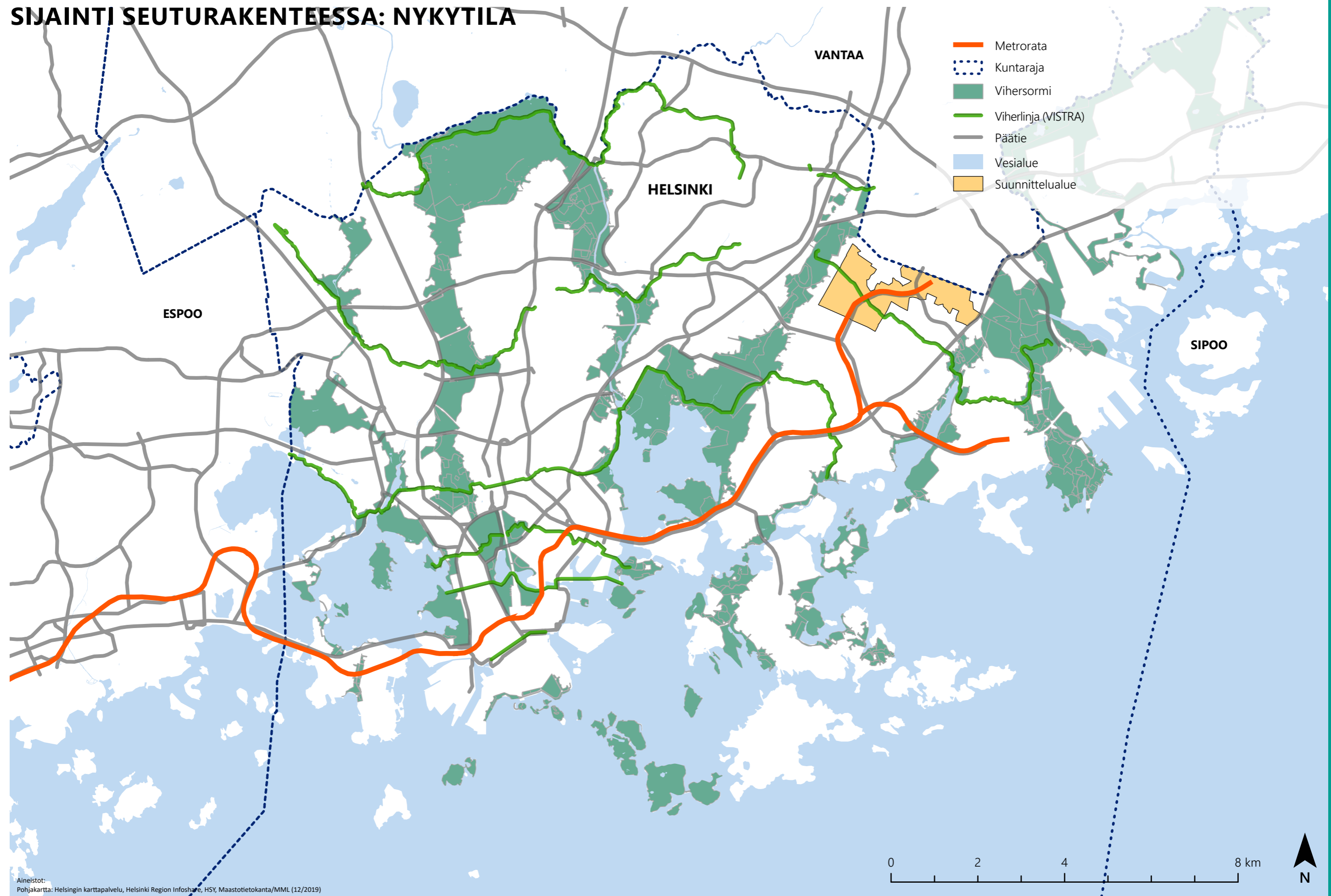

Mellunmäki on metron toisen itähaaran pääte-asema.

Suunnittelualueen sijainti tulevaisuuden liikenneverkostossa.

SIJAINTI SEUTURAKENTEES- NYKYTILA

KAUPUNKIKONTEKSTI

Alue koostuu pääasiassa 1960-1980 -luvuilla rakennetuista asuin-alueista ja metron asemaseuduista. Suunnittelualue käsittää osia Kontulasta, Vesalasta ja Mellunmäestä Mellunkylän kaupungin-osassa.

Kontulan kerrostalovyöhyke

Kontulan alueen kerrostalot edustavat tyypillistä 1960-luvun arkkitehtuuria. Alueelle ominaista ovatkin suuret tontit, joiden väliin jää laajoja, lähes luonnontilaisia alueita. Kontulan alueella metsälähiön korkeat kerrostalot avarine näköaloineen sijaitsevat maiseman ylemmillä kohdilla matalampien rakennuslamellien yläpuolella.

Kontulan metroasemalla ja sen yhteydessä sijaitsevalla ostoskeskuksella on hyvä saavutettavuus ja palvelutarjonta. Ostoskeskuksen ympäristö on tiiviisti rakennettua ja se muodostaa koko tarkastelualueen merkittävimmän liikenteen ja palveluiden solmukohtan. Kontulan ostoskeskus on Kontulan ja lähialueiden kaupallisten ja julkisten palvelujen keskus. Toiminnallisesti ostoskeskus on vireä ja sen kaupalliset palvelut ovat päivittäistavarakaupan osalta kattavat.

Kontulantie ja metrorata rajaavat voimakkaasti alueen kahteen osaan. Kontulan alueella sijaitsee useita monipuolisia liikunta- ja urheilupuistoja sekä pienempialaisia muunlaista kuten leikkipuisto-toimintaa tarjoavia puistoja, jotka linkittyvät toisiinsa muodostaen laajoja viheraluekokonaisuuksia.

Vesalan kerrostalovyöhyke

Rauhallisen ja pieniipiirteisen Vesalan ominaispiirteinä ovat vehreät asuntokadut ja alueen läpi kulkeva purouoma. Vesalan eteläosan alue muodostuu Kontulantien varteen rakennetusta kerrostalovyöhykkeestä, joka on rakentunut pääosin 1980-luvulla. Alueella sijaitsee myös tärkeä viheralue, Aarrepuisto.

Mellunmäen kerrostalovyöhyke

Topografialtaan melko yhtenäistä korkeaa mäki-aluetta. Kokonaiskvaltaan vehreänä ja rakennuskannaltaan melko yhtenäisenä alueena, jonka asuinalueista suurin osa koostuu 1960- ja 1970-luvuilla rakennetuista tyypillisistä väljistä kerrostaloalueista. Mellunmäen metroaseman lähialueella asutus on hieman tiiviimpää kuin Kontulan metroaseman tuntumassa.

Alue on yleisluonteeltaan rauhallinen ja kokonaisuudessaan luonnonläheinen. Kallioisilta mäki-alueilta kaukomaisemaan avautuvat näkymät kuuluvat alueen ominaispiirteisiin.

Katutaide ilmentää alueen identiteettiä.

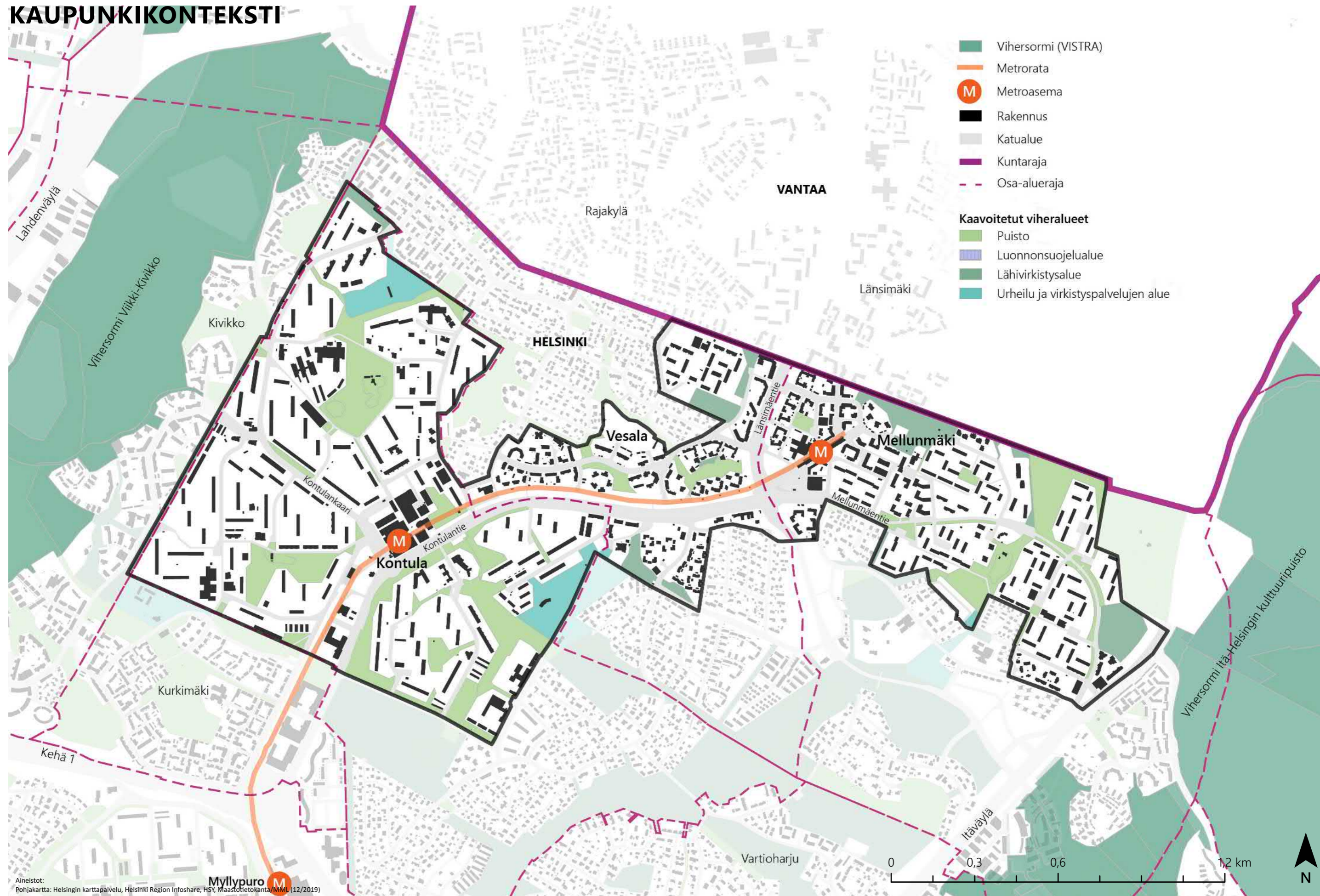

Kontulan ostoskeskus on keskeinen palvelukeskittymä alueella.

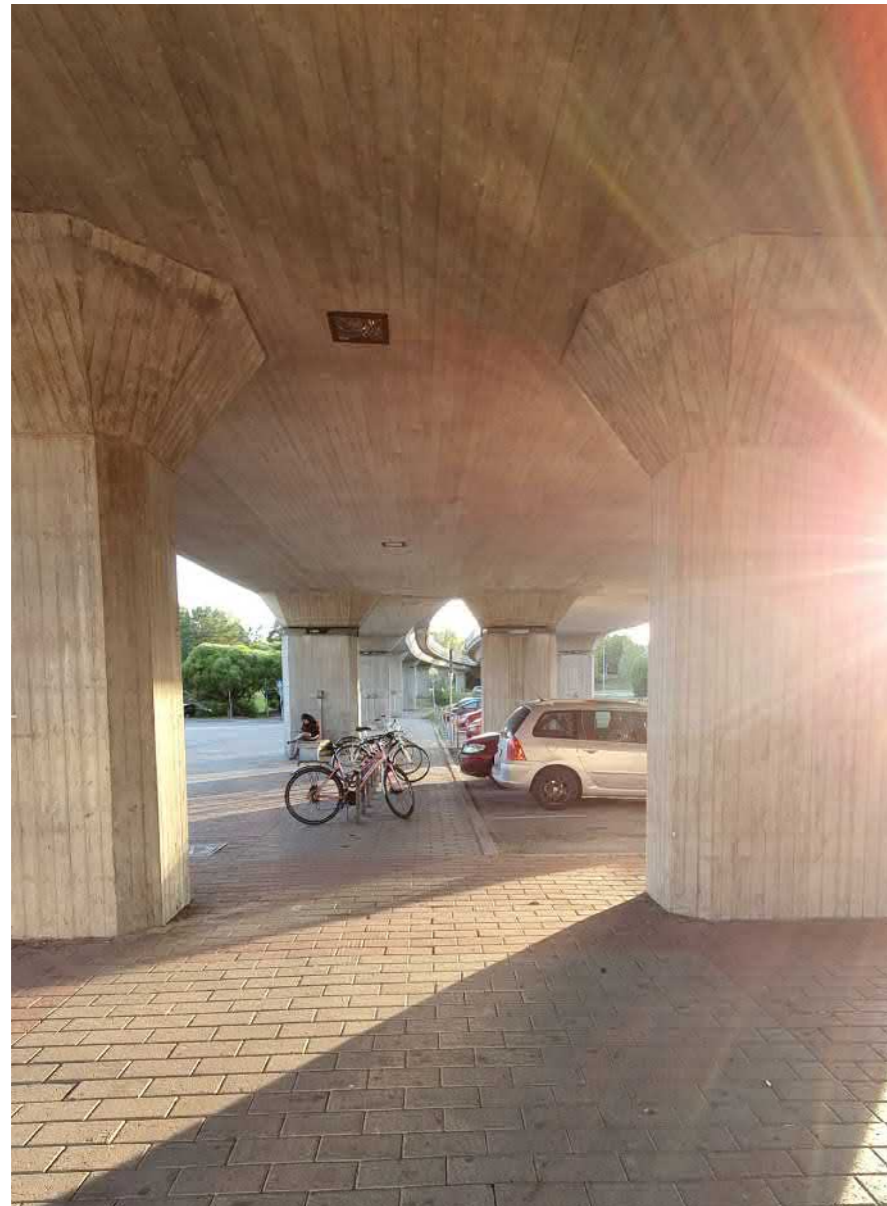
Kontulan ostoskeskuksen yhteydessä on myös kirjasto ja nuorisotalo.

KAUPUNKIKONTEKSTI

SAAPUMINEN ALUEELLE

Metro on tärkeä julkisen liikenteen saapumisväylä alueelle Helsingistä ja Espoosta. Vantaalta alueelle saavutaan julkisella liikenteellä linja-autolla. Alueen metroasemat ovat hyvin saavutettavissa tarkastelualueen eri osista. Lähes koko tarkastelualue on metron vaikutusalueen piirissä viiden minuutin pyörämatkan päässä. Pyörä on saavutettavuustarkastelun perusteella kätevä kulkumuoto alueen metroasemille liikuttaessa. Mellunmäen asemalta viiden minuutin kävelymatkan päässä olevalla alueella on enemmän asukkaita kuin Kontulan vastaavalla alueella. Kontulantie yhdistää alueen auto-liikenneyhteydet Kehä I:seen ja Länsimäentie Itäväylään ja Vantaalle. Pyöräilyn ja kävelyn suosiminen alueella liikuttaessa ja asemanseutujen kaupunkirakenteen tiivistäminen ovat mahdollisuuksia alueen kehittämiseksi.

Mellunmäen metroaseman edusta metroradan alla.

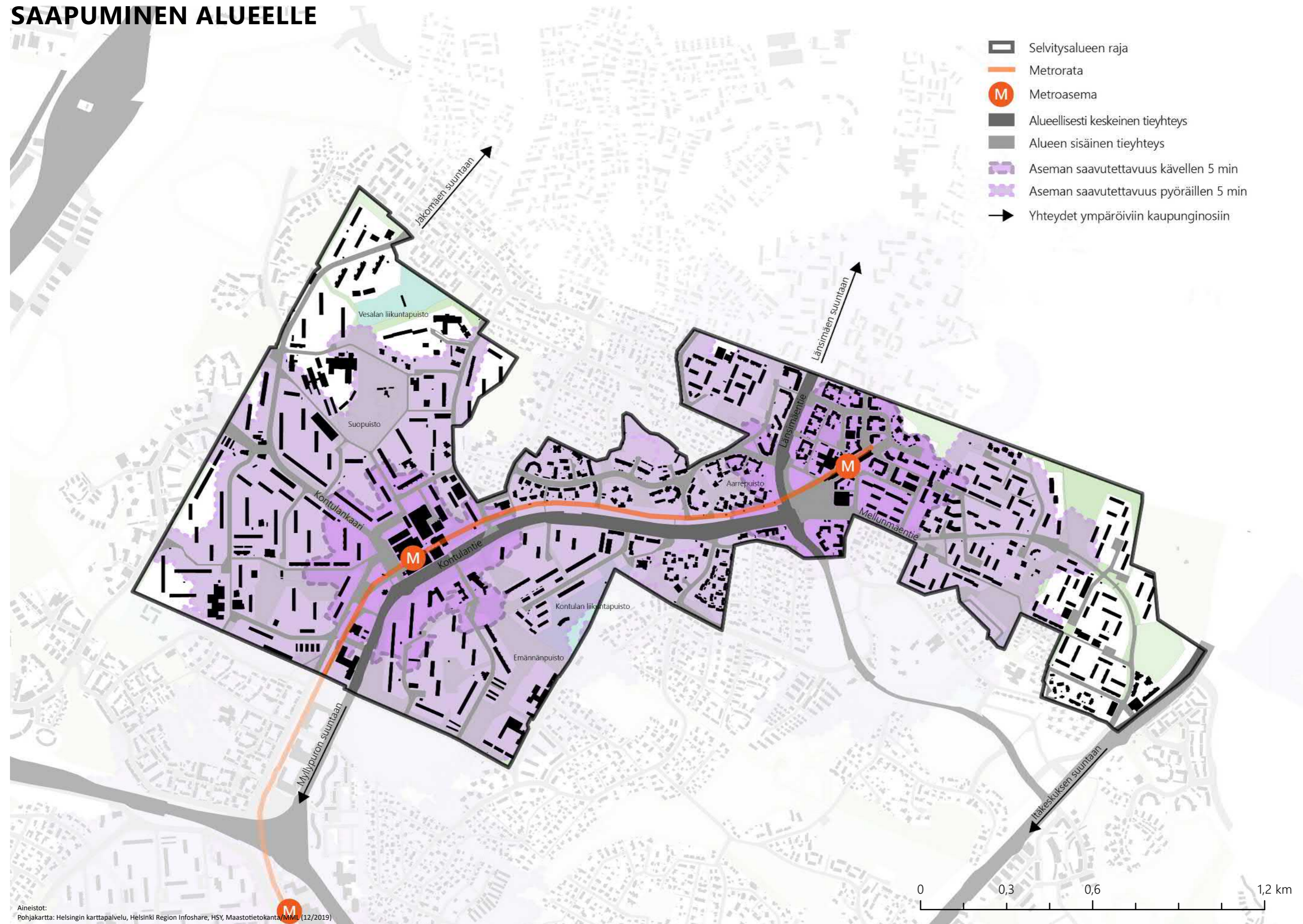

Metro yhdistää Mellunkylän Helsingin keskustaan ja aina Espoosen asti.

Saapuminen Kontulan ostoskeskukselle ja metroasemalle Emännänpolun alikululta.

SAAPUMINEN ALUEELLE

ALUEEN PALVELUT

Metroasemilla ja niiden lähialueilla on palvelukeskittymiä. Kaupalliset palvelut ovat erityisen keskittyneitä Kontulassa. Vesalan ja Kontulan koulukeskittymät ja liikuntapuistot muodostavat toiminnallisia kokonaisuuksia. Eri uskonnollisten yhteisöjen kokoontumistilat ovat myös merkittävä palvelukokonaisuus alueen asukkaille.

Palvelujen sijainnit ohjaavat sekä alueen sisäisiä liikevirtoja että saapumista alueelle muista kaupunginosista. Osa palveluista on suunnattu erityisesti lähiympäristön asukkaille, osa taas houkuttelee käyttäjiä myös kauempaa. Lapsille ja nuorille suunnattuja ulkotilojen palveluja on erityisesti alueen koulukeskusten läheisillä leikkipaikoilla ja liikuntapuistoissa. Alueen koulut, päiväkodit, nuorisotalot ja kirjasto ovat esimerkkejä alueen lapsille nuorille suunnatuista sisätilojen palveluista.

Koulutus ja sivistys

- Koulu
- Päiväkoti/esiopetus
- Nuorisotalo
- Kirjasto

Kaupalliset palvelut

- Ravintola
- Kauppa

Uskonnolliset yhteisöt

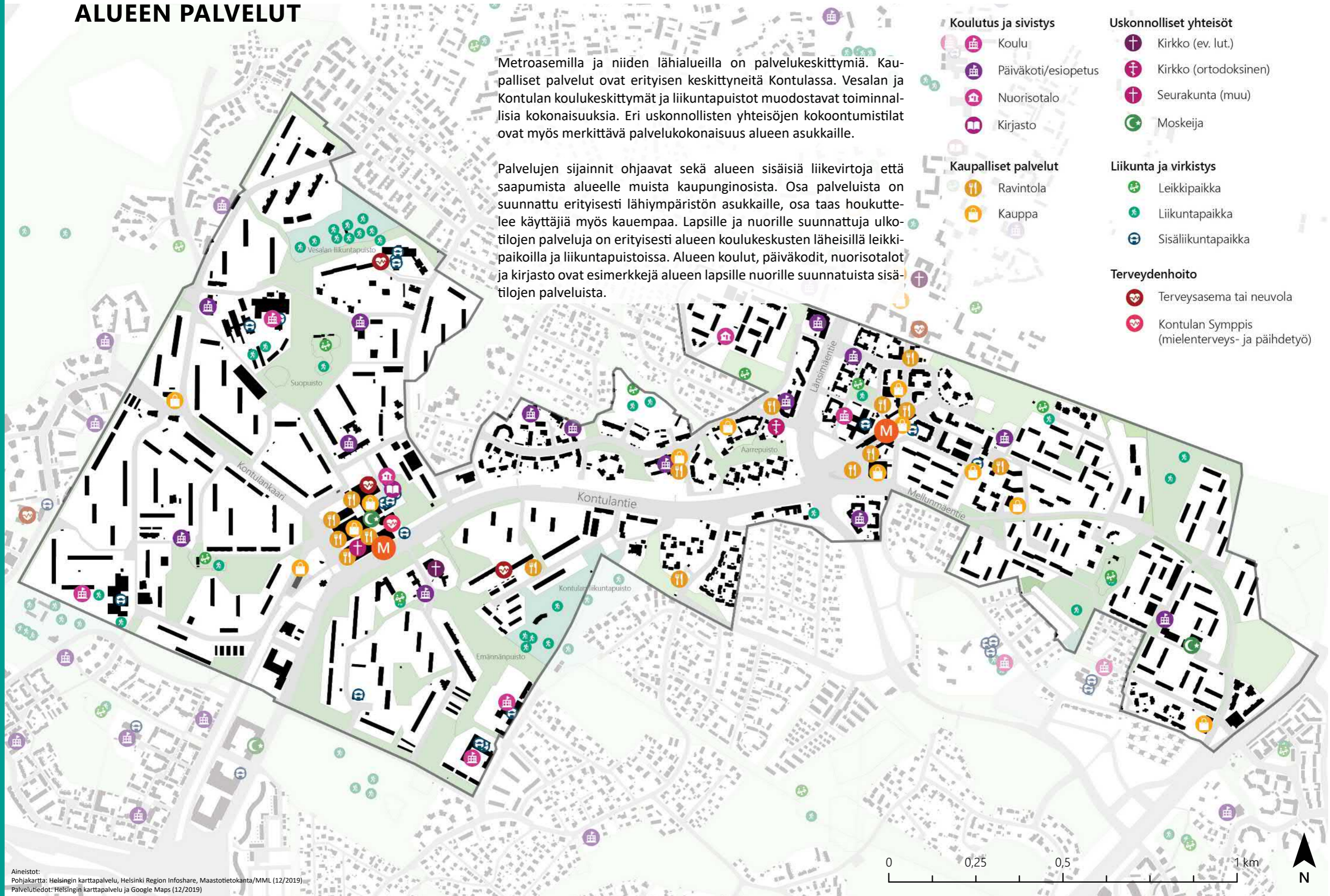
- Kirkko (ev. lut.)
- Kirkko (ortodoksinen)
- Seurakunta (muu)
- Moskeija

Liikunta ja virkistys

- Leikkipaikka
- Liikuntapaikka
- Sisäliikuntapaikka

Terveystenhoito

- Terveysasema tai neuvola
- Kontulan Symppis (mielenterveys- ja päihdetyö)

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare, Maastotietokanta/MML (12/2019)
Palvelutiedot: Helsingin karttapalvelu ja Google Maps (12/2019)

KÄVELY- JA PYÖRÄILYREITIT - NYKYTILA

Alueen merkityt pyöräreitit eivät nykytilassa muodosta verkostoa, vaan sijoittuvat yksittäisinä reittiosuuksina eri puolille tarkastelu-
aluetta. Nykytilanteessa selkein yhteys muodostuu Kontulantien ja Mellunmäentien varteen.

Tarkastelualueen kävelyreitiverkosto on pyöräilyreitteihin verrattuna laajempi ja kattavampi. Reitistössä on tosin useita epäjatkuvuus-
kohtia, jotka esitellään myöhemmin laadullisen arvion yhteydessä.

Kartalla esitelty aineisto perustuu Helsingin karttapalvelun Reitit 2014 -aineistoon.

- Kävelyreitti
- Pyöräilyreitti

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)
Reititiedot: Helsingin karttapalvelu (12/2019)

PALVELUT SUHTEESSA KÄVELY- JA PYÖRÄILYREITTEIHIN

Iso osa palveluista on keskittynyt Kontulan metroaseman ostoskeskukselle.

Virkistyspalvelut sijaitsevat puistoalueilla metroasemien ulkopuolella. Aarrepuisto.

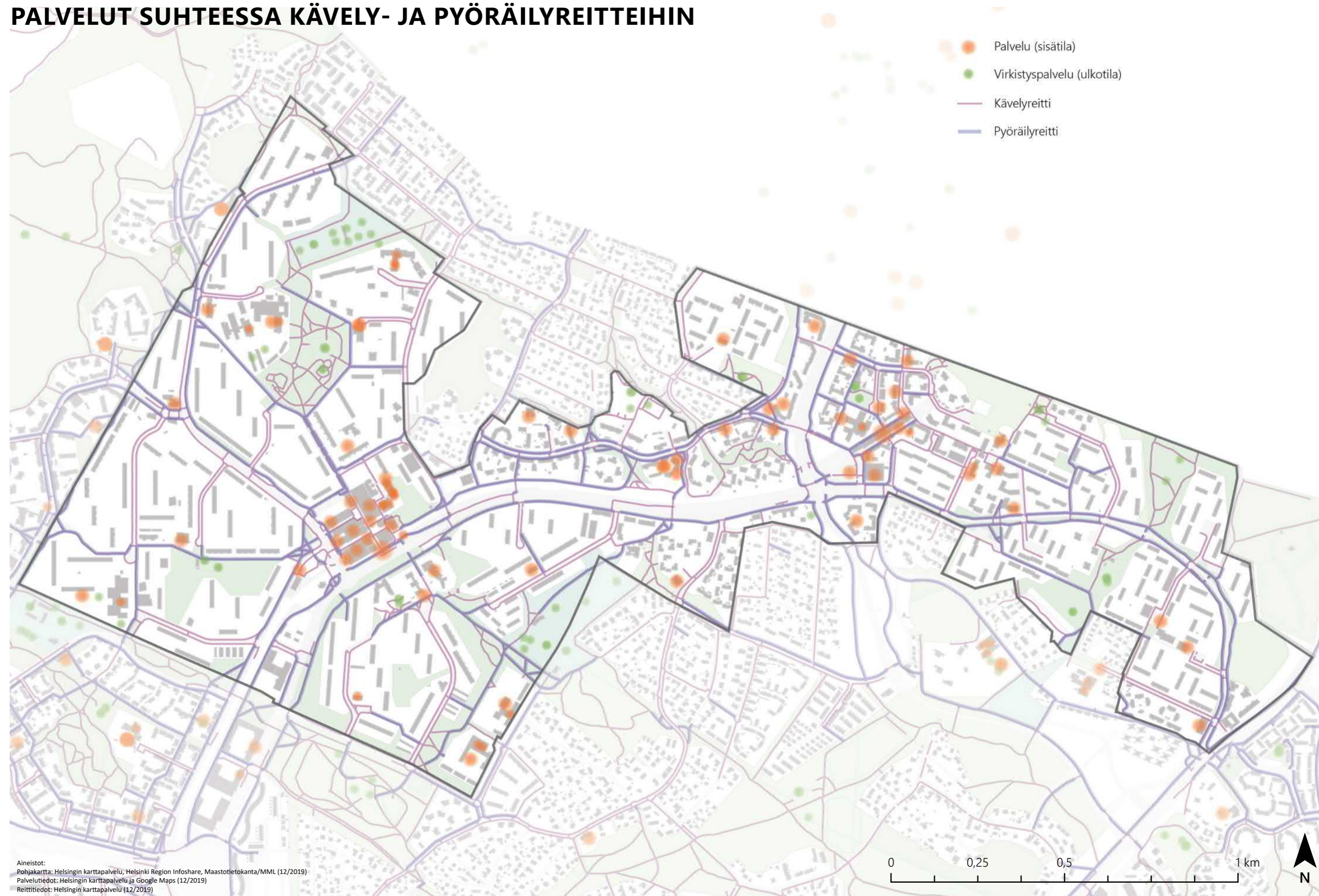

Kontulan skeittihalli on hyvin saavutettavissa oleva erityispalvelu.

Mellunmäen metroaseman ympäristö on suunnittelun toiseksi keskeisin palvelukeskittymä.

PALVELUT SUHTESSA KÄVELY- JA PYÖRÄILYREITTEIHIN

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare, Maastietokanta/MML (12/2019)
Palvelutiedot: Helsingin karttapalvelu ja Google Maps (12/2019)
Reittitiedot: Helsingin karttapalvelu (12/2019)

LIIKENNEVIRTOJEN SIMULOINTI, PYÖRÄILY

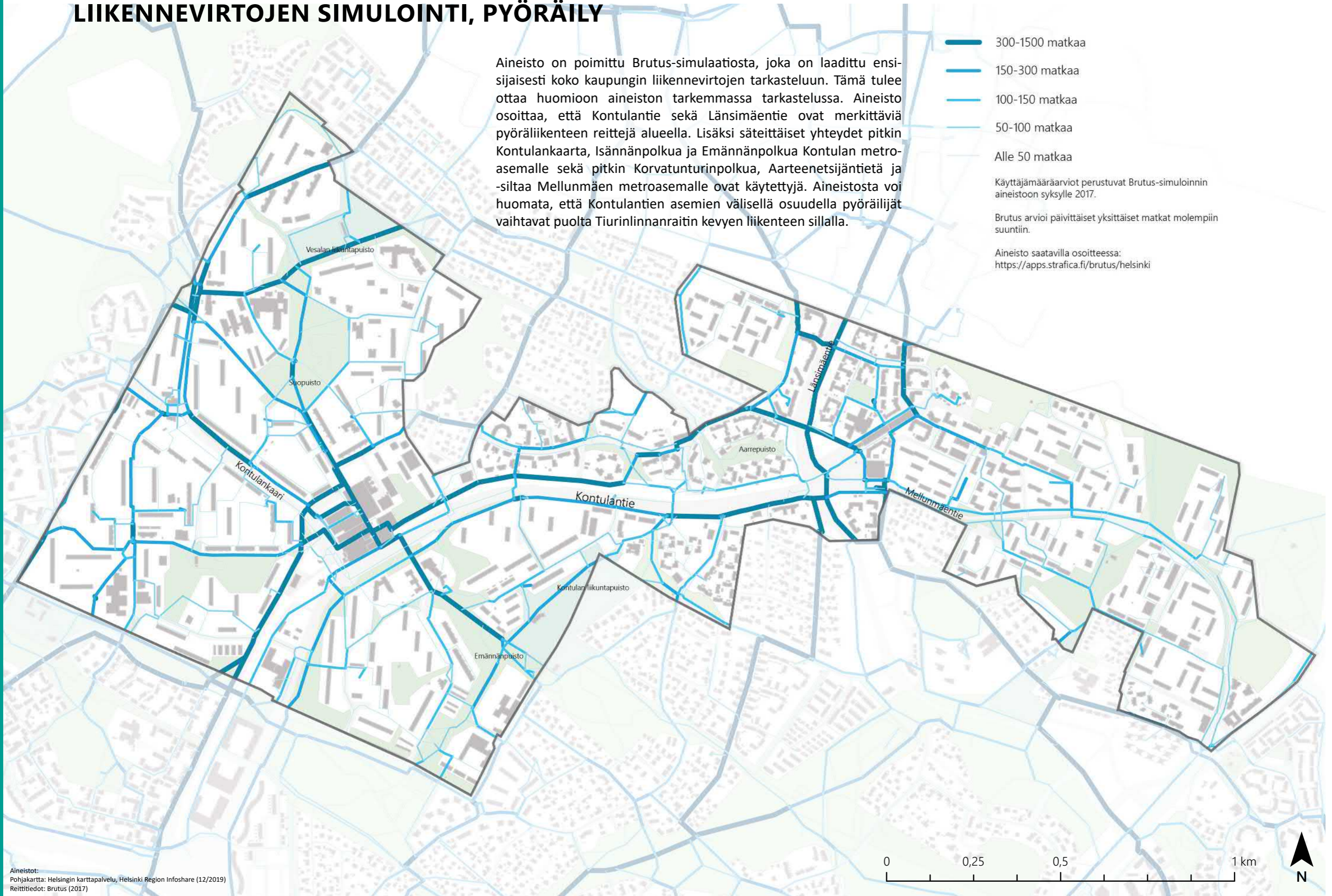
Aineisto on poimittu Brutus-simulaatiosta, joka on laadittu ensisijaisesti koko kaupungin liikennevirtojen tarkasteluun. Tämä tulee ottaa huomioon aineiston tarkemmassa tarkastelussa. Aineisto osoittaa, että Kontulantie sekä Länsimäentie ovat merkittäviä pyöräliikenteen reittejä alueella. Lisäksi säteittäiset yhteydet pitkin Kontulankaarta, Isännänpolkua ja Emännänpolkua Kontulan metroasemalle sekä pitkin Korvatunturinpolkua, Aarteenetsijäntietä ja -siltaa Mellunmäen metroasemalle ovat käytettyjä. Aineistosta voi huomata, että Kontulantien asemien välisellä osuudella pyöräilijät vaihtavat puolta Tiurinlinnanraitin kevyen liikenteen sillalla.

- 300-1500 matkaa
- 150-300 matkaa
- 100-150 matkaa
- 50-100 matkaa
- Alle 50 matkaa

Käyttäjämääräarviot perustuvat Brutus-simuloinnin aineistoon syksylle 2017.

Brutus arvioi päivittäiset yksittäiset matkat molempiin suuntiin.

Aineisto saatavilla osoitteessa:
<https://apps.strafica.fi/brutus/helsinki>

LIIKENNEVIRTOJEN SIMULOINTI, KÄVELY

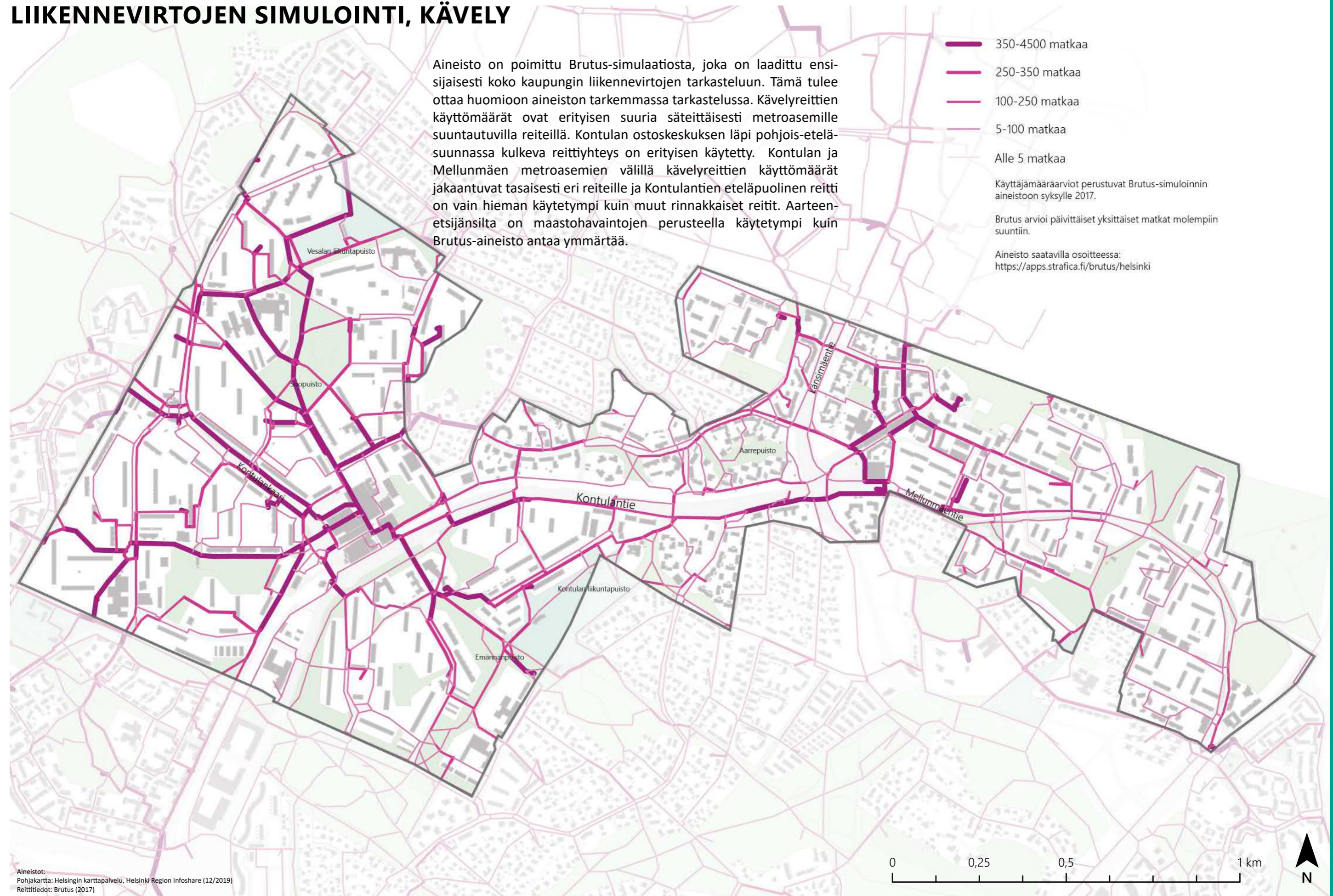
Aineisto on poimittu Brutus-simulaatiosta, joka on laadittu ensisijaisesti koko kaupungin liikennevirtojen tarkasteluun. Tämä tulee ottaa huomioon aineiston tarkemmassa tarkastelussa. Kävelyreittien käyttömäärät ovat erityisen suuria säteittäisesti metroasemille suuntautuvilla reiteillä. Kontulan ostoskeskuksen läpi pohjois-eteläsuunnassa kulkeva reitti on erityisen käytetty. Kontulan ja Mellunmäen metroasemien välillä kävelyreittien käyttömäärät jakaantuvat tasaisesti eri reiteille ja Kontulantien eteläpuolinen reitti on vain hieman käytetympi kuin muut rinnakkaiset reitit. Aarreenetsijänsilta on maastohavaintojen perusteella käytetympi kuin Brutus-aineisto antaa ymmärtää.

- 350-4500 matkaa
- 250-350 matkaa
- 100-250 matkaa
- 5-100 matkaa
- Alle 5 matkaa

Käyttämääräarviot perustuvat Brutus-simuloinnin aineistoon syksyllä 2017.

Brutus arvioi päivittäiset yksittäiset matkat molempiin suuntiin.

Aineisto saatavilla osoitteessa:
<https://apps.strafica.fi/brutus/helsinki>

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)
Reittitiedot: Brutus (2017)

PYÖRÄILYREITIT - LAADULLINEN ARVIO

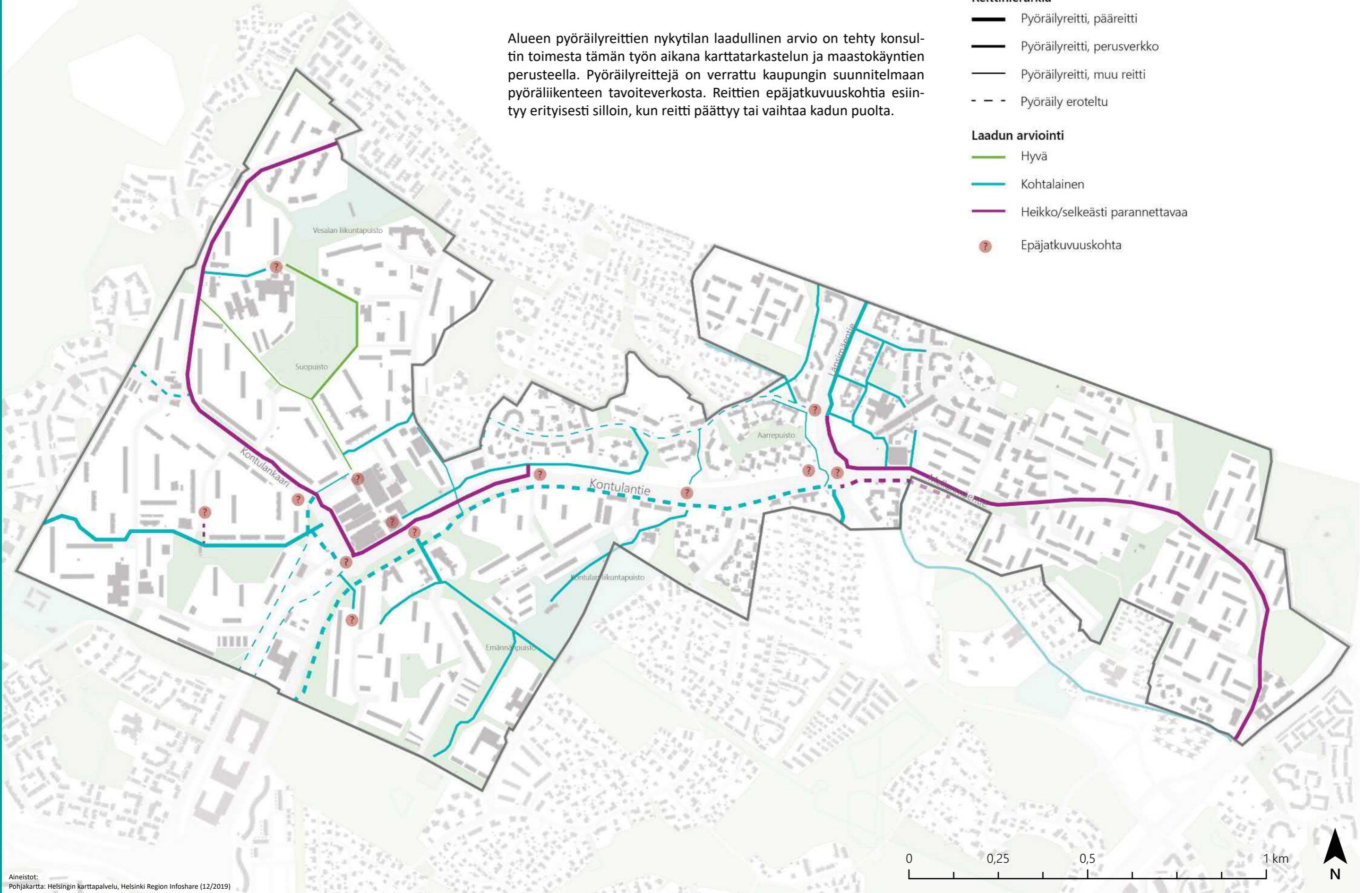
Alueen pyöräilyreittien nykytilan laadullinen arvio on tehty konsultin toimesta tämän työn aikana karttatarkastelun ja maastokäyntien perusteella. Pyöräilyreittejä on verrattu kaupungin suunnitelmaan pyöräliikenteen tavoiteverkosta. Reittien epäjatkuvuuskohtia esiintyy erityisesti silloin, kun reitti päättyy tai vaihtaa kadun puolta.

Reittihierarkia

- Pyöräilyreitti, pääreitti
- Pyöräilyreitti, perusverkko
- Pyöräilyreitti, muu reitti
- Pyöräily eroteltu

Laadun arviointi

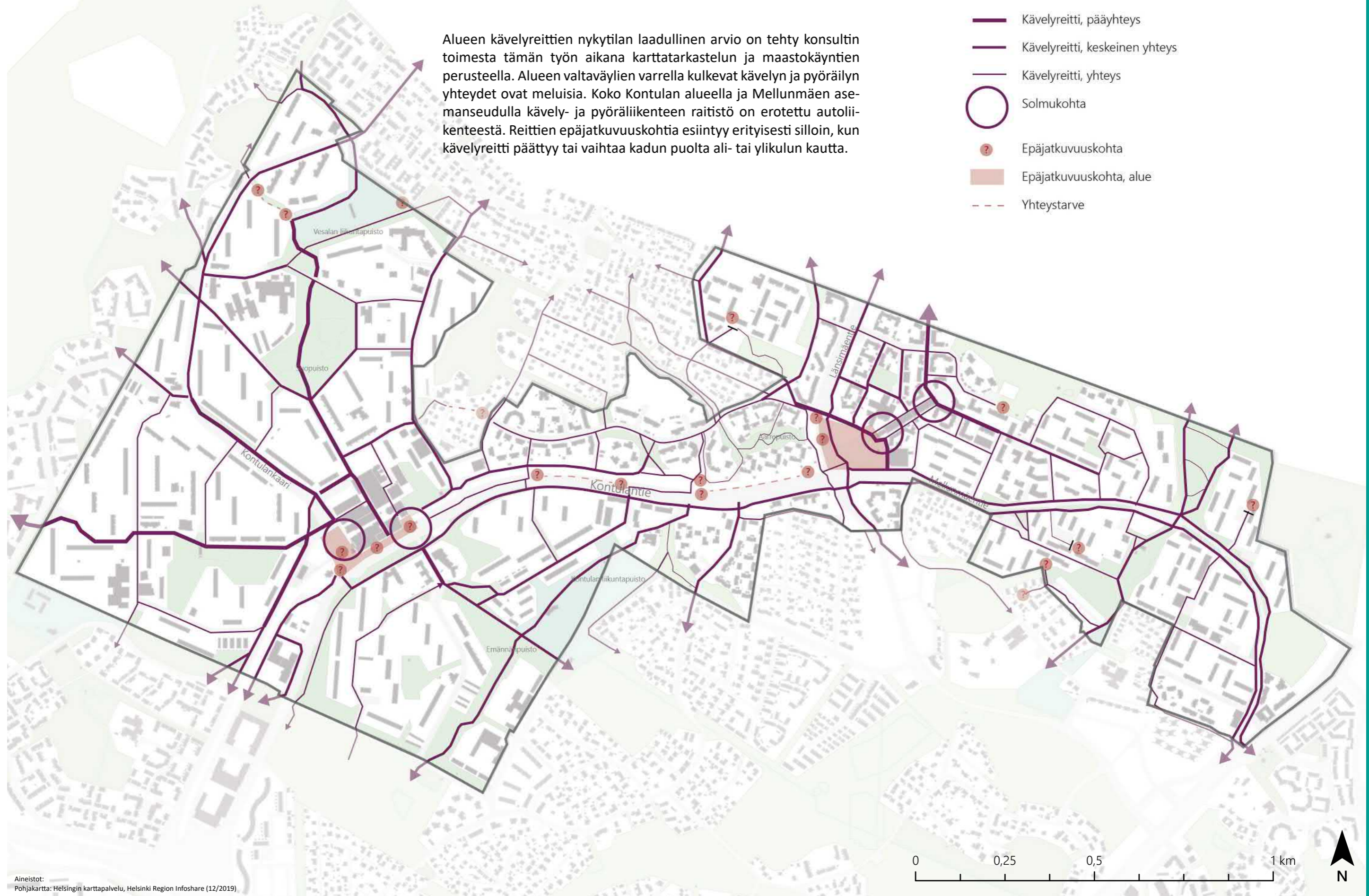
- Hyvä
- Kohtalainen
- Heikko/selkeästi parannettavaa
- Epäjatkuvuuskohta

KÄVELYREITIT - LAADULLINEN ARVIO

Alueen kävelyreittien nykytilan laadullinen arvio on tehty konsultin toimesta tämän työn aikana karttatarkastelun ja maastokäyntien perusteella. Alueen valtaväylien varrella kulkevat kävelyn ja pyöräilyn yhteydet ovat meluisia. Koko Kontulan alueella ja Mellunmäen asemaseudulla kävely- ja pyöräliikenteen raitistö on erotettu autoliikenteestä. Reittien epäjatkuvuuskohtia esiintyy erityisesti silloin, kun kävelyreitti päättyy tai vaihtaa kadun puolta ali- tai ylikulun kautta.

- Kävelyreitti, pääyhteys
- Kävelyreitti, keskeinen yhteys
- Kävelyreitti, yhteys
- Solmukohta
- Epäjatkuvuuskohta
- Epäjatkuvuuskohta, alue
- Yhteystarve

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)

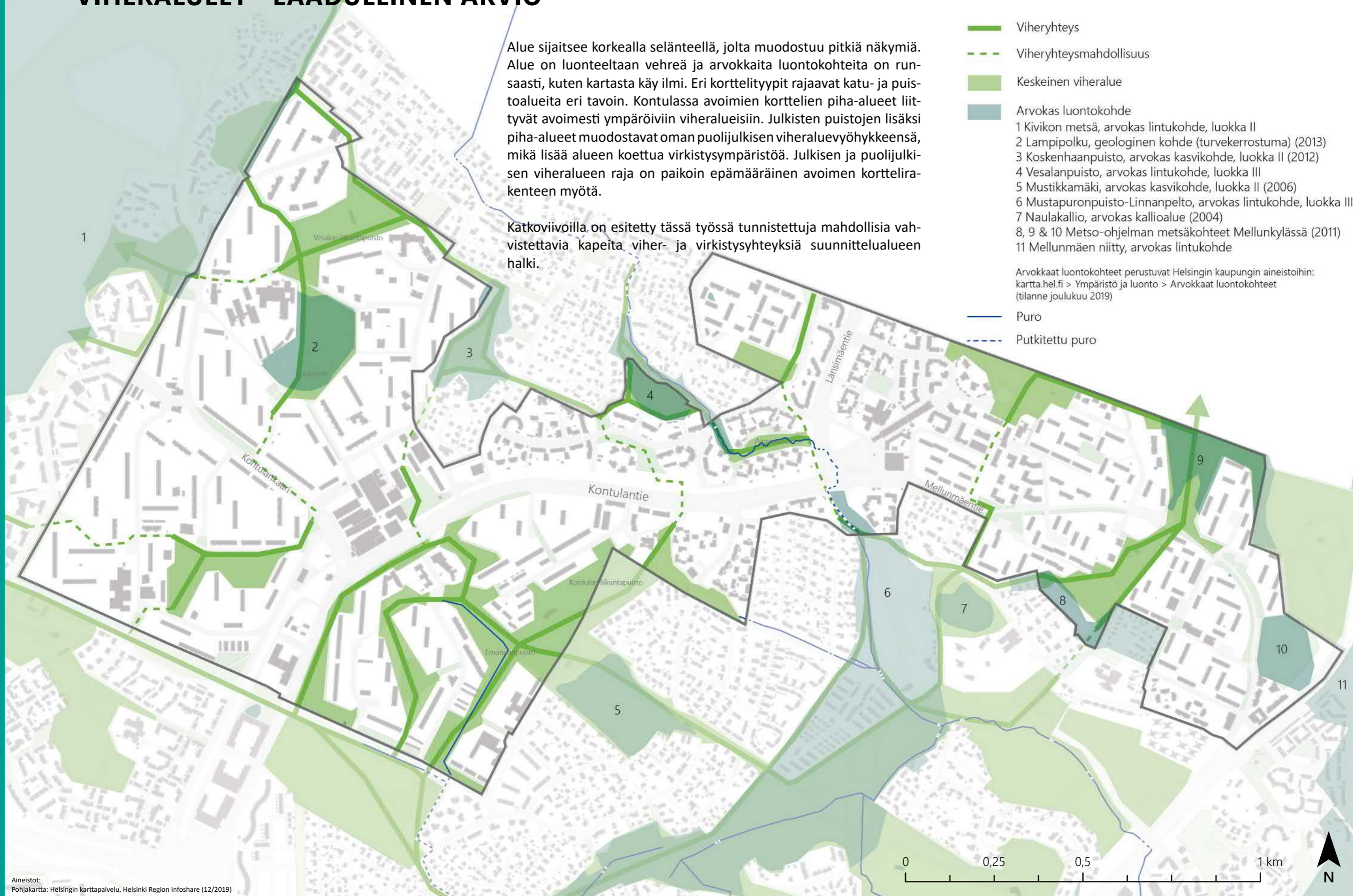
VIHERALUEET - LAADULLINEN ARVIO

Alue sijaitsee korkealla selänteellä, jolta muodostuu pitkiä näkymiä. Alue on luonteeltaan vehreä ja arvokkaita luontokohteita on runsaasti, kuten kartasta käy ilmi. Eri korttelityypit rajaavat katu- ja puistoalueita eri tavoin. Kontulassa avoimien korttelien piha-alueet liittyvät avoimesti ympäröiviin viheralueisiin. Julkisten puistojen lisäksi piha-alueet muodostavat oman puolijulkisen viheraluevyöhykkeensä, mikä lisää alueen koettua virkistysympäristöä. Julkisen ja puolijulkisen viheralueen raja on paikoin epämääräinen avoimen korttelirakenteen myötä.

Katkoviivoilla on esitetty tässä työssä tunnistettuja mahdollisia vahvistettavia kapeita viher- ja virkistysyhteyksiä suunnittelualueen halki.

- Viheryhteys
- Viheryhteydsmahdollisuus
- Keskeinen viheralue
- Arvokas luontokohde
 - 1 Kivikon metsä, arvokas lintukohde, luokka II
 - 2 Lampipolku, geologinen kohde (turvekerrostuma) (2013)
 - 3 Koskenhaanpuisto, arvokas kasvikohte, luokka II (2012)
 - 4 Vesalanpuisto, arvokas lintukohde, luokka III
 - 5 Mustikkamäki, arvokas kasvikohte, luokka II (2006)
 - 6 Mustapuronpuisto-Linnanpelto, arvokas lintukohde, luokka III
 - 7 Naulakallio, arvokas kallioalue (2004)
 - 8, 9 & 10 Metso-ohjelman metsäkohteet Mellunkylässä (2011)
 - 11 Mellunmäen niitty, arvokas lintukohde
- Puro
- Putkitettu puro

Arvokkaat luontokohteet perustuvat Helsingin kaupungin aineistoihin: kartta.hel.fi > Ympäristö ja luonto > Arvokkaat luontokohteet (tilanne joulukuun 2019)

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)

KAUPUNKITILAT - LAADULLINEN ARVIO

Kartalla on esitetty maastokäynteihin perustuva laadullinen analyysi alueen keskeisistä julkisista ulkotiloista. Asiantuntija-arviossa pohjana käytettiin mm. tanskalaisarkkitehti Jan Gehlin kriteerejä kaupunkitilojen laadusta. Gehlin kriteereissä korostuu ihmislähtöinen tarkastelutapa sekä kaupunkiympäristöjen käveltävyys, viihtyisyys ja elämyksellisyys. Käytetyt arviointikriteerit ovat mukana raportin liitteenä.

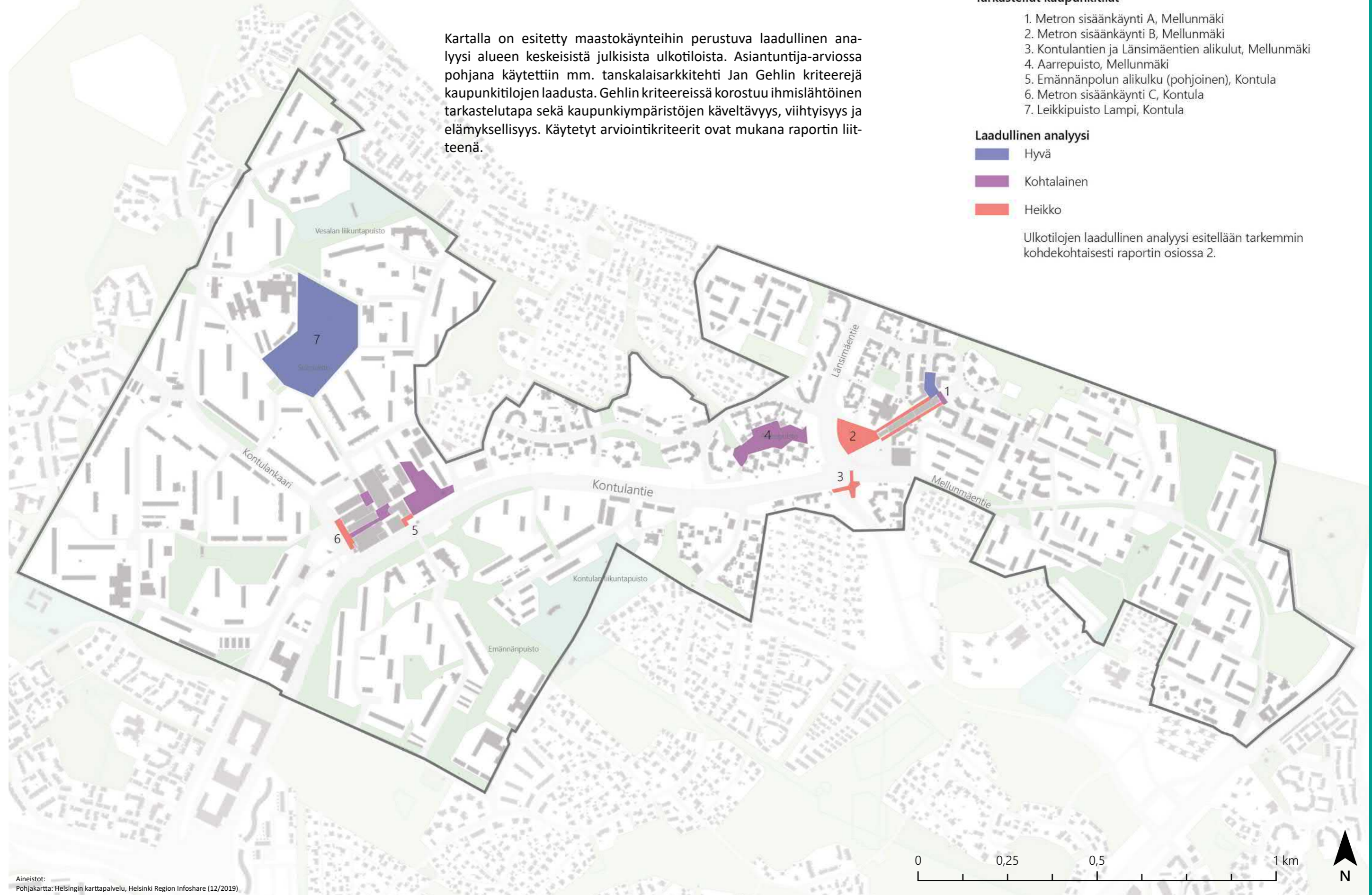
Tarkastellut kaupunkitilat

1. Metron sisäänkäynti A, Mellunmäki
2. Metron sisäänkäynti B, Mellunmäki
3. Kontulantien ja Länsimäentien alikulut, Mellunmäki
4. Aarrepuisto, Mellunmäki
5. Emännänpolun alikulku (pohjoinen), Kontula
6. Metron sisäänkäynti C, Kontula
7. Leikkipuisto Lampi, Kontula

Laadullinen analyysi

- Hyvä
- Kohtalainen
- Heikko

Ulkotilojen laadullinen analyysi esitellään tarkemmin kohdekohtaisesti raportin osiossa 2.

YHTEENVETO

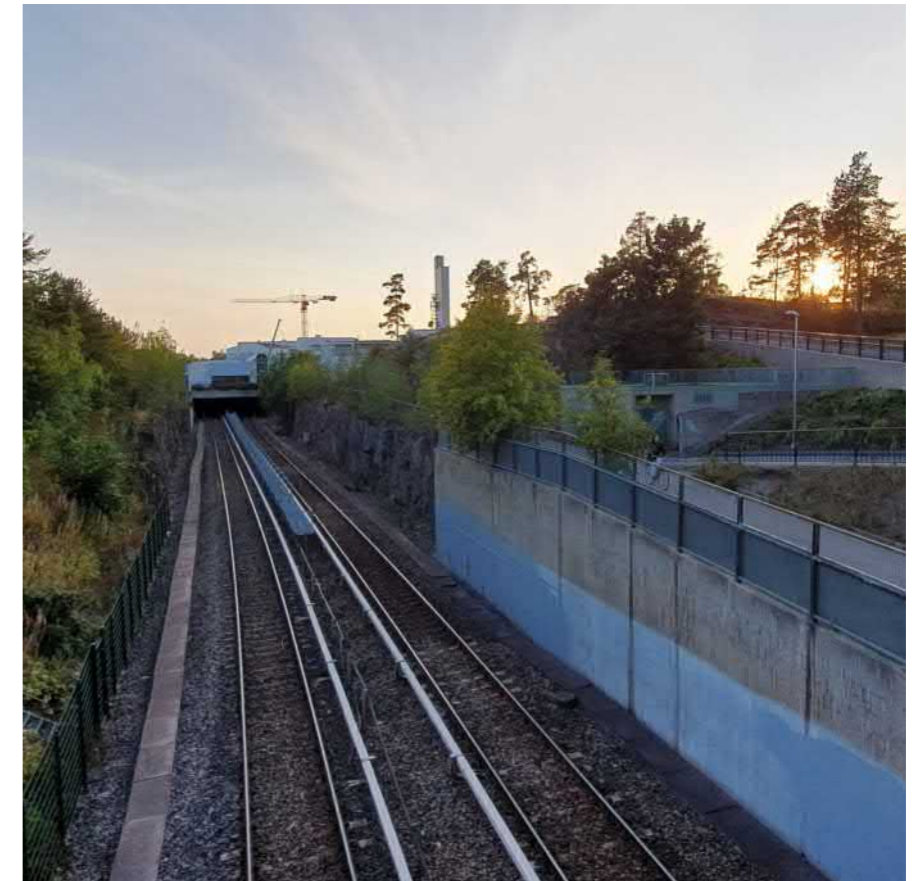
Tarkastelualue on kerrostalovaltainen lähiöympäristö itäisessä Helsingissä. Alue on rakentunut pääosin 1960-1980-luvuilla. Vihreää aluetta reunustavat vihersormet ja aluetta halkoo strateginen viherlinja.

Kontulan ja Mellunmäen metroasemat ovat tarkastelualueen keskeisimmät solmukohtat ja julkiset kaupunkitilat. Molemmilla alueilla reittiverkosto suuntautuu lähimmän aseman suuntaan, mutta asemien välinen reitistö on osin puutteellista. Tarkastelualueella pyöräreitit ovat pääosin yksittäisiä osuuksia, jotka eivät muodosta selkeää verkostoa. Kävelyreittien verkosto on monipuolinen, mutta senkin varrelle sijoittuu epäjatkuvuuskohtia etenkin isojen teiden varrella.

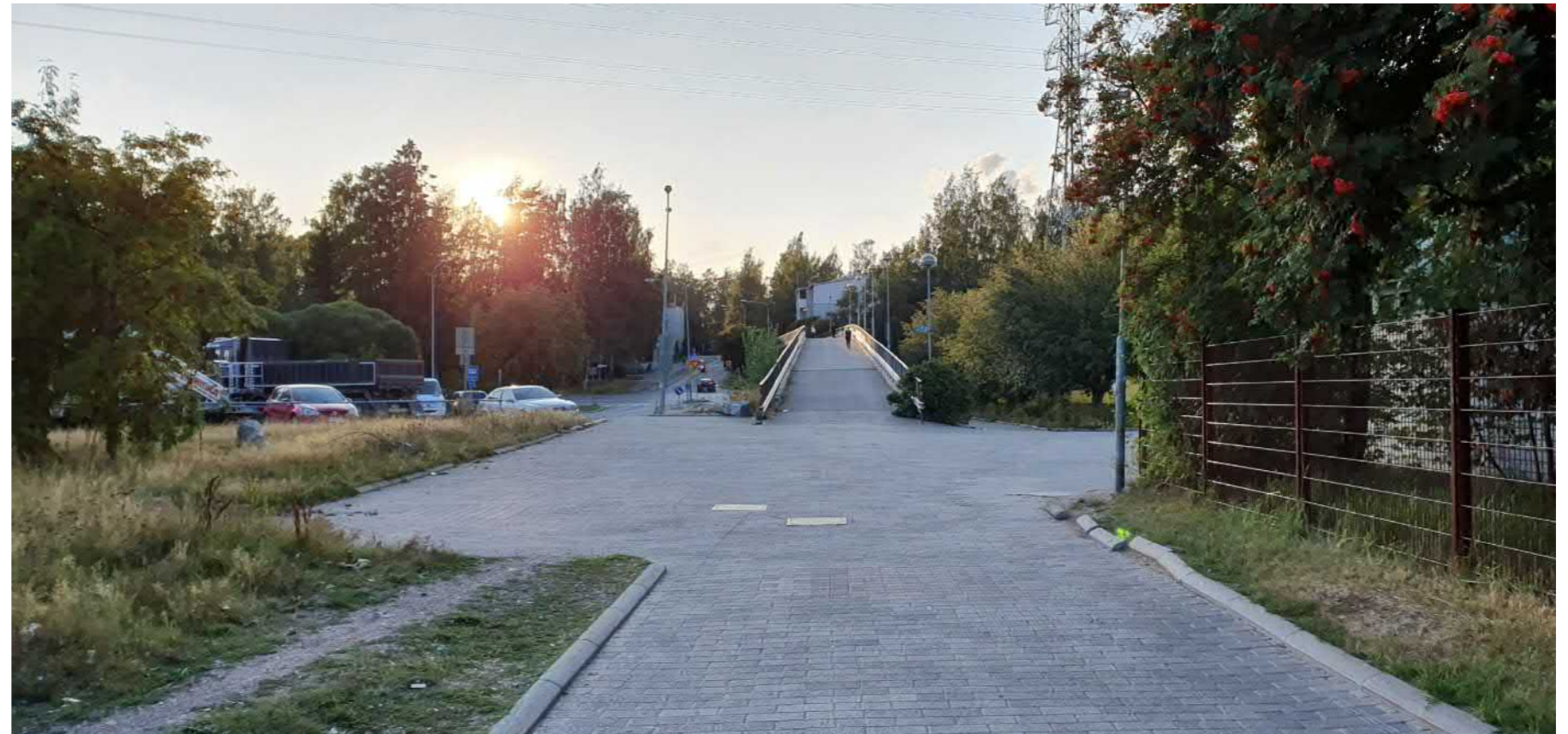
Alueen palvelutarjonta on monipuolista, mutta pääosin asemille keskittynyttä. Palveluvalikoima heijastelee alueen monikulttuurista tunnelmaa; alueella on etnisiä ravintoloita ja erikoisliikkeitä sekä eri uskontokuntien kokoontumistiloja. Alueen keskeisimmät viher- ja virkistysalueet sen sijaan sijoittuvat solmukohtien ulkopuolelle. Tarkastelualueella on kartoitettu lisäksi jonkin verran arvokkaita luontokohteita. Alueen viherverkostossa on havaittavissa reittien tavoin väylämäisen tieinfrastruktuurin aiheuttamia epäjatkuvuuskohtia.

Alueen yleisilme on vihreä. Mellunmäki.

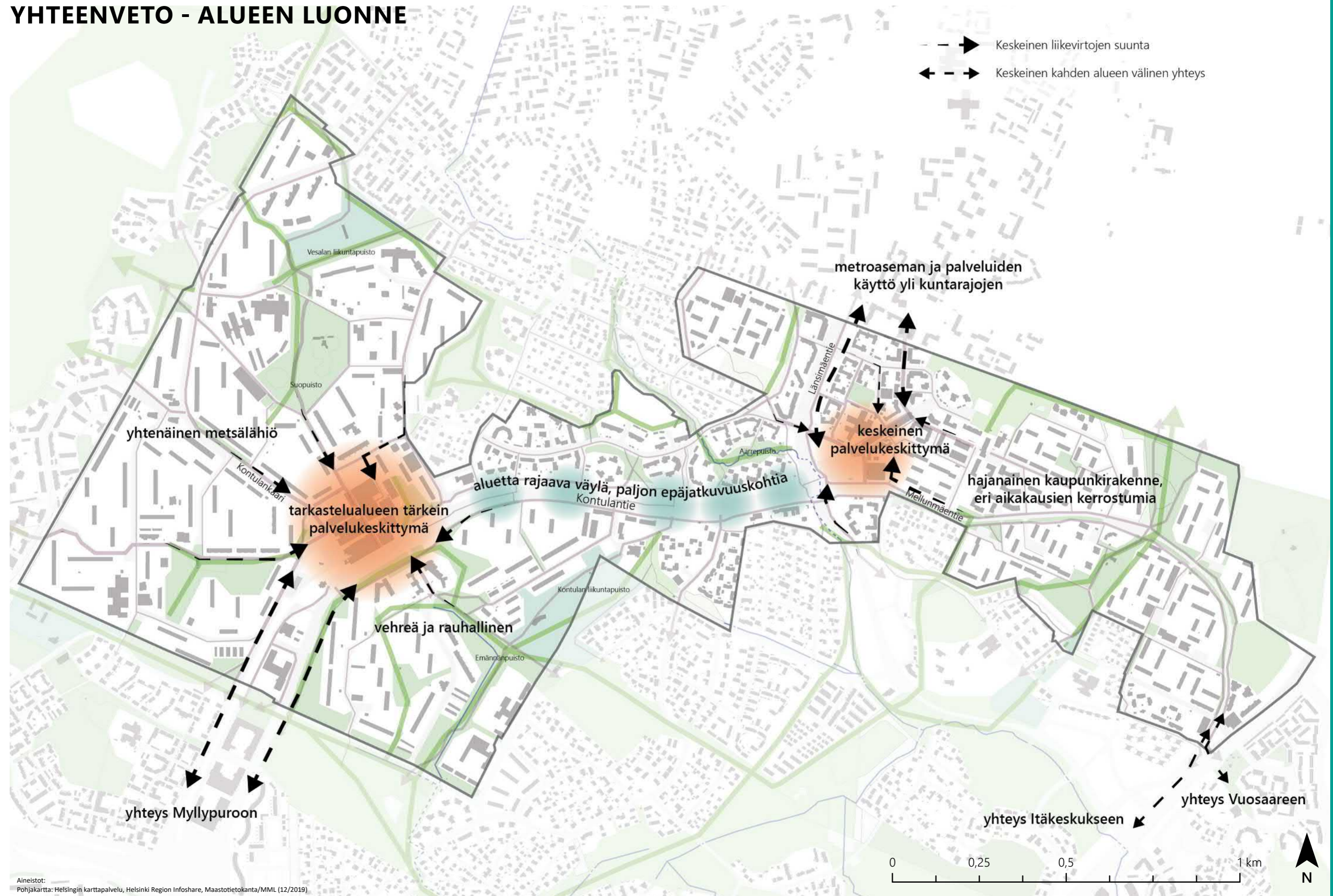

Metrorata jakaa aluetta tilallisesti ja muodostaa estevaikutuksen. Kontula.

Kävely- ja pyöräilyreittien monet yli- ja alikulut on suunniteltu autoliikenteen ehdoilla. Aartenetsijänsilta, Mellunmäki.

YHTEENVETO - ALUEEN LUONNE

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare, Maastotietokanta/MML (12/2019)

2

KÄYTTÄJÄLÄHTÖINEN TUTKIMUS JA VUOROVAIKUTUS

Toinen osio tarkastelee aluetta sosiaalisena ympäristönä. Osion tarkoituksena on selvittää, miten suunnittelualueella liikutaan, ketkä reittejä, viheralueita ja kaupunkitiloja käyttävät, milloin niitä käytetään, mitä asukkaat pitävät alueella tärkeinä säilytettävänä arvoina ja mitä alueelle kaivataan.

Osion tarkastelut pohjautuvat työn aikana tehtyihin maastokäynteihin, asiantuntijahaastatteluihin sekä nuorisotalo- ja koulukäynneillä kerättyihin kommentteihin. Tutkimuksen kohteena ovat erityisesti lapset, nuoret ja maahanmuuttajat.

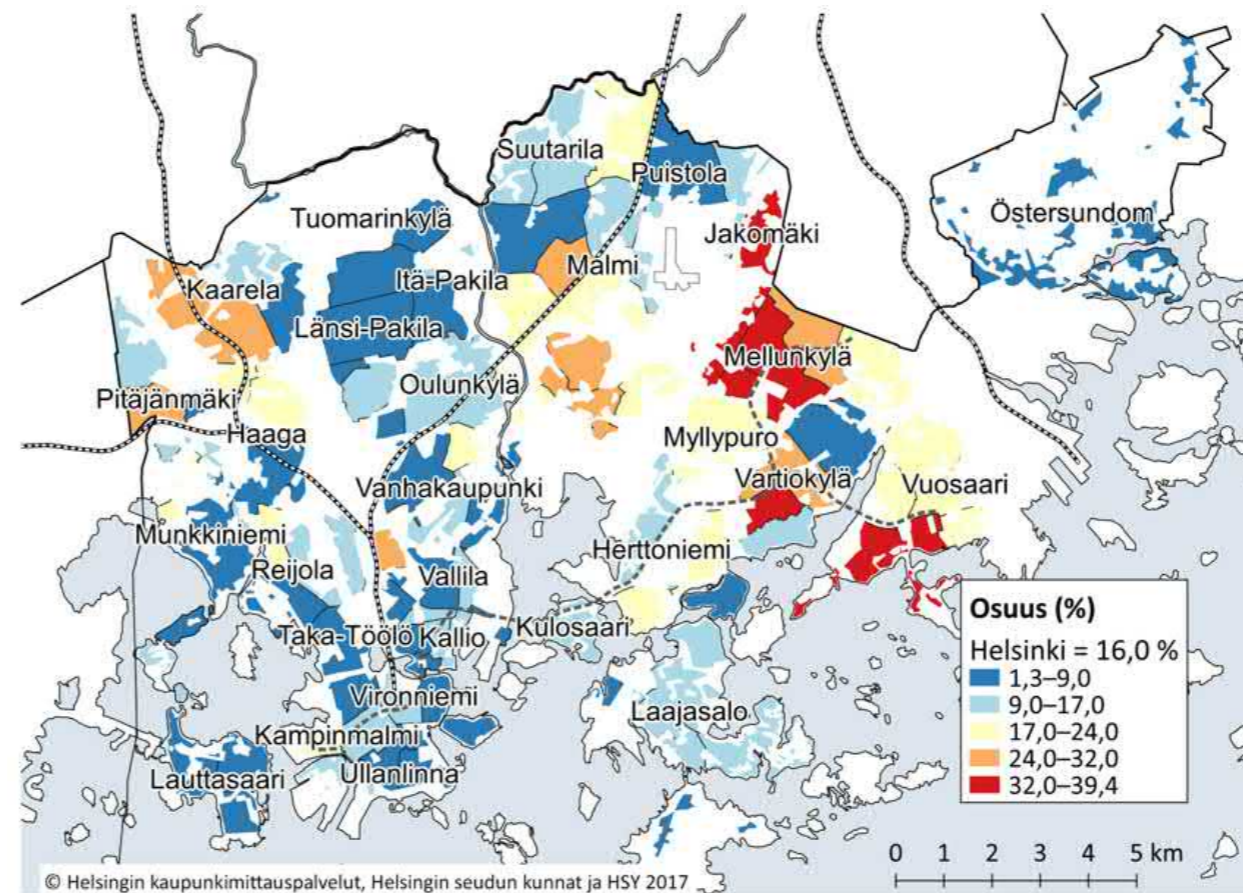
VÄESTÖTARKASTELU

TAUSTAA

Väestötarkastelu perustuu Tilastokeskuksen tutkimukseen Helsingin väestöpohjasta. Tämän työ on rajattu Mellunkylän peruspiirissä sijaitsevalle tarkastelualueelle, joka pitää sisällään osia Kontulan, Vesalan ja Mellunmäen osa-alueista.

Tarkastelualueella asuu yhteensä noin 22 000 ihmistä. Mellunkylän väestö on Helsingin keskiarvoa nuorempaa; alueella on paljon etenkin päiväkotikäisiä, ja määrä on kasvussa. Monen muun itä-helsinkiläisalueen tavoin (ks. viereinen kartta) Mellunkylän väestölle on leimallista monikulttuurisuus; tutkimusalueella monikulttuurinen väestörakenne erottuu selkeimmin Kontulassa, jossa väestöstä reilu kolmannes on ulkomaalaistaustaisia. Kontula onkin väestöpohjaltaan eräs Helsingin kansainvälisimmistä kaupunginosista.

Tämän työn väestötarkastelussa on tutkittu karttamuotoisesti neljää muuttujaa. Tarkasteluun on valittu väestön äidinkieli, ikä, tulotaso sekä työllisyysaste. Teemoista kukin heijastuu osaltaan myös työn ydinkysymykseen, alueen julkisten ulkotilojen käyttöön. Väestötarkastelukartoista havaittavissa olevat alueen sisäiset vaihtelut ovat osin sidoksissa asuntojen hallintamuotoihin alueella. Sekä muunkieliset, nuori väestö, pienituloiset että työttömät korostuvat kortteleissa, joissa on paljon valtion tuella rakennettuja vuokra-asuntoja eli ARA-vuokra-asuntoja.

Ulkomaalaistaustaisen väestön osuus Helsingissä alueittain. Kartalla Mellunkylä erottautuu alueena, jolla ulkomaalaisten osuus on keskiarvoa suurempi. Karttalähde: Helsingin kaupunki.

VÄESTÖRAKENNE KIELEN MUKAAN

Väestörakenne heijastelee alueen vahvasti monikulttuurista profilia. Kävely- ja pyöräily-ympäristöjen sekä ulkotilojen suunnittelussa on hyvä huomioida, että alueen käyttäjät edustavat erilaisia taustoja ja heillä voi olla erilaisia käyttötottumuksia ja -tarpeita.

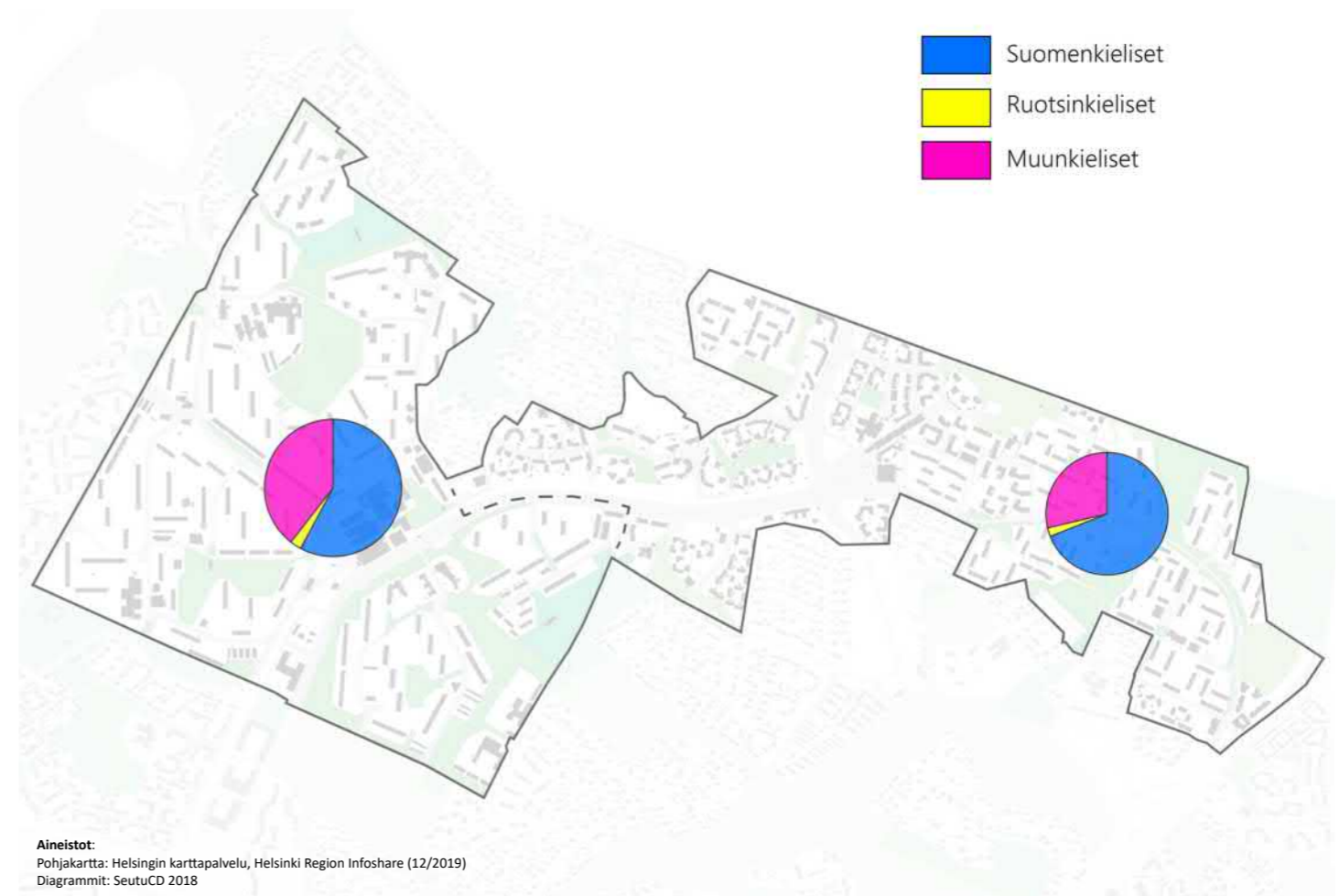
Muunkielisiä asuu erityisesti tutkimusalueen länsipuolella, Kontulan metroaseman ympäristössä, jossa osassa tilastoruuduista muunkielisten osuus on yli 50 %. Mellunmäen itäosissa suomenkielisten osuus puolestaan on selkeästi suurin.

Tarkastelualueen asukkaiden äidinkieli vuonna 2018

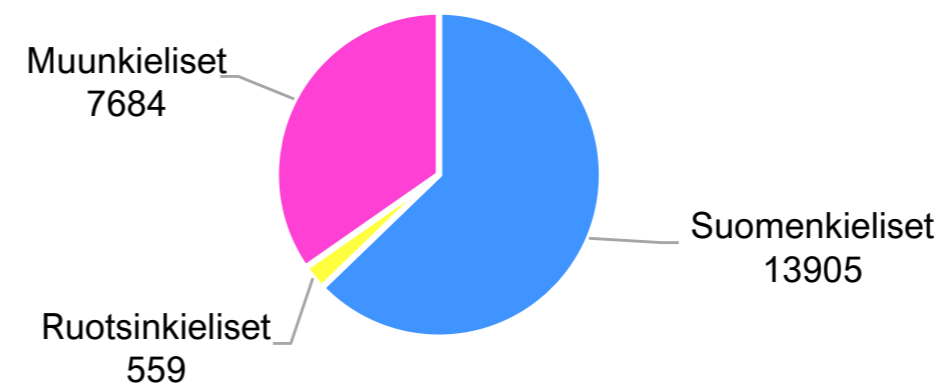
63 % suomenkielisiä (Hki 79 %)

3 % ruotsinkielisiä (Hki 6 %)

35 % muunkielisiä (Hki 15 %)

Tarkastelualueen keskiarvo

IKÄRAKENNE

Alueen ikärakenne vastaa suhteellisen hyvin Helsingin keskimääräistä ikärakennetta; 18-29-vuotiaita on tutkimusalueella suhteessa hieman vähemmän kuin Helsingissä keskimäärin ja 30-64-vuotiaita enemmän.

Alueella asuu paljon lapsiperheitä, joten lasten ja nuorten liikkuvuuteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Kävely- ja pyöräilyympäristöissä turvallisuus, esteettömyys, viihtyisyys ja selkeys ovat osatekijöitä, joilla lasten ja nuorten liikkuvuutta voi kehittää. Nämä tekijät tukevat myös ikäihmisten liikkumista alueella.

Tarkastelualueen sisällä ikärakenteessa ei ole merkittäviä vaihteluita. Mellunmäen metroaseman välittömässä läheisyydessä korostuu hieman iäkkäämpien (65+) osuus. Alueelta löytyy muitakin pieniä paikallisia eroavaisuuksia. Lasten ja nuorten osuus esimerkiksi korostuu tarkastelualueen länsiosissa Kontulassa. Tilastoruutujen pienen rajauksen takia esimerkiksi yksittäiset opiskelijatalot tai senioritalot näyttäytyvät kartalla ruutukohtaisena vaihteluna.

Asukkaiden ikärakenne vuonna 2018

0-12 v. 13 % (Hki 13 %)

12-17 v. 5 % (Hki 5 %)

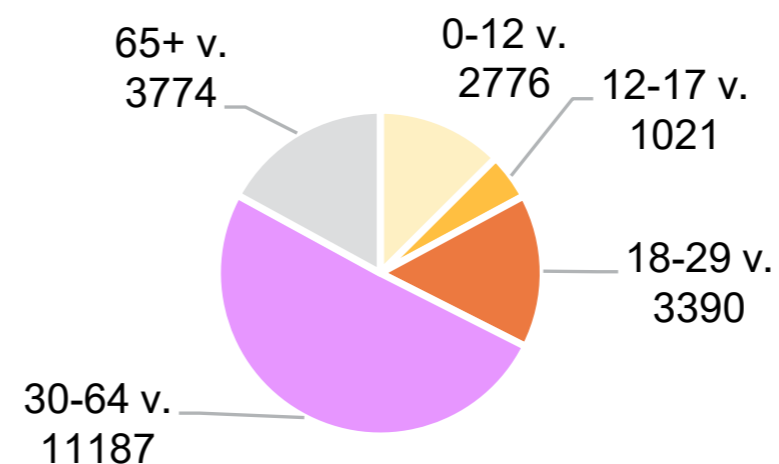
18-29 v. 15 % (Hki 18 %)

30-64 v. 51 % (Hki 47 %)

65 + v. 17 % (Hki 17 %)

Tarkastelualueen keskiarvo

TALOUKSIEN TULOT

Tarkastelualueella asuu kaupungin keskiarvoon verrattuna paljon pieni- ja keskituloisia. Tämän ryhmän kannalta on tärkeää, että lähiympäristössä on paljon ilmaisen virkistystyön ja harrastamisen mahdollistavia ulkoilureittejä ja -paikkoja sekä jouhevät yhteydet joukkoliikenteen ja palveluiden solmukohtiin.

Oheisella kartalla on kuvattu Tilastokeskuksen Ruututietokannan perusteella talouksien sijoittumista eri tuloluokkiin vuonna 2015.

Pienituloisten osuus alueen keskiarvoa suurempi Kontulan ja Mellunmäen metroasemien läheisyydessä. Hyvätuloisia talouksia on myös sijoittunut merkittävästi enemmän Mellunmäen ympäristöön.

Tarkastelualueen tulorakenne 2015

Pienituloisia 29 % (Hki 21 %)

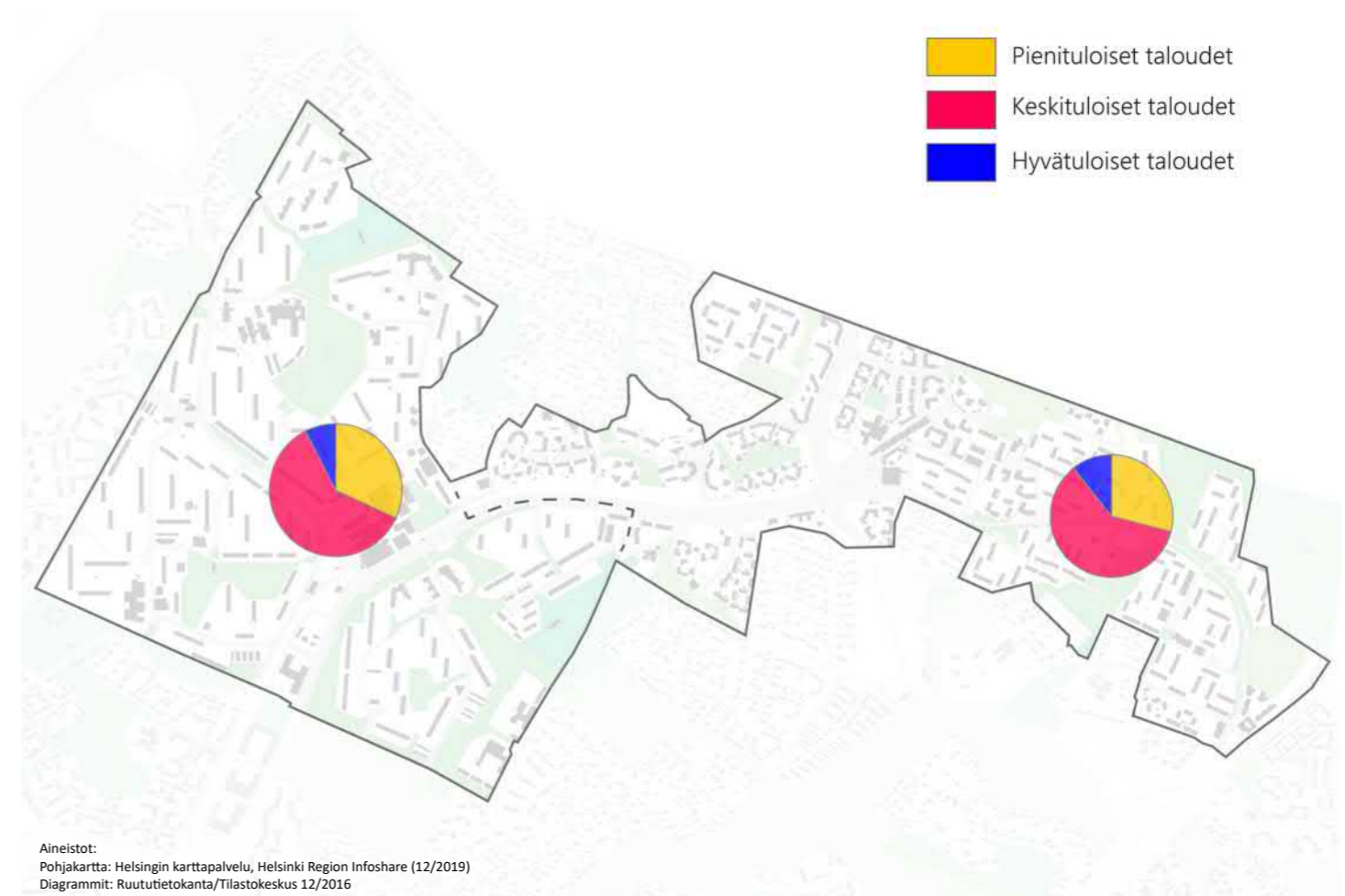
Alimpaan tuloluokkaan kuuluvat taloudet ansaitsevat enintään 16 466 euroa vuodessa.

Keskituloisia 62 % (Hki 53 %)

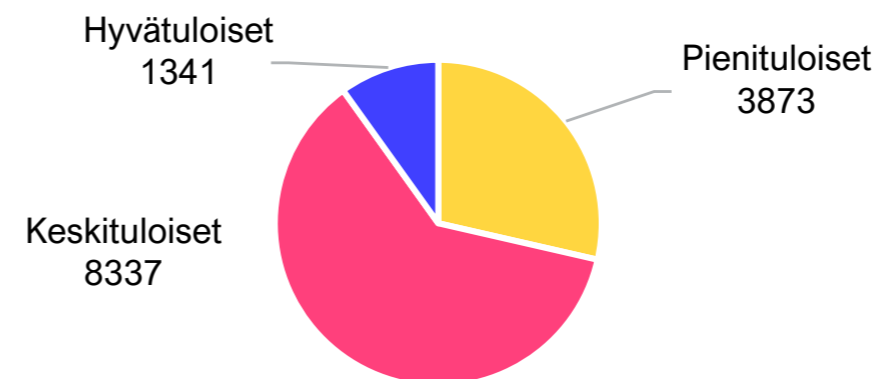
Keskimmäiseen tuloluokkaan kuuluvat taloudet ansaitsevat 16 467 – 34 087 euroa vuodessa

Hyvätuloisia 10 % (Hki 26 %)

Ylimpään tuloluokkaan kuuluvat taloudet ansaitsevat yli 34 087 euroa vuodessa.

Tarkastelualueen keskiarvo

TYÖSSÄKÄYNTI

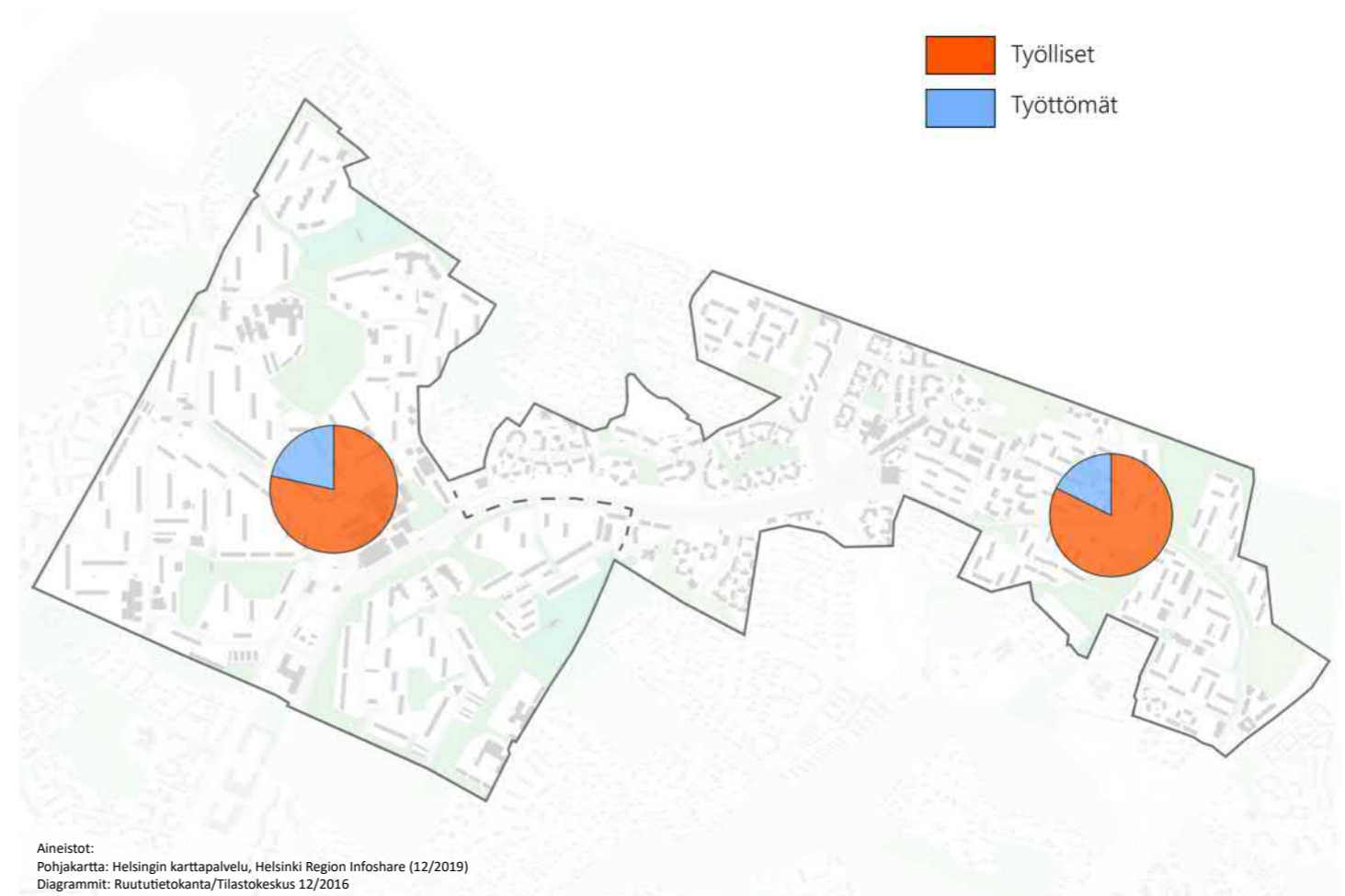
Työssäkäyntiä on tarkasteltu Tilastokeskuksen Ruututietokannan perusteella (vuoden 2015 tilanne). Työttömien ja työllisten osuus on laskettu suhteessa työvoiman määrään alueella. Koko alueella työttömien osuus on ollut selkeästi suurempi kuin Helsingissä keskimäärin. Työttömien osuus korostuu erityisesti Kontulan metroaseman länsipuolen asuinalueilla, kun vastaavasti Mellunmäen metroaseman itäpuolella työttömiä on suhteessa varsin vähän.

Keskivertoa alhaisempi työssäkäyntiaste heijastuu kaupunkitilan käyttöön eri vuorokaudenaikoina. Työttömän väestön päivärytmi ei ole työaikoihin sidoksissa, joten kaupunkitilat ovat heidän käytösään myös keskipäivisin.

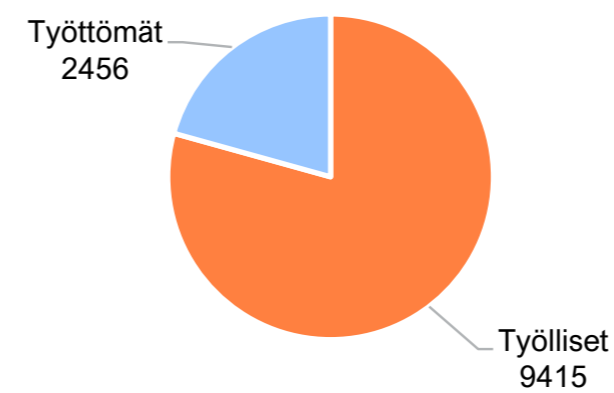
Työllisyys tarkastelualueella 2015

Työttömät 21 % (Hki 12 %)

Työlliset 79 % (Hki 88 %)

Tarkastelualueen keskiarvo

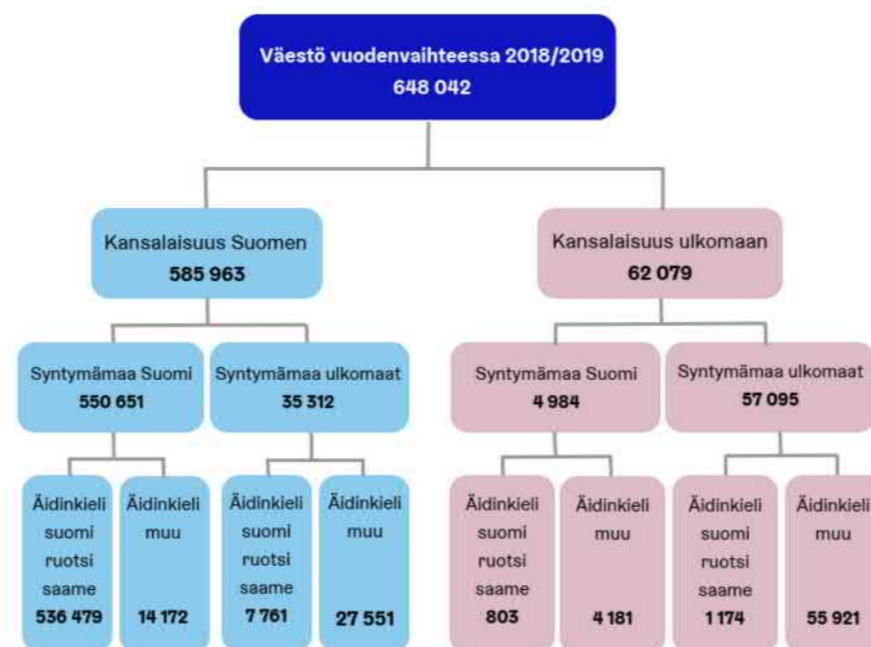

ULKOMAALAISTAUSTAISTEN OSUUS OSA-ALUEITTAIN

Tarkastelu-alue on monikulttuurinen ja sen kansainvälisyys on kasvanut. Tämä tulee huomioida ympäristön suunnittelussa ja kehittämisessä, jotta ympäristö vastaa paremmin asukkaiden erilaisiin tarpeisiin.

Tilastokeskus on määritellyt ulkomaalaistaustaiset henkilöt seuraavasti: Ulkomaalaistaustaisella tarkoitetaan henkilöä, jonka molemmat vanhemmat tai ainut tiedossa oleva vanhempi on syntynyt ulkomailla. Tähän määritelmään sisältyvät myös ne ulkomailla syntyneet henkilöt, joiden kummastakaan vanhemmasta ei ole tietoa väestötietojärjestelmässä.

Ulkomaalaistaustaiset jakautuvat ulkomailla syntyneiden ensimmäiseen sukupolveen ja Suomessa syntyneiden toiseen sukupolveen. Toisen sukupolven maahanmuuttajan taustamaa on ensisijaisesti äidin syntymämaa.

Helsingin väestöpohjan kansainvälisyys kansalaisuuden mukaan vuodenvaihteessa 2018/2019. Kuva: Tilastokeskus.

Helsingin koko väestö ja ulkomaalaistaustaiset taustamaanosan mukaan osa-alueittain 1.1.2019

Alue	Väestö yhteensä	Suomalais-taustaiset	Ulkomaalais-taustaiset	EU-maat	Muu Eurooppa	Afrikka	Aasia	Muut
Helsinki	648 042	544 630	103 412	23 941	22 337	20 344	31 186	5 604
Itäinen suurpiiri	112671	82 282	30 389	5 726	7 560	6 295	10 008	800
Mellunkylän peruspiiri	39071	26 635	12 436	2 345	3 021	2 584	4 173	313
Kontula*	14342	9 004	5 338	950	1 062	1 165	2 039	122
Vesala**	7532	5 368	2 164	512	623	390	588	51
Mellunmäki*	8730	6 685	2 045	325	569	365	738	48
Kivikko	5206	3 427	1 779	359	492	363	511	54
Kurkimäki	3261	2 151	1 110	199	275	301	297	38

Helsingin väestöpohjan kansainvälisyys suhteessa koko Helsinkiin, Itäiseen suurpiiriin ja Mellunkylän peruspiiriin ja sen osa-alueisiin.

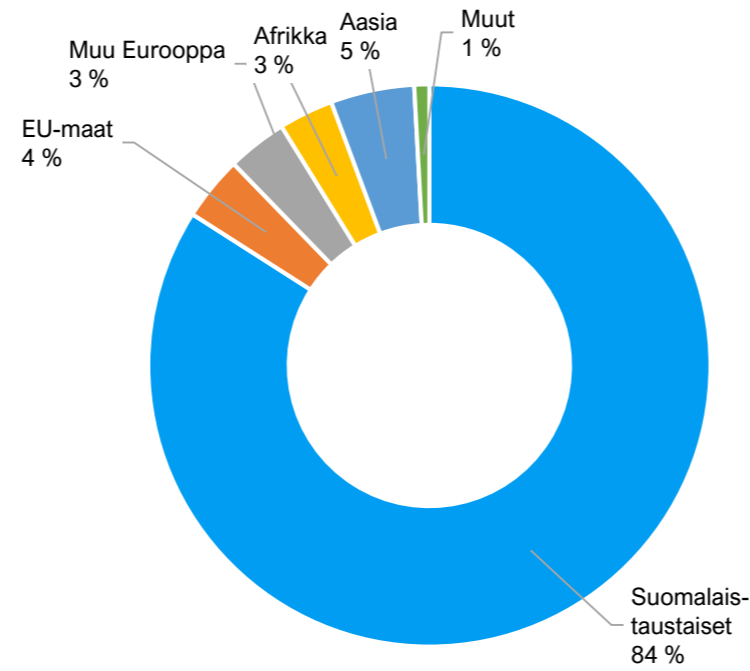
**Tarkastelualueet. Lähde Tilastokeskus.

VÄESTÖ SYNTYPERÄN MUKAAN 2019

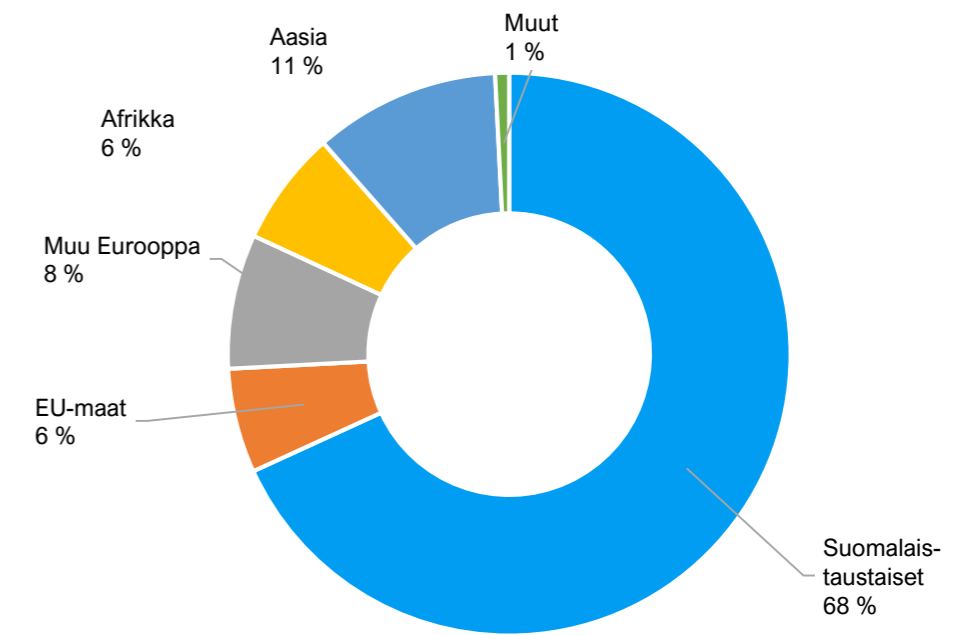
Syntyperällä tarkoitetaan henkilön omaa syntymämaata (ensimmäisen polven maahanmuuttaja) tai äidin syntymämaata (toisen polven maahanmuuttaja, jonka molemmat vanhemmat ovat syntyneet ulkomailla). Mikäli toinen vanhemmista on syntynyt Suomessa, henkilö on suomalaistaustainen.

Oheiset graafit kertovat kuvaavat väestön taustoja (syntyperää), eivätkä nykyistä kansalaisuutta.

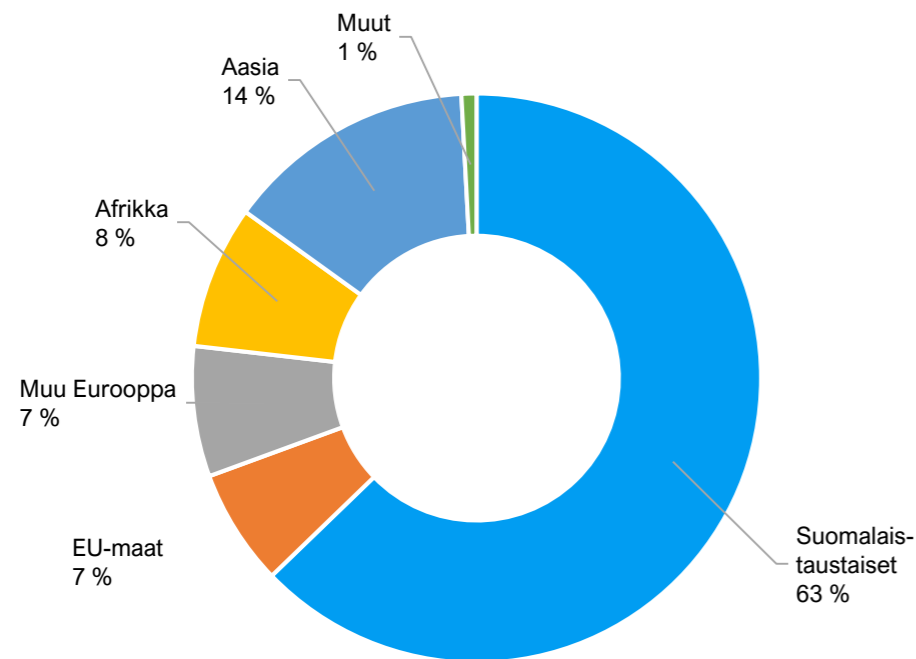
Kontula on tarkastelualueen kansainvälinen alue syntymäperän mukaan; Kontulan väestöstä 37% on syntyperältään ulkomaalaistaustaisia.

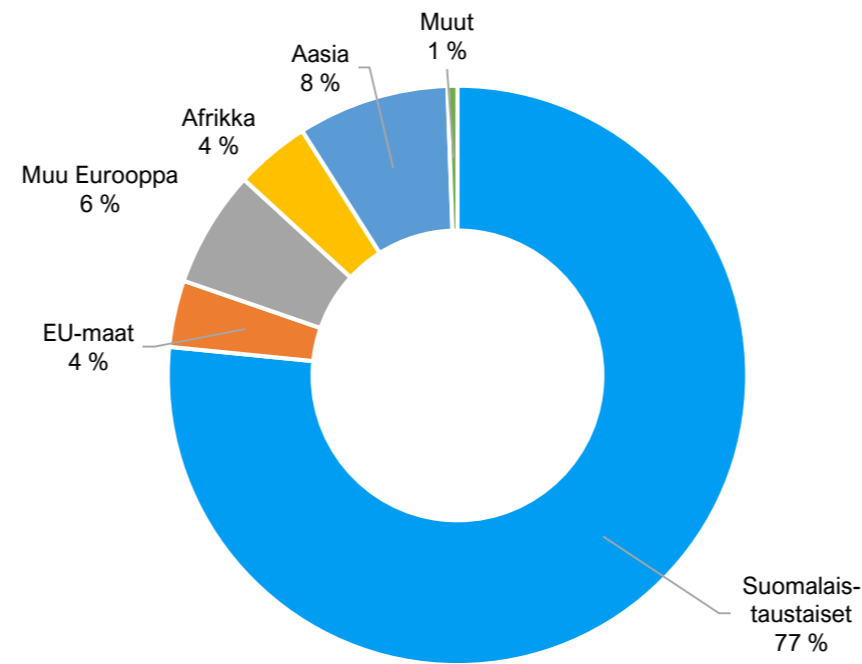
Helsinki

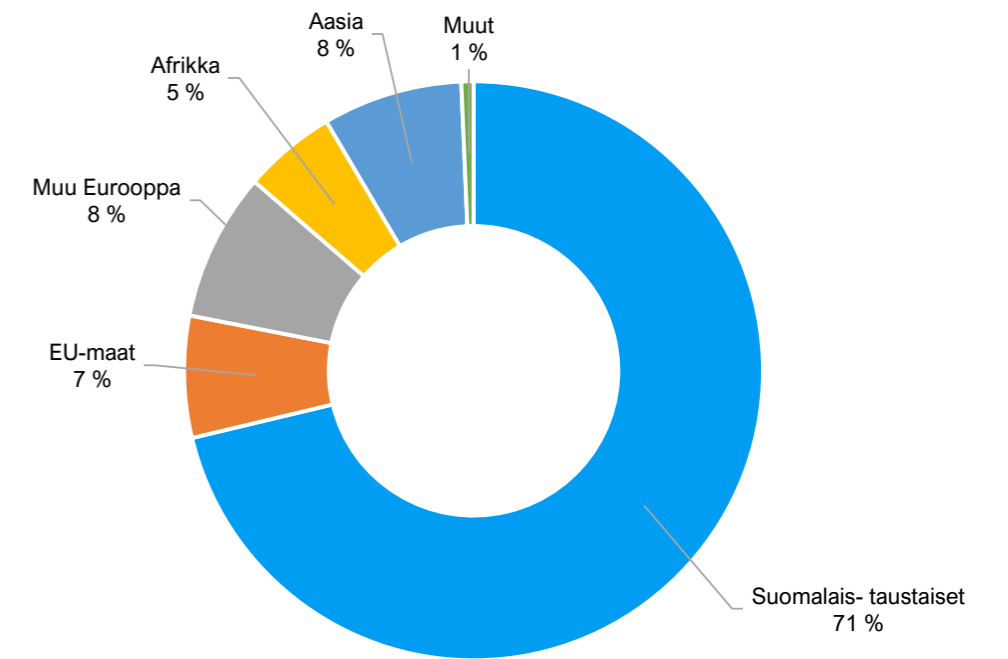
Mellunkylän peruspiiri

Kontula

Mellunmäki

Vesala

HAVAINNOINNIT: KONTULA JA MELLUNMÄKI

HAVAINNOINTIEN TOTEUTUS

Havainnointien tavoitteena oli lisätä ymmärrystä siitä, miten alueen jalankulun ja pyöräliikenteen reitit ja kaupunkitilat käytännössä toimivat sekä miten eri käyttäjäryhmät niitä käyttävät eri vuorokauden aikoina.

Ajankohdat

Havainnointitoteutettiin seuraavasti:
Torstai 10.10.2019, kello 13.00 – 17.00
Keskiviikko 16.10.2019, kello 7.30 – 10.00
Perjantai 18.10.2019, kello 16.00 – 18.30

Toinen ja kolmas havainnointikerta ajoittuivat syyslomalle, mikä vaikutti lasten ja nuorten liikkumiseen. Havainnointitoteutettiin lokakuussa, mikä osaltaan vaikutti reittien ja tilojen käyttäytymiseen. Oleskelua ja vapaa-ajan liikkumista on lokakuussa oletettavasti vähemmän kuin kesäkuukausina.

Toteutustapa

Havainnoinneissa selvitettiin tarkkailtavien kohteiden käyttäjämääriä sekä käyttäjien liikkumista ja käyttäytymistä. Havainnointeihin ei kuulunut vuorovaikutusta käyttäjien kanssa. Havainnointitoteutettiin kolmesta osa-alueesta:

- 1. Laskenta** alueen käyttäjämääristä ja toiminnasta käyttäjäryhmittäin
- 2. Kartoitus:** liikkumisen, käyttäytymisen ja toiminnan sijoittaminen kartalle

Havainnoinneissa alueella toteutettiin laadulliset arvioinnit, laskennat ja kartoitukset.

3. Laadullinen arviointi mukailee Gehl Architects -toimiston kaupunkitilan 12 laatukriteerin arviointia ja Söderströmin jalankulun aseman arviointikriteeristöä.

Toisella ja kolmannella havainnointikerralla täydennettiin ensimmäisen havainnoinnin laadullista arviointia sekä hyödynnettiin 360°-kameraa laskennassa ja kartoituksessa.

Laadullisessa arvioinnissa yhdisteltiin Gehlin ja Söderströmin arviointimenetelmiä liitteissä esitettävän arviointilomakkeen mukaisesti, koska arvioitavissa alueissa työn kannalta olennaista oli tuoda esiin Gehlin laatukriteerien lisäksi myös jalankulun asema.

Havainnointialueet

Havainnointialueet valittiin lähtötietoanalyysin ja aiempien töiden perusteella. Kohteiksi pyrittiin valitsemaan merkittäviä jalankulun ja pyöräliikenteen väylien risteyskohtia, vilkkaita kaupunkitiloja sekä veto-voimakohteita, joten ne eivät anna täysin kokonaista käsitystä koko alueen liikkumisesta ja oleskelusta.

1. Metron sisäänkäynti A, Mellunmäki
2. Metron sisäänkäynti B, Mellunmäki
3. Kontulantien ja Länsimäentien alikulut, Mellunmäki
4. Aarrepoisto, Mellunmäki
5. Emännänpolun alikulku (pohjoinen), Kontula
6. Metron sisäänkäynti C, Kontula
7. Leikkipoisto Lampi, Kontula

1. METRO MELLUNMÄKI A

Alueen kuvaus

Väylät

Yhdistetty pyöräily ja jalankulku Aarteenetsijänsillan suuntaan. Radan suuntaisilla kaduilla yhdistetty pyöräily ja jalankulku. Linja-autoasemalla jalankulku eroteltu autoliikenteestä.

Liikenne

Pääosin jalankulkua asemalle/asemalta. Jonkin verran metroaseman ohittavaa liikennettä. Linja-autot jättivät matkustajia metron läheisyyteen oven eteläpuolelle, joista useat menivät metron.

Oleskelu

Oleskelua (aikuiset) metron oven suussa: Tapaamisia, tupakanpolttoa, odottelua sekä seisoskelua. Muutama istuja aseman eteläpuolella. Poliisit korjasivat talteen henkilöä metron sisältä. Virkaajoneuvot oven suussa.

Alueen vaikutelma

Vilkas liikennepaikka, jossa kuvastuu liityntäliikenne. Alueen vaikutelmassa korostuu korotetun metron ja korotetun jalankulkusillan väliin jäävä parkkipaikka alue. Parkkipaikan reunat epämääräisiä ja joutomaalta vaikuttavia. Parkkialueen aidat vääntyneitä. Yleinen epämääräisyys korostuu alueen kunnossa.

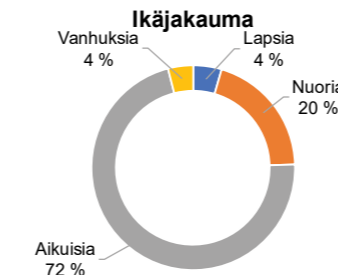
Hyvää

- Jouheva saumakohta kulkuvälineiden välillä
- Radan alta suojaisa ja lyhyt matka molempiin suuntiin
- Näkyvyys eri suuntiin hyvä, avoimuus
- Metroaseman suuntaisten katujen mittakaava ja puurivit viihtyisät
- Sisäänkäynnin valaistus
- Ympäristön puut ja muu kasvillisuus luovat viihtyisyyttä
- Monipuolinen ja hajanainen arkkitehtuuri

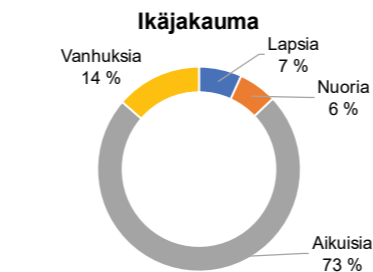
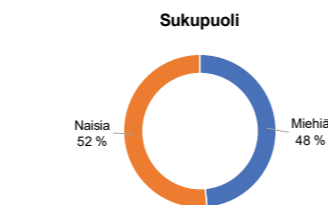
Parannettavaa

- Ei istuimia
- Pyörätelineet täynnä. Ei kaupunkipyöriä
- Varusteiden laatu heikkoa: ruostuneita, vääntyneitä, rikki ja ei käytettävissä.
- Melua auto- ja metroliikenteestä
- Pysäköintialueen reunat epämääräiset -> polut ja roskien lojuminen nurmella
- Alueen jäsentämättömyys
- Tyllyys betonirakentamisessa

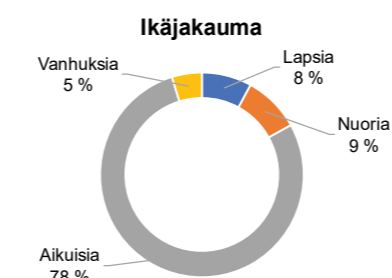
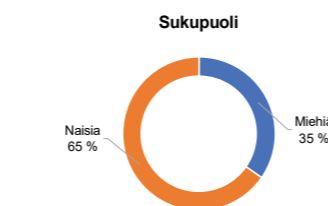
Havainnoinnit

Ajankohta: 10.10.2019 / 15.20 – 15.35
Sää: Pilvistä 8/8, + 8°C
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy
Käyttäjää yhteensä: 200
Sukupuolijakauma: N 52% / M 48%

Ajankohta: 16.10.2019 / 9.15 – 9.30
Sää: Pilvistä 7/8, + 8°C
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy
Käyttäjää yhteensä: 147
Sukupuolijakauma: N 65% / M 35%

Ajankohta: 18.10.2019 / 17.00 – 17.15
Sää: Pilvistä 7/8, + 9°C
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy
Käyttäjää yhteensä: 189
Sukupuolijakauma: N 50% / M 50%

2. METRO MELLUNMÄKI B

Alueen kuvaus

Väylät

Leveä betonikivipäällysteinen jalankulkuun ja pyöräilyyn varattu aukiotila, josta osan vievät epäkuntoiset ja tyhjät pyörätelineet metron sisäänkäynnin edustalla. Metron sisäänkäynnin edustalta pohjoiseen johtaa reitti kallioiden puistoalueelle.

Liikenne

Pääosin jalankulkua asemalle/asemalta. Jonkin verran aseman ohittavaa liikennettä, joissa korostui lasten rattaiden kanssa / pienten lasten kanssa liikkuvat aikuiset sekä vanhukset. Satunnaista huoltoajoa ajoneuvoilla, joka ei häiritse tai vaaranna jalankulkijoita tai pyöräilijöitä.

Oleskelu

Oleskelua (aikuiset) metron sisäänkäynnin sisä- ja ulkopuolella seisten. Ei mahdollisuutta istua. Ylemmällä tasolla pohjoisessa puisto, jossa selkeä oleskelupaikka penkkeineen. Viereisellä aukiolla vähän penkkejä.

Alueen vaikutelma

Alue vaikuttaa selkeältä ja sen rakennusten ja kulkuväylien mitta-kaava tuntuu sopivalta. Alue on rauhallinen ja viihtyisä, mutta käytössä tarkkailuajankohtina siirtymisiin eikä oleskeluun.

Hyvä

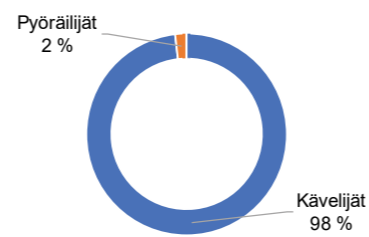
- Alue on ajoneuvoliikenteeltä ja -melulta suojassa
- Sosiaalinen valvonta
- Näkyvyys eri suuntiin hyvä, avoimuus
- Sopusointuinen arkkitehtuuri ja miellyttävä mittakaava
- Kaupunkitilat tiiviitä, osittain ”pikkusievää”
- Puut ja pensaat, rakennusten edustojen vihervyöhykkeet sekä kukkaistutukset
- Katutasossa/kivijalassa palveluja

Parannettavaa

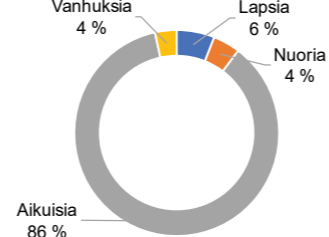
- Ei istuimia
- Pyörätelineet vandalisoitu rikki. Varusteiden laatu heikkoa: ruostuneita, vääntyneitä, rikki ja ei käytettävissä.
- Suuri määrä roska-astioita (7 kpl) metron sisäänkäynnin välittömässä läheisyydessä
- Alueen kalusteet: huono kunto ja vähäinen määrä
- Metron rakennus epäsiisti ja tyyli

Havainnoinnit

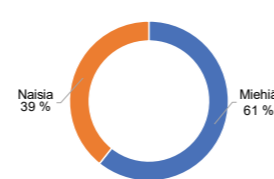
Liikkuminen

Ikäjakauma

Sukupuoli

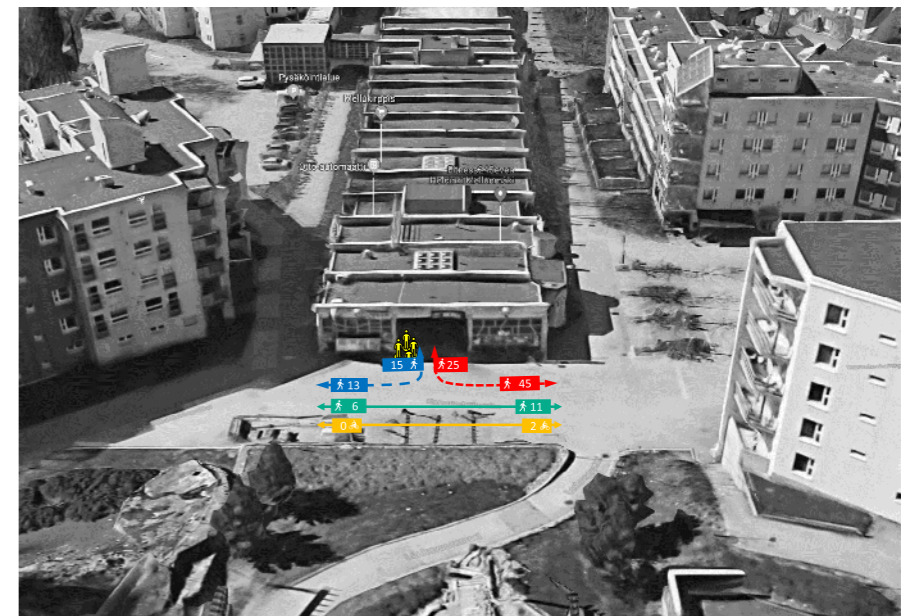
Ajankohta: 10.10.2019 / 15.55 – 16.10

Sää: Pilvistä 8/8, + 8°C

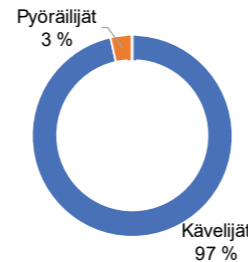
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjät yhteensä: 117

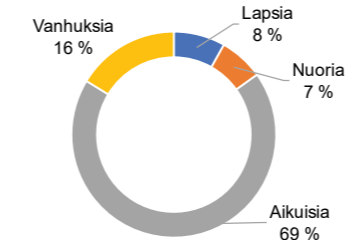
Sukupuolijakauma: N 39% / M 61%

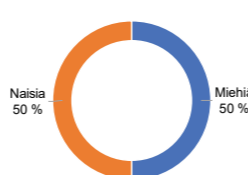
Liikkuminen

Ikäjakauma

Sukupuoli

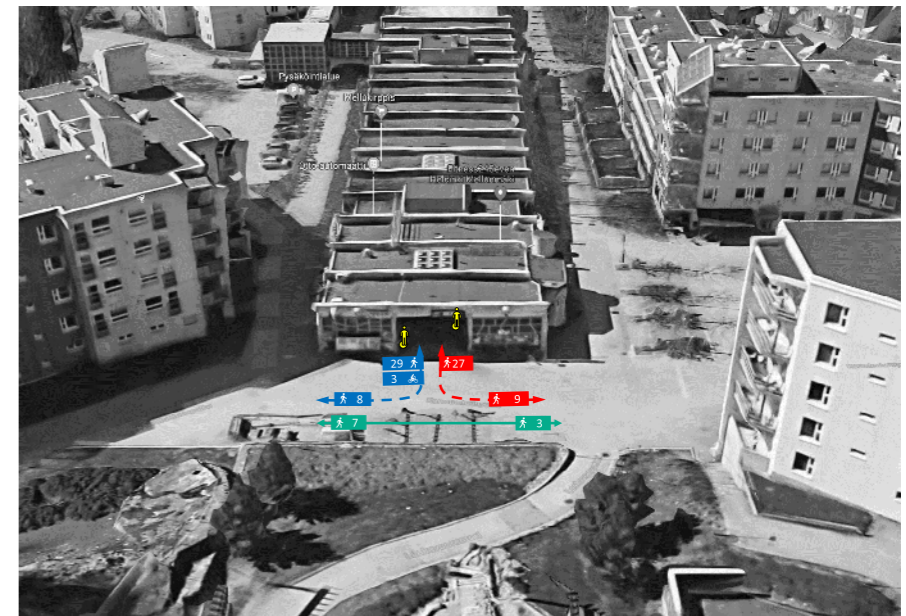
Ajankohta: 16.10.2019 / 08.55 – 09.10

Sää: Pilvistä 7/8, + 8°C

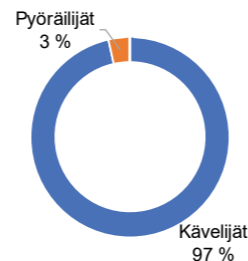
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjät yhteensä: 86

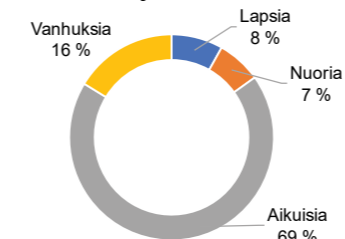
Sukupuolijakauma: N 50% / M 50%

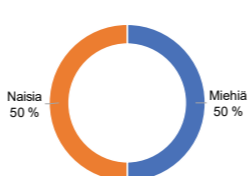
Liikkuminen

Ikäjakauma

Sukupuoli

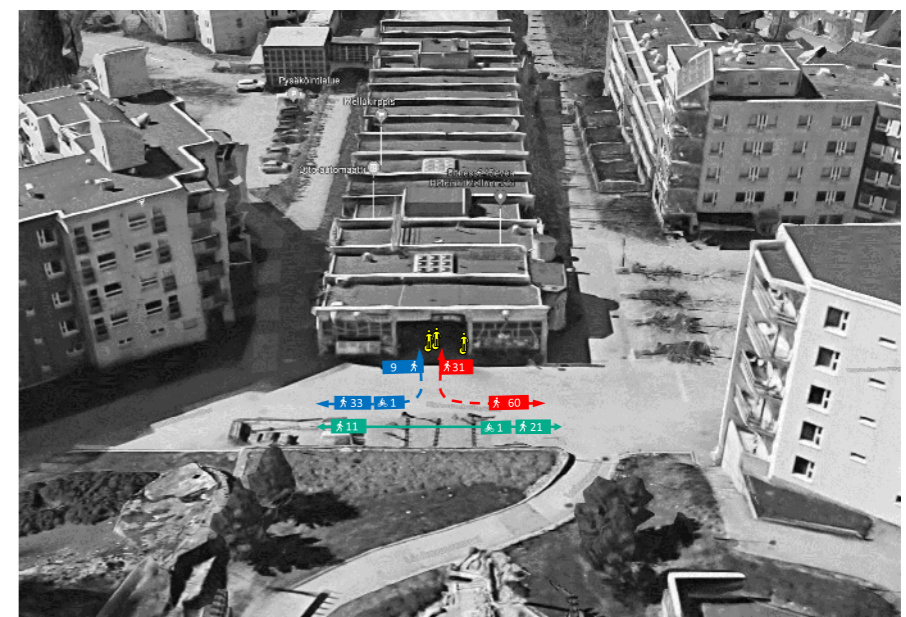
Ajankohta: 18.10.2019 / 16.30 – 16.45

Sää: Pilvistä 7/8, + 9°C

Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjät yhteensä: 172

Sukupuolijakauma: N 51% / M 49%

3. KONTULANTIEN JA LÄNSIMÄENTIEN ALIKULUT, MELLUNMÄKI

Alueen kuvaus

Väylät

Eroteltu pyöräily ja jalankulkuväylä Kontulantien suuntaisesti. Yhdistetty pyöräily ja jalankulku Länsimäentien suuntaisesti. Alikulut molempien teiden alitse.

Liikenne

Jalankulkua ja pyöräilyä. Ikäjakaumassa huomioitavaa: Useampi lastenrattaita työntävä vanhempi sekä vanhemman seurassa tai yksinään pyöräileviä lapsia ja nuoria.

Oleskelu

Ei oleskelua.

Alueen vaikutelma

Kontulantien alikulku on matala ja sen kattoon yltää kurottamalla. Alikulun valot on spraymaalattu umpeen ja loput irroitettu, jonka johdosta alikulku pimeä. Vastaantulevia liikkujoita vaikeaa hahmottaa päivälläkin, mikä aiheuttaa turvattomuuden tunnetta. Alikulut ja väylät liikkuksen kannalta vaarallisia. Länsimäentien alikulku betonikivellä kivetty, jolloin jalankulkua ja pyöräilyä ei erotella, vaikka muutoin erottelu sulkuviivalla. Jalankulkijat pyrkivät oikomaan tunnelin avauksien mukaisesti diagonaalisti, jolloin poikkeavat ”pyörätielle”. Havainnoinnin aikana nähtiin yksi vaaratilanne, jossa pyöräilijä lähes ajoi jalankulkijan ylitse.

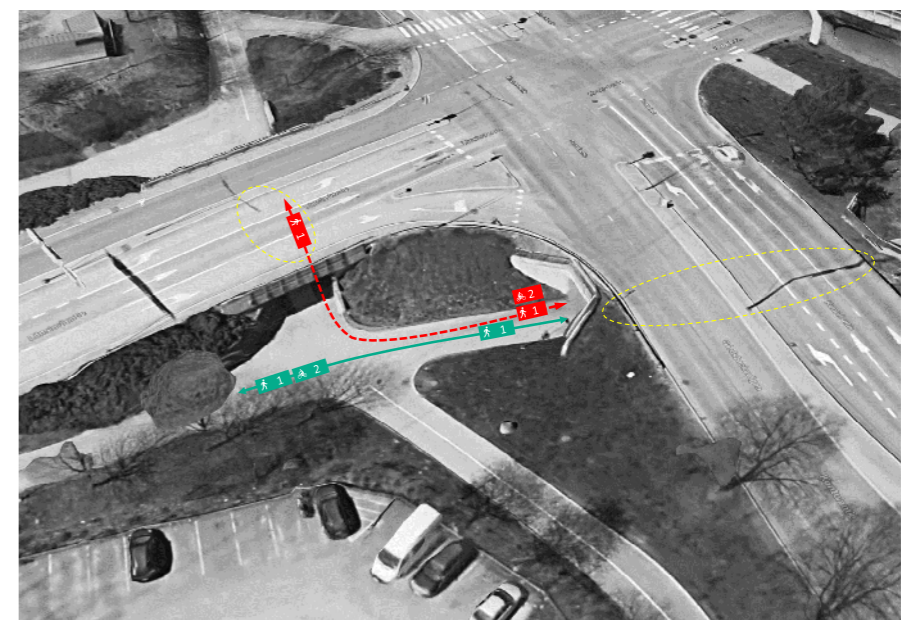
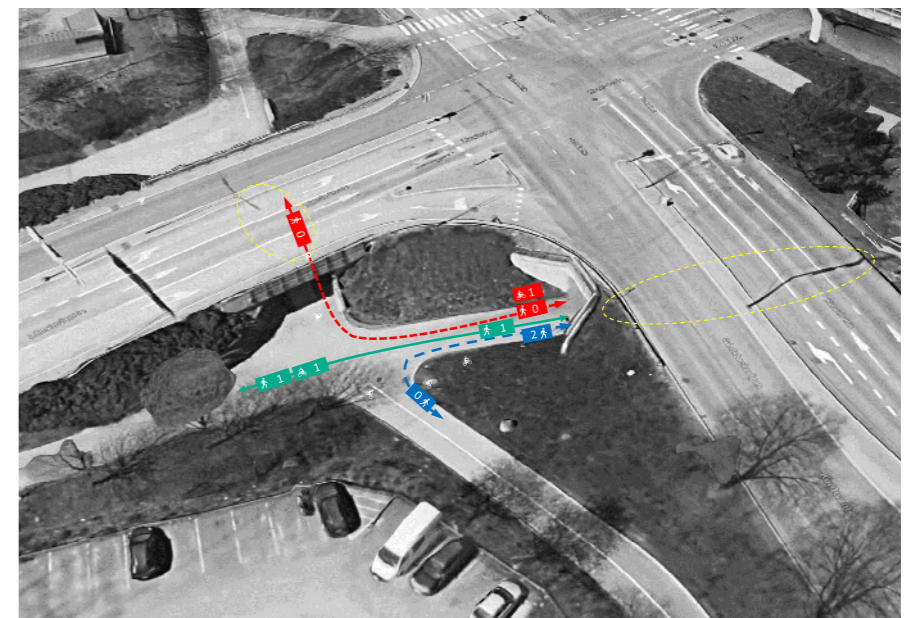
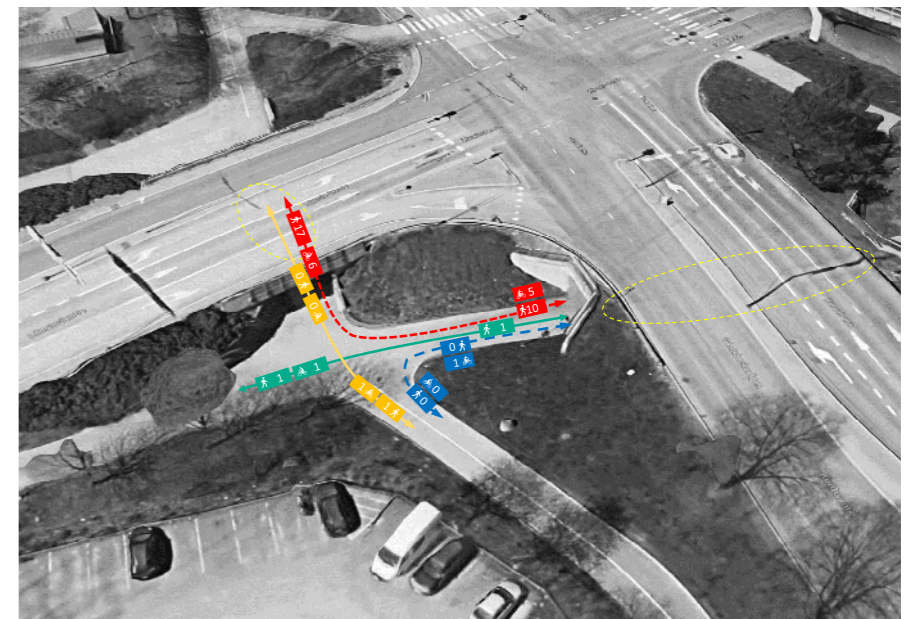
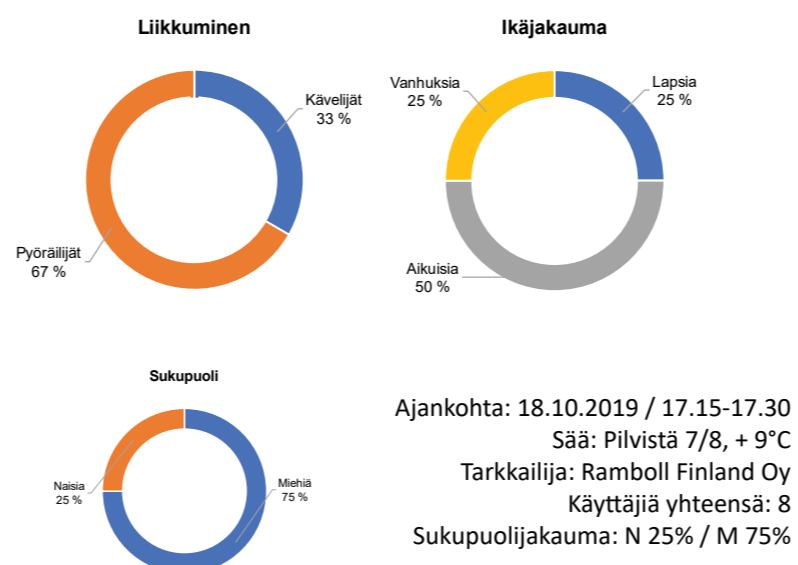
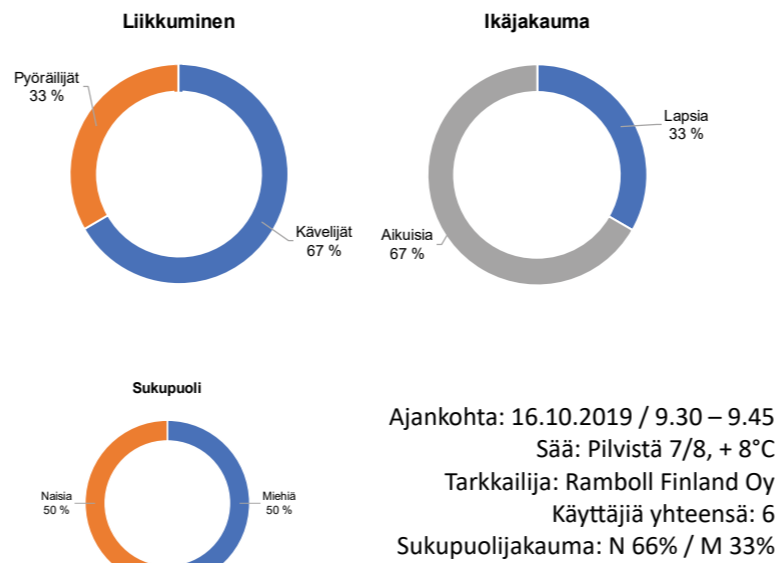
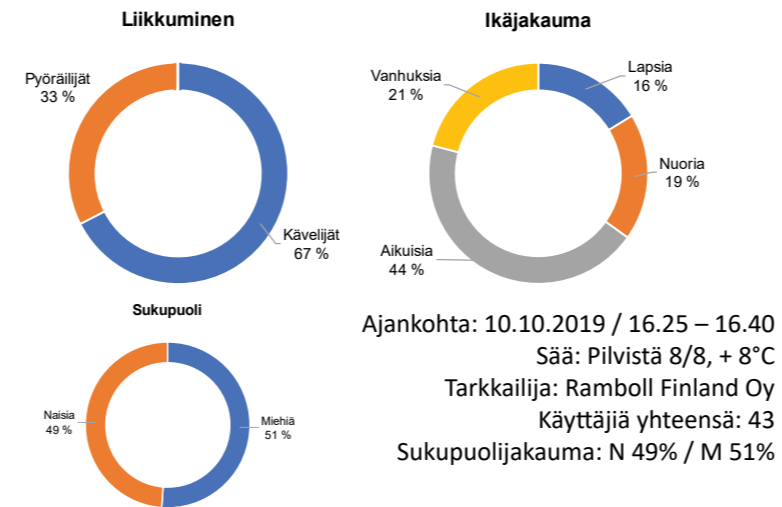
Hyvä

- Alue on ajoneuvoliikenteeltä syrjässä ja hiljainen
- Radan alta lyhyt matka molempiin suuntiin
- Näkyvyys eri suuntiin hyvä, avoimuus
- Katutilan mittakaava on hyvä
- Monilajinen puusto ja pensaas
- Uudehko kivikorimuuri elävöittävä elementtinä

Parannettavaa

- Alikulut matalia ja pimeitä
- Kiveys risteyalueilla häiritsee turvallista liikkumista
- Alikulun valaisimet spraymaalattu umpeen -> alikulut matalia ja helppo hajoittaa
- Katvealueita ja näkemät lyhyitä
- Autoliikenteen melu
- Reunakivet rikki

Havainnoinnit

4. AARREPUISTO, MELLUNMÄKI

Alueen kuvaus

Väylät

Hiekkapäälysteinen virkistysreitti puistossa. Ei talvikunnossapitoa. Yhteydet puistoon ympäröiviltä asuinkaduilta sekä idästä Länsimäentien suuntaiselta jalankulun ja pyöräilyn väylältä.

Liikenne

Ei liikennettä ensimmäisten havainnointien aikana. Kolmannella havainnointikerralla yksi iäkäs oleskelija sekä kaksi aikuista kävelijää. Havainnointialueen ulkopuolella muutama aikuinen koiran ulkoiluttaja.

Oleskelu

Ei oleskelua alueella ensimmäisten havainnointien aikana. Kolmannella havainnointikerralla yksi iäkäs oleskelija mäen laella olevalla oleskelualueella. Alueen ainoa penkki sijaitsee mäen laella.

Alueen vaikutelma

Idyllinen, viihtyisä ja hyväkuntoinen metsäinen puisto, jossa ei ensimmäisten havainnointien aikana käyttäjiä.

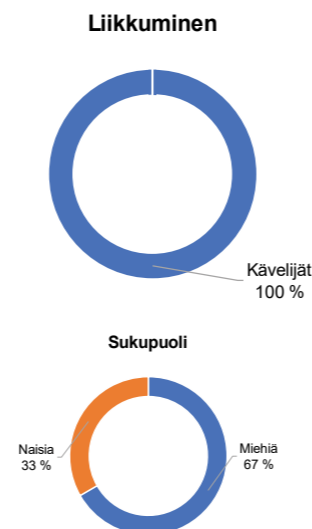
Hyvää

- Idyllinen, mielenkiintoinen ja viihtyisä reitti puron vartta pitkin
- Kasvillisuus
- Mittakaava mukava
- Tasoeroja, jotka lisäävät reitin ja ympäristön mielenkiintoa
- Yhdistyy hyvin ympäröivään rakennuskantaan

Parannettavaa

- Yhteyksien korostaminen puistoon
- Ei istuimia polun varrella
- Ei käyttäjiä
- Ei talvikunnossapitoa

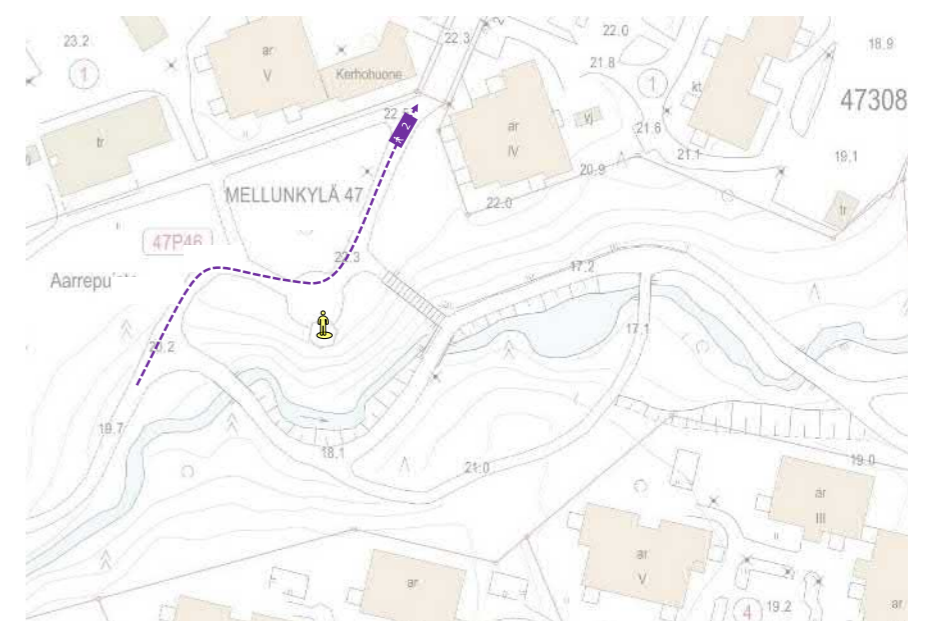
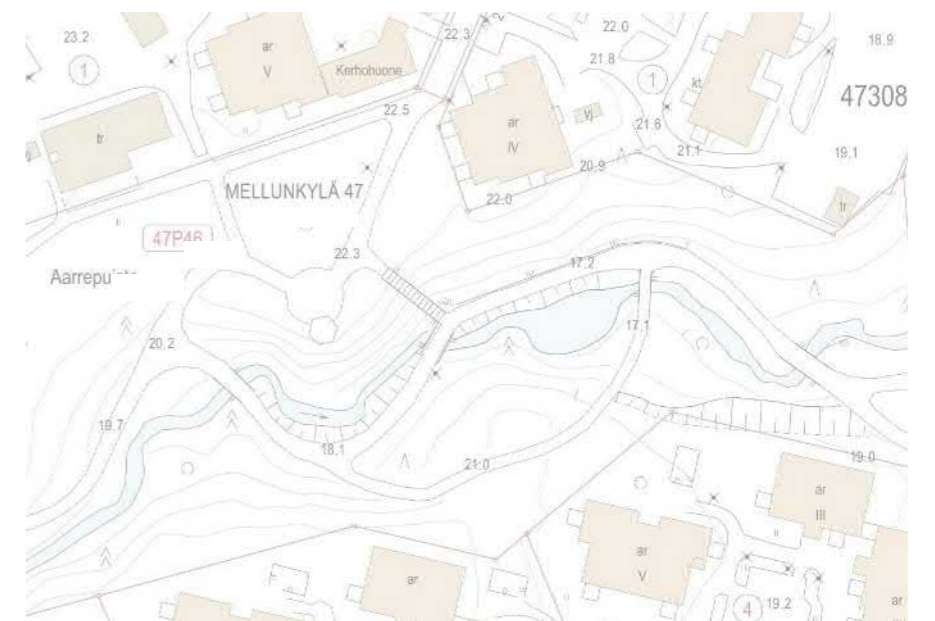
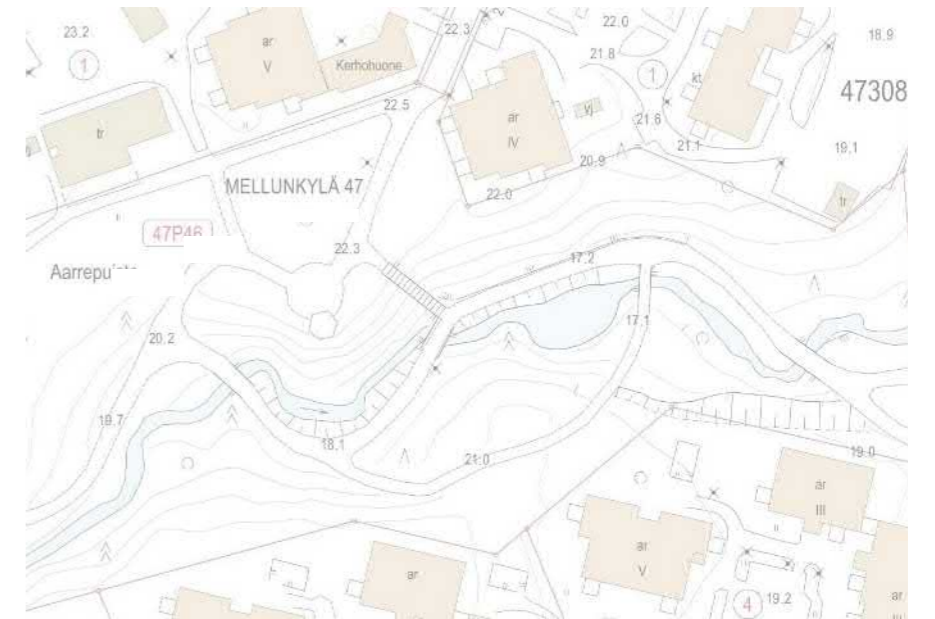
Havainnoinnit

Ajankohta: 10.10.2019 / 15.00 – 15.15
 Sää: Pilvistä 8/8, + 8°C
 Tarkkailija: Ramboll Finland Oy
 Käyttäjät yhteensä: 0
 Sukupuolijakauma: N -% / M -%

Ajankohta: 16.10.2019 / 10.00– 10.15
 Sää: Pilvistä 8/8, + 9°C
 Tarkkailija: Ramboll Finland Oy
 Käyttäjät yhteensä: 0
 Sukupuolijakauma: N -% / M -%

Ajankohta: 18.10.2019 / 17.30 – 17.45
 Sää: Pilvistä 8/8, + 9°C
 Tarkkailija: Ramboll Finland Oy
 Käyttäjät yhteensä: 3
 Sukupuolijakauma: N 33% / M 66%

5. EMÄNNÄNPOLUN ALIKULKU, KONTULA

Alueen kuvaus

Väylät

Alikulkutunneli Kontulantien alitse. Kevyenliiketeen väylät risteävät alikulkutunnelin ostoskeskuksen puoleisella suulla. Luiska jatkuu lounaaseen Kontulantien suuntaisesti. Pyörätie on epäjatkua koilliseen. Kontulan skeittihalli on aukion koillislaidassa. Portaat yhdistävät tunnelin aukion Kontulan ostoskeskukselle.

Liikenne

Pääosin jalankulkua ja vähäisemmässä määrin pyöräilyä. Ikäjakaumassa korostuu lasten, nuorten ja vanhusten suuri osuus.

Oleskelu

Metroradan kansirakenteen aukiolla oleskelua (aikuisia), istutusastoiden reunoilla. Nuorten oleskelua skeittihallin sisäänkäynnin edustalla ja vähäisemmissä määrin tunneliaukion laidoilla. Alueella ei oleskelua tukevia välineitä.

Alueen vaikutelma

Jalankulkupaikka, jossa oleskelijoita. Vaikutelma epämääräinen, sokkeloinen, turvaton ja ränsistynyt. Näkymät heikkoja ja luovat turvallisuudelle kulkemiselle haasteita.

Hyvä

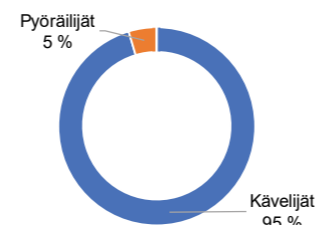
- Tunneli leveä
- Tunnelissa maalattu taidetta
- Katettuja (rikkinäisiä) pyöräkatoksia
- Tunnelin valaistus
- Skeittihallin sisäänkäynti vilkas ja luo sosiaalista valvontaa
- Käyttäjien monipuolinen ikäjakauma

Parannettavaa

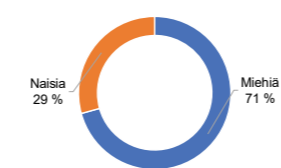
- Kannella epämääräistä oleskelua
- Sokkeloinen
- Ränsistyneet sään vaikutuksesta olevat betonirakenteet, ruostuneet kaiteet
- Katvealueet rakenteiden ja kasvillisuuden takia, näkymät lyhyitä
- Sosiaalinen valvonta puuttuu osittain
- Kapeita väyliä, joissa kohtaamiset voivat tuntua turvattomilta
- Ei turvakameroita

Havainnoinnit

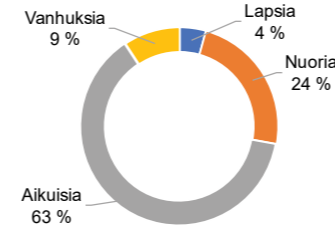
Liikkuminen

Sukupuoli

Ikäjakauma

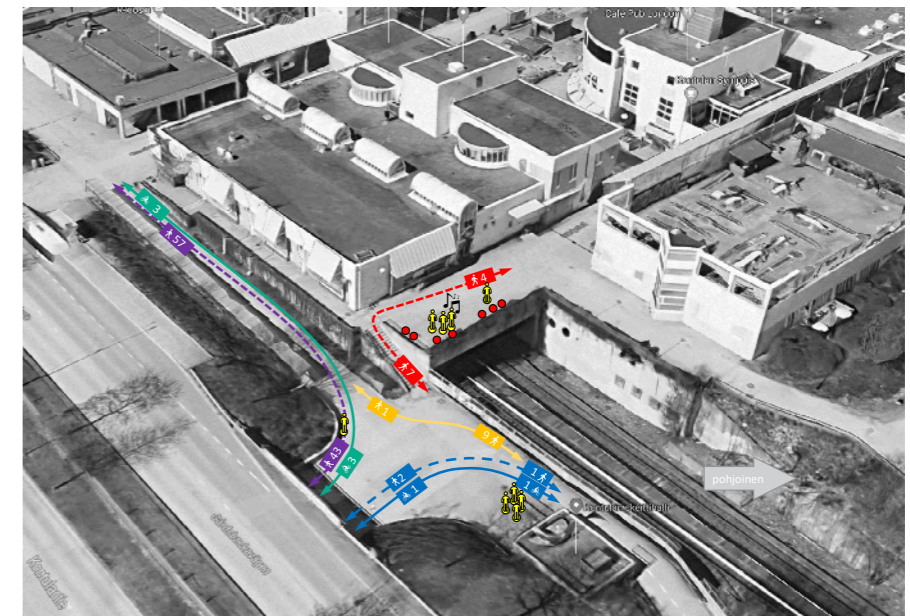
Ajankohta: 10.10.2019 / 14.25-14.40

Sää: Pilvistä 8/8, + 8°C

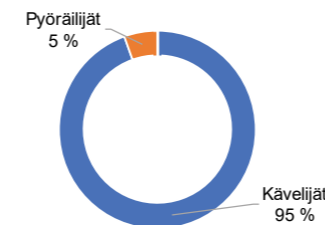
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjää yhteensä: 140

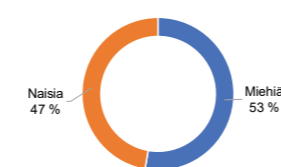
Sukupuolijakauma: N 29% / M 71%

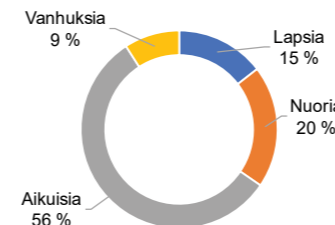
Liikkuminen

Sukupuoli

Ikäjakauma

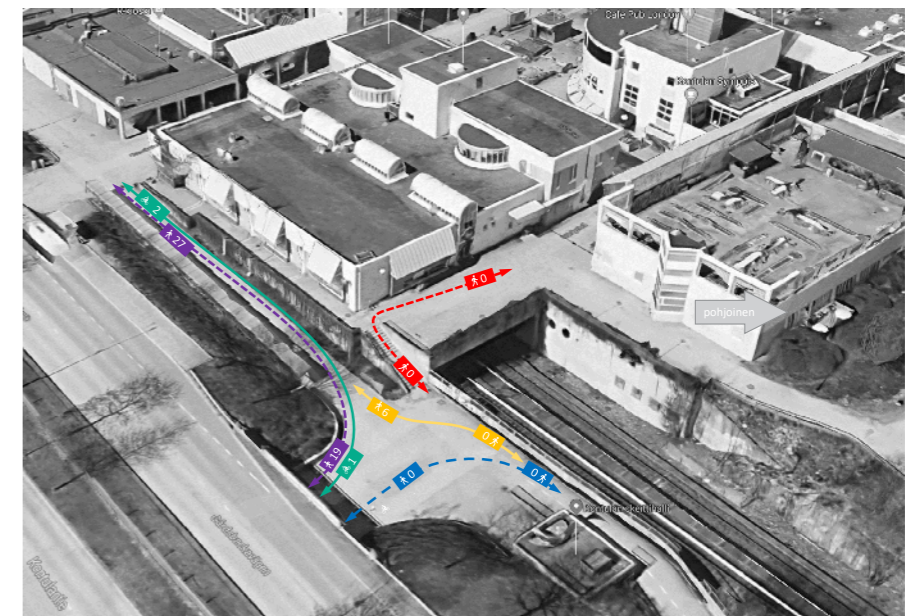
Ajankohta: 16.10.2019 / 08.00 – 08.15

Sää: Pilvistä 7/8, + 7°C

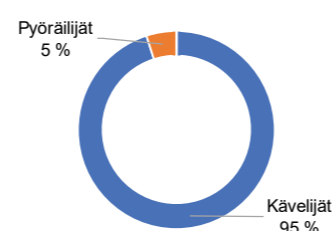
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjää yhteensä: 55

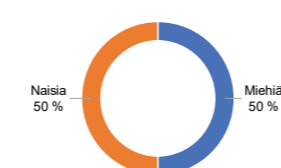
Sukupuolijakauma: N 48% / M 52%

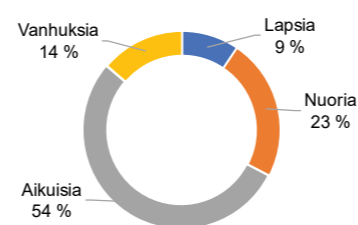
Liikkuminen

Sukupuoli

Ikäjakauma

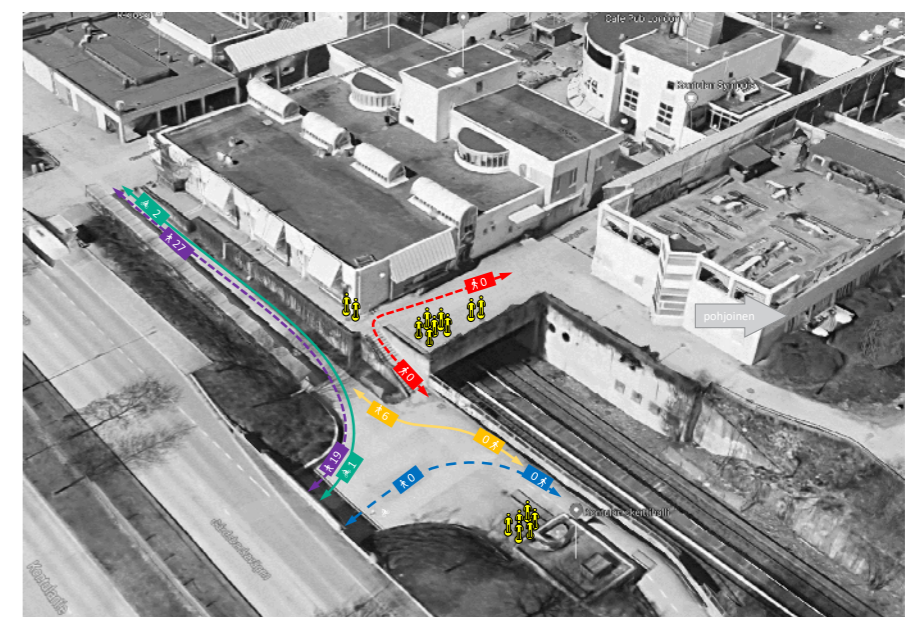
Ajankohta: 18.10.2019 / 18.15 – 18.30

Sää: Pilvistä 7/8, + 9°C

Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjää yhteensä: 138

Sukupuolijakauma: N 50% / M 50%

6. METRO KONTULA C

Alueen kuvaus

Väylät

Väyliä tarkkailualueella on kolme: Kontulantien suuntainen liikenne luoteesta, Ostaribulevardin liikenne koillisesta ja metrosta tuleva liikenne kaakosta.

Liikenne

Liikenne lähes kokonaan jalankulkua ja vähäisemmässä määrin pyöräilyä. Alueella on huoltoliikennettä Ostaribulevardilla. Aamulla korostuu työikäisten naisten liikenne metrolle ja edustalla sijaitsevalle linja-autopysäkille.

Oleskelu

Pitkäkestoista oleskelua ei juurikaan. Alueen luonne vilkas liikennepaikka. Linja-autopysäkillä matkustajia enimmillään noin 20.

Alueen vaikutelma

Alueen luonne vilkas liikennepaikka, jossa mennään metron, odotetaan linja-autoa tai mennään kohti ostoskeskuksen palveluita tai palataan sieltä.

Hyvää

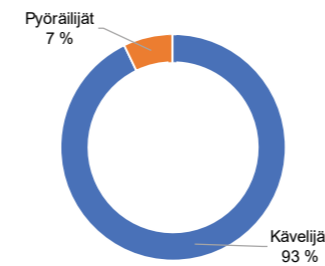
- Pyöräpysäköinti lähellä metron sisäänkäyntiä
- Runkolukitustelineet toimivat
- Bussipysäkki lähellä metron sisäänkäyntiä

Parannettavaa

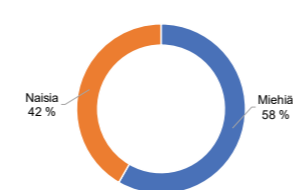
- Ei istumista
- Liikenteen (ja rakennustyömaan) melu
- Pyöräpysäköintialueen yhdistyminen kauppakeskuksen rakenteisiin luo turhia kulmia
- Ei katettuja pyörätelineitä

Havainnoinnit

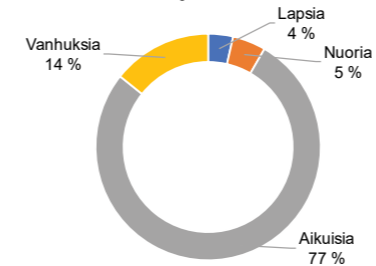
Liikkuminen

Sukupuoli

Ikäjakauma

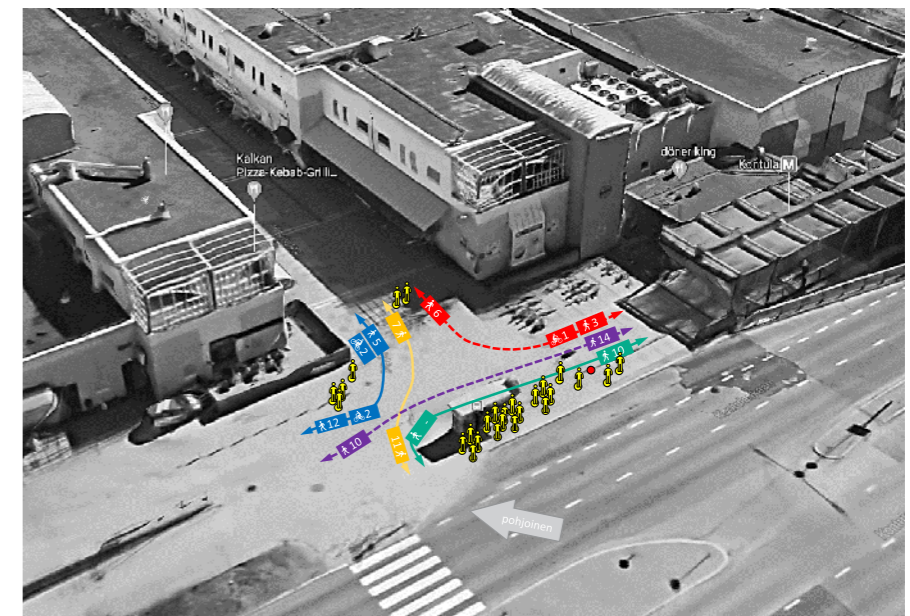
Ajankohta: 10.10.2019 / 13.40 – 13.55

Sää: Pilvistä 8/8, + 8°C

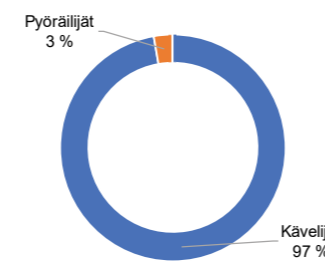
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjiä yhteensä: 84

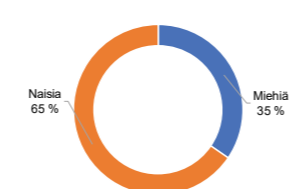
Sukupuolijakauma: N 42% / M 58%

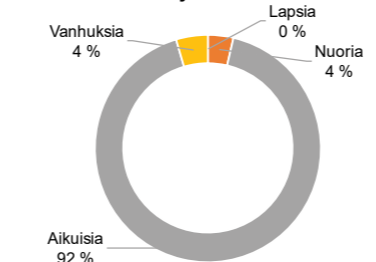
Liikkuminen

Sukupuoli

Ikäjakauma

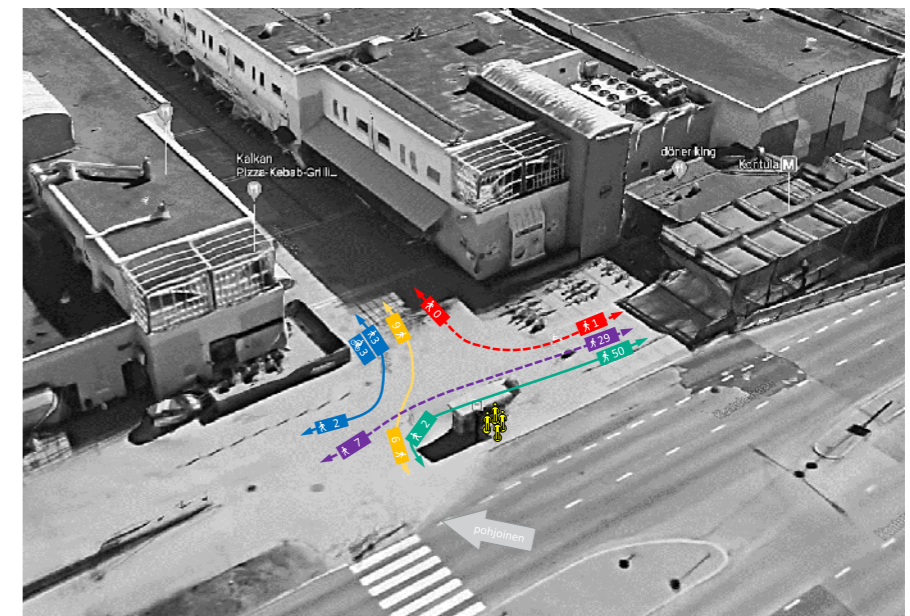
Ajankohta: 16.10.2019 / 7.35 - 7.50

Sää: Pilvistä 7/8, + 7°C

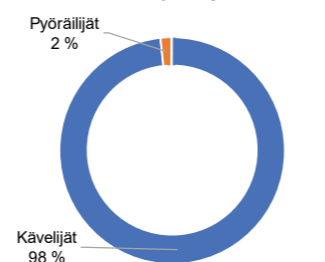
Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjiä yhteensä: 110

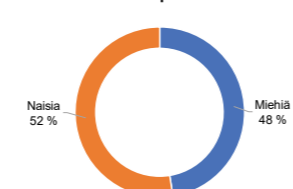
Sukupuolijakauma: N 65% / M 35%

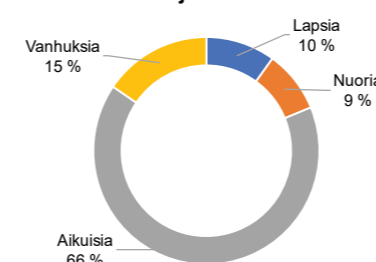
Liikkuminen

Sukupuoli

Ikäjakauma

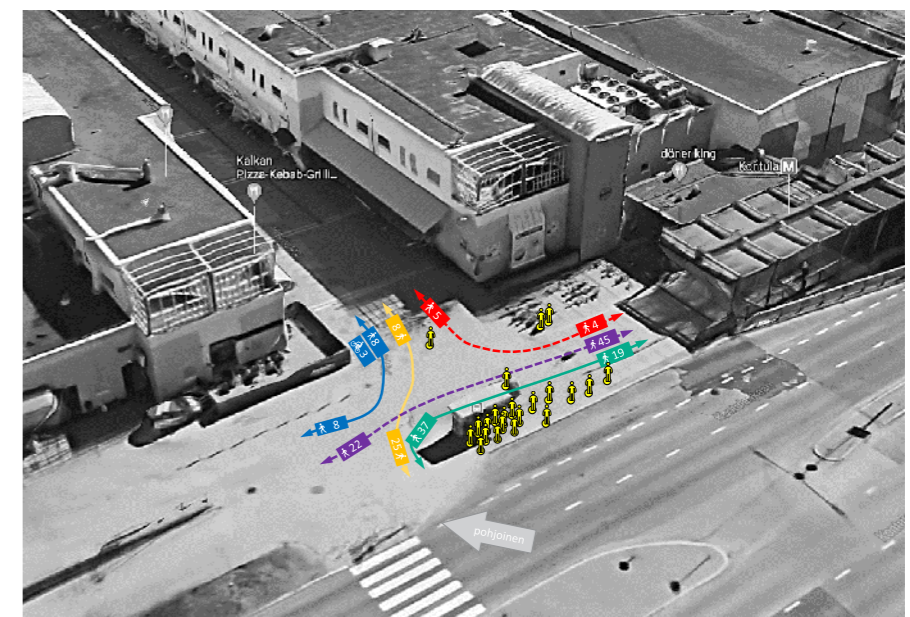
Ajankohta: 18.10.2019 / 16.00-16.15

Sää: Pilvistä 7/8, + 9°C

Tarkkailija: Ramboll Finland Oy

Käyttäjiä yhteensä: 181

Sukupuolijakauma: N 47% / M 53%

7. LEIKKIPUISTO LAMPI, KONTULA

Alueen kuvaus

Väylät

Avoin kenttä, jossa ei osoitettuja väyliä. Tilaa valita reitti.

Liikenne

Jalankulkua ja vähäisesti pyöräilyä. Puiston läpi koillis-lounas-suunnassa lasten läpikulkua jalkaisin koulun ja asuinalueen välillä. Tässä suunnassa olivat puukaarisillat. Alueen poikki ja ympäristössä koiranulkoiluttajia ja ulkoilijoita (aikuiset, vanhukset).

Oleskelu

Lapsia leikkimässä ensimmäisellä tarkkailukerralla keinussa (2) ja hiekkalaatikolla (1). Vanhuksia ulkoilutti koiria alueen ympärillä olevalla väylällä.

Alueen vaikutelma

Puisto oli avoin. Toimii leikkimisen lisäksi läpikulkupaikkana sekä koiran ulkoiluttamisen paikkana. Vaikutti rauhalliselta ja hiljaiselta. Alueelta ei ollut suoraa näkymää ympäröiviin rakennuksiin.

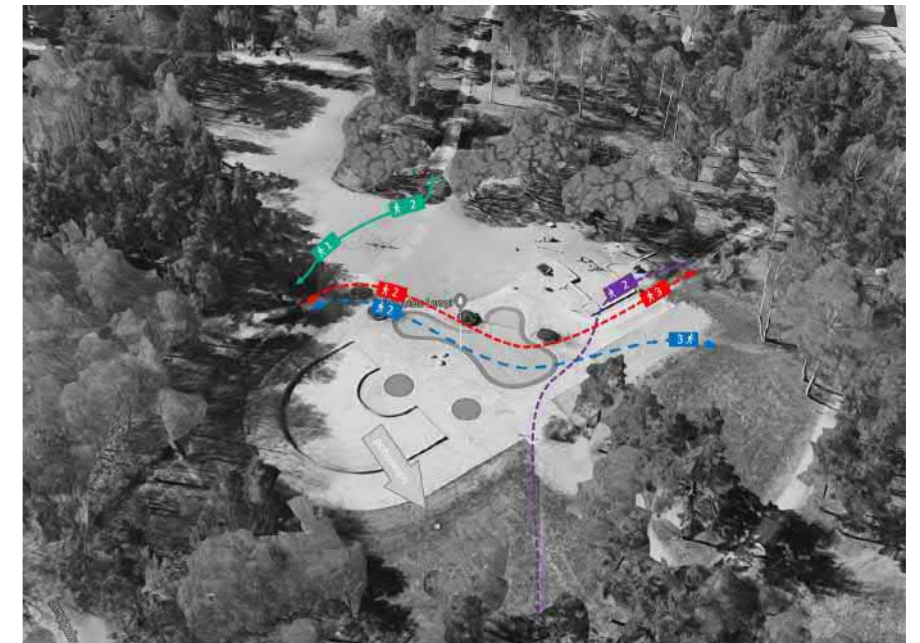
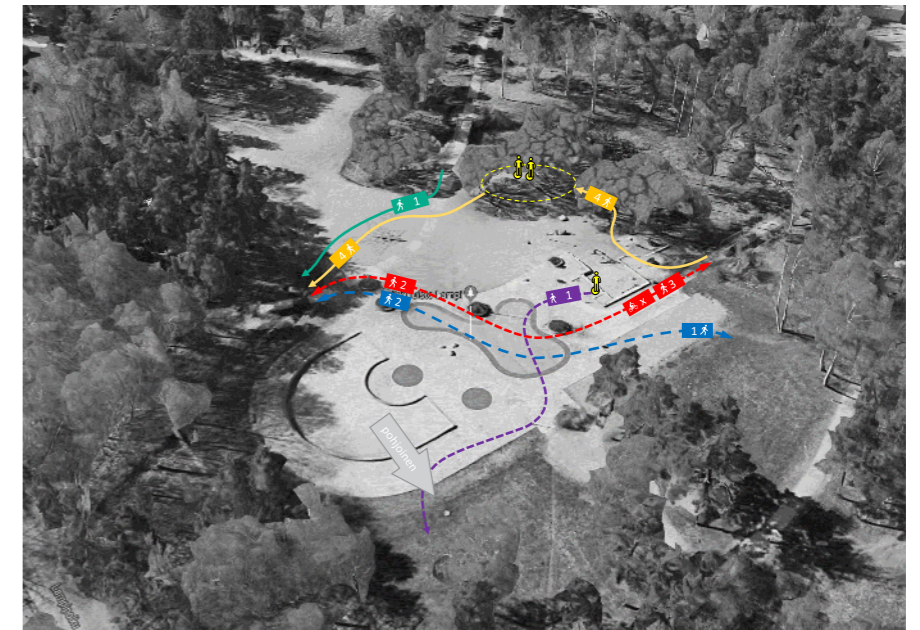
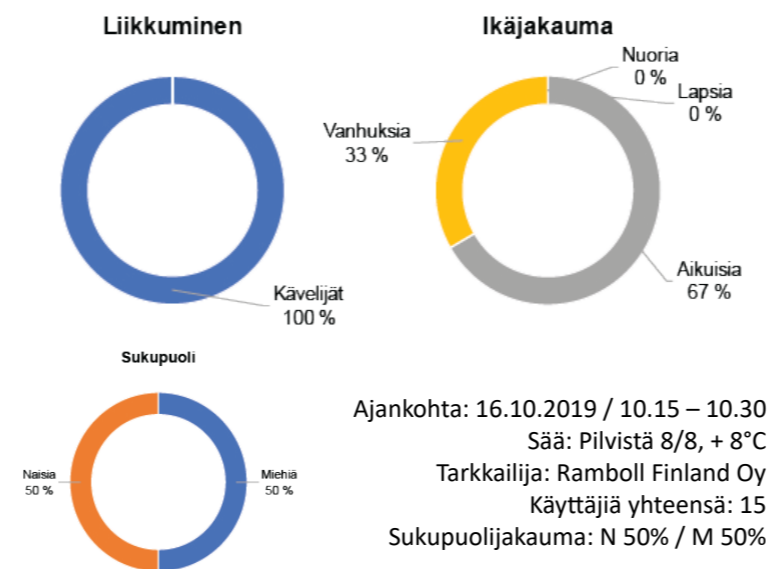
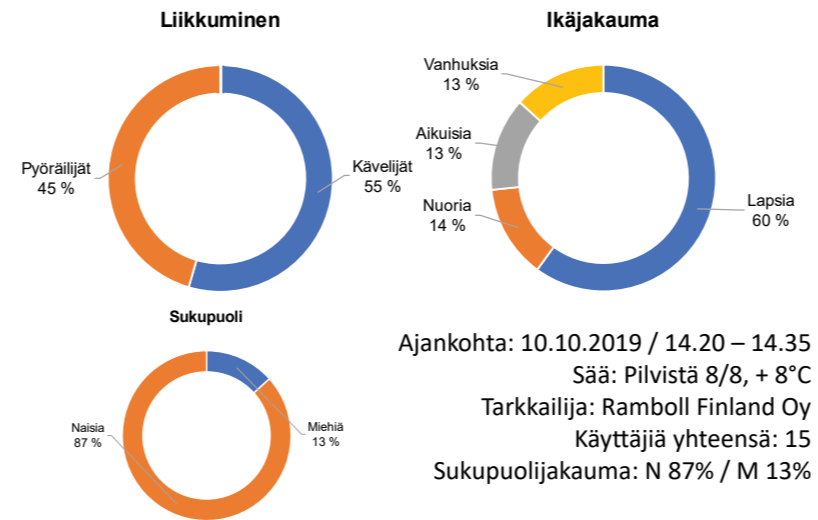
Hyvää

- Puisto on avoin ja turvalliselta vaikuttava
- Puusto on rehevää ja luo mukavan ympäristön
- Puisto on irrallaan muusta alueesta metsän keskellä ja täten rauhallinen
- Näkyvyys ja mahdollisuus valvontaan leikkialueen eri osiin
- Monipuoliset leikkivälineet
- Istuinpaikkoja eri puolilla tilaa

Parannettavaa

- Kaarisilta oli koholla tienpinnasta, jolloin pyörällä ajaminen/lastenkärryjen tuonti vaivalloista alueelle
- Toiminnallisuus vähäistä
- Ympäröivä metsä suojaa näkymiä rakennuksista ja estää sosiaalisen valvonnan toteutumisen

Havainnoinnit

YHTEENVETO HAVAINNOINNEISTA

Aamu 7-10

Liikenne pääosin työ- ja kouluikäisten julkiseen liikenteeseen suuntaavaa (metroasema, linja-autopysäkit). Huomioitavaa aikuisten naisten suuri osuus aamun liikkujista. Ei oleskelijoita.

Päivä 12-16

Alueet olivat vilkkaita päivisin. Liikkumisessa korostui paikan sisäinen liikenne ja asiointi, etenkin lapsissa, nuorissa ja vanhuksissa. Lisäksi oleskelua asemien ympäristöissä (aikuiset) iltapäivällä kello 13 alkaen.

Ilta 16-19

Työmatkaliikenteen paluuliikkumista ja -liikennettä sekä aikuisten oleskelua enemmän. Nuoria ja aikuisia miehiä oli muihin aikoihin verrattuna suhteellisesti enemmän liikkeellä.

Kulkumuodot

Jalankulku on selkeästi suosituin liikkumismuoto kaikissa käyttäjäryhmissä. Polkupyörien liityntäpysäköinti oli suosittua Mellunmäen metron läheisyydessä, mutta muutoin polkupyöräilyä oli suhteellisen vähän suhteessa liikkujien määrään.

Oleskelu

Oleskelua kuvasi paikkojen luonne. Puistoissa oli muutamia lapsia leikkimässä, kuten lokakuussa voidaan olettaa. Asemien oleskelua kuvasi lähinnä aikuisten odottelu, asiointin yhteydessä tapahtuvat tauot, tupakkatauot ja väylien läheisyydessä julkisen paikan anniskelu.

Asemien ympäristöt olivat odotetusti vilkkailta. Metro tuo pulseittain joka 7. minuutti noin 30-50 ihmistä per sisäänkäynti alueelle ja vie sieltä ihmisiä muualle. Vilkkain aika on työ/koulujen paluuliikenteen aikana, jolloin alueilla on lisäksi alueen sisäistä asiointia kello 15-18 välillä.

Nostot

- Vähän pyöräilyä
- Miesten osuus liikkujissa kasvaa kohti iltaa
- Lapset kulkivat usein pienissä ryhmissä

Kritiikki ja huomiot havainnointeihin

Toinen ja kolmas havainnointikerta ajoittui koulujen syyslomalle, joka näkyy vähäisenä lasten ja nuorten määränä tilastoissa erityisesti aamuliikenteessä. Havainnointitapahtuivat lokakuussa, jolloin voidaan olettaa, että oleskelua ja vapaa-ajan liikkumista on vähäisemmin kaikilla käyttäjäryhmillä. Havainnointitapahtuivat on rajattu liikenteen solmupisteisiin, joten ne eivät anna täysin kokonaista käsitystä koko alueen liikkumisesta ja oleskelusta.

Sää oli pilvinen ja kostea, muttei sateinen. Sään voidaan olettaa vähentäneen oleskelun määrää tarkkailualueilla.

Kaikki havainnointitapahtuivat arkipäivisin. Iltahavainnointi toteutettiin perjantaina alkuillasta.

Havainnointitapahtuivat eri vuorokaudenaikoina.

ASiantuntijahaastattelut

Työtä varten haastateltiin kahdeksaa asiantuntijaa. Haastateltavat valittiin heidän edustamansa asiantuntijuuden perusteella ja heiltä haluttiin kerätä monialaisia vastauksia työhön olennaisesti liittyviin teemoihin (lapset, nuoret, maahanmuuttajat, alueen omaleimaisuus, eriytymiskehitys ja turvallisuus).

Haastateltavilta oli tavoitteena saada heidän näkemyksiä alueen positiivista ja vaalittavista tekijöistä ja ominaisuuksista, mutta myös kerätä tietoa haasteista ja ongelmista, joihin tulevaisuudessa tulisi kiinnittää huomiota. Haastattelujen tarkoituksena oli selvittää eri asiantuntijoiden näkemykset, jotta väestöpohjan tarpeet voidaan huomioida kehittämisessä mahdollisimman aikaisin.

Teemahaastattelut tehtiin haastateltavien toiveiden mukaan joko puhelimitse, skypeillä tai kasvotusten. Osa haastatteluista toteutettiin paikan päällä alueella, mikäli sen nähtiin olevan työn kannalta olennaista. Osan haastateltavien kanssa käveltiin lisäksi tarkastelualueella. Haastattelut kestivät noin 45min - 90min.

Haastatellut:

- Asumisen ja kaupunkirakenteen tutkija, Helsingin kaupunginkanslia
- Nuorisotyön asiantuntija, Kontulan toimintakeskus
- Maahanmuuton osallistamisen asiantuntija, Helsingin kaupunginkanslia
- Nuorten syrjäytymisen ennalta ehkäisyn asiantuntija, Mukana-ohjelma
- Turvallisuuden tutkija, Helsingin kaupunginkanslia
- Poliisikoordinaattori, Helsingin kaupunginkanslia
- Rehtori, ala-aste
- Kaupunkiaktiivi ja asukas, Mellunkylä

ASUMISEN JA KAUPUNKIRAKENTEEN TUTKIJA, HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA

Haastateltava toimii tutkijana Helsingin kaupunginkansliassa. Hän on tutkinut muun muassa Helsingin asuinalueiden eriytymistä sekä asukkaiden kokemaa turvallisuutta ja havaitsemaa sosiaalista epäjärjestystä yhdeksässä eri kaupunginosassa Helsingissä. Tutkimuksen yksi kaupunginosista oli Kontula.

Vastaajan mukaan Mellunkylän alueen haasteet ovat moninaisia ja niihin on johtanut useiden asioiden yhteisvaikutus. Pääsyiksi hän arvioi **asukasrakenteen sosioekonomiset tekijät, kuten työttömyyden, pienituloisuuden ja alhaisen koulutustason**. Vastaaja mainitsi Helsingin tehneen paljon eri toimenpiteitä eriytymiskehityksen ehkäisemiseksi ja lähiöiden parantamiseksi jo suhteellisen pitkään muun muassa lähiöohjelman ja EU:n Urban-yhteisöaloiteohjelman sekä positiivisen erityiskohtelun rahoituksin ja toimenpitein. Vastaaja kuitenkin pohti, että segregaatian kehityskulkuihin puuttuminen kokonaisvaltaisesti on vaikeaa ja usein yksittäisillä toimenpiteillä voidaan vain hidastaa kehityskulkuja.

Alueen kehitystä haastavaksi kehityskuluksi vastaaja mainitsi valikoivan muuttoliikkeen, jossa kantaväestön parempituloisia lapsiperheitä muuttaa alueelta pois ennen lasten kouluikää. Näin alueen kouluissa maahanmuuttajataustaisten ja heikompiosaiten osuus voi kasvaa ja alueiden eriytyminen muutoinkin lisääntyy. Kyseiseen kehityskulkuun vastaaja toivoi löydettävien ratkaisumalleja, joissa kaikenlaisille lapsiperheille löytyisi alueilla pitäviä ja niille muuttamaan houkuttavia tekijöitä.

Vastaaja korosti, että maahanmuuttajataustaiset asukkaat ovat moninainen ryhmä ja näin ollen myös integroituminen yhteiskuntaan vaihtelee. Toinen muuttajasukupolvi ja nuorella iällä maahan tulleet

ovat vastaajan mukaan sikäli paremmassa asemassa, että suomen kielen ja kulttuurin oppimiskyky ja mahdollisuudet opetukseen esim. kouluissa ovat hyvät. Vastaajan mukaan tutkimuksissa on käynyt ilmi, että suomea puhuvat toisen polven maahanmuuttajataustaiset asukkaat jatkokouluttautuvat kuten kantasuomalaiset ja tekevät esimerkiksi asumisvalintoja kantasuomalaisten tapaan.

Haastateltavan mukaan kaupunkitilassa voi olla heikosta turvallisuuden tunteesta johtuvia **”esteitä”**, jotka vaikuttavat **reitinvalintoihin, arkielämän toimivuuteen ja yleisesti luovat haittaa elämälle**. Muun muassa **jalankulun ja pyöräilyn** mahdollisuudet korostuvat **sosioekonomisesti eriytyneillä alueilla**, joissa käyttäjillä voi olla taloudellisia haasteita (ostaa julkisen liikenteen lippuja). Tällöin vastaajan mukaan korostuvat alueen reittien **monipuolisuus, ylläpito ja laatu sekä ympäristön vastaaminen liikkujien tarpeisiin**. Kaupunkitila vaikuttaa vastaajan mukaan suorasti ja epäsuorasti alueen vetovoimaan, turvallisuuteen ja toimivuuteen. Vastaaja halusi huomauttaa, **että turvallisten ja toimivien kaupunkitilojen ei tarvitse kuitenkaan olla monotonisia, pelkistettyjä tai tylsiä**. Paikka voidaan kokea turvallisenä vaikka se olisi **polveileva ja hieman arvoituksellinen**, kunhan sijaintiin ei yhdisty muiden kaupunkitilan käyttäjien käytöksen arvaamattomuutta.

Vastaaja mainitsi eri kulttuureissa päivät rytmittyvät eri tavoin ja vuorokaudenajat saavat eri merkityksiä esimerkiksi liikkumisessa. Näin julkisten tilojen tulisi vastata myös erilaisiin käyttäjatarpeisiin esim. vaihtoehtoisten reittien ja valaistuksen avulla. Huomioitavaa on lisäksi eri kulttuuritaustoista olevien asukkaiden erilaiset tavat **ymmärtää värien, merkkien, kuvien ja symboleiden merkitys-**

sisältöjä. Eri kulttuureissa värit ja symbolit saavat latautuneita poliittisia tai vaikkapa uhaksi koettuja merkityksiä, joita taas toisissa kulttuureissa ei ole tai merkitykset voivat olla jopa vastakkaisia. Näiden kulttuuristen erojen ja tunnuspiirteiden ymmärtäminen auttaa vastaajan mukaan suunnittelussakin tuottamaan neutraaleja ja kansainvälisesti toimivia tiloja.

Koettua turvallisuutta on pyritty lisäämään muun muassa turvakameroiden avulla, mutta vastaaja totesi niiden **vähäisen vaikutuksen itse ongelmaan**. Esimerkkinä hän nosti metroasemien koetun turvallisuuden, missä on kameroita, mutta ei jatkuvaa valvontaa. Tehokkaampaa puuttumista koetun turvallisuuden parantamiseen vastaajan mukaan olisi sosiaalisen kontrollin ja läsnäolevan valvonnan lisääminen.

Vastaaja toi esiin Myllypuron ostoskeskuksen muutoksen, jossa **uudis- ja täydennysrakentamisella** edistettiin alueen **muutosta positiiviseen suuntaan**. Mallin soveltamista sellaisenaan Mellunkylässä vastaaja ei nähnyt järkeväksi, mutta näki mallissa olevan **oleellisia piirteitä**: kaupunkitilan laatu, sosiaalisen valvonnan lisääntyminen, monipuolistuva asuntokanta, julkiset vetovoimastet palvelut ja koulu. Mellunkylän uudistuksessa vastaaja korosti tulevan huomioida erityispiirteet kuten tietynlaisen kulttuurisen rouheuden, joka näkyy esimerkiksi graffiteina tai muina merkkeinä ympäristössä, monikulttuurillisen väestön ja alueen suvaitsevan ilmapiirin. Vastaaja näki alueen paikallisidentiteetin vahvuudeksi, jota tulisi hyödyntää osana suunnittelua.

NUORISOTYÖN ASIANTUNTIJA, KONTULAN TOIMINTAKESKUS

Haastateltavalla on eri alueiden nuorisotoiminnasta 30 vuoden kokemus, josta Mellunkylän alueella neljän vuoden ajan. Luupin toimintakeskus sijaitsee Kontulan ostoskeskuksen yhteydessä, uimahallin ja kirjaston välissä. Luuppi tarjoaa nuorille mahdollisuuden hengaila ja sen tiloissa on muun muassa nuorisotalo, skeittihalli, puu- ja kivi-työpaja sekä äänistudio ja bänditreenitiloja. Mellunkylän alueella on yhteensä kolme nuorisotaloa. Haastattelussa keskityttiin Kontulan ostoskeskuksen sisällä toimivaan nuorisotalo Luuppiin.

Luuppi keskittyy 13-19-vuotiaisiin nuoriin ja on avoinna maanantaina, keskiviikkona ja torstaina kello 15-21 sekä perjantaina ja lauantaina kello 17-23. Keväällä 2019 iltaisin nuorisotalolla kävi yhteensä 100-200 nuorta. Vastaajan arvion mukaan nuoriso koostuu 70 prosenttisesti ulkomaalaistaustaisista nuorista ja kokonaisuus sukupuolien välillä on 60% miehiä ja 40% naisia. Vastaaja mainitsi kävijämäärien laskeneen syksyllä 2019 puolella. Hän arveli aikuisten **lisääntyneen julkijuopottelun ja yleisen epäjärjestyksen** osaltaan vaikuttavan siihen, etteivät nuoret halua tulla ostoskeskusalueelle eivätkä nuorisotalolle. Sukupuolijakauman muodostumisen vastaaja arveli johtuvan nuorisotalon palveluiden rakenteesta, jonka hän näki soveltuvan ehkä lähtökohtaisesti pojille paremmin.

Luupissa käyviä nuoria vastaaja kuvaili monipuoliseksi otannaksi alueen nuorista. Suuri osa Luupin nuorista on taustaltaan **Suomesta**,

Lähi-idästä, Venäjältä ja Virosta, mutta mainitsi eräässä toisessa nuorisotalossa käyvän 32 eri maan kansalaisuuksia. Vastaaja arvion mukaan nuoret, jotka käyvät nuorisotalolla, eivät välttämättä ole parhaimmista asemassa olevia. Maahanmuuttajataustaisista Kontulassa on vastaajan mukaan vielä keskimääräistä enemmän luku- ja kirjoitustaidottomia, mikä osaltaan vaikuttaa syrjäytymisen uhkaan. Kantaväestön monisukupolvinen vähäosaisuus, työttömyys sekä matala koulutustaso vaikuttavat myös siihen, että moniongelmaisuus kerääntyy Kontulaan. Luuppi tarjoaa nuorille valistusta, työelämään tähtääviä palveluita ja sisältöjä sekä yleisiä infopaketteja Suomen yhteiskunnasta. Nuorisotalo tarjoaa myös positiivisen kokoontumispaikan, jossa voi harrastaa ja tavata kavereita sekä oppia ja saada tietoa.

Haastateltavan mukaan Nuorisotalon läheisyydessä, takana sijaitsevassa "Mäyräpuistossa" (**Kontukallion puisto**) on huumeiden myynnin ja julkijuopottelun paikka. Kesällä 2019 siellä oli vilkasta toimintaa ja useana iltana myös poliisit olivat siellä. Puiston suunnittelussa on vastaajan mukaan huomioitu, että sinne pääsee poliisipakettiautolla. Haastateltavan mukaan häiriökäyttäytyminen ostoskeskuksen läheisyydessä on kasvanut vuoden 2019 aikana. Haastateltava kuvaili ongelmien tiivistyvän ostoskeskuksen alueelle ja ympäristöön. Hän epäili kuitenkin, **ettei Myllypuron ostoskeskuksen uudistus** suoraan sellaisenaan toimi ratkaisuna Kontulassa. Hän korosti alueen kaipa-

Nuorisotalo sijaitsee Kontulan ostoskeskuksen yhteydessä ja tarjoaa nuorille monipuolisia mahdollisuuksia harrastaa ja tavata kavereita

van kyllä jotain uudistuksia ja mainitsi ostoskeskuksen tuovan myös **paljon positiivisuutta** alueelle.

Vastaajasta ei tuntunut, että alueen yleinen turvattomuus olisi erityisesti kasvanut. Ongelmatointia hän kuvaili seuraavasti: "kännisten älämölöä ja kähinointia näkee päivittäin". Alueen väyliä vastaaja piti yleisesti toimivina. Huonoina piirteinä osa alueen alikulkutunneleista on pimeitä, matalia ja sotkettuja.

Vastaaja nosti segregaaation lisääntyneen alueittain eniten Kontulassa ja arvioi asuntopolitiikassa tehtyjen virheiden vaikuttaneen tähän osaltaan. Haastateltavan mukaan ongelmien rakenne on monisyistä ja vaatii kaikilla eri kehitystoimilla aktiivista kehitystä niin kaupunkiympäristössä, sosiaali- ja terveystoimissa, varhaiskasvatuksessa kuin muissakin. Näiden välillä tulee olla suoraa vuoropuhelua ja kehitystä tulee tehdä yhdessä.

Haasteista huolimatta vastaajan mukaan Kontulassa on paljon hyvää. Alueella on **paljon toimivia verkostoja** ja monia **hyviä tapahtumia**. **Asukkaat ovat aktiivisia ja ylpeitä** omasta alueestaan.

MAAHANMUUTON OSALLISTAMISEN ASIAANTUNTIJA, HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA

Haastateltava työskentelee Kanslian maahanmuuttotiimissä vastuualueinaan mm. kolmannen sektorin eli järjestöyhteistyön, viestinnän ja osallisuuden kehittäminen sekä koordinointi. Haastattelussa keskityttiin saamaan tietoa ja oppeja maahanmuuttajataustaisten kävelyhaastatteluiden järjestämiseen.

Maahanmuuttajia Helsingissä vastaaja kuvaili moninaiseksi ryhmäksi, joka sisältää niin matalasti koulutettuja ja heikolla kielitaidolla olevia ihmisiä, kuin myös akateemisia ja korkeasti palkattuja. Hän huomautti tärkeäksi profiloida, ketä halutaan kuulla ja sen mukaisesti suunnitella menetelmät vastaamaan otantaa. Yleiseksi virheeksi hän mainitsi kieliryhmien yleistämisen.

Vastaajan kokemuksen mukaan tavoittamiseen yleisesti hyviä kanavia ovat **erilaiset järjestöt**, joiden kautta on mahdollista tavoittaa edustuksellinen otanta. Vastaaja mainitsi myös kaupungin hankkeiden ja ohjelmien, kuten Mukana-ohjelman, kautta olevan mahdollista tavoittaa henkilöitä. Olennaiseksi hän mainitsi ensimmäisen kontaktin muodostumisen, jonka jälkeen viesti välittyy parhaiten puskaradion kautta eteenpäin. Vastaajan kokemuksen mukaan Facebookilla ja postissa toimitettavalla lehdykällä tavoittaminen ei tehokkaasti toimi. Äitien, lasten ja nuorten tavoittamiseksi vastaaja nosti esiin myös **leikki puistot, koulut, nuorisotalot sekä harrastustoimintaa järjestävät seur**at. Kotivanhempien tavoittaminen on hänen mukaansa haasteellisinta ja toisinaan mahdollista vain neuvolan kautta.

Materiaalin valmisteluun haastateltava painotti niissä käytettävää kieltä. Materiaali tulee olla **selkosuomella** ja välttää monimutkaisia kielirakenteita. Kieliversiot tulee tarkastaa ja toimittaa Suomen ulkopuolelta muuttaneella. Haastateltavan kokemuksen mukaan yleisimpiä kieliä ovat **suomi, englanti, viro, venäjä, arabia ja somali**. Hän mainitsi useimmissa tilanteissa suomen ja englannin kielisillä versiolla pärjäävän riittävästi, tämä kuitenkin riippuu tavoiteltavasta kohdeyleisöstä. Haastattelutilanteeseen vastaajan mukaan kannattaa olla haastateltavalle oman kielinen haastattelija, naishaastateltavalle kannattaa mahdollisuuksien mukaan järjestää naistulkki. Huomionarvoista on, että kieliryhmät voivat olla varsin pieniä ja haastateltava sekä tulkki tuntee toisensa jo entuudestaan, millä saattaa olla vaikutusta haastattelutilanteeseen esimerkiksi arkaluontoisista asioista haastateltaessa. Pääasiallisesti tästä syystä tulkkauksessa suositaan henkilöitä, jotka eivät ole tuttuja keskenään. Vastaajan kokemuksen mukaan yleistä on myös, että vanhemmat kutsuvat omat lapsensa tulkeikseen.

Haastattelujen järjestämisen ajankohdalle vastaaja mainitsi välttämään esimerkiksi perjantaita. Monelle kulttuuriryhmälle **perjantait ovat pyhiä päiviä**, jolloin ei hänen kokemuksensa mukaan kannata järjestää tapahtumia. Myös monille vanhemmille illat voivat olla haastavia saada sopimaan, ellei ole järjestetty lasten hoitoa tapahtuman ajaksi.

Vastaaja nosti esiin eri kulttuuritaustojen käsitykset ja tottumukset julkisista tiloista. Haastateltava mainitsi Tampereella toteutetun tutkimuksen, jossa eri kulttuuritaustaisilla henkilöillä oli vaikeuksia hahmottaa julkiset ja yksityiset kaupunkitilat, esimerkiksi leikki puistot. Tutkimuksessa havaittiin kyseisen haasteen esiintyvän muun muassa **uskalluksen puutteella käyttää leikki puistoja**. Ratkaisuna havaittiin toimivan selkeä **ohjaus** esimerkiksi **opasteilla**. Myös ympäristöä selkiyttämällä, toiminnallisilla keinoilla ja **aitojen poistamisella** kyettiin osoittamaan, mihin voi mennä.

Toisena esimerkkinä vastaaja mainitsi Puhoksen kauppakeskuksessa toimivan monikielisen palveluneuvonnan, jossa huomioitiin asioivan vähän naisia. Vastaaja nosti esiin esimerkiksi joissain arabian ja somalinkielisissä yhteisöissä haasteena olevan näkökulman **naisten liikkumavapaudesta**. Tämä korostuu varsinkin, jos ympäröivä palvelurakenne tukee miehiä, jolloin naiset eivät koe voivansa mennä yksinään. Ratkaisuna naisten tavoittamiseen palveluihin ja sosiaalisen saavutettavuuden huomioimiseksi on esimerkiksi sijoittaa lasten hoitopaikkoja ja muita ”naisten palveluita” lähistölle. Vastaaja korosti myös kulttuuriryhmien sisällä esiintyvän variaatiota, joka tulee huomioida. Joissain perheissä naisen asema voi olla vahva ja muun muassa päättää, minne lapset menevät opiskelemaan.

Haastattelun lopuksi vastaaja halusi painottaa, että maahanmuuttajien ja kulttuuriryhmien sekä sosiaalisen saavutettavuuden huomioimisen tulee nykyaikana olla sisäänrakennettu näkökulma kaikessa toiminnassa.

NUORTEN SYRJÄYTYMISEN ENNALTAEHKÄISYN ASIANTUNTIJA, MUKANA-OHJELMA

Mukana-ohjelma on eriarvoisuutta ennaltaehkäisevä ohjelma, jonka alla on osahankkeita yli kaupungin toimialarajojen – koko kaupunki mukana. Ohjelmassa on keskitytty kuuden kaupunginosan segregaat-ion ennalta ehkäisevään työhön. Haastateltava on osallistunut hyvin kokemuksiin Itä-Helsingissä aluekehittämisen työpajoihin, joissa paikalliset ovat jakaneet kokemuksiaan ja näkökulmiaan.

Vastaajan mukaan olennaisimpia keinoja eriarvoistumisen ennalta ehkäisemiseksi on nuoriso- ja sosiaalityön lisäksi tasa-arvoinen ja laadukas kasvatus ja koulutus sekä alueen **monipuolinen asu-
kanta**. Vastaaja korosti myös mielikuvien merkitystä yksittäisenä vaikuttavana tekijänä. Niiden avulla voidaan vaikuttaa, ja siten niitä tulee kehittää monipuolisella ja positiivisella viestinnällä nostamalla esimerkiksi arjen hyviä asioita ja tekoja näkyvästi esille. Myös esimerkiksi järjestämällä kokouksia Kontulassa, vastaajan mukaan voitaisiin kaupungin sisäisiä mielikuvia alueesta kehittää: ”Monella on mielipide alueesta, vaikei koskaan ole siellä käynytään.”

Haastateltavan mukaan on tärkeää huomioida arjen palveluiden riittävä määrä ja saavutettavuus. Niiden kehittämisessä, etenkin Mellunkylän alueella, tulee huomioida myös muun muassa maahanmuuttajat ja kulttuuritekijät. Positiivisena muutoksen esimerkkinä haastateltava toi esiin Myllypuron ostoskeskuksen. Hän kuitenkin huomautti, **ettei uudistuksissa tule hävittää esimerkiksi Kontulan ostoskeskuksen autenttisuutta uuden ja kliinisyiden tieltä**. Kontulan ostoskeskuksesta puhuttaessa haastateltava halusi nostaa esiin myös sen positiiviset näkökulmat, kuten monipuolinen ja laadukas kebab, edulliset parturit sekä muut moninaiset palvelut.

Vastaaja nosti esiin aluekoordinaattorit olennaisina hiljaisen tiedon asiantuntijoina alueella. Johtuen muun muassa Kontulan ostoskeskuksen alueella näkyvistä lieveilmiöistä ja niistä aiheutuvista turvattomuuden tunteista, osa vanhemmista ei uskalla päästää lapsiaan liikkumaan itsenäisesti iltaisin esimerkiksi harrastuksiin. Turvattomuuden tunteeseen vastaaja mainitsi Amsterdamista positiivisen muutoksen esimerkin, jossa opiskelijat on asutettu entiselle ongelma-alueelle ja ottaneet sen omakseen positiivisella vaikutuksella. Vastaaja kuvaili nuoria Instagram-sukupolveksi, joka osaa **irtautua normeista ja murtaa stereotyyppioita**. Olennainen tekijä esimerkiksi muutoksessa oli mielikuvan muuttaminen sisäisesti ja siten myös ulkoinen mielikuva seurasi perässä. Myllypuron profiilin muutoksen merkittäviksi tekijöiksi haastateltava nosti asuntojen ja palveluiden, kuten koulutuksen keskittämisen.

Haastattelun loppuksi vastaaja halusi korostaa, ettei syrjäytymisen ehkäisy ole vain nuoriso- ja sosiaalityötä. Kyseessä on vastaajan mukaan isompi, vyyhtimäinen kuva, jossa ongelmat kasvavat pienestä. Usein **lapsuusvaihe on nuoruutta ohjaavampi kehityksessä**. Myöhäisemmässä elämänvaiheessa vastaajan kokemuksen mukaan tarvitaan isompia tekijöitä syrjäytymiseen. Jo kaksivuotiaana koettu köyhyys ja heikot menestymisvalmiudet määräävät tulevaisuutta paljon. Vastaajan mukaan tulisikin huolehtia, ettei huonosaisuus kasaannu alueilla, vaan eri **sosioekonomiset** ryhmät **kanssikäyvät keskenään**.

TURVALLISUUDEN TUTKIJA, HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA

Haastateltava työskentelee muun muassa Turvallinen Helsinki -verkostossa, joka koostuu monialaisesta asiantuntijaryhmästä. Muun muassa poliisin ja kaupungin eri alojen asiantuntijoista koostuva ryhmä pyrkii ehkäisemään eriytymistä, väkivaltaa, vihapuhetta ja jengiytymistä. Haastateltava oli mukana myös Kontula-verkostossa, jossa etsittiin ratkaisuja, mitä voitaisiin tehdä ja mitä toimenpiteitä tarvittaisiin monesta eri näkökulmasta katsottuna. Haastateltava kuvaili tietävänsä Kontulasta alueella parhaiten.

Vastaajan mukaan Kontulan alueella on **arvokas oma identiteetti, jota voisi verrata Kallion identiteettiin**. Esimerkiksi ilmenemisestä vastaaja nosti rap-musiikin. Kontulassa vastaajan mukaan huomioitava, ettei alueen maine monille ulkopuolisille ole yhtä kuin sen identiteetti. Hän korosti alueella olevan paljon tyytyväisiä asukkaita, yhteisöllisyyttä sekä positiivisuutta tulevaan. Maahanmuuttajat ovat kertoneet haastateltavalle kokevansa Helsingin keskustan turvottomammaksi avoimen huutelun ja tönimisen vuoksi, ja viihtyvän muun muassa siksi hyvin Kontulassa.

Suomen Kotiseutuliitto palkitsi vuonna 2006 Kontulan Vuoden kaupunginosa -palkinnolla. Tämän vastaaja mainitsi tulleen yllätyksenä hänelle aikoinaan ja mainitsi ihmetelleensä, miten voinut kääntyä nykyiseen tilanteeseen ja vallitsevaan maineeseen. Hän huomautti mahdollisena vaikutuksena muutoksen, jossa henkilöt, jotka päättivät kääntää alueen maineen ja näkivät sen eteen kovasti vaivaa, olivat perheellisiä ja nykyisin jo suurimmalta osin eläkeläisiä. Vastaaja pohti, miten saataisiin luonnollinen jatkumo vastuuseen. Vastaaja nosti esiin myös aiemmat raportit alueesta, jotka ovat saataneet olla huonoa mainosta kaupungille. Vastaaja pohti myös suunnitelmien olevan toisinaan liian taivaita maalailevia, kun tarvetta olisi **investoida rakenteisiin**.

Vastaaja näkikin ensiarvoisen tärkeäksi kohdentaa investointeja **rakennetun ympäristön lisäksi** kansalaisia tavoittaviin, **julkisiin tai ilmaisiin palveluihin**, kuten kirjastoihin, koulutukseen, sosiaali-toimeen ja lastensuojeluun. Vastaaja korosti nuorille tarvittavan huomiota koulutuspolkujen jatkumoon sekä jatkuvaan tuen mahdollisuuteen, jotta mahdollisestaan tavoittaminen oikea-aikaisesti. Moni nuori oireilee ja tällöin apua tulisi saada tarjottua heti, sillä käynnistynyttä syöksykierrettä on vaikea katkaista. Vastaaja mainitsi

haastattelun yhteydessä muutamaan kertaan olevan hyvä, että suunnittelussakin kiinnitetään huomiota ja ollaan kiinnostuneita näistä asioista.

Vastaaja näki hyötyä siinä, että eri asiantuntijoilta kysytään, voidaanko suunnittelulla parantaa eri toimijoiden mahdollisuuksia onnistua toiminnassaan ja mihin asioihin tällöin suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota. Vastaajan mielestä olennaista on onnistumisten ja tietouden jakaminen, sillä hän uskoo, että esimerkiksi kaupungilla on sopivia asiantuntijoita. Vastaajan mukaan ratkaisuihin tulisi myös tähdätä pitkäjänteisesti, sillä systeemiset ratkaisut maksavat itsensä takaisin. Pidempien ratkaisujen kohdalla prosessin aikana on mahdollista huomioida tuloksia, mikä ei ole mahdollista kahden kuukauden hankkeessa.

Vastaaja nosti esiin kirjaston, jonka on havaittu toimivan luonnollisesti yhteisenä, positiivisena kohtaamispaikka, mutta jolla ei ole riittävästi resursseja järjestää tarvittavaa **kerhotoimintaa ja kohtaamisen paikkoja**. Vastaaja mainitsi ostoskeskuksen kapakoiden keräävän asiakkaita myös kauempaa, johon Kontulalla ei ole kantokykyä. Vastaaja pohti, **voitaisiinko kapakoita vähentää** ja tilalle tulla esimerkiksi **nuorille ilmaista harrastetoimintaa**. Vastaaja näkisi kyseisellä toiminnalla olevan mahdollista saada aikaan positiivinen vaikutus ja sen voisi mahdollistaa ”Mini-Oodi” tai ”Kontulan Guggenheim” ostoskeskuksella. Seinäjoen kirjasto yllätti vastaajan positiivisesti ja koki sen olevan ”huipputoimiva”. Vastaaja haluaisi nähdä, miltä alueen identiteetissä oleva rouheus näyttäisi käännettynä julkiseksi palveluksi tai toiminnoksi.

Vastaaja koki yhteisöllisyyttä kaupunkitiloissa tulevan saada lisättyä, jolloin niistä pidettäisiin huolta, mikä vähentää tutkimuksienkin mukaan rikollisuutta. Yleisesti alueella vastaaja näki tulevan kiinnittää huomiota **ylläpitoon**, jottei rikkinäisellä ympäristöllä tuettaisi häiriökäyttäytymistä. Vastaaja nosti esiin myös, että alueet, joiden kauneuteen ja siisteyteen kiinnitetään huomiota, vetävät myös puoleensa hyvää ja positiivista käyttäytymistä. Esimerkiksi **viheralueiden suunnittelussa** vastaajan mukaan iso kysymys tulisi olla, miten huomioida, **ettei tueta huumekauppaa ja rikollisuutta, vaan tervettä yhteiseloä**.

Vastaaja mainitsi saaneensa palautetta alueen **huonosta valaistuksesta** ja yleisestä siisteydestä. Näiden korjaamiset olisivat vastaajan mielestä konkreettisia ratkaisuja, joilla ympäristön viihtyisyyteen voitaisiin suuresti vaikuttaa. Vastaaja nosti valaistukseen vertauksen: Siinä missä jossain muualla hämärä luo idyllisyyttä ja tunnelmaa, Kontulassa huumekauppaa ja turvattomuutta. Kostinkallioon on vastaajan mukaan luvattu asentaa valvontakameroita, mutta joita ei ole sinne asennettu. Vastaaja korosti, ettei valvontakameroilla kyetä vaikuttamaan yksinään huumekauppaan, sillä kauppakeskuksen alue **tukee sitä sokkeloisuudellaan** ja huonolla valaistuksella. Arkkitehtuurissa vastaajan mukaan tulisikin tulevaisuudessa huomioida **aukeat ja valvottavat tilat**, mikä ei nykyisellään toteudu ostoskeskuksen alueella. Ostoskeskuksen alueelle vastaaja toivoisi kiinnitettävän huomiota varsinkin, kun nykyinen vuokrasopimus kattaa seuraavat 5 vuotta. Ostoskeskuksen kontrasti päivästä yöhön tekee vastaajan mukaan siitä ongelmallisen. Vastaaja näkisi mahdollisuutena turvallisuuden tunteen lisäämiseksi, mikäli kapakat vähentyisivät, sillä ne edesauttavat päihdekäyttäytymistä ja huumeiden myyntiä (kapakat eivät itse myy).

Positiiviseksi taustatekijäksi vastaaja mainitsi alueen **pienet tuloerot**. Vastaaja nosti esiin huomioitavana asiana alueen ikärakenteen, jossa yli 75-vuotiaita sekä lapsia on muuta kaupunkia enemmän. Tulevaisuudessa yli 75-vuotiaiden osuus tulee alueella vähenemään muuta kaupunkia enemmän ja lasten määrä tulee kasvamaan. Vastaaja esitti: Perheitä siellä, missä pieniä lapsia. Suunnittelussa tulisikin vastaajan mukaan huomioida, millaisia **palveluita** on tarjolla kasvaville lapsille. Yleisesti idässä tullaan tarvitsemaan erityistä huomiota kouluihin, varhaiskasvatukseen, nuorten mielenterveyspalveluihin ym. Vastaaja nosti esiin myös, kun alueella paljon lapsia ja vanhuksia, **korostuu esteettömyys**. Lastenrattaat, rollaattorit ja huono liikkuvuus on huomioitava alueella; esimerkiksi kaiteita, hissejä, liukuportaita ja keskitettyjä palveluita tarvitaan alueella. Palveluissa korostuvat tällöin erityisesti julkiset/ilmaiset palvelut sekä muut välttämättömät palvelut (esimerkiksi apteekki).

POLIISIKOORDINAATTORI, HELSINGIN KAUPUNGINKANSLIA

Haastateltava on toiminut aiemmin kenttäpoliisina ja toimii nykyisin Helsingin kaupungin poliisikoordinaattorina. Poliisikoordinaattoritoiminta on kaupungin ja poliisin välistä yhteistyötä, jonka avulla edistetään ja koordinoidaan kaupunkiturvallisuuskohteiden ja -hankkeiden yhteistoimintaa sekä konsultoidaan virastoja ja laitoksia turvallisuusasioissa. Poliisikoordinaattorin rooli painottuu kaupungin ja poliisilaitoksen rajapintaan ja yhteistyöverkostoihin. Haastateltava kertoi osaavansa kertoa Mellunkylässä parhaiten Kontulasta alueena ja etenkin ostoskeskuksen alueesta.

Tilastojen mukaan rikollisuus Kontulan ostoskeskuksen alueella on pysynyt tasaisena. Yleisimmin rikoslajikkeet Kontulassa liittyvät omaisuusrikollisuuteen, kiinniottoihin, pahoinpitelyihin sekä huume- ja alkoholirikollisuuteen. Haastateltava esitti näkökulman keskusteltaessa alueen nykytilanteesta verrattuna menneisyyteen: Rikokset eivät ole vähentyneet, vaan ennemminkin ehkä kansalaisten ilmoitusherkkyys niille turtumisen seurauksena, jolloin esimerkiksi päih-teet ja pikkurikokset koetaan jo osittain normaaliksi. Rikollisuus alueella keskittyy ostoskeskusalueen sisälle, **alikulkuihin sekä ostoskeskuksen lähiympäristöön**. Haastateltava mainitsi myös olevan havaittavissa muutoksia rikoksenteijöiden ikärakenteessa. Nuorten syrjäytyminen synnyttänyt nuorisoryhmiä, joiden käytös luo uudenlaisia turvallisuusuhkia aiempaan.

Vastaajan kokemuksen mukaan **sosiaalisen kontrollin** ja positiivisen pohinan lisääntyminen **auttaa paikallisesti häiriön syntymisen estämisessä**. Hän mainitsi huomioitava asiana, että häiriötoiminta useimmiten **säteilee ja siirtyy** toimenpiteiden (sosiaalinen kontrolli tai valvonta) johdosta **muualle ympäristöön**, usein **seuraavaan säänsuojaa** tarjoavaan paikkaan. Kyseiset paikat sijaitsevat usein asutuksen ja keskuksien **väliin jäävällä julkisella alueella**, nykyisin esimerkiksi Kontukallion puistoon ja kirkon ympäristöön. Nämä alueet vastaaja näki haasteellisiksi, ja joihin hän toivoi kaupungin voivan vaikuttaa positiivisesti hyödyntäen yhteistyötä alueen tuntevien ja heidän kontaktien kanssa. Olennaista olisi, ettei investoinneilla ja rakentamisella myötävaikutettaisi ongelmien syntymiseen.

Haastateltavan mukaan alueen uudistusprosessi tulisi nähdä isompana palapelinä, jossa välttämättä yksittäisellä ratkaisulla, ei voida vaikuttaa kaikkiin haasteisiin. Sen sijaan nuorten syrjäytyminen ja siitä syntyvät lieveilmiöt voitaisiin saada lievennettyä **yhtäaikaisella kaupunki-uudistusprosessilla**, jalkautuvalla nuorisotyöllä, alueen **aktiivisella ja positiivisella toimintatarjonnalla** sekä paikallistuntemuksen hyödyntämisellä ja moniviranomaisyhteistyöllä, jossa myös kaupungin johto on näkyvästi mukana. Haastateltava mainitsi maailmalla toteutetuista onnistuneista yhteiskehittämisen malleista, joilla haasteisiin on kyetty vastaamaan.

Alueen identiteettiin vastaaja näki ostoskeskuksella olevan merkittävä rooli, kuvaillen sitä paikalliseksi **symboliksi**, jonka tulisi säilyä myös tulevaisuudessa. Alueen ilmapiiriä hän kuvasi odottavaksi. Alueen asukkaat odottavat suurta uudistusta epätietoisina tulevasta. Haastateltava näkikin ensiarvoisen tärkeäksi kiinnittää nykyisellään huomiota ylläpitoon, ettei **rapistuva ja huonokuntoinen ympäristö** kannusta välinpitämättömyyteen ja rikollisuuteen. Hän nosti myös ostoskeskuksen palvelurakenteen ongelmalliseksi. Anniskeluravintoloiden suuren määrän myötä ostoskeskuksen päihde-käyttäytyminen ja häiriöt ajoittain ylikorostuvat (ilta-yö). Lisäksi huumeiden levitys ja siihen liittyvät häiriöt luovat turvattomuutta.

Haastattelun lopuksi haastateltava halusi antaa tunnustusta kaupungin toimille yrittää eheyttää aluetta. Esille hän nosti myös ostoskeskuksen yrittäjien halukkaan asenteen ja panostukset turvallisuuteen, muun muassa vartijoiden palkkaaminen. Haastateltava oli kuitenkin huolissaan kokonaisuudesta, pysytäänkö kuitenkin epäsuotuisan kehityksen vauhdissa. Mainitsi myös nykyisen positiivisen aktiivisuuden olevan suhteellisen pienen ryhmän harteilla, jossa yksittäisten asukkaiden rooli on merkittävä.

REHTORI, ALA-ASTE

Haastateltava on Mellunkylän alueella sijaitsevan ala-asteen rehtori. Oppilaita koulussa on noin 300 käsittäen 1.–6. luokat. Koulussa on erityisen tuen pienluokkia 5. Oppilaat työskentelevät yhdessä oppitunneilla inklusiivisesti. Pöydät on asemoitu ryhmiin ja oppilaat ovat ”pienryhmissä”.

Vastaaja arvio, että kouluun opiskelijoista noin **kolmasosa** kulkee **polkupyörällä** ja loput **pääosin kävelen**. Opiskelijat pyörällä saa pyörällä jo ensimmäiseltä luokalta lähtien, jos varusteet ja reitti näytetty ja opeteltu. Erityisluokan oppilaat tulevat laajemmalta alueelta, jolloin he kulkevat autokuljetuksilla. (Vuosaari, Kontula, Jakomäki, Herttoniemi).

Vastaaja arveli, että **koulujen merkitys** alueen lapsiperheille on **merkittävä**. Esimerkiksi Mellunmäen alueella ei ole omaa yläastetta ja opiskelijat siirtyvät pääasiassa Kontulaan (HYL), mutta myös jonkin verran Vuosaaren tai Vartiokylään. Koulujen maine ja taso **lisäävät alueiden viihtyvyyttä ja vetovoimaisuutta**. Vastaaja käytti alasteestaan termiä ”alueen ankkuri”. Vastaaja toi esiin, että **koulujen toimialueiden rajat** eivät noudata asuinalueiden rajoja, jolloin koulujen toimialueiden rajat voivat tuntua epäreiluilta vanhemmista, jotka haluavat lapsensa kouluun mikä on lähimpänä heitä. Vastaajan mukaan tilanteessa missä vanhemmat haluaisivat lapsensa toiselta alueelta esimerkiksi heidän kouluun, tulee erikseen anoa sitä ja jos luokkakoot mahdollistavat opiskelijan ottamisen niin tällöin se voi olla mahdollista.

Aluetta vastaaja kuvaili rauhalliseksi ja mukavaksi pientaloalueeksi. Vastaajan mukaan lähialueen urheilukenttä ei vastaa koulun tarpeisiin ja tämän vuoksi oppilaat joutuvat siirtymään koulupäivän aikana eri kentälle esimerkiksi luistelussa. Haastateltava toivoisikin koulun läheisyyteen tarpeita vastaavaa urheilukenttää.

Uudet oppilaat voivat tulla **ulkomailta sijoitettuna** kouluun, jolloin Maahanmuuttovirastolta tulee ilmoitus, että uusi oppilas on saapumassa. Vastaajan kritiikin mukaan heidät sijoitetaan kouluun ilman suurempaa ”perehdytystä” alueeseen. Voi aiheuttaa haasteita oppilaan navigoinnille, ymmärtämiselle jne. riippuen siitä, mistä oppilaat ovat lähtöisin. Vastaaja piti alueen opastusta tämän suhteen heikkona. Kansainvälisyys asettaa haasteita niin opettajille kuin oppilaille. Kouluun onkin rekrytoitu ulkomaalaistaustaisia opettajia vastaamaan paremmin arkipäivän haasteisiin.

Ala-asteella pöydät on asemoitu pienryhmiin.

Ala-asteen opiskelijat ovat kansainvälisiä ja eri taustoista lähtöisin. Vuoden 2019 kevään kotikielet ovat ala-asteella ovat:

- albania
- amhara
- arabia
- bini
- bulgaria
- englantia
- espanja
- igbo
- islanti
- filipino
- kurdi
- ranska
- ruotsi
- saksa
- somali
- suomi
- tamili
- thai
- tigrinja
- tsetseeni
- tsekki
- uiguuri
- venäjä
- vietnam
- viro
- wolof

KAUPUNKIAKTIIVI JA ASUKAS, MELLUNKYLÄ

Haastateltavalla on monen kymmenen vuoden vahva kokemus Mellunkylästä sekä erityisesti Kontulasta. Hän on toiminut paikallisissa yhdistyksissä sekä ollut mukana aktiivisena toimijana kehittämässä useita tapahtumia, kuten KontuFestaria ja OstariFestaria.

Haasteltavan mukaan **Kontula on vahvan identiteetin omaava alue.**

Ostari on Kontulan sydän, mikä palvelee Mellunkylän alueen 40 000 asukasta. Vastaajan mukaan ostoskeskus kerää asiakkaita myös ympäröiviltä alueilta Vuosaaresta Myllypuroon. Yhdeksi vahvaksi syyksi vastaaja mainitsi ostoskeskuksen kolme kilpailevaa päivittäistavara-kauppaa sekä pienempiä erikoistuneita liikkeitä, joiden johdosta vastaajan mukaan esimerkiksi *”tarjousten perässä on helppoa juosta liikkeestä toiseen”*. Toiseksi ostoskeskuksen vahvuudeksi vastaaja **nosti monipuolisen palvelu- ja omistajarakenteen**: Ostoskeskuksella on lukuisien julkisten palvelujen (mm. terveysasema, kirjasto, nuorisotalo ja uimahalli) lisäksi useita maahanmuuttajataustaisten yrittäjien perustamia etnisiä ravintoloita ja kauppoja. Omistajarakenteen osalta omistajina toimii useita tahoja, mikä toisaalta edistää yhteistä kehittämistä yksittäisen tahon määräämisoikeuden sijaan. Kontutalon Symppiksen toiminnan hyvin tuntevana ja myös sen kehityksen *”kaikille avoimesta vain aineenkäyttäjille suunnatusta tilasta”* nähneenä, vastaaja ehdotti ratkaisua, jossa **Kontulan ja Itäkeskuksen Symppisten paineiden hellittämiseksi perustettaisiin lisäksi samantyyppisiä paikkoja myös muualle Helsinkiin.**

Haastattelua edeltävänä päivänä Helsingin Sanomissa julkaistiin kontulalaisen (marraskuu 2019) *”Kimmon”* haastattelu alueesta, joka oli vastikään muuttanut ja ihastunut alueeseen. Vastaaja kertoi allekirjoittavansa artikkelin sisällön ja toivoisikin enemmän vastaavaa **positiivista huomiota kohdistettavan alueelle**. Vastaaja nosti esiin aluetta haittaavan vanhan maineen kummittelevan toisinaan vieläkin, ja korosti esimerkiksi aluetta ja sen mainetta tietämättömien ihailevan ostoskeskuksen välitöntä ilmapiiriä. Vastaaja korosti ostoskeskuksella olevan tiedostetut heikkoutensa, mutta sen roolia **tulevaisuuden kulmakivenä** ei voi väheksyä. Vastaaja kuvaili ostoskeskusta alueen olohuoneeksi, joka mahdollistaa myös **positiivisia ja matalan kynnyksen sosiaalisia kohtaamisia muun muassa yksinäisille ja työttömille**. Vastaaja onkin huolissaan Myllypuron uudistuksen kopiaimisesta Kontulaan, jolloin uhkana on myös ihmisten kaikkoinen ostoskeskukselta. *”Kahdeksan kerroksisten kerrostalojen”* sijaan vastaaja toivoisi keskittyttävän enemmän alueen ehostukseen. Hän näkee mahdollisuuden myös vuonna 2020 järjestettävässä arkkitehtuurikilpailussa tarjota *”lennokkaita ja innovatiivisia”* ratkaisuja huomioiden esimerkiksi ostoskeskuksen vanhan osan arvon.

Alueen ilmapiiriä vastaaja kuvaili *”elämänmakaiseksi ja välittömäksi meiningiksi”*. Kaupunginosan aktiivisessa kulttuuritoiminnassa vahvasti vaikuttanut vastaaja nosti esiin tarjonnan monipuolisuuden, muun muassa musiikin, elokuvien ja kirjallisuuden ympärillä. Vastaaja korosti myös, että **kulttuuritapahtumien järjestäminen alueella on aloitettu ilman varsinaisia niille osoitettuja tiloja**. Kulttuuri-

toiminnan aktiivisen jatkumon alueella vastaaja näki olevan tulevaisuudessa olevan taattu uusien, nuorten aktiivien ansiosta. Kulttuuri-toiminnan varjopuolena vastaaja mainitsi kaupunginosayhdistysten näivettymisen. Vastaaja nosti esiin Kallio-seuran, jossa aktiivien määrä on vähentynyt, kun taas Block Party ja muut *”yhden asian Facebook-liikkeet”* keräävät tehokkaasti aktiiveja. Tällöin **arkiset kehitysteemat ja pitkäaikaisemmat kehitysprojektit voivat tuntua hitailta ja vähemmän mielenkiintoisilta uusille sukupolville.**

Osallistuvan budjetoinnin nykyisessä muodossaan (2019) vastaaja kuvaili **vain osittain onnistuneeksi** ja pohti, ollaanko kaupunginosien välillä pian vastakkain, kun **pitäisi olla yhdessä**. Mallia tulisi vastaajan mukaan kehittää siten, että budjetointi tapahtuisi kaupunginosittain ja summat määriteltäisiin asukasluvun mukaan. Vastaaja huomautti myös suurimman osan toimenpide-ehdotuksista koskeneen **peruspalveluita ja kaupungin ylläpitämää ympäristöä, jotka hänen mukaansa tulisi irrottaa osallistuvasta budjetoinnista, sillä niiden ylläpito on kaupungin perustehtäviä muutenkin**. Vastaaja kommentoi budjetoinnin tavoittamaa pientä osuutta asukkaista (itäisemmässä Helsingissä) harmilliseksi ja kritisoi täten kyseisen osallistamisen mallin hyväksyttävyyttä.

ASIAANTUNTIJAHAASTATTELUIDEN YHTEENVETO

Eri aloja edustavat haastatellut toivat esiin monipuolisesti Mellunkylän nykytilannetta. Haastattelujen pohjalta tunnistettiin alueeseen liitettyjä mielikuvia, mainetta ja paikallisidentiteettiä muovavia tekijöitä sekä kehittämisalueita ja nykyisiä vahvuuksia.

Mellunmäki ja Kontula profiloituvat liikkumisen ja siihen liittyvien tekijöiden osalta pitkälti metroasemiin ja niiden saavutettavuuteen. Metro kytkee kaupunginosat tiiviisti muuhun kaupunkiin. Alueen asemat ovat vilkkaita ja niiden käyttöaste hyvä. Haasteltavat korostivat, että vaikka metroasemien ympäristöt korostuvat alueen maineessa negatiivisesti, Mellunkylässä on valtava määrä hienoja vähemmän tunnettuja asuinalueita ja paikkoja, joissa on paljon positiivista hyödyntämätöntä potentiaalia.

Kontulassa ostoskeskus on liikkumisen ja asioinnin keskiö, johon yhdistetään sekä positiivisia, että negatiivisia mielleyhtymiä. Positiivisessa mielessä se kokoaa yhteen useita erilaisia palveluita, on helposti saavutettava ja on mittakaavaltaan sopiva. Negatiivisia seikkoja sen sijaan ovat mm. häiriökäyttäytyminen, rikollisuus, epäsiisteys, turvattomuuden tunne ja kaupunkirakenteiden kunto.

Haastateltavien mukaan maahanmuuttajat näkyvät alueen katukuvassa, mutta liittyvät myös vahvasti alueesta muodostuneisiin mielikuviin. Kantaväestön alueelta pois muuttaminen ja väestöpohjan rakenne huolettivat useita haastateltuja. Lisäksi alueella nähtiin haasteena sosioekonominen eriytymiskehitys ja siihen liittyvät riskit.

Ohessa esitellään muutamia keskeisiä haastatteluissa esiin nousseita kysymyksiä ja näkökulmia.

PAIKAT, KÄYTTÖ, OMISTAJUUS JA VASTUUT

- Paikkoja, joissa toteutuu sosiaalinen kontrolli ja positiivinen pohinä
- Suunnittelussa huomioitava, että häiriötoimintaa saattaa siirtyä toimenpiteiden johdosta muualle tai sään suojaan
- Haasteena asutuksen ja keskuksien väliin jäävä ei-kenenkään-maa, esim. Mäyräpuisto (Kontukallion puisto)
- Alikulkujen kunnostaminen
- Skeittipuisto ja -halli Kontulassa hyvä

LIKKUMINEN JA REITIT

- Jalankulussa ja pyöräilyssä korostuu sosioekonominen ja kulttuurinen tasa-arvoisuus: kiinnitettävä huomiota reittien monipuolisuuteen, ylläpitoon, laatuun ja ympäristöön
- Esteettömyys on oleellista huomioida suunnittelussa, etenkin kun alueella paljon lapsia ja vanhoja ihmisiä
- Opastus alueella on puutteellista

KOETTU TURVALLISUUS JA AKTUAALINEN TURVALLISUUS

- Valvontakamerat jakoivat mielipiteitä
- Valaistusratkaisuilla on iso merkitys sosiaalisen kontrollin ja turvallisuudentunteen kannalta

ALUEEN IDENTITEETTI, MIELIKUVAT JA VIESTINTÄ

- Kontulan ostoskeskuksella keskeinen rooli alueeseen liitetyissä mielikuvissa ja paikallisena symbolina
- Positiivinen viestintä ja mielikuvaan vaikuttaminen

ASUMINEN JA VETOVOIMA

- Ratkaisuja, joiden myötä kaikenlaiset perheet kokisivat alueen houkuttelevana
- Koulujen hallinnolliset rajat voivat tuntua epäreiluilta vanhemmista

PALVELUT JA TOIMINNOT

- Aktiivisen ja positiivisen toimintatarjonnan tukeminen
- Palvelut kattavia Kontulassa
- Hyvät koulut toimivat ankkureina
- Tulevaisuudessa lapsien osuus kasvamassa ja vanhempien pienee: miten huomioida suunnittelussa?
 - Julkiset palvelut
 - Harrastustoiminta
 - Yhteisöllisyys
 - Koulut, päiväkodit, neuvola, sosiaalitoimi
 - Leikkipuistot
 - Ilmaiset / julkiset palvelut

KOKEMUKSET JA KULTTUURIT

- Eri kulttuuritaustaiset hahmottavat julkiset kaupunkitilat eri tavoin. Esimerkiksi leikkipuistoihin voidaan ohjata ja kannustaa opasteilla ja aitojen poistamisella
- Huomioidaan eri kulttuuritaustoista olevien asukkaiden kaupunkitilojen käyttö eri vuorokaudenaikoina
- Värien, symbolien ja diagrammien lukeminen
- Lapsuuden sosioekonomisella taustalla ja ympäristöllä vaikutus myöhempään syrjäytymiseen
- Naisille suunnattujen palvelujen keskittäminen kulttuurierojen huomioimiseksi

ALUEKEHITTÄMINEN

- Myllypuro voi toimia esimerkkinä, muttei tule kopioida suoraan
- Suunnitteluprosessissa tulisi hyödyntää vahvasti aluetta tuntevia ja eri alan asiantuntijoita, huomioiden asioiden ja ongelmien liittyminen toisiinsa
- Opiskelija-asumisen lisääminen alueella, monipuolisempi väestörakenne tavoitteena
- Ekologisuus näkökulmana
- Mini-Oodi

POP-UP-TYÖPAJAT, NUORISO JA MAAHANMUUTTAJAT

Työpajan valmistelua nuorisotalon tiloissa.

Kontulan nuorisotalon aulaan toteutettiin pop-up -työpaja marraskuun 20. päivä kello 17-20. Työpajaan osallistui kaksi konsulttia. Paikan päällä 13-19-vuotiaita nuoria oli kyseisenä ajankohtana vaihtelevasti, kerrallaan noin 35 nuorta. Nuorista tyttöjä oli noin 25-30% ja poikia 70-75%. Karttatehtävään mielipiteitään ja ajatuksia kertomaan tavoitettiin 33 nuorta. Nuorisotyöntekijät ohjasivat osan nuorista vastaamaan ja osa tuli omaehtoisesti kertomaan näkemyksiään. **Vastaajat olivat suomalaistaustaisia, toisen polven maahanmuuttajia sekä pakolaisena Suomeen saapuneita.** Pakolaistaustaisista nuorista miehistä yksi oli saapunut Irakista 6 kuukautta sitten, yksi Afganistanista noin 15 vuotta sitten ja muut pääosin Irakista noin 4 vuotta sitten. Useat vastaajat ilmoittavat olevansa Bagdadista.

Kontulan skeittihalli sijaitsee maan alla ja sen käyttöaste on korkea.

Kontulan nuorisotalon kivi- ja puutyöpajat.

Lähes jokainen vastaaja nosti esiin, etenkin Kontulan ostoskeskuksen alueella, oleskelevat **humalaiset aikuiset negatiivisena ilmiönä.** Osa nuorista oli kohdannut heiltä huutelua ja muutama mainitsi humalaisten haastaneen riitaa. Muutamit ulkomaalaistaustaiset nostivat esiin myös rassistiset kommentit. Etenkin ulkomaalaistaustaisten poikien vastauksissa korostuivat paheksuva asenne juopotteluun sekä ostoskeskuksen alueen baareihin. Monien nuorten, niin suomalaistaustaisten kuin ulkomaalaistaustaisten, vastauksissa ostoskeskuksen epämiellyttävimmäksi alueeksi mainittiin "Suomi-siipi" (tällä oletettavasti viitattiin siipeen, jossa sijaitsee paljon suomalaisten pitämiä baareja). Negatiivisena kommentoitiin myös ostoskeskuksen **yleistä siisteyttä, roskaisuutta ja rikkinäisiä välineitä.** Erikseen

nostettiin myös spray tagien määrä negatiivisena piirteenä alueella suhteessa muihin asuinalueisiin.

Osa nuorten vanhemmista on kieltänyt lapsiansa liikkumasta ostoskeskuksen alueella. Esimerkiksi **koulumatkoillaan nuoret kiertävät ostoskeskuksen ja Kontukallion puiston hyödyntämällä vaihtoehtoisia reittejä.** Osalla nuorista on kotiintuloajat, jotka vaihtelivat vuodenajan mukaan. Monella nuorella kotiintuloaikana on kello 20 ja kesäisin kello 22. Nuoriso-ohjaajat mainitsivat tunnistavansa kyseiset ajat omassa työssään.

Nuorten positiivisissa kommentissa alueella korostui **Kontulan nuorisotalo.** Moni vastaaja mainitsi myös **Vesalan koulun, kirjaston sekä Kontulan kentän** alueen positiivisina paikkoina. Kontulan

Nuorilta saatuja vastauksia alueen positiivisista ja negatiivisista paikoista.

skeittihalli koettiin tärkeäksi, vaikkakin skeittihallin porukka vietti aikaa pääosin itse hallissa. Lisäksi useat nuoret sanoivat kotia positiiviseksi ja hyväksi paikaksi. Mainintoja saivat myös kaupat, pikaruokaravintolat ja muut ”nuorten lompakolle sopivat palvelut”. **Ostoskeskuksen ulkopuolella aluetta kuvailtiin rauhalliseksi, viihtyisäksi ja turvalliseksi.**

Menetelmän arviointi

Karttatehtävä osoittautui osalle nuorista haastavaksi, sillä he eivät tunnista keskeisiä paikkoja (kuten Konttulan ostoskeskusta) kartalla. Näiden nuorten kanssa aluetta tarkasteltiin Google Earth-sovelluksella tabletilla, jolloin käsitys parani. Vastaajat puhuivat enimmäkseen suomea, mutta joidenkin nuorten kanssa keskustel-

tiin myös englanniksi. Osa vastaajista oli saapunut Suomeen kuusi kuukautta aiemmin eikä osannut kumpaakaan kieltä, jolloin kaverit tulkkasivat esimerkiksi arabiaksi kysymyksiä paikoista. **Nuoret olivat aktiivisia** ja käyttivät vastauksiin noin 5-10 minuuttia. He esittivät kysymyksiä ja paikoitellen keskusteltiin. Pidempi aika nuorten osalta tuntui vähän haastavalta, koska aihe ei sinällään ole niin helposti käsiteltävä. Karttatehtävä oli helposti lähestyttävä ja sen omaksuminen vastaustapana oli nopeaa, vaikkakin kartanlukutaidoissa oli selkeitä eroja. Nuoret tulivat vastaamaan kyselyyn usein 3-5 hengen ryhmissä, joten vastaustapojen tuli olla helppoja ja nopeita.

Pop-up-työpajaa nuorisotalolla toteutustapana voidaan suositella välittömien palautteiden keräämiseen. Lisäksi nuorisotaloille meno ei vaadi juurikaan erityisjärjestelyitä. Nuorille voi tarjota jotain pientä

purtavaa esimerkiksi vastauspöydillä. Lisäkysymyksiä kannattaa esittää. **Turhan formaalit asenteet ja ammattikieli tulee jättää pois.** Voi kertoa, että nuorten antavat vastaukset auttavat, jolloin vastaajille tulee ”valta” ja heidän on helpompi lähestyä tilannetta. Jos kartta on pöydällä, kannattaa olla sijoittuneena esimerkiksi pöydän molemmin puolin. Tällöin vastaajille voi tarjota apua sekä antaa vaikutelman, ettei tilanne ole ”kuulustelu”, vaan keskustelu. Tuoleja voi jättää pöydän läheisyyteen, jos jotkin haluavat keskustella kauemmin. Vastauslappuja ja kyniä tulee olla vaivattomasti saatavilla.

Pääosin nuoret olivat **tyytyväisiä omaan asuinympäristöönsä.** Koulut, palvelut, puistot ja yleinen kaupunkirakenne saivat kiitosta. Alueen ongelmat ovat pistemäisiä ja keskittyneet metron läheisyyteen.

Kontulankaaren alikulku on matala ja päivällä hämärä. Alikulku päättyy tiukkaan mutkaan ostoskeskuksen puolella.

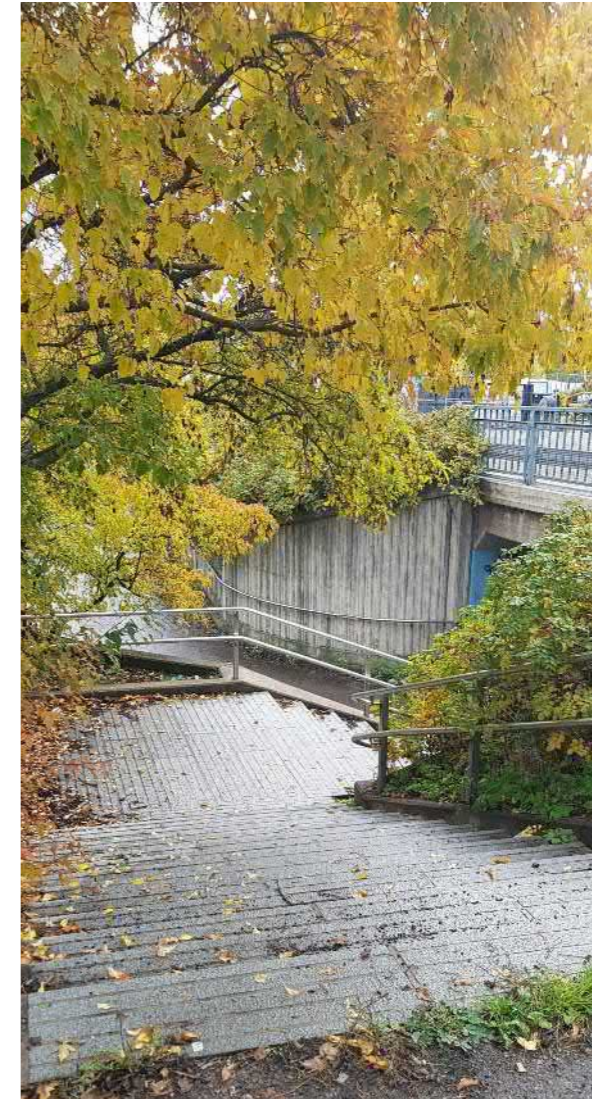
Kontulan ostoskeskuksessa on useita tasoja. Ostoskeskuksen palvelurakenne sai kiitosta sekä moitteita.

Mellunmäen asema vasemmalla. Liityntäpyöräköinnin pyöriä jätettiin asemalta vähän sivummas, koska telineet olivat pääosin rikki asemarakennuksen vieressä.

Kontulan metroaseman kannella tapahtui oleskelua.

Raput alikulkuun Kontulassa.

Kontulantien alikulku Mellunmäessä on matala. Valot ovat matalalla ja ne on spraymaalattu osittain umpeen. Päivisin pimeys korostuu.

TYÖPAJAT LAPSILLE

Mellunmäen ala-aste tarjoaa luokkatiloillaan ja innoikkalla oppilaillaan loistavan ympäristön työpajan järjestämiselle.

Mellunmäen ala-asteen koulussa toteutettiin oppituntien mittaiset työpajat 4A- ja 4B-luokille joulukuun 10. päivä kello 11.15-12.00 ja 12.15-13.00. Työpajaan osallistui kaksi konsulttia. Työpaja sisälsi kaksi tehtävää: ensimmäisessä tehtävässä oppilaat vastasivat interaktiiviseen Mentimeter-verkkokyselyyn kannettavilla tietokoneillaan ja toisessa tehtävässä osoittivat näkemyksiään alueesta paperisille kartoille 3-6 oppilaan pienryhmissä. Interaktiivisella verkkokyselyllä oppilailta kysyttiin heidän koulumatkoihin liittyen reitin pituutta, kulkumuotoja, reitin infrastruktuuria, tapoja käyttäytyä liikenteessä sekä mieltymyksiä reitin valintaan. Kartoille oppilaat piirsivät ensiksi koulureittejensä, jonka jälkeen osoittivat punaisilla tarralapuilla kehitettäviä asioita ja vihreillä alueen jo positiivisia asioita. Yhteensä vastauksia saatiin 43 lapselta (21 tyttöä, 22 poikaa).

Suurimmalla osalla oppilaista koulumatkan pituus on alle kilometrin: vastaajista 25% mainitsi koulumatkaksi alle 250 metriä, 20%:lla koulumatkan pituus 250-500 metriä ja lähes puolella vastaajista 500-1000 metriä. Viidellä vastaajalla koulumatkan pituus oli yli kilometrin, joista yhdellä noin 5 kilometriä toisesta kaupunginosasta.

Kulkumuotoihin oppilailla oli mahdollista valita useampia (maksimissaan 4) vaihtoehtoja. **Kävely kuului jokaisen lapsen kouluun tulon kulkumuotoihin.** Lisäksi 50% ilmoitti tulewansa kouluun joskus pyörällä ja 40% joskus auton kyydissä. Muita kevyen liikenteen kulkumuotoja (skoottaus ja rullalautailu) käyttää noin viidesosa ja julkisia kulkumuotoja (bussi ja metro) noin kymmenesosa.

Oppilaiden koulureitin infra kysyttiin monivalintakysymyksellä "Minun reitillä on?". Vastaukset olivat monilta osin yhteneväisiä luokkien kesken, mutta muutama vastausvaihtoehtoon syntyi eroavaisuuksiakin. Toisella luokalla 22% mainitsi koulureittiinsä, joista moni ainoana vastauksena, "Ei mitään, helppoa", kun taas toisella luokalla vain 4% vastaajista. Niin ikään mutkikkaaksi reittiinsä toinen luokka vastasi 10%, kun taas toisella luokalla 0%. Eniten vastaajien reitillä on suojateitä (33% ja 20%). Alikulktunneleita on 16%:n ja liikennevaloja 11%:n reitillä. Mäkiseksi reittiinsä kokee noin 15% vastaajista ja pimeitä kohtia ilman valoja tunnisti noin 5%.

Oppilaiden tapoja käyttäytyä liikenteessä kysyttiin väittämäkysymyksillä. Vastausvaihtoehtoina väittämille oli "En ollenkaan = 0", "Joskus = 1" ja "Useasti viikossa = 2". Väittämään "Jään tekemään jotain hauskaa matkalla koulusta kotiin" useimmin vastattiin joskus, mutta muutoin vastaukset jakaantuivat kaikkiin vastausvaihtoehtoihin. Yhtä lailla vastauksia jakaantui väittämässä "Liikun usein kavereiden kanssa ja vähemmän yksin", jossa vastauksien keskiarvo oli 1,25. Oppilaat vastasivat noudattavansa melko yksimielisesti liikennesääntöjä usein (keskiarvo 1,8). Puhelimen karttasovelluksia vastaajat käyttävät liikkumisessa apuna joskus tai eivät ollenkaan (keskiarvo 0,35) ja vain harva vastaajista oli joskus eksynyt kotialueella (keskiarvo 0,1). Väittämän "Saan liikkua yksin iltaisin kello kuuden jälkeen" vastaukset jakaantuivat tasaisesti pääasiassa vaihtoehtojen "joskus" ja "useasti viikossa" kesken (keskiarvo 1,35). Liikennevalojen ei koettu hidastavan liikkumista tai hidastavuutta koettiin vain joskus.

Vastaajista 55% valitsisi ensisijaisesti reitin, joka olisi nopea ja suora, tasainen asfalttipäällysteinen. 20% valitsisi ennemmin reitin, joka

kulkisi viihtyisän puiston läpi tai paikan ohitse, jossa voi esimerkiksi skootata. Hieman yli 15% vastaajista valitsi jännittävän reitin, jossa on mutkia, mäkiä, polkuja ja oikoreittejä, kun taas vain muutama oppilas vastasi suosivansa "infratonta" reittiä (ei tienilytyksiä, ei suojateitä, ei valaistusta).

Oppilaat saivat avoimiin vastauskenttiin kertoa, mikä on alueella huonoa. Vastauksissa nousi esiin **negatiivisina kokemuksina humalaiset aikuiset**, etenkin koulun läheisellä K-Marketilla, sekä huumekauppiat. Myös yksittäisissä vastauksissa metron ympäristöä kommentoitiin likaiseksi, kävelyreittien valaistusta puutteelliseksi ja talvikunnossapitoa alueella riittämättömäksi. **Moni vastasi positiivisesti kysymyksen kannalta, ettei alueella ole mitään huonoa.** Karttatehtävässä punaisen tarralapun eli **negatiivisen merkinnän sai useimmin Kontulan ostoskeskus, Mellunmäen metroasema ja koulun lähellä sijaitseva K-Market.** Muita yksittäisiä paikkoja merkittiin myös negatiivisina, lähinnä heikon valaistuksen / pimeän vuoksi.

Niin ikään avoimiin vastauskenttiin oppilaat saivat kertoa, mikä alueella on hyvää. Työpajan **tuloksissa ja kommentoissa korostui lasten tyytyväisyys asuinympäristöönsä.** Useimmissa vastauksissa mainittiin **koti ja kaverit**, mutta myös **harrastusmahdollisuudet (liikunta-**

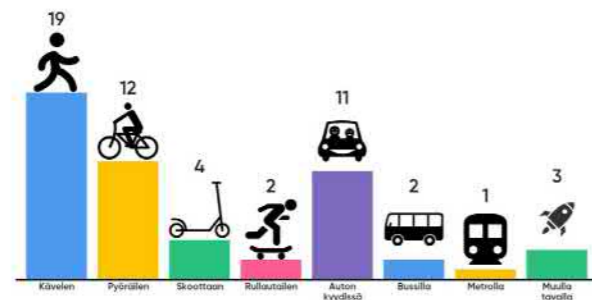
Työpajan valmistelua ala-asteen luokkatilassa.

Minun koulumatkan pituus on?

19

Millä tavalla menen kouluun?

19

Tuloksia Mentimeter-kyselystä.

paikat), koulu ja viihtyisä asuinympäristö (rauhallisuus, puistot, koirapuistot, metsät, tervehtivät aikuiset) nousivat esiin vastauksissa säännöllisesti. Karttatehtävässä esiintyi yhdenmukaisuus verkkokyselyn vastauksien kanssa.

Menetelmän arviointi

Työpaja alakoulussa menetelmineen osoittautui toimivaksi tavaksi kerätä tietoa alakouluikäisiltä oppilailta. Oppilaat kykenivät pääosin omatoimisesti suorittamaan verkkokyselyn kannettavilla tietokoneillaan sekä osasivat lukea ja tulkita karttaa hyvin. Oppilaiden järjestäytymiselle, tietokoneiden hakemiselle ja käynnistymisille tulee varata aikataulusta vähintään kymmenen minuuttia sekä tuoda mukanaan muutama päätelaite, joita voi lainata oppilaille tarvittaessa käytettäväksi. Opettajan kanssa on hyvä sopia etukäteen, miten oppilaat saa järjestäytymään tehokkaasti sekä miten levottomuuden kanssa kannattaa toimia. Etenkin odotusajat kysymyksen välillä olivat vilkkaammille lapsille haastavaa olla rauhallisina ja häiritsemättä muuta luokkaa odottaessaan.

Tehtävänannot kannattaa muotoilla mahdollisimman selkeiksi, ja ohjeistaa vaihe kerrallaan, jotta lapset ymmärtävät varmasti seuraavan tehtävänsä. Opettajan kanssa on hyvä keskustella etukäteen koulun toimintatavoista ja toimia heidän kokemuksiansa mukaan, mikä toimii missäkin tilanteessa parhaiten. Mikäli luokkaa jaetaan tehtävissä ryhmiin, kannattaa tiedustella mahdollisuutta käyttää eri tiloja (kullekin ryhmälle oma tila). Ryhmän eriytyminen muusta luokasta vähentää ympäröivää hälinää ja auttaa keskittymään tehtävään.

Lapsien kanssa kannattaa jättää turhan formaalit asenteet ja ammattikieli pois ja keskustella lasten kanssa enemmän näkökulmista, jotka ovat heitä lähellä ja joihin he kokevat osaavansa antaa arvokkaita näkemyksiä. Fasilitaattorin tulee huomata antaa mahdollisuuksia myös hiljaisemmille lapsille tuoda ajatuksiaan esiin. Tärkeää on myös aikuisen olla oikeasti **kiinnostunut lapsen näkemyksistä ja muistaa kysyä tarkentavia kysymyksiä**, jotta lapsi pääsee perustelemaan niitä.

Oppilaiden karttatehtävän vastauksia.

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Tarkkailujen, haastatteluiden ja työpajojen kautta kävi ilmi lukuisia eri teemoja, joiden kehittäminen suunnittelualueella olisi tärkeää. Useat kehitysteemat ovat monisyisiä ja toisiaan sivuavia, mikä asettaa haasteita ja vaatii eri yhtäaikaista kehittämistä yhteistyössä. Tässä työssä keskityttiin kävely- ja pyöräilyreitteihin sekä kaupunkitiloihin, mikä rajauksena asettaa jo omat reunaehdonsa. Teemat ovat haastavuudessaan mielenkiintoisia ja vaativat kokonaisvaltaista kehittämistä ja usein toimia pitkällä aikavälillä.

Tiedonhankinnan perusteella voidaan erotella suunnittelualueeseen liittyviä erilaisia teemoja, jotka toistuivat. Ne on luokiteltu positiivisiin ja negatiivisiin tekijöihin. Luokittelun tarkoituksena on purkaa tiedonhankintavaiheen tuloksia helpommin käsiteltäviksi. Tekijät eivät ole luonteeltaan yhdenvertaisia ja ne voidaan luokitella myös toisin. Seuraavan aukeaman taulukoissa havaintoja on tarkemmin avattu esimerkkien avulla.

Palvelurakennetta suhteessa kaupunkitilaan tulee pohtia kokonaisuutena. Haastatteluista nousi esiin kysymys päihdehuoltoa järjestävän päivätoimintakeskus Symppinksen sijainnista Kontulan ostoskeskuksessa. Lisäksi palveluiden suhteet muihin vastaaviin palveluihin tulee tiedostaa. Tästä nostettiin esimerkki Itäkeskuksen päivätoimintakeskus Symppinksestä ja sen sekä Stoaan läheisyydessä olevasta huumeiden myynnistä. Jos jokin palvelu kuitenkin lopetetaan, se ei tarkoita ongelman loppumista. Haastateltavat arvelivat, että jos Kontulan tai Itäkeskuksen päivätoimintakeskus Symppinkis lopetetaan, todennäköisesti käyttäjät vaihtavat paikasta toiseen, jolloin ongelmat vain vaihtavat paikkaa.

Ongelmien ja heikkojen kohtien esiin nostaminen on tarpeellista, jotta voidaan tiedostaa kehitettävät kohteet. Haasteena tässä on, että huonot uutiset kantavat kauemmas ja ne myös usein myyvät itsenä paremmin tiedostusvälineissä. Negatiiviset mielikuvat jäävät elämään ja siirtyvät kokemuksina ihmisiltä toisille. Positiivisten ominaisuuksien esiin nostaminen on vähintään yhtä tärkeää kehittämisen kannalta, jotta tunnistetaan jo nykyiset hyvät kehitysteemat, joiden ympärille voidaan jatkokehittää parempaa elinympäristöä.

Suunnittelussa on tärkeää hakea ratkaisuja ja kehitysehdotuksia nykytilan haasteisiin.

- Sosiaalinen valvonta kriittiset kohteet / mustat aukot: asuinrakennusten / asumisen etäisyydet eri kaupunkitiloista, ei yli 50 metriä.
- Asemien laadun nosto: siisteys, pintojen uusinta, valot.
- Sokkelomaisuus ja katvealueet asemanseuduilla pienemmiksi.
- Kameravalvontaa sinne, missä katveja ja jossa sen on todella mahdollista vähentää rikollisuutta.
- Matalat alikulut tasoon tai niiden uusiminen.
- Kaupunkitilan laatu: varusteet ehjiä, rakenteet ja ratkaisut viimeistelyjä. Otetaan huomioon koneellisen puhdistuksen vaatimukset.
- Vastuut: asukkailla mahdollisuus ottaa vastuuta.
- Sosiaalinen toiminta, osoitetaan ja ohjeistetaan tiloja käyttöön, kerrotaan niistä.
- Palveluiden suhde kaupunkirakenteeseen. Suositetaan ympäri- vuorokautista toimintaa ja toimintojen sekoittamista.

Yhteenvetona voidaan todeta, että suunnittelualueella on sekä haasteita että vahvuuksia ja positiivisia tekijöitä. Vahvuuksia korostamalla alueen omalaatuinen identiteetti vahvistuu. Näitä tulee erityisesti jatkokehittää sekä systemaattisesti viestittää myös ulospäin. Seuraavan aukeaman kaavioihin on koottu vahvuuksia suunnittelualueelta nykytilassa sekä listattu tiedonhankinnan perusteella potentiaalisia teemoja.

YHTEENVETOKAAVIO: VAHVUudet JA HAASTEET

Vahvuudet	Esimerkit, nostot
Kaupunkirakenne	
Hienoja ja viihtyisiä yksittäisiä viheralueita	Aarreuisto, Leikkipuisto Lampi, vehreät asuinalueet
Tasapainoista ja väljää lähiörakentamista	Kontulan 60-luvun puistomaiset kerrostalovaltaiset asuinalueet, jotka ovat ehtineet kehittyä omaleimaisiksi
Lähimetsät	Mellunmäki
Rauhallisuus	Mellunmäki
Asuminen	
Edulliset asumiskustannukset	Asumiskustannukset keskimääräisesti edullisemmat kuin muualla Helsingissä Esimerkiksi Mellunmäen metroaseman lähistöllä sijaitsevien yksiöiden ja kaksioiden vuokratiltojen markkinoinnin mediaaniaika on vain kuusi päivää Puolet alueen asunnoista poistuu vuokramarkkinoilta alle viikossa
Joukkoliikenne	
Metro	Metroasemat keskeisillä paikoilla, Kontula ja Mellunmäki
Linja-autot	Linja-autoliikenne lähellä metroa, poikittaisliikenne
Identiteetti	
Kontula	Rosoinen ja vahva, luonnollinen, elämänmakuinen, monikulttuurinen
Mellunmäki	Luonnonläheinen
Palvelut	
Julkisia palveluita paljon lähellä	Kontulan ostoskeskus, useita kaupungin palveluita lähellä
Pienyrittäjyyttä	Kontulan ostoskeskus, pieniä vuokratiloja lähellä kuluttajia
Yksityisiä palveluita lähellä	Kontulan ostoskeskus, useita päivittäistavarakauppoja lähekkäin
Toiminta ja kulttuuri	
Liikuntaseurat	Erittäin aktiivisia toimijoita, joilla hyvät käyttäjämäärät
Skeittaaminen	Vuoden ympäri käytettävät tilat, jotka ovat aktiivisessa käytössä
Aktiivista omaehtoista kehittämistä	KontuFestari, Kontula Film Festival, Kontula Electronic, Kontula Book City, Lähiöfest, Kontula kesäpäivä, OstariFestari, Vetoa ja voimaa Mellunkylään jne.

Haasteet	Esimerkit, nostot
Turvallisuus	
Rikollisuus	Rikokset ja häiriökäyttäytyminen korostuu Kontulan ostoskeskuksella
Sosiaalinen valvonta	Sosiaalinen valvonta puutteellista ja lisää turvattomuutta Kyseiset paikat sijaitsevat usein asutuksen ja keskuksien väliin jäävällä alueella
Roskaisuus, epäsiisteys ja kunto	Epäjärjestys ja epäsiisteys ruokivat itseänsä ja lisää turvattomuuden tunnetta Korostuu liikennepaikoilla
Kaupunkirakenne	
Väylät, alikulut	Alikulut asemien luona vaativat kehittämistä Osa alikuluista matalia ja pimeitä Osa väylistä ei jatkuvia ja epäjohtonmukaisia
Välineiden ja varusteiden laatu	Osa rikkiäisiä, vanhoja
Valaistus	Valaistus osin puuttuu tai se on rikottu Tunnelmat kolkkoja paikoitellen
Metroasemat	Kunto pinnoissa ja rakenteissa vaikuttaa epäsiistiltä Arkkitehtuuri suhteellisen ankeaa asemilla
Eriytyneisyys	
Työttömyys	Mellunkylän alueella Helsingin keskiarvoa enemmän työttömyyttä

YHTEENVETOKAAVIO: VAHVUUKSIEN HYÖDYNTÄMINEN TULEVAISUUDESSA

Kaupunkirakenne

Hienoja yksittäisiä viheraluita
Tasapainoista ja suhteellisen väljää rakentamista
Mittakaava

Asuminen

Kohtuulliset vuokrat ja asumiskustannukset

Metro- ja linja-autoliikenne

Toimivat liikennejärjestelyt

Identiteetti

Rosoinen ja vahva
Luonnollinen
Elämänmakuinen
Mutkaton

Nykytilan vahvuudet

*tekijöitä, joita tulee
vaalia ja tukea*

Palvelut

Paljon erilaisia palveluita lähellä
Pienyrittäjyyttä
Kontulan ostarin palvelut lähellä
Kaupungin palveluita ja kehittämistä
Kirjastojen toiminta ja paikka asukkaille
Nuorisotalojen toiminta
Seurakuntien toiminta

Toiminta ja aktivismi

Liikuntaseurat
Aktiivista omaehtoista kehittämistä
Kontula Film Festival
Kontula Electronic
Kontula Book City
LähiöFest
Kontulan kesäpäivä
Mellunmäen kevättrieha
Ostarifestarit
Vetoa ja voimaa Mellunkylään

Liikkuminen ja saavutettavuus

Opastus ja liikenneväylät ovat yhdenmukaiset ja kattavat
Kävely, pyöräily ja julkinen liikenne keskiössä
Kaupunkipyörät osa liikkumista Mellunkylässä
Liikennejärjestelyt ja saavutettavuus poikittaisliikenteessä vielä parempi
Mellunkylän liikenteellinen saavutettavuus monipuolinen
Raidejokeri ja Vantaan ratikka kytkevät alueet saumattomasti ympäröivään kaupunkiin
Alikulut ja reittien solmukohdat korjattu

Kaupunkirakenne ja laatu

Selkeämmät ja laadukkaammat kaupunkitilat
Tilojen omistajuus ja sosiaalinen valvonta parempaa
Uudis- ja korjausrakentamista tehdään kohdennetusti parantaen nykytilaa
Puistojen potentiaali hyödynnettävissä paremmin eri tapahtumien järjestämisessä
Kylmien julkisivujen määrää vähennetty ja tiloja tietoisesti tehty avoimiksi
Metroasemat kunnostettuja ja siistejä

Tulevaisuuden potentiaali

*tekijöitä, joihin panostamalla
saadaan lisää positiivista kehitystä*

Toimintapohjan laajentaminen ja tukeminen

Eri kaupunginosat tekevät enemmän yhteistyötä keskenään
Tapahtumien lisäksi yhteinen paikallisten aktiivinen osallistuminen
Tapahtumaluonteisuus ja pitkäaikainen kehittäminen tukevat toisiaan

Identiteetti, joka viestittää positiivista sanomaa

Alueella järjestetään ainutlaatuisia kulttuuritapahtumia
Alueidentiteetti: monikulttuurinen, demokraattinen, avoin ja tasa-arvoinen
Tuodaan eri kulttuurit vahvasti näkyviin

Asuminen ja eläminen on tasapainoista

Alueesta muodostuu entistäkin halutumpi paikka asua lapsiperheille
Turvallisuuden tunne on parantunut ja viihtyisyys kasvanut kaikissa käyttäjäryhmissä
Maahanmuuttajien osaamista hyödynnetään enemmän
Sosiekonominen tasa-arvo parantunut muuhun kaupunkiin nähden

Palvelut tukevat alueellista elämää ja luovat vetovoimaa

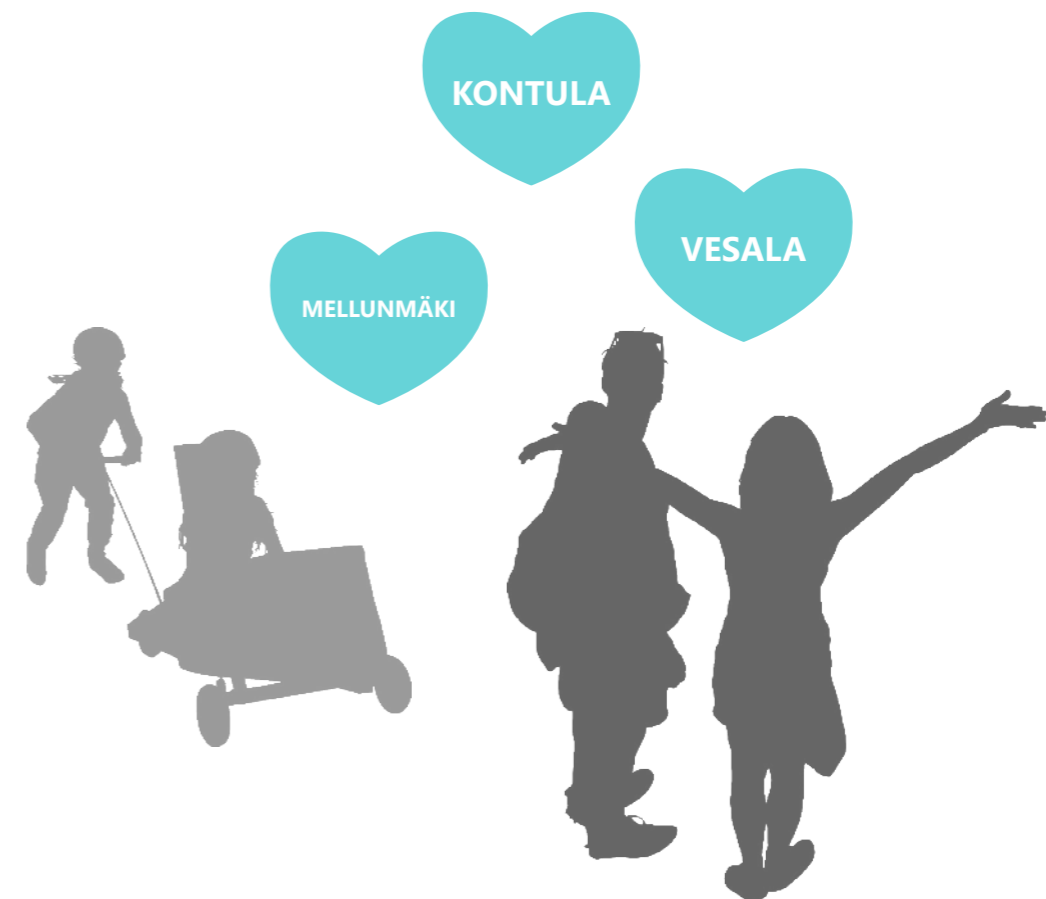
Palveluiden jakautuminen myös uusille joukkoliikennepaikoille
Yksityisen palveluliiketoiminnan monipuolistuminen
Pienyrittäjyyttä, pienet putiikit ja erikoistarjonta

3

KEHITTÄMISVISIO

Analyysien ja vuorovaikutuksen pohjalta tarkastelualueen kävely- ja pyöräilyreiteille sekä keskeisille kaupunkitiloille on laadittu visio. Tiivistyvän kaupunkirakenteen painopisteitä on tarkasteltu kävely- ja pyöräily-ympäristön kehittämisen kannalta. Kehittyvän alueen virkistysalueiden rajoja ja yhteyksiä tulee selkeyttää, jotta niiden asema säilyy ja paranee tiivistävässä kaupunkirakenteessa. Visiossa on pohjana Helsingin kaupungin työnaikainen suunnitelmien tilanne.

Visio esitellään tarkemmin eri teemojen kautta. Yleispiirteiset kaavioesitykset antavat suuntaviivoja asemakaavoitukselle ja ehdottavat toimenpiteitä tunnistettujen keskeisten ulkotilojen sekä reitistön johdonmukaisen rakenteen, hierarkian ja eri tyyppisten profiilien kehittämiseksi. Vision reitit, toiminnot ja ulkotilojen kehitysideat ovat suuntaa-antavia ja tulevat tarkentumaan alueen suunnittelun edetessä.

KOOSTE ANALYYSIN JA VUOROVAIKUTUKSEN JOHTOPÄÄTÖKSISTÄ

SWOT

Koko suunnittelualueesta

Vahvuudet

- Hyvä saavutettavuus Helsingin keskustasta
- Sijainti kahden vihersormen välissä, monipuolinen maisema ja hyvät virkistysmahdollisuudet
- Lähipuistot: Mellunkylänpuro ja Aarrepuisto
- Kontulan aseman ostoskeskuksen mittakaava
- Metsäkaupunki, jossa luonto on lähellä
- Metroasemansetujen kattavat palvelut
- Monipuolinen ja kansainvälinen väestörakenne
- Kohtuulliset asumiskustannukset
- Paikallisidentiteetti, aktiivisuus

Mahdollisuudet

- Mellunkylän- ja Mustapuron laaksojen kehittäminen virkistysalueina
- Metroasemien muodostamat oman identiteetin omaavat aluekeskukset
- Täydennysrakentaminen metsälähiöiden ominaispiirteitä kunnioittaen ja arvokkaita piirteitä vahvistaen
- Kontulantien ja Länsimäentien kehittäminen katuna ja liittäminen muuhun kaupunkirakenteeseen
- Puistot ja aukiot alueen vetovoimaisuuden kohottajana
- Pysähtymispaikkojen lisääminen

Heikkoudet

- Keskusten kytkeytyneisyys muuhun kaupunkirakenteeseen heikko: kulkuyhteydet sekä visuaaliset yhteydet eri alueiden väleillä ovat puutteelliset
- Liikenteen estevaikutus: ylileveät tiet/katutilat, metrorata, voimajohtolinjat toiminnallisina ja visuaalisina esteinä
- Sokkeloisuus, eri tasot
- Sosiaalisen kontrollin puute
- Ulkotilojen toiminnallinen yksipuolisuus
- Mellunmäen metroaseman laaja autopysäköintialue
- Eri ihmisryhmien kokema turvattomuuden tunne
- Tilojen epäsiisteys ja materiaalien alhainen laatutaso
- Paikkaan sitoutumattomuus

Uhat

- Näkymien ja epävirallisten kulkuyhteyksien katkeaminen täydennysrakentamisen takia
- Ulkotilojen ja viheralueiden tason epätasainen jakaantuminen
- Paikallisille tärkeiden ”epäpaikkojen” hävittäminen täydennysrakentamisen takia
- Eriytyminen ja sosiaaliset ongelmat
- Ongelmakäyttäytymisen kasaantuminen
- Kantaväestön poismuutto

VETOVOIMATEKIJÄT - ANALYYSIN JA VUOROVAIKUTUKSEN YHTEENVETO

Vetovoimatekijät nyt

Kontulan asemanseutu päiväsaikaan
Kontulan aseman ostoskeskuksen mittakaava
Monipuoliset keskuksat kivijalkaliiketoineen, kattavat palvelut
Paikallisidentiteetti
Monipuolinen kaupunkirakenne

Koulut ja niihin liittyvät liikuntapuistot
Hyvä saavutettavuus
Viherverkosto ja puistot: Suopuisto, Aarrepuisto
Vehreä yleisilme

Monipuolinen väestörakenne
Kansainvälisyys
Asukkaiden ruohonjuuritason aktiivisuus
Kohtuulliset asumiskustannukset
Suvaitsevainen ilmapiiri
Ympäristössä näkyvä kulttuuri (katutaide ym.)

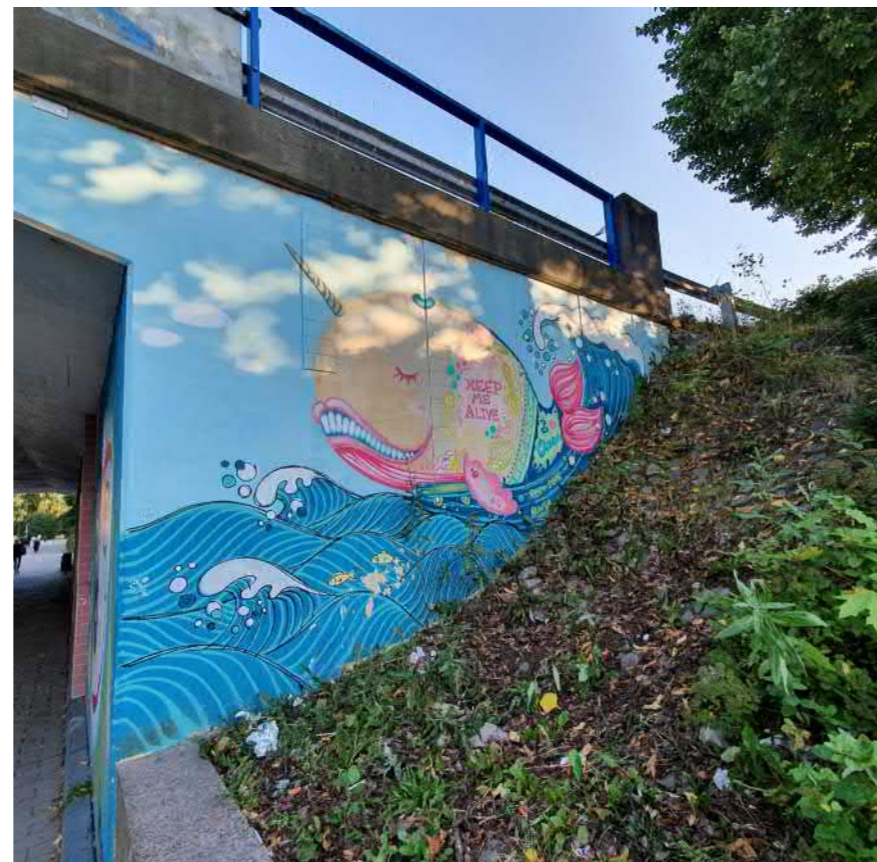
Viherverkosto: sijainti kahden vihersormen (Viikki-Kivikko ja Itä-Helsingin kulttuuripuisto) välissä, monipuolinen maisema ja hyvät virkistysmahdollisuudet
Metsäkaupunki: luonto lähellä ja suuret puut maisemassa
Asukaspuistot

Kontulankaarella lamellitalojen seinät on koristeltu muraaleilla.

Kontula mukailee metsälähiöideologian periaatteita. Kotikonnuntie.

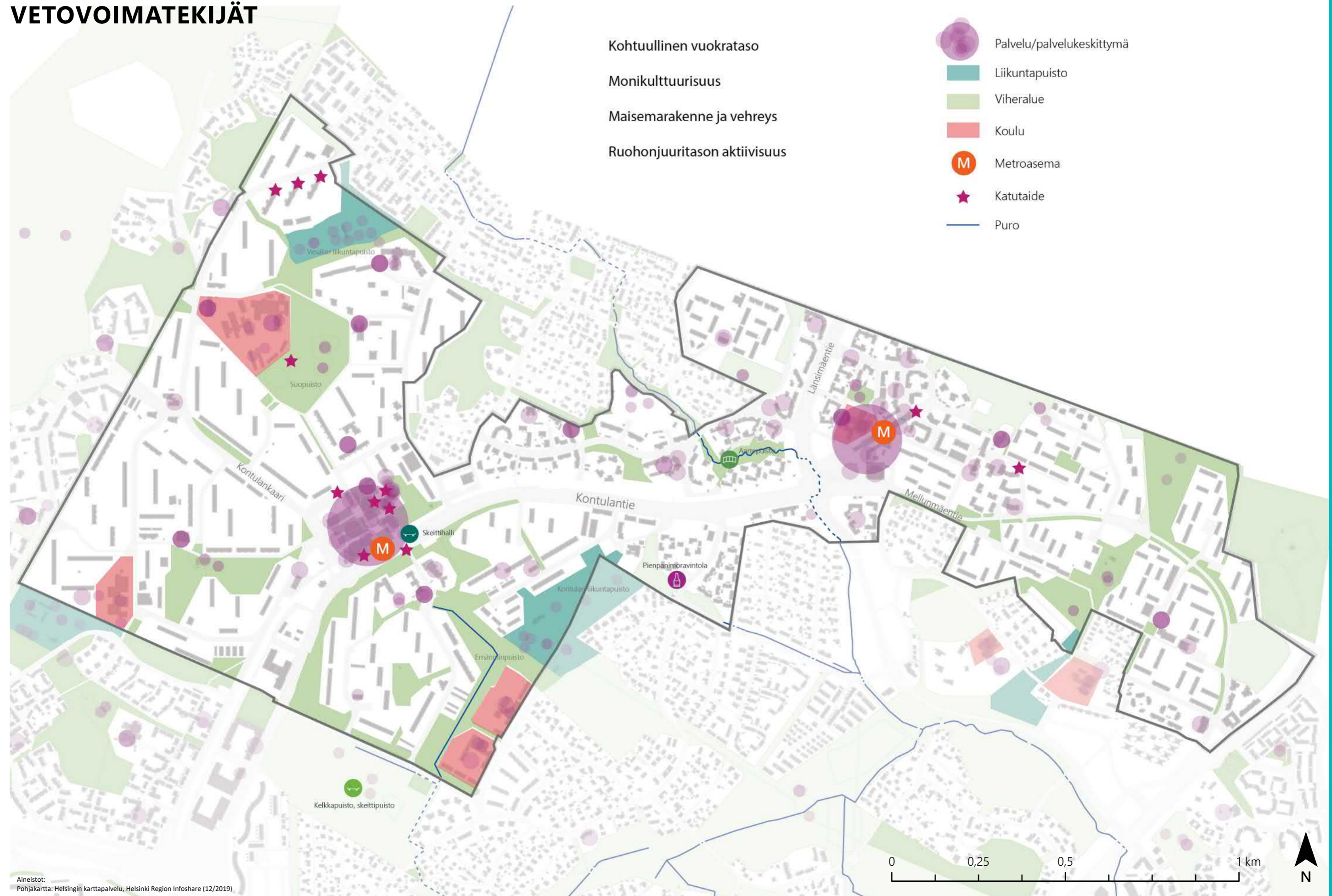

Emännänpolun alikulkua on pirstetty katutaidehankkeella.

Alueen läpi kulkeva Mellunkylänpuro pirstää useita puistoalueita.

VETOVOIMATEKIJÄT

KEHITTÄMISTARPEET - ANALYYSIN JA VUOROVAIKUTUKSEN YHTEENVETO

Yhteenvettoa eri tekijöiden summista

- Turvallisuuden puute
- Eriytyminen ja sosiaaliset ongelmat
- Ongelmakäyttäytymisen kasaantuminen
- Sosiaalisen kontrollin puute
- Keskusten kytkeytyneisyys muuhun kaupunkirakenteeseen heikko
- Paikkaan sitoutumattomuus
- Tilojen epäsiisteys ja materiaalien alhainen laatutaso
- Kantaväestön poismuutto
- Eri ihmisryhmien kokema turvattomuuden tunne

Alueen epäsuotuisaa kehitystä mahdollisesti tukevat fyysiset rakenteet

- Kävely- ja pyöräliikenteen risteykset eri tasoissa autoliikenteen kanssa
- Katvealueita rakenteiden ja kasvillisuuden takia
- Valaistuksen epätasaisuus
- Vaaratilanteita kävelijöiden ja pyöräilijöiden kohdatessa
- Vaarallisia oikoreittejä tasossa ajoradan yli
- Sokkeloisuus, eri tasot

Leveät ja epämääräisesti rajautuvat katutilat ja julkiset ulkotilat

- Eivät houkuttele pysähtymään
- Sosiaalinen kontrolli epätasainen
- Ei selkeää reitistöä pyöräilijöille
- Heikko opastus
- Liikenteen estevaikutus: ylileveät tiet/katutilat, metrorata, voimajohtolinjat toiminnallisina ja visuaalisina esteinä
- Mellunmäen metroaseman laaja autopysäköintialue

Palveluiden keskittyminen

- Kontulan asemaseudulla monipuoliset palvelut
- Mellunmäen asemaseudulla pienempi valikoima palveluita
- Keskusten kytkeytyneisyys muuhun kaupunkirakenteeseen heikko
- Ulkotilojen toiminnallinen yksipuolisuus

Keskusten eriytyminen muusta kaupunkirakenteeseen

- Asuminen ja palvelut erikseen
- Sosiaalisen kontrollin puute

Ali- ja ylikulut sekä leveät väylät jakavat aluetta sekä muodostavat reittien varteen epäjatkuvuuskohtia. Kuva Aarteenetsijänsillalta.

Alikulkujen läheisyydessä sosiaalinen kontrolli on heikkoa, mikä lisää koettua turvattomuutta. Kuva Emännänpolun alikulun päästä.

Useat ulkotilat kaipaavat lisää virikkeellisyttä. Kuva Mellunmäen metroasemalta.

Alueen yleisilme on paikoin epäsiisti ja opastus heikkoa. Kuva Kontulan metroaseman edustalta.

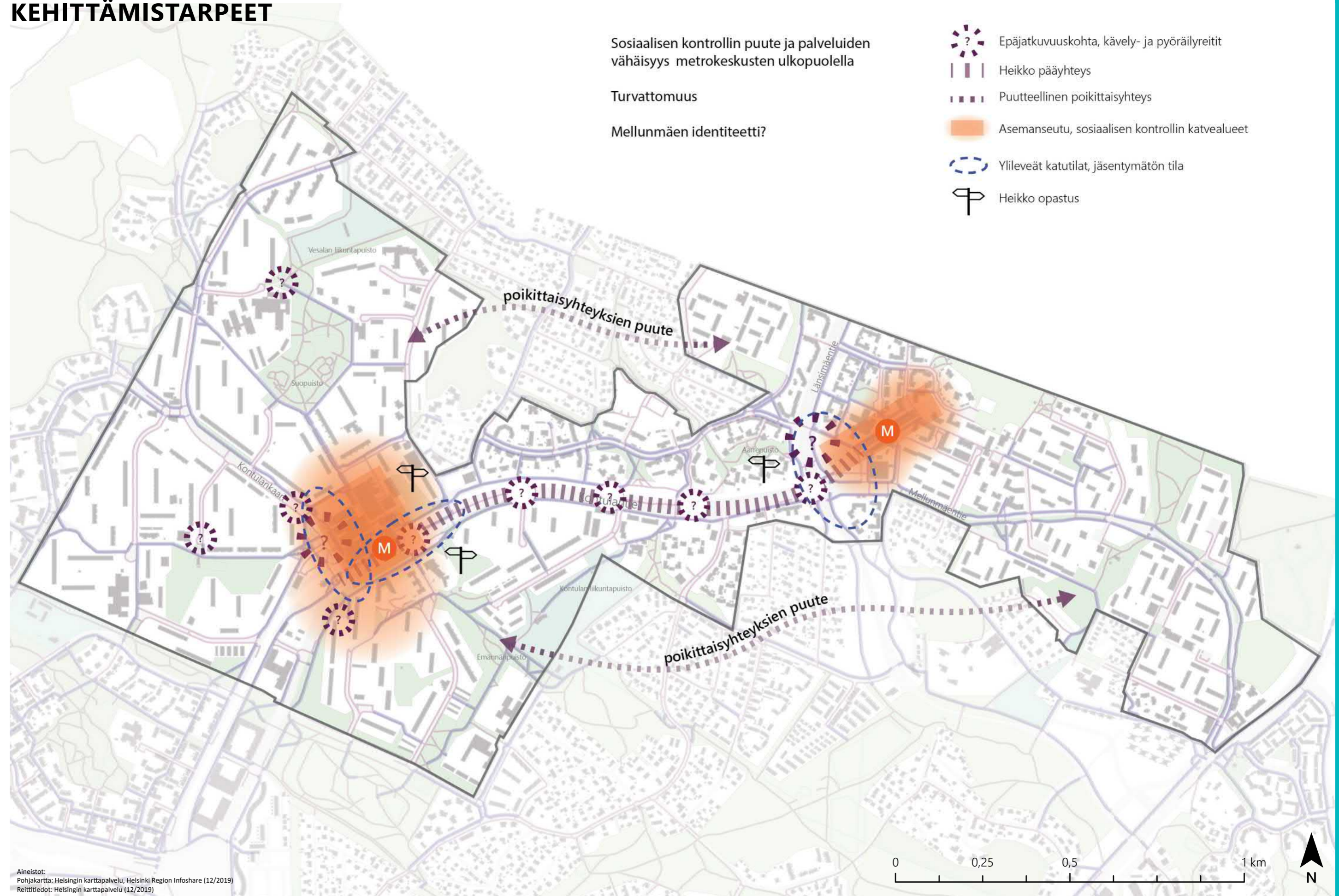
KEHITTÄMISTARPEET

Sosiaalisen kontrollin puute ja palveluiden vähäisyys metrokeskusten ulkopuolella

Turvattomuus

Mellunmäen identiteetti?

- Epäjatkuvuuskohta, kävely- ja pyöräilyreitit
- Heikko pääyhteys
- Puutteellinen poikittaisyhteys
- Asemanseutu, sosiaalisen kontrollin katvealueet
- Ylileveät katutilat, jäsentymätön tila
- Heikko opastus

Aineistot:
 Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)
 Reittitiedot: Helsingin karttapalvelu (12/2019)

VISIOSUUNNITELMA

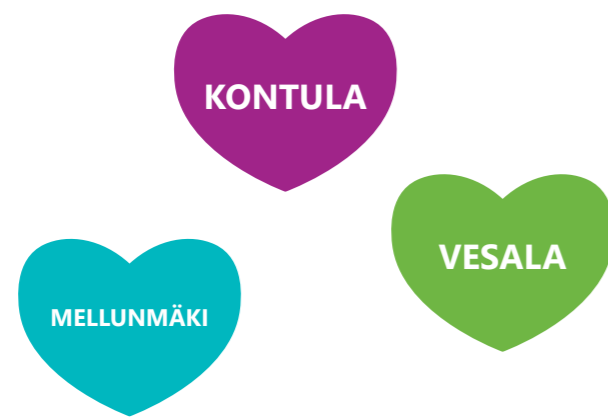
VISIO

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)

VISIO

Mahdollisuuksien Mellunkylä

Identiteetti

- Kulttuurihistorian säilyttäminen
- Aukkaiden mahdollisuus vaikuttaa elinympäristöönsä kasvattaa vastuu ympäristöstä
- Tilan hahmottaminen ja tilassa orientoituminen

Viihtyisyys

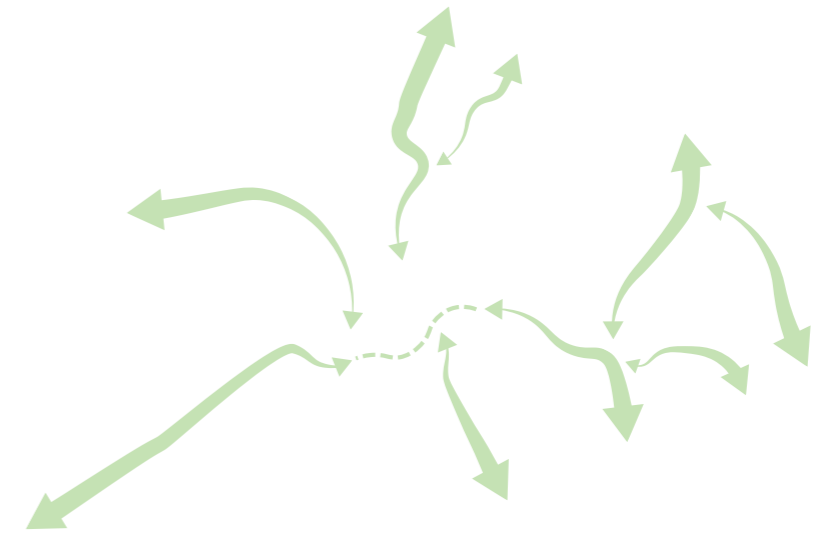
- Mittakaava ja tilan monipuolisuus
- Kasvillisuus lisää houkuttelevuutta ja mm. laskee stressitasoa
- Istuskelupaikat houkuttelevat istumaan ja tarkkailemaan ohikulkijoita
- Laadukas ja yksityiskohdat huomioiva suunnittelu ja ylläpito, mm. valaistussuunnittelu.

Turvallisuus

- Sosiaalinen kontrolli
- Yhteiset pelisäännöt ja järjestys
- Ei kaupunkia moottoriajoneuvojen ehdoilla

VISIO

Vetovoimatekijät ja kehityskohteet tulevaisuudessa

Asemanseudut

- Eri asukasryhmien kokoontumispaikkoina
- Julkisten ulkotilojen kehitys väliaikaisilla ja pidemmän aikavälin toimenpiteillä

Urbaani katuverkko

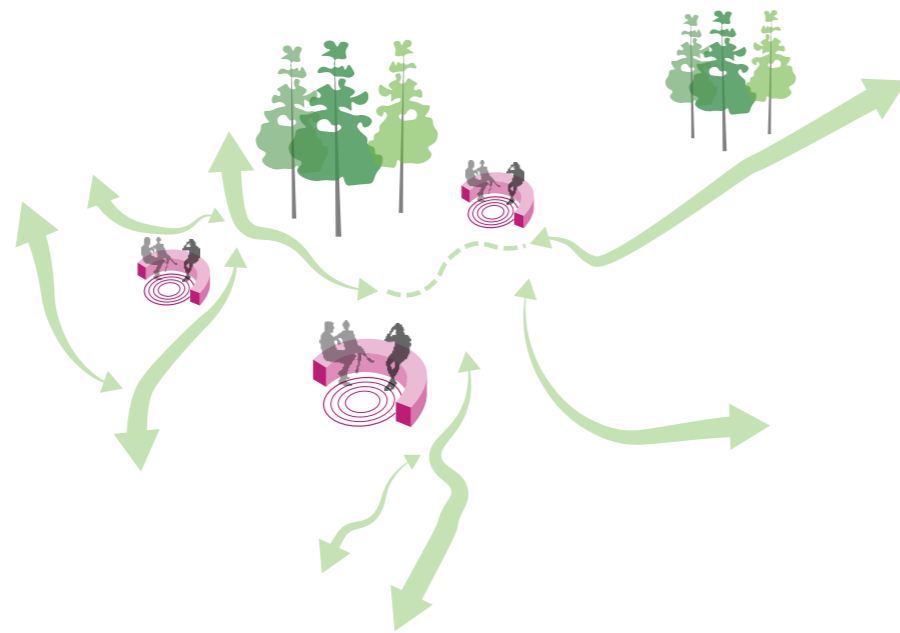
- Pääkatujen kehittäminen ja täydennysrakentamispotentiaalin tutkiminen
- Kävely- ja pyöräreittien aseman nostaminen
- Kävelyn ja pyöräilyn reittien solmukohtien sujuvoittaminen

Vehreä virkistysreitistö

- Virkistys- ja viheryhteyksien kehittäminen
- Kävely- ja pyöräreittien aseman nostaminen
- Kävelyn- ja pyöräilyn reittien solmukohtien sujuvoittaminen

VISIO - TEEMAT

Vision tarkempi tilallinen tarkastelu jakautuu neljään teemaan.

Kaupunkitilat ja viheralueet

Kävelyreitit

Kaupunkitilan kehitys ja tiivistäminen

Pyöräilyreitit

VISIO - HUOMIOITAVAT OSATEKIJÄT

Mittakaava

- Virikkeellinen kaupunkitila ihmisen mittakaavassa
- Jalankulun ja pyöräilyn ehdoilla kehittäminen

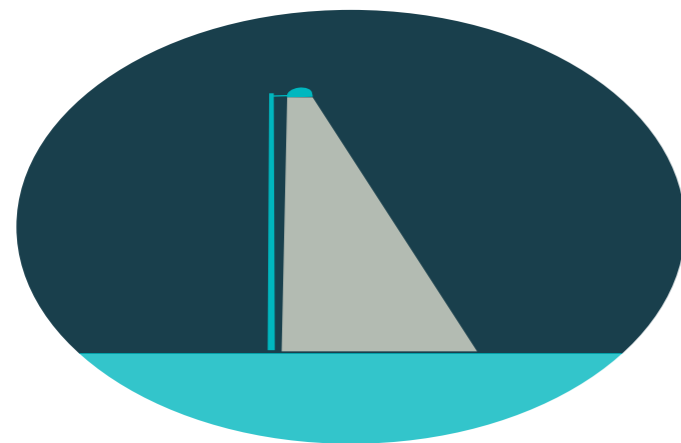
Kasvillisuus

- Vihreän yleisilmeen säilyminen
- Viihtyvyyden ja turvallisuuden tunteen edistäminen

Opastus

- Eri käyttäjien huomiointi
- Alueen sisäisten reittien sujuvoittaminen

Valaistus

- Koetun turvallisuuden vahvistaminen
- Ympäri vuotinen ja -vuorokautinen käyttö

Taide

- Alueen identiteetin vahvistaminen
- Asukkaiden osallistaminen

Pysähtymispaikat

- Eri käyttäjäryhmien tarpeet
- Oleskelun ja viihtymisen mahdollistava kaupunkitila

KAUPUNKITILAT JA VIHERALUEET

Tulevaisuuden Mellunkylässä on virikkeellinen ja vihreä virkistysverkosto, joka mahdollistaa asukkaille hyvät ulkoilu- ja liikuntamahdollisuudet. Alueen läpi kulkee viherlinja, jota pitkin verkosto jatkuu Kivikkoon.

Alueella on useita helmikohteita, kuten urheilupuistot, Suopuisto sekä Aarrepuisto. Aarrepuiston läpi virtaavan puron elämyksellistä roolia voidaan korostaa ennallistamalla puron putkitettu osuus.

Alueen metroasemat ovat alueen kaksi keskeisintä elävää kaupunkitilaa. Näiden välimaastoon muodostuu pienempi solmukohta.

Mellunmäen metroaseman edustan aukio voi mahdollistaa monenlaisia tapahtumia ja toimintoja. Kuva on Zürichistä.

Metsälähiössä julkisen ja yksityisen ulkotilan raja on usein häilyvä ja metsäiset pihat liukuvat viheralueille. Tiivistyvän kaupunkirakenteen myötä korttelien ja puistojen reunavyöhykkeille voidaan sijoittaa esimerkiksi puolijulkisia kaupunkiviljelyalueita. Kaupunkiviljelytoiminta voi luoda uutta yhteisöllisyyttä alueelle ja mahdollistaa asukkaiden vaikuttamisen lähiympäristönsä ilmeeseen.

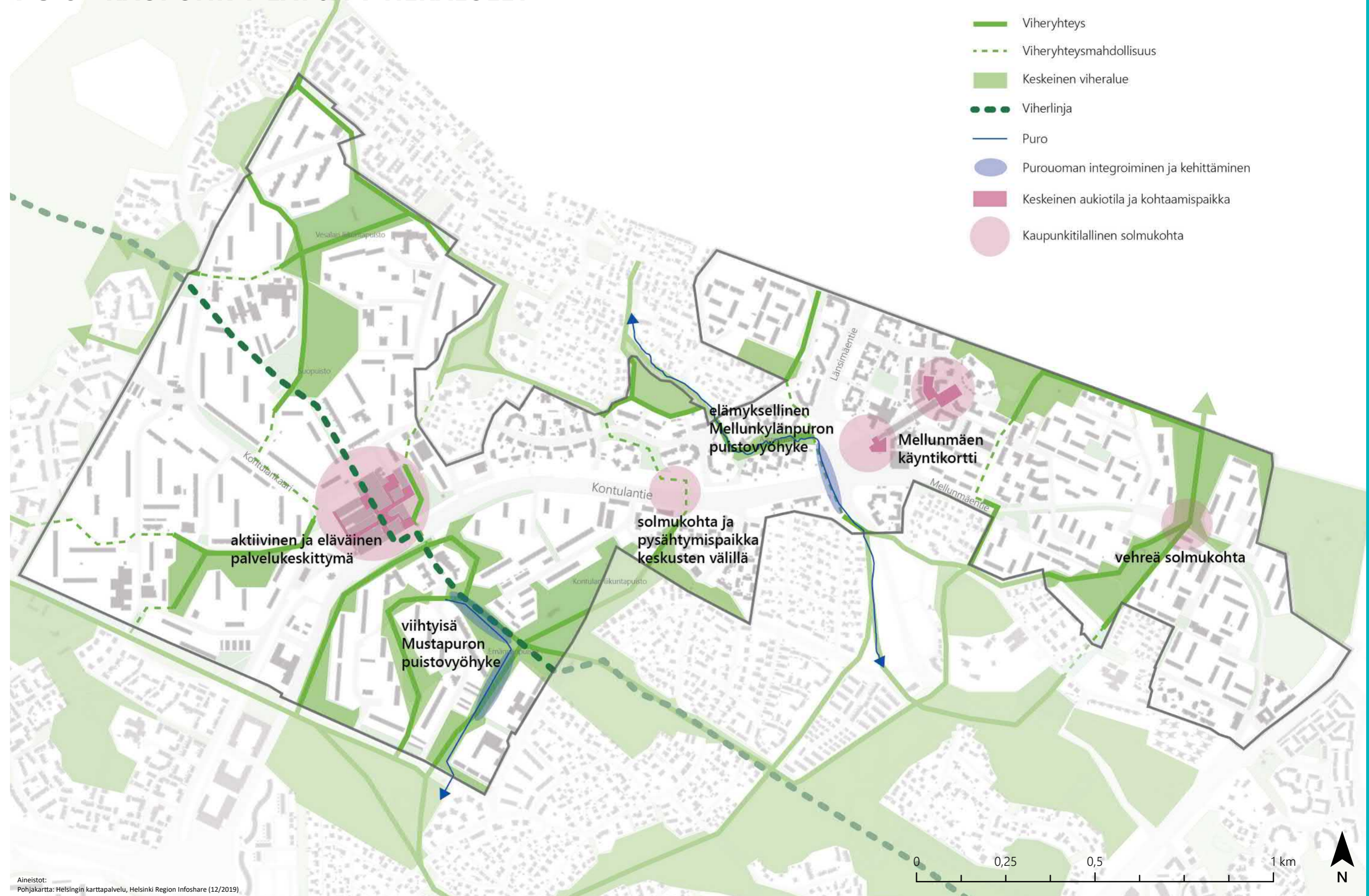

Veden käyttö leikkipuistoissa luo monimuotoisempaa leikkiympäristöä lapsille.

Toimintojen sijoittaminen kävelyreittien rinnalle lisää sosiaalista kontrollia ja luo paikkoja reittien varrelle. Kuva on Pariisista.

VISIO - KAUPUNKITILAT JA VIHERALUEET

KAUPUNKITILAN KEHITYS JA TIIVISTÄMINEN

Pääkaupunkiseudun kasvu heijastuu myös Mellunkylään. Tuleva tiivistyminen ja urbanisoituminen sijoittuu etenkin joukkoliikennedyhteyksien varrelle. Mellunkylän alueella Raidejokeri 2, Vantaan ratikka sekä nykyinen metrolinja ovat kehitystä ohjaavia keskeisiä tekijöitä. Kontulankaaren sekä Länsimäen-, Kontulan- ja Mellunmäen teiden paikoin väylämaisissä katu ympäristössä on paljon potentiaalia kehittää niitä elävämpinä ja tiiviimpinä katutiloina, joissa kävelyn, pyöräilyn ja joukkoliikenteen asemaa on nostettu liikummuotojen hierarkiassa.

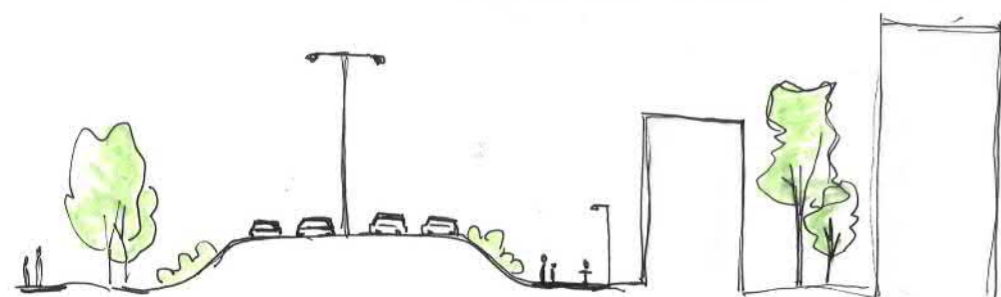
Kontulan paikoin pitkien ja yhtenäisten rakennusmassojen ja umpinaisten pohjakerrosten kehittämiseen sisältyy täydennysrakentamisen ja katutilan elävöittämisen kannalta mahdollisuuksia.

Raitioyhteydet kytkevät alueen joukkoliikenteen entistä paremmin Helsingin ja Vantaan laajuisiin verkostoihin. Hyvän saavutettavuuden kannalta ja elävien aseman seutujen ulkotilojen kannalta kaupunkirakennetta on hyvä tiivistää metroasemien tulevien raitiotiepysäkkien ympäristössä. Kuva on Strasbourgistä pikaraitiotien pysäkillä.

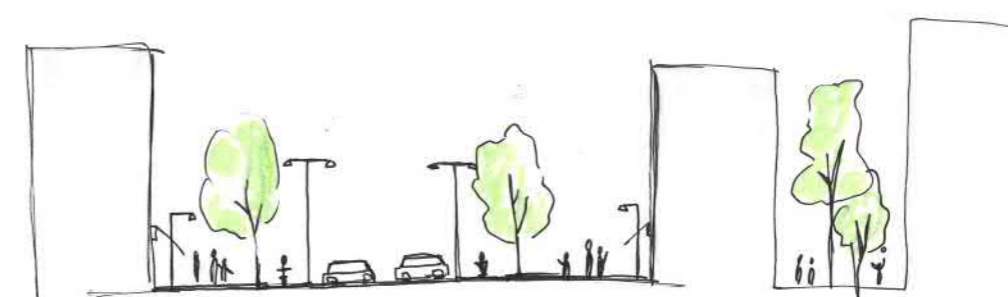

Alueen aukioita ja muita julkisia ulkotiloja voidaan elävöittää esimerkiksi kausikasvi-istutuksilla ja väliaikaisilla torikauppaa tai tapahtumia mahdollistavilla katoksilla. Kuva on aukiolta Strasbourgistä.

Tyypillinen tilanne Mellunkylän alueella nykyään

- Kevyt liikenne ja autoilu eroteltu toisistaan eri tasoille ali- ja ylikuluilla
- Leveät liikenneväylät, joita reunustavat viherkaistaleet

Tavoitetila

- Elävä ja tiivis kaupunkitila, jossa eri liikummuodot ovat rinnakkain
- Laadukasta kaupunkivihreää reittien varrella

VISIO - KAUPUNKITILAN KEHITYS JA TIIVISTÄMINEN

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare (12/2019)

KÄVELYREITIT

Kävely on tasa-arvoinen ja terveyshyötyjä tuova liikuntamuoto. Suunnittelualueen asukkaat ja alueella vierailevat kävelevät eri reittejä ja eri syistä. Tämän työn visiossa kävelyreitiprofiilit on jaettu asiointi-, koulu- ja virkistysreitteihin. Visio pyrkii vastaamaan alueen moninaisen asukaskunnan, kuten iältään ja kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten, tarpeisiin eri reittiprofiileilla. Eri reittiprofiilit muodostavat alueelle aiempaa monipuolisemman verkoston, jolla on selkeä hierarkia.

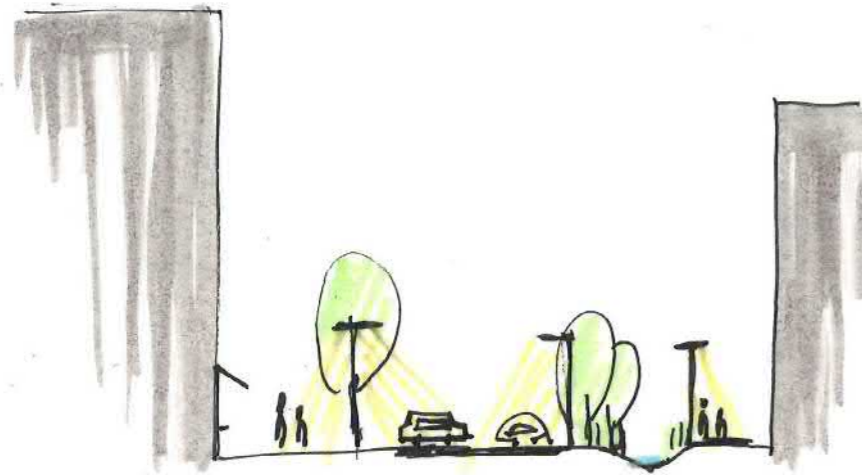

Kävelyreittien tunnistettavuutta ja elämyksellisyyttä voidaan vahvistaa esimerkiksi omaleimaisella valotaiteella. Kuva on lontoolaiselta puistokäytävältä.

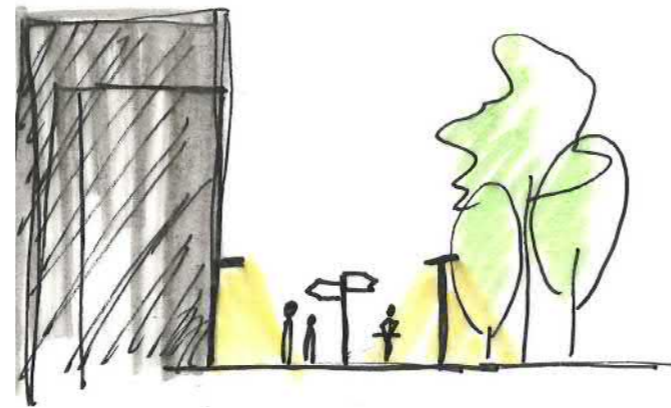
Kävelyreittien varrelle voidaan luoda suojaisia pysähtymispaikkoja sijoittamalla penkkejä puuston lomaan. Kuva on Oslon Dronning Eufemias gate -kadulta.

Asiointireitti

Asiointireitit kulkevat kohti palvelukeskittymiä eli Kontulan ja Mellunmäen asemansetuja ja niiden välillä. Asiointireitit kulkevat erityisesti julkisen liikenteen solmukohtiin metroasemien sisäänkäynneille, joista liikutaan kohti Helsingin muita palvelukeskittymiä. Selkeä asiointireitti on Kontulantie, joka yhdistää Mellunmäen ja Kontulan metroasemansetudut Myllypuron metroaseman palvelukeskittymään. Reittien elävöittäminen ja pysähtymispaikkojen luominen myös taiteen keinoin. Katupuut ja muu kasvillisuus tekevät reiteistä miellyttävämpiä.

Koulureitti

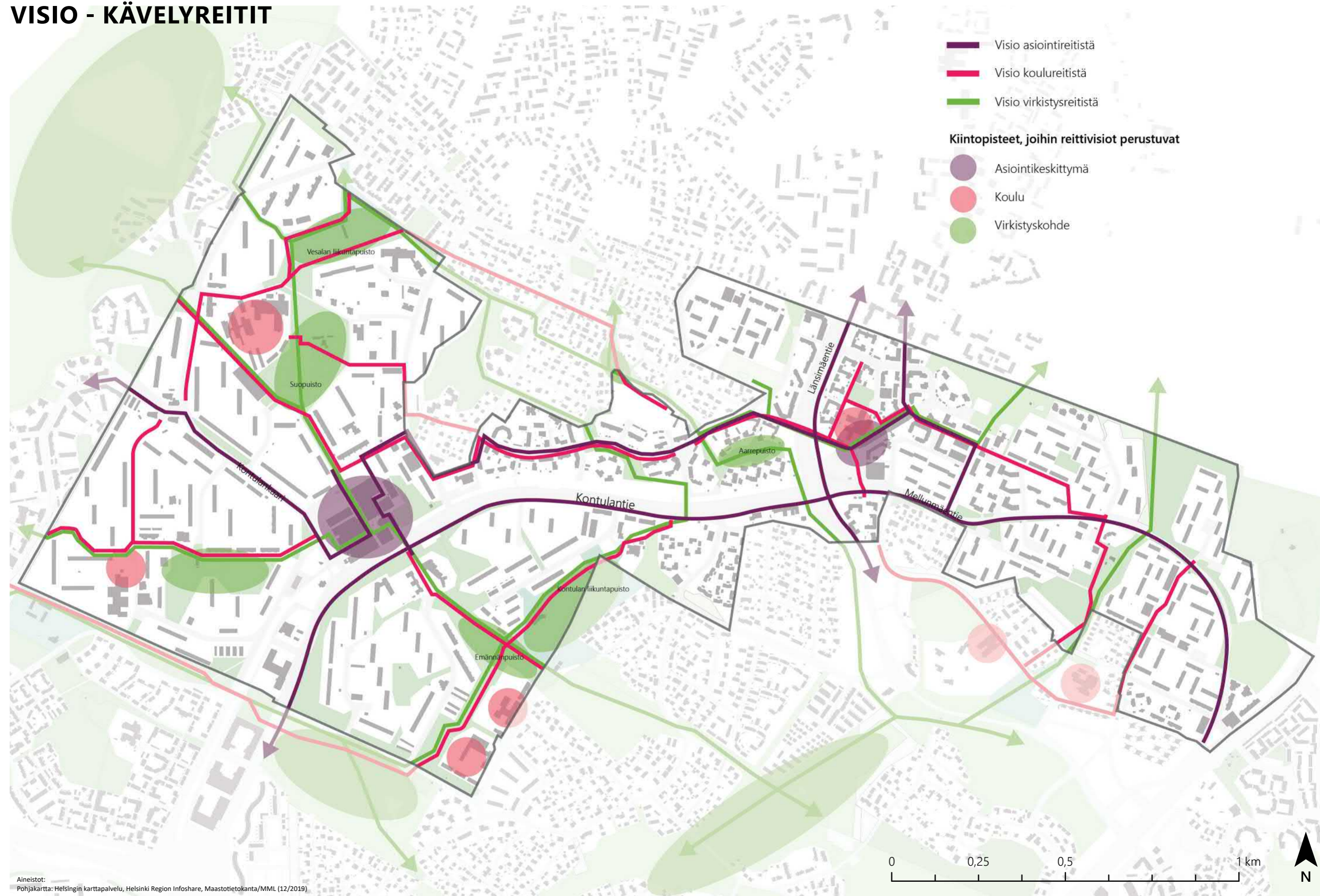
Koulureitit kulkevat kohti suunnittelualueen ja sen ympäristön kouluksia. Reiteillä kulkee erityisesti lapsia ja nuoria. Reittien tulee olla turvallisia ja selkeästi opastettuja, jotta eri kulttuuritaustoista olevat lapset kokevat koulumatkan miellyttävänä. Reitit kulkevat mahdollisuuksien mukaan erillään vilkkaasti liikennöidyistä kaduista kävely- ja pyöräilypainotteisessa ympäristössä. Opasteissa voidaan hyödyntää symboleja ja taiteen keinoja, jotta opasteet avautuvat myös vieraskielisille oppilaille. Reittien varrella olevat puistot houkuttelevat lapsia leikkimään ja liikkumaan. Koulureittejä kuljetaan myös hämärään aikaan, joten valaistuksella voidaan parantaa turvallisuudentunnetta ja orientoitumista.

Virkistysreitti

Virkistysreitit kulkevat alueen suurimmissa puistoissa ja niiden välisillä kapeilla puistokäytävillä. Suunnittelualueelta on mahdollisuus tehdä laajempia lenkkejä virkistysreiteille Viikki-Kivikon ja Itä-Helsingin kulttuuripuiston vihersormiin. Virkistysreiteillä kulkija haluaa irtaantua ja palautua arjesta. Virkistysreitistö tukee ihmisen arkiliikuntaa ja tarjoaa laajemmilla viheralueilla myös hiljaisuutta ja hämääryttä. Vetovoimaisilla virkistysreiteillä kulkija voi kokea elämyksiä ja arjesta irtaantumista. Jotta kulkija löytää mielenkiintoisille virkistysalueille, tulee opastuksen olla selkeää eri käyttäjäryhmien kannalta. Virkistysreiteille voidaan sijoittaa sopivin välein pysähtymispaikkoja ja penkkejä sekä toiminnallisuutta tukevia rakenteita kuten ulkokuntoilulaitteita erityisesti asutuksen läheisyydessä. Valaistus tukee hämärän ajan virkistäytymistä, siten että reitin reuna-alueet valaistaan varsinaisen reitin lisäksi.

VISIO - KÄVELYREITIT

Aineistot:
Pohjakartta: Helsingin karttapalvelu, Helsinki Region Infoshare, Maastotietokanta/MML (12/2019)

PYÖRÄILYREITIT

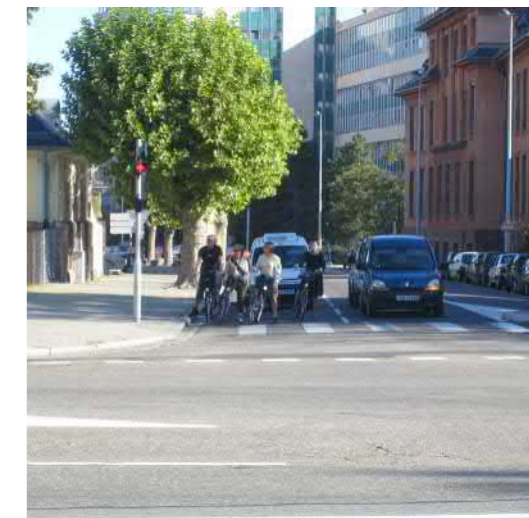
Pyöräily on tasa-arvoinen ja terveyshyötyjä tuova liikuntamuoto. Tämän työn aikana tehtyjen maastohavainnointien perusteella alueella pyöräillään verrattaen vähän. Tähän voivat olla syynä pyöräilyreitistön heikko asema alueen muiden liikumismuotojen rinnalla. Pyöräilyreitistön visio perustuu Helsingin kaupungin pyöräliikenteen tavoiteverkkoon (28.3.2018). Konsultti on visiossa tarkentanut ja täydentänyt yhteystarpeilla tavoiteverkon linjauksia. Suunnittelualueen asukkaat ja siellä vierailevat pyöräilevät alueella eri syistä. Tämän työn visiossa pyöräilyreitiprofiilit on jaettu pitkän matkan pyöräireitteihin, alueen sisäisen asioinnin pyöräilyreitihin ja virkistysreitihin. Visio pyrkii vastaamaan alueen moninaisen asukaskunnan, kuten iältään ja kulttuuritaustaltaan erilaisten ihmisten, tarpeisiin eri reittiprofileilla. Kaupunkipyöräverkoston laajentaminen suunnittelualueella on toivottavaa, jotta alueen palvelutaso olisi samalla tasolle muiden Helsingin metropysäkkien kanssa.

Autoliikenteestä erotettu pyöräily. Strasbourg.

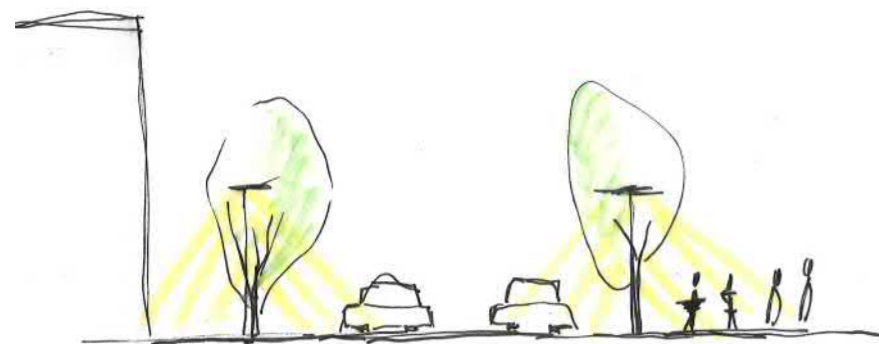

Tasoerolla kävelystä erotettu pyöräily. Rotterdam.

Pyöräiliikenne autoliikenteen yhteydessä. Strasbourg.

Pitkän matkan pyöräilyreitti

Pitkän matkan pyöräireitit yhdistävät Mellunmäen ja Kontulan metroasemien palvelukeskittymiä toisiinsa ja alueen ulkopuolisiin keskukseen kuten Myllypuroon ja Itäkeskukseen. Pitkän matkan pyöräireiteillä saatetaan kulkea arjen pyörteissä säässä kuin säässä töihin, kouluun tai harrastuksiin. Pitkän matkan pyöräilijä saattaa tehdä vapaa-ajallakin pitkiä ja vauhdikkaita lenkkejä. Pitkän matkan pyöräireiteillä on tärkeää risteysten ja pysähdysten vähyys, loivat maastonmuodot. Mahdollisuuksien mukaan reunakivellä muusta liikenteestä erotetut ja leveät pyöräkaistat sopivat nopeaan pyöräilyyn. Opasteet ja turvalliset ja selkeät risteysjärjestelyt ovat tärkeässä asemassa reiteillä.

Alueen sisäinen asiointireitti

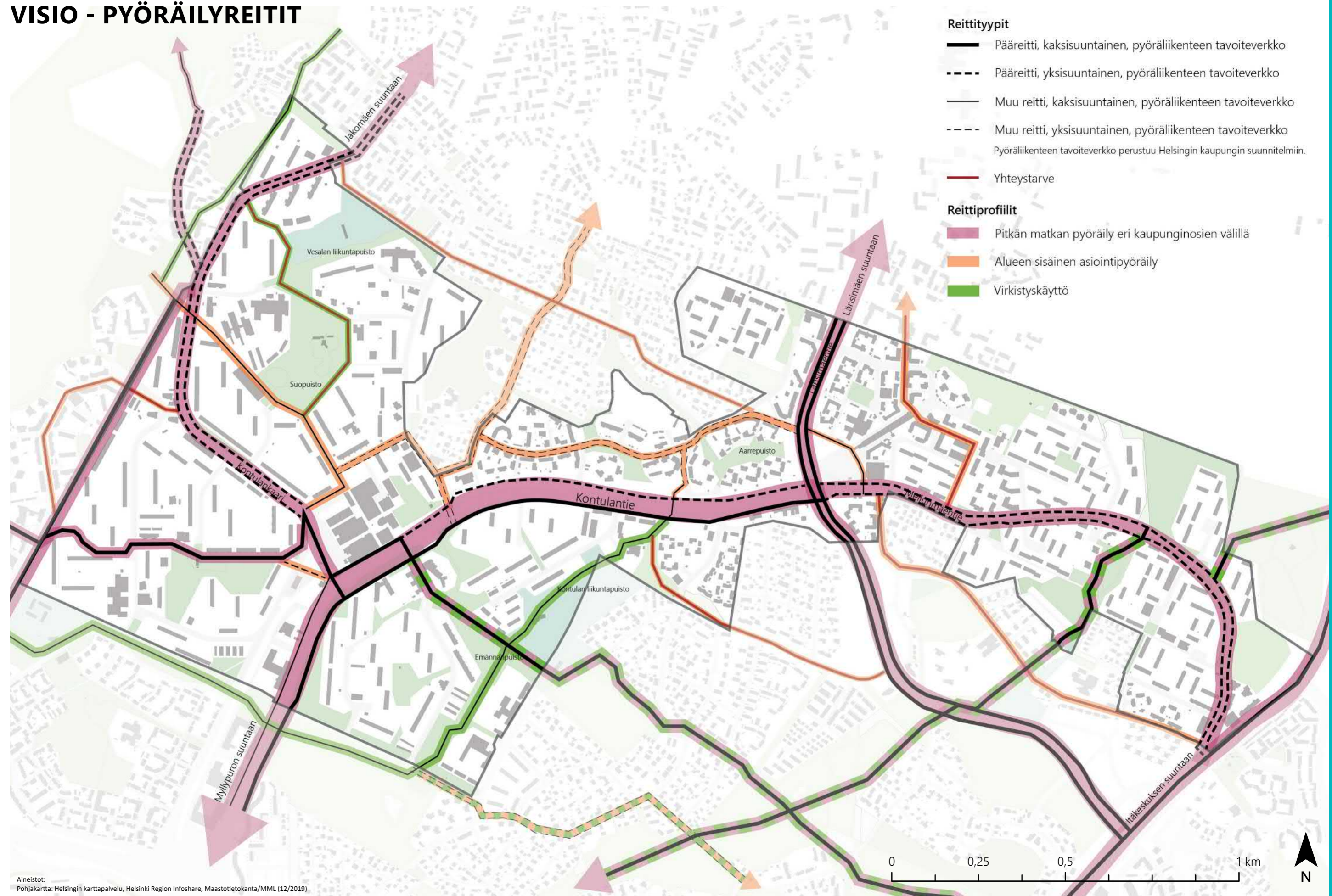
Alueen sisäisen asioinnin pyöräireitit kulkevat nopeamman pyöräireitistön rinnalla suuntautuen alueen palvelukeskittymiin. Asiointireitit kulkevat äänimaailmaltaan ja autoliikenteeltään rauhallisemmilla reiteillä. Reitit kulkevat joko autokaistoilla tai erotettuina kävelytien rinnalla. Asiointipyöräilyn tekeminen helpommaksi kannustaa asukkaita pyöräilemään alueen sisäisiä matkoja autoilun sijaan.

Virkistysreitti

Alueen viheralueverkosto tarjoaa mahdollisuuksia virkistytymiseen pyöräillen reittejä pitkin tai maastossa. Virkistyspyöräily voi suuntautua lähipuistojen lisäksi läheisiin laajempiin vihersormien reitistöihin, jotka yhdistyvät seudullisiin virkistysreitihin. Lisäksi suunnittelualueen lounaispuolella oleva Kelkkapuisto on suosittu skeitti- ja BMX-pyöräilypaikka. Selkeä opastus on tärkeää virkistysreiteillä. Myös toimintojen visualisointi opasteisiin on toivottavaa, jotta ne houkuttelevat eri kulttuuritaustasta tulevia ihmisiä nauttimaan alueen sisäisistä ja läheisistä viheralueista.

VISIO - PYÖRÄILYREITIT

VÄLIAIKAISET KEHITYSEHDOTUKSET

MIKSI VÄLIAIKAISIA KEHITYSEHDOTUKSIA?

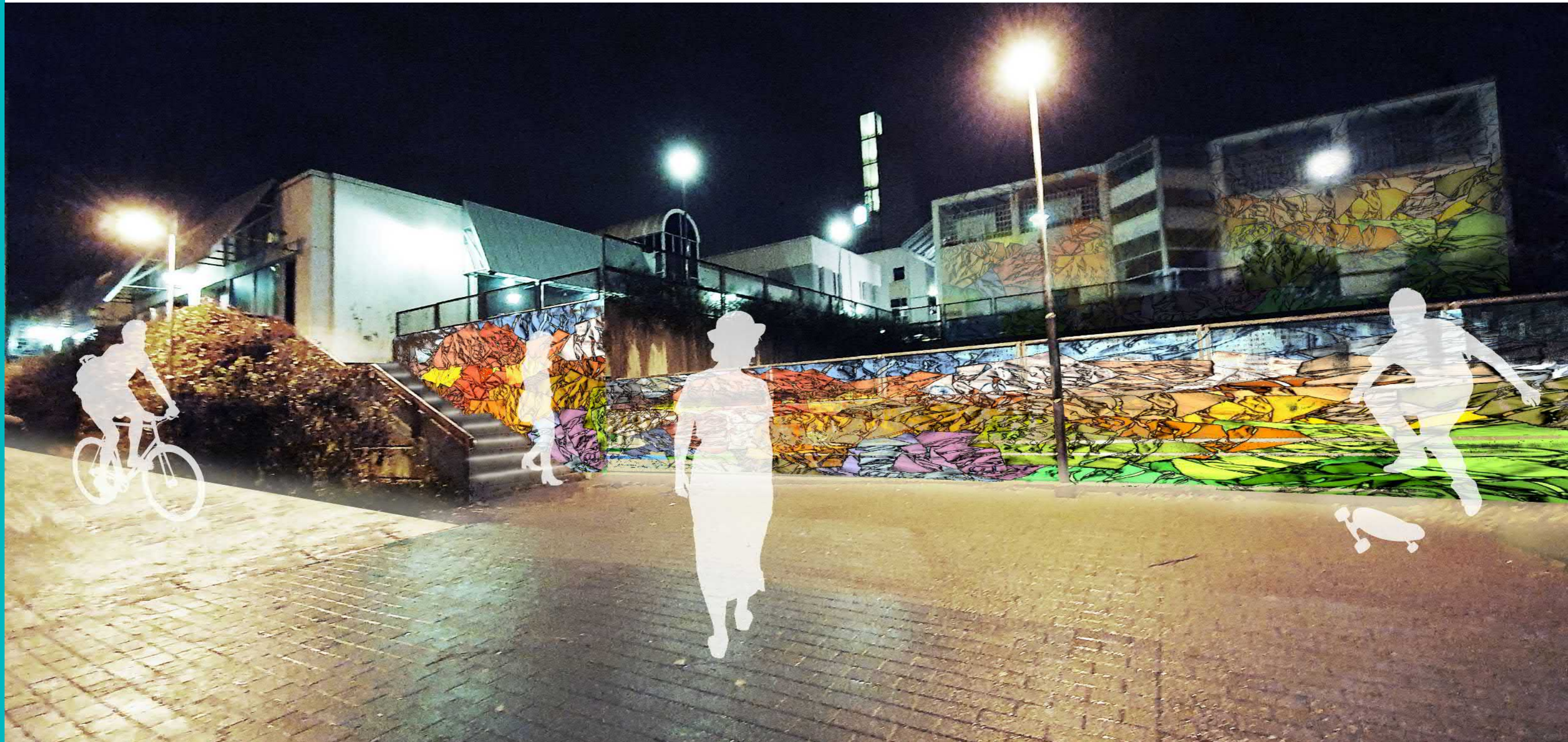
Mellunkylän kaupunki uudistuksen myötä suunnittelun alueen kaupunkirakenne, liikennejärjestelmä ja palvelutarjonta tulevat kehittymään seuraavina vuosikymmeninä asemakaavoituksen ja tarkempien suunnitelmien edetessä. Väliaikaiset toimenpiteet ovat lyhyellä aikavälillä toteutettavia kehitystoimenpiteitä, joilla voidaan lievittää pitkän kaupunkikehityksen aikaisia vaikutuksia ja elävöittää alueen julkisia ulkotiloja. Jos osa toimenpiteistä koetaan onnistuneiksi ja toimiviksi myös osana tulevaisuuden kaupunki-kehityssuunnitelmia, voidaan ne säilyttää. Tällaisia pysyviä toimenpiteitä voivat olla esimerkiksi valaistus- ja taidehankkeet.

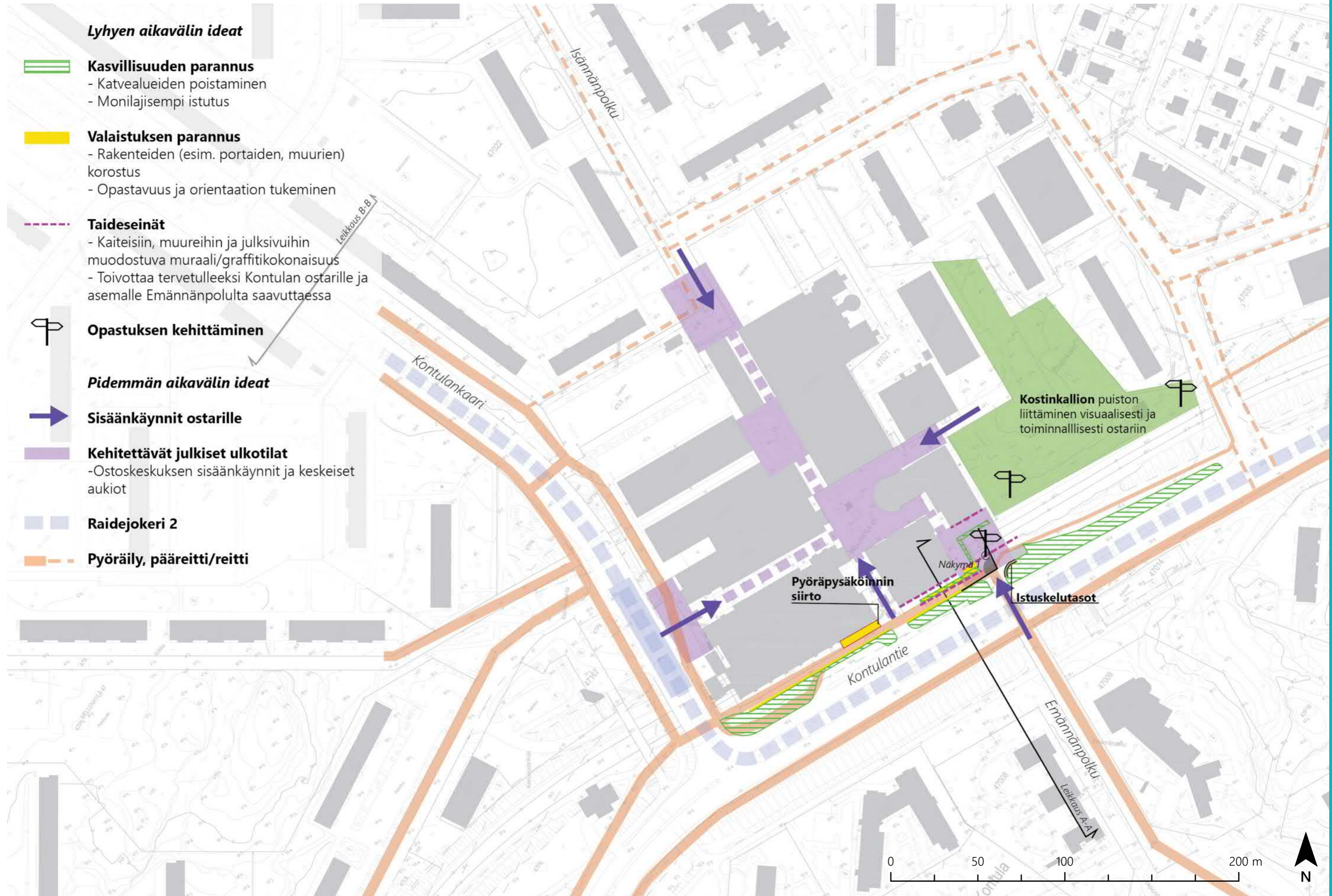
Tässä työssä väliaikaisia kehitysehdotuksia on esitetty Kontulan ja Mellunmäen metroasemaseuduille. Molemmat paikat ovat merkittäviä kävely- ja pyöräilyreittien ja joukkoliikenteen solmukohtia sekä niiden julkiset ulkotilat on tunnistettu työn aikana kehittämistä vaativiksi. Kehitysehdotuksia on havainnollistettu perspektiivikuvilla, asemapiirroksilla ja leikkaustarkasteluilla. Perspektiivikuvien paikoiksi valittiin Kontulassa Emännänpolun alikulun pohjoispää ja Mellunmäessä metroaseman eteläisen sisäänkäynnin edusta, sillä niissä on paljon potentiaalia väliaikaisten kehitysehdotusten toteuttamiselle.

KONTULA - VÄLIAIKAISET KEHITYSEHDOTUKSET

Kontulan asemanseutua voidaan elävöittää erilaisilla väliaikais-toimenpiteillä. Erityistä huomiota tulee kiinnittää saapumiskohtiin, kuten alla kuvattuun Emännänpolun alikulun pohjoispäättyyn. Näkymäkuvassa on esitetty ehdotuksia miten alikulusta avautuva näkymän päätettä voitaisiin kehittää ja korostaa sen asemaa kaupunkirakenteen tärkeänä solmukohtana. Uusi katutaidekonsepti, valaistuksen elävöittäminen sekä kasvillisuuden ja istutusten karsiminen ja uusiminen tekevät paikasta viihtyisämmän ja lisäävät käyttäjien turvallisuuden tunnetta ympäristössä.

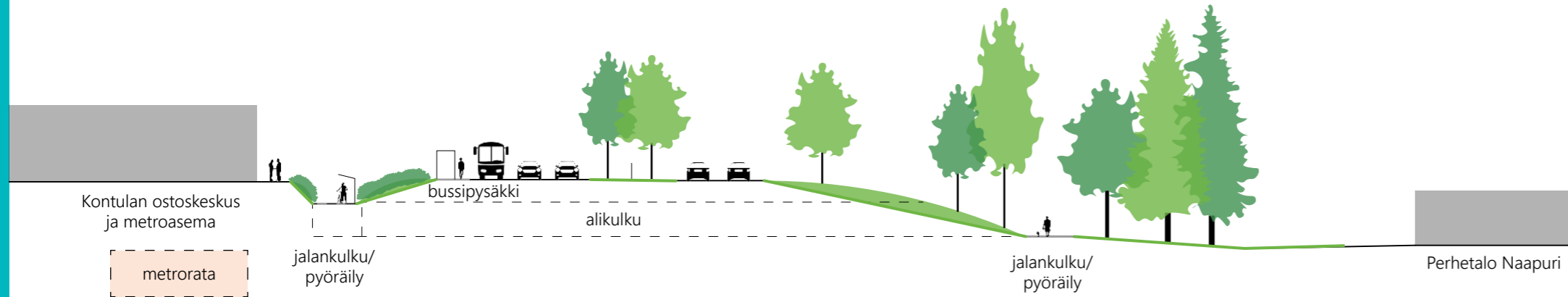

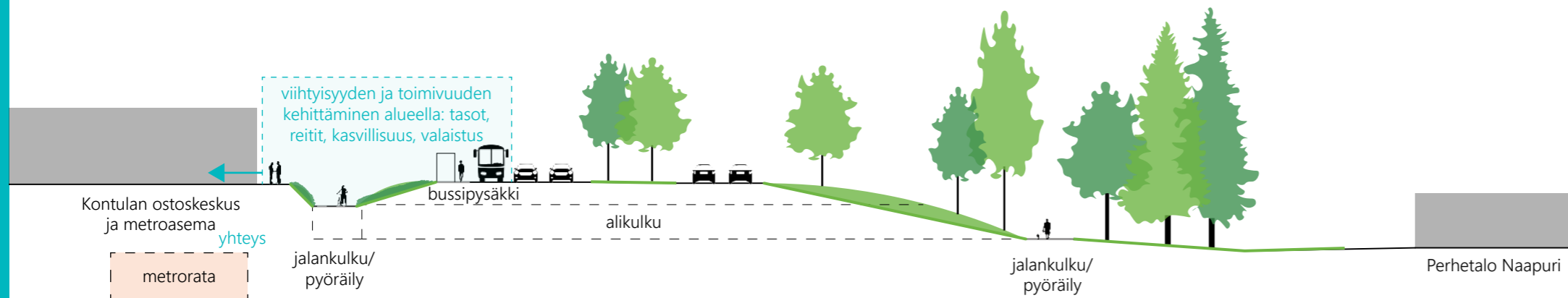
KONTULA - LEIKKAUSTARKASTELUT

Oheisissa leikkauksissa on tarkasteltu muutamia suunnittelualueen keskeisimpiä katutiloja. Tarkoituksena on esittää sekä lyhyen että pitkän tähtäimen kehitysehdotuksia suhteessa paikan nykytilaan.

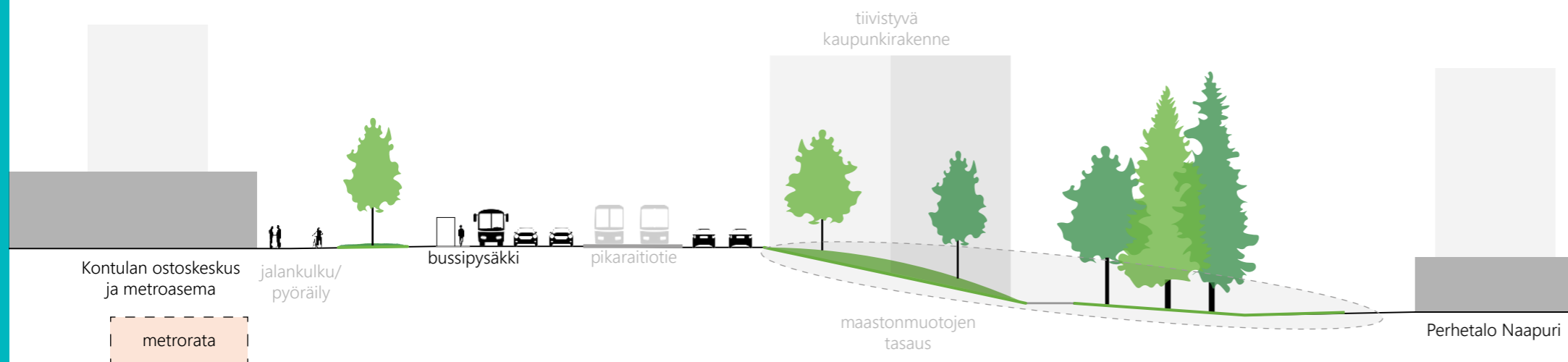
Kontulantie, leikkaus A-A

Nykytila

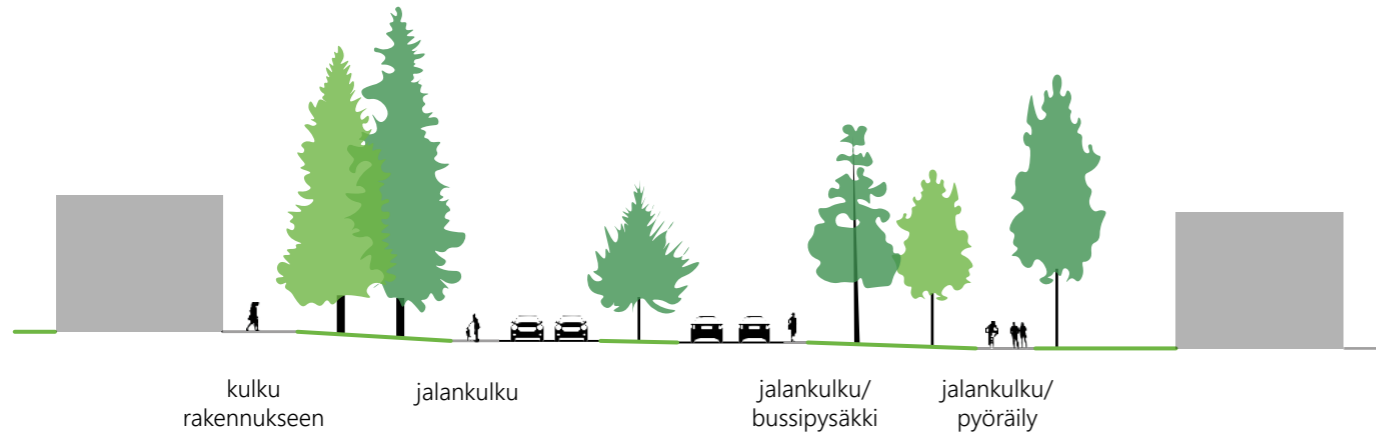
Väliaikaiset kehitysehdotukset

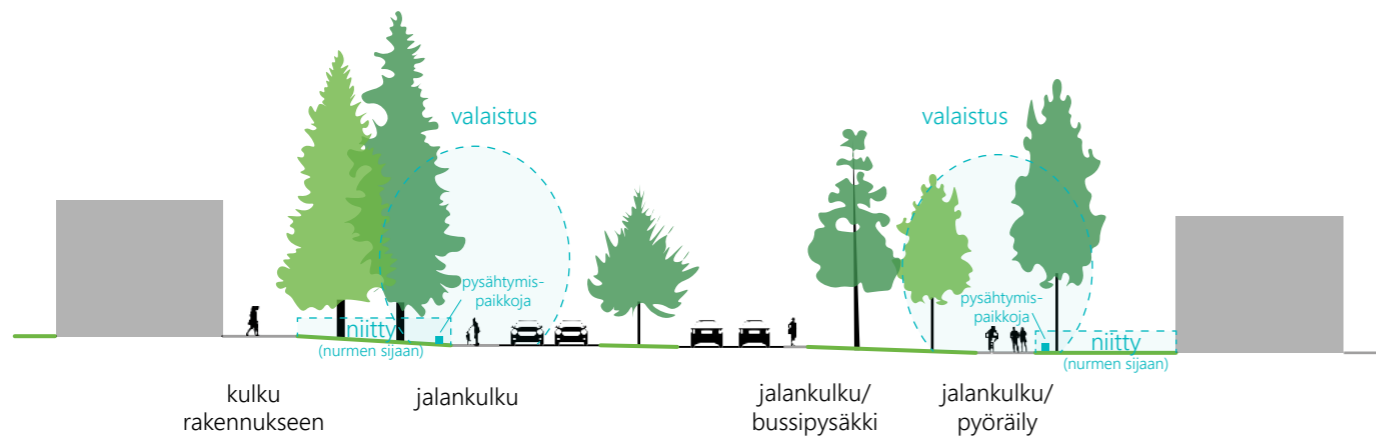
Pidemmän aikavälin visio

KONTULA - LEIKKAUSTARKASTELUT

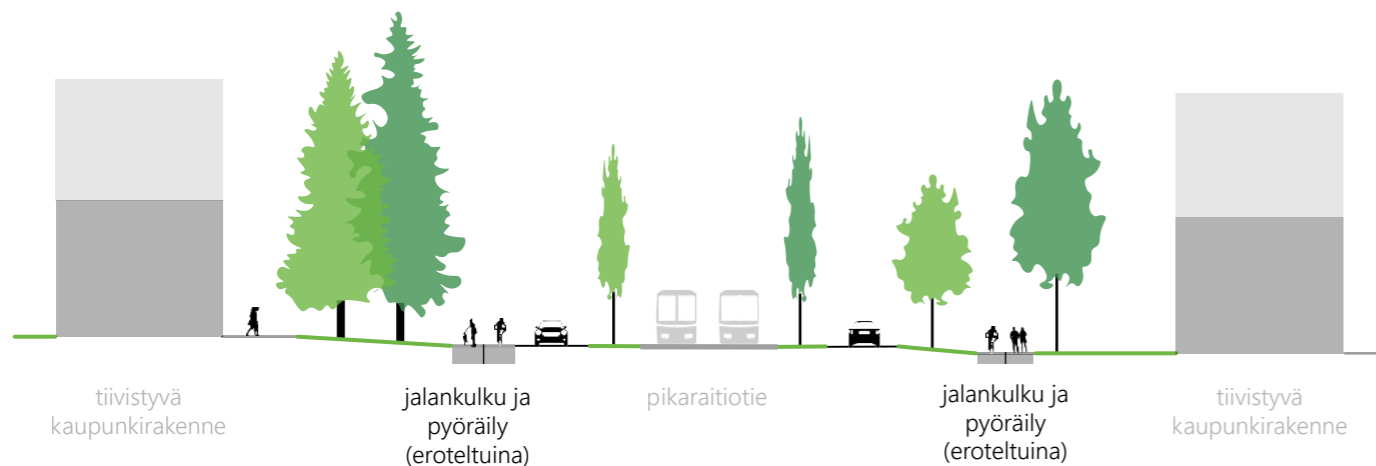
Kontulankaari, leikkaus B-B

Nykytila

Väliaikaiset kehitysehdotukset

Pidemmän aikavälin visio

MELLUNMÄKI - VÄLIAIKAISET KEHITYSEHDOTUKSET

Mellunmäen metroaseman eteläisen sisäänkäynnin edusta on merkittävä liikkumisen solmukohta, jonka merkitys vain kasvaa uusien suunniteltujen raideyhteyksien myötä. Ennen alueen pitkän aikavälin kehittämissuunnitelmien toteutumista aluetta kehitetään kokeellisena väliaikaisena kaupunkitilana, jonka ideointiin voidaan osallistaa myös asukkaita. Liityntäpysäköintialuetta aseman edessä voidaan hyödyntää tapahtumien yhteydessä mm. basarihenkisenä myynti-kojuna tai oleskelupaikkana. Metroradan alapuolista laajaa kattopintaa voidaan hyödyntää valotaiteen alustana.

Alueen tilallisen jäsentelyn ja potentiaalın parantamiseksi ehdote-
taan Länsimäentien kehittämistä katumaisena ympäristönä. Keinoina
ovat kävely- ja pyöräily-yhteyksien kehittäminen samassa tasossa
autoliikenteen kanssa, täydennysrakentamisen tutkiminen ja kadun
rinnalla kulkevan Mellunkylänpurouoman kehittäminen puisto-
yhteyttä vahvistavana elementtinä. Aarrepruiston toiminnallista ja
maisemallista yhteyttä ympäristöönsä kohti metroasemanseutua ja
Länsimäentien katu-ympäristöä on hyvä kehittää.

 Nykyinen aukio/uusi, kehitettävä aukio

 Valaistuksen parannus
- Rakenteiden korostus
- Opastavuus, orientaation tukeminen

 Toiminnallinen vyöhyke, väliaikainen

 Uudet raitiotieyhteydet

 Nykyinen puro/uusi uoma

 Nykyinen puisto/uusi, kehitettävä puistoyhteys

 Pyöräily, pääreitti/reitti

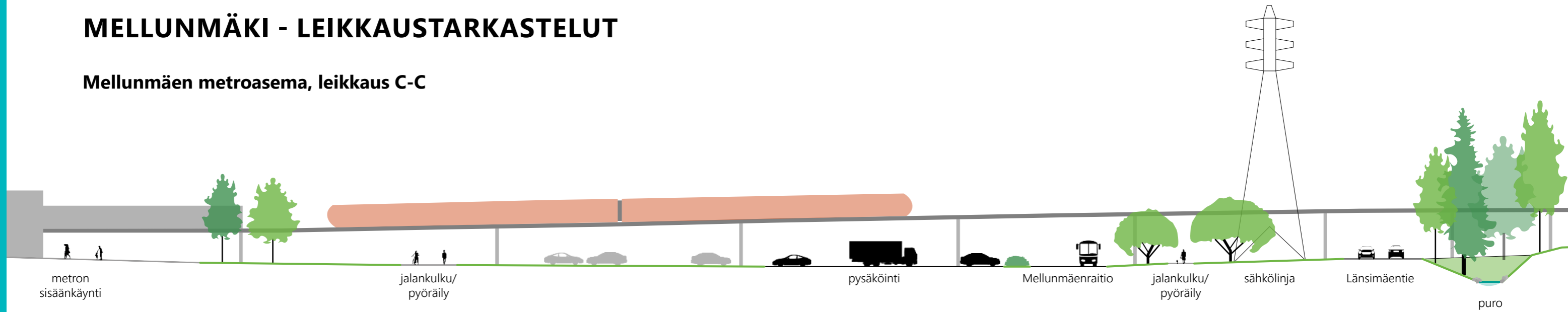
 Kävely, pääreitti/reitti

 Yhteystarve

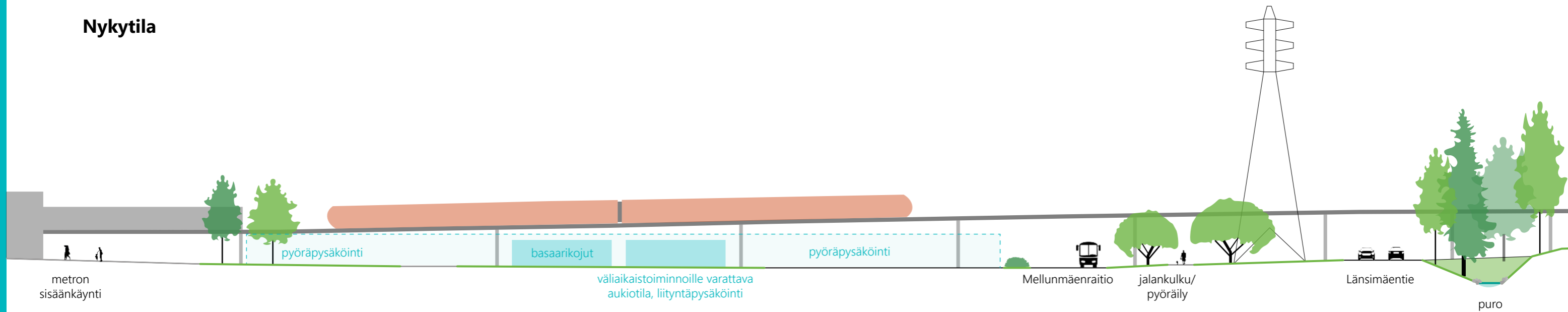

MELLUNMÄKI - LEIKKAUSTARKASTELUT

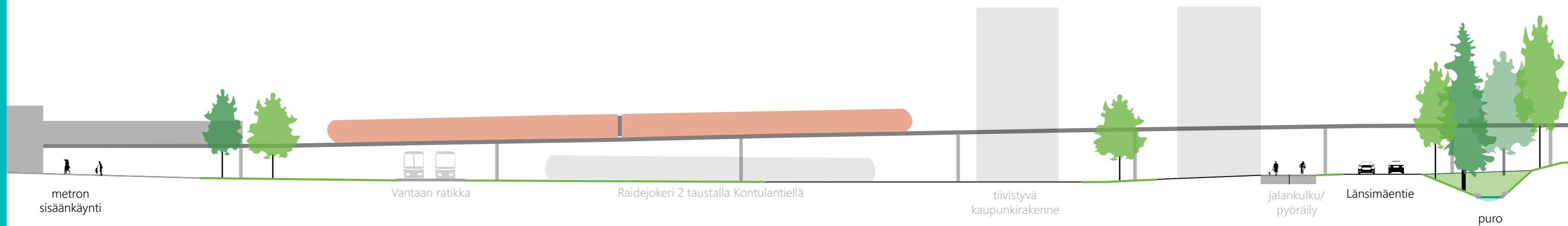
Mellunmäen metroasema, leikkaus C-C

Nykytila

Väliaikaiset kehitysehdotukset

Pidemmän aikavälin visio

YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Mellunkylän kävely- ja pyöräily-ympäristön ja kaupunkitilojen analyysi- ja visiotyö luo kattavan katsauksen Kontulan, Vesalan ja Mellunmäen suunnittelualueen fyysisen ympäristön nykytilaan ja luonteseen. Vuorovaikutus suunnittelualueen asukkaiden ja toimijoiden kanssa sekä alueen käyttäjien liikkumisen havainnointi loivat ymmärrystä Mellunkylän sosiaalisesta ympäristöstä ja ilmapiiristä.

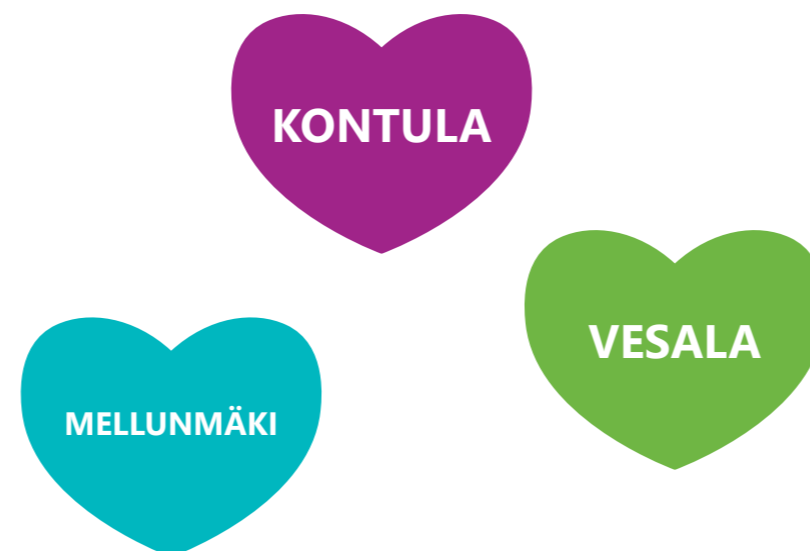
Työssä painotettiin erityisesti lasten, nuorten ja maahanmuuttajien kokemusten ja tarpeiden esiin nostamista. Lapsille merkittäviä liikkumisen ja toiminnan kiintopisteitä ovat koulut, päiväkodit ja niiden väliset reitit. Nuorille niinkään koulut suunnittelualueella ja sen ulkopuolella esim. Myllypurossa sekä metroasemakeskukset, liikuntapuistot ja muut harrastuspaikat ja niiden väliset kävely- ja pyöräilyreitit ovat merkittäviä alueella elämisen kannalta. Maahanmuuttajat ovat moninainen ihmisryhmä, joita toki kuuluu myös runsaasti edellä mainittuihin alueella asuviin lapsiin ja nuoriin. Kulttuuritaustastaan riippuen maahanmuuttajien merkittäviä kävely- ja pyöräilyreittien kiintopisteitä ovat myös esimerkiksi eri kulttuurien ruokaa tarjoavat kaupat ja ravintolat sekä eri uskonnollisten yhteisöjen kokoontumistilat.

Analyysi- ja vuorovaikutusosioissa tunnistettiin useita kehittämistarpeita alueelle. Turvattomuuden tunnetta esiintyy kävely- ja pyöräily-ympäristössä muunmuassa silloin, kun sosiaalinen valvonta on puutteellista. Kyseiset paikat sijaitsevat usein asutuksen ja metroasemakeskusten väliin jäävillä alueilla sekä keskeisilläkin paikoilla katvealueilla mm. alikuluissa. Lisäksi tunnistettiin, että paikoin asema- seuduilla ja erityisesti asemien välinen reitistö on laatusoltaan osin puutteellista ja epäjohtonmukaista. Keskeiset reittiyhteydet ja julkiset ulkotilat kaipaavat ratkaisuja sosiaalisen kontrollin kehittämiseksi ja selkeästi hahmotettavaa kaupunkitilaa, jotta liikkuminen kävellen ja pyöräillen alueelta toiselle koetaan turvalliseksi ja miellyttäväksi.

Mellunkylän suunnittelualueelta tunnistettiin useita olemassa olevia vahvuuksia ja vetovoimatekijöitä. Analyysi- ja vuorovaikutusosioissa alueen luonne osoittautui rosoiseksi, vahvaksi, luonnonläheiseksi, elämänmakaiseksi ja monikulttuuriseksi. Suunnittelualueen eri osista on hyvä saavutettavuus metroasemille, joille on keskittynyt monipuolisesti palveluita. Vehreä asuinympäristö ja sujuvat yhteydet laajemmille viheralueille mahdollistavat arjesta palautumisen ja liikunnan harrastamisen läheisissä kaupunkimetsäympäristöissä.

Työn visio-osiossa esitettiin alueen vahvuuksia korostava ja epäkohtia kehittävä ratkaisu, jossa tulevaisuuden Kontulassa, Vesalassa ja Mellunmäessä arkiliikkuminen on sujuvaa ja turvallista kuljijan kulttuuritaustasta ja iästä huolimatta. Visio pyrkii esittämään työkaluja ja toimenpiteitä houkuttelevan, sujuvan ja turvallisen kävely- ja pyöräilyverkoston kehittämiseen. Keskeisten julkisten ulkotilojen ja uusien reittejä jaksottavien pysähtymispaikkojen kehittäminen omaleimaisina kohtaamispaikkoina luovat suunnittelualueen kaupunkitilojen verkostosta selkeämmin hahmotettavan ja houkuttelevamman. Ulkotilojen kehittämistä ja niiden identiteetin vahvistamista inspiroivat alueen nykyiset ominaispiirteet ja vahvuudet: väestön moninaisuus, maiseman metsäinen ilme ja rakennetun ympäristön kulttuurihistoria. Asukkaiden halutaan kokevan alue omakseen, jotta halu pitää huolta yhteisestä ympäristöstä syntyy.

Kävelyn ja pyöräilyn reittien visio jäseneltiin eri reittiprofiileihin, joissa kehitysehdotukset ottavat huomioon erilaisten potentiaalisten käyttäjien tarpeet. Esimerkiksi lasten koulureiteistä visioitiin selkeästi opastettuja ja turvallisia reittejä, jotka yhdistävät koulukeskukset ja leikkipuistot toisiinsa. Asiointireiteille visioitiin houkuttelevuuden ja selkeyden lisäämiseksi esimerkiksi asukkaiden mahdollisia liikumishaasteita huomioivia pysähtymis- ja istuskelupaikkoja sekä ympäristötaidetta esimerkiksi muraalien tai valotaiteen avulla. Eri virkistysalueita yhdistäville virkistysreiteille visioitiin elämyksellistä, mutta turvallisuuden tunnetta luovaa valaistusta ja opastusta, mikä houkuttelee myös suomea heikommin ymmärtävät nauttimaan lähiluonnosta. Yleisesti visioitiin kävely- ja pyöräilyreittien erottelua erityisesti vilkkaasti liikennöidyillä osuuksilla.

Suunnittelualueen kahden keskuksen, Kontulan ja Mellunmäen identiteetit todettiin työn aikana erilaisiksi. Kontula on jo viime vuosina tullut tunnetuksi erilaisten kulttuuritapahtumien tapahtumapaikkana. Erilaiset asukkaiden ja yhteisöjen järjestämät kaupungin- osatapahtumat kutsuvat kävijöitä ympäri Helsinkiä ja lähiseudun kaupunkeja. Kaupunkitiloja ja puistoja onkin hyvä kehittää, niin että ne mahdollistavat eri tyyppisiä tapahtumia ja tukevat tämän monipuolisten kulttuuritapahtumien ja ruohonjuuritason aktiivisuuden kaupunginosan identiteetin kehittymistä.

Mellunmäki on tällä hetkellä metron päätepiste Itä-Helsingissä ja merkittävä julkisen liikenteen ja liityntäpysäköinnin solmukohta. Raitiotiesuunnitelmien ja Östersundomin metron toteutuessa Mellunmäen asemaseudun merkitys julkisen liikenteen solmukohtana ja porttina Vantaan ja Östersundomin suuntaan vahvistuu. Mellunmäen metroaseman ympäristöstä visioidaan pitkällä aikavälillä kaupunkirakenteeltaan tiiviimpää sekä kävelyä, pyöräilyä ja joukkoliikennettä suosivaa ja palveluiltaan monipuolisempaa lähi- keskustaa. Länsimäentien kehittäminen katuna yhdessä puisto- ja puroyhteyden kanssa eheyttävät Mellunmäen keskuksen ilmettä ja houkuttelevat kulkijoita pysähtymään alueelle pelkän läpikulun sijaan. Väliaikaisena kehitysehdotuksena esitetään metroaseman eteläisen sisäänkäynnin edustalle toiminnallista aukiota, joka mahdollistaa ihmisten kohtaamisen, oleskelun ja erilaisten pienten tapahtumien kuten torimyyntien järjestämisen.

LIITTEET

LÄHTÖTIETOANALYYSI

Alueet

Palvelut ja ihmiset

Luonto ja kasvipeite

Topografia ja siniverkosto

Saavutettavuus

Julkiset ympäristöt ja viheralueet

Kaavoituksen mahdollistama tulevaisuus

HAVAINNOINTIAINEISTOT

Arviointilomake

Laskentalomake

ALUEET

Lähtötietotarkastelu - teema: alueet

Rakennukset

- Asuinrakennus
- Muu rakennus
- Teollisuusrakennus
- Yleinen tai liikerakennus

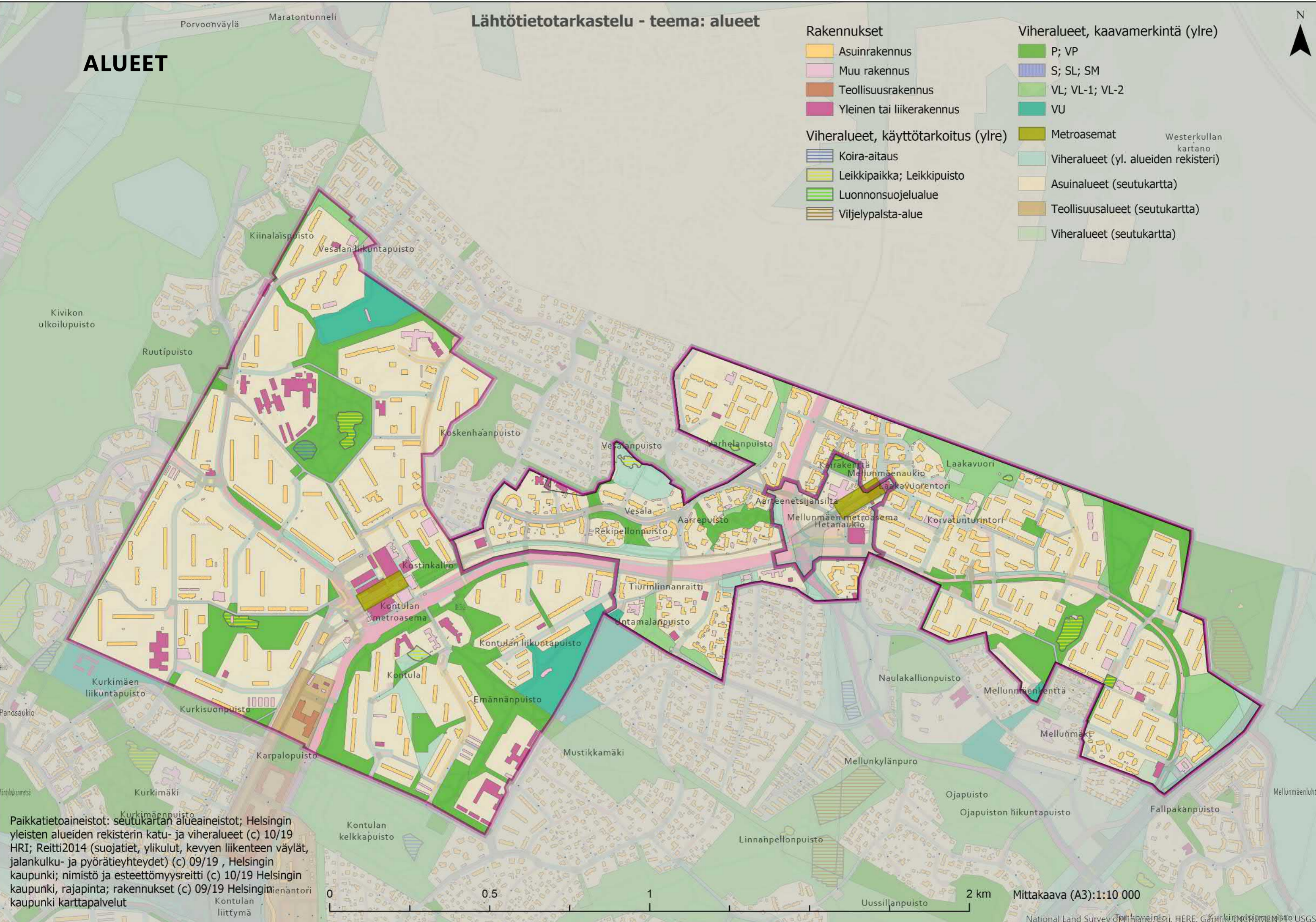
Viheralueet, käyttötarkoitus (ylre)

- Koira-aitaus
- Leikkipaikka; Leikkipuisto
- Luonnonsuojelualue
- Viljelypalsta-alue

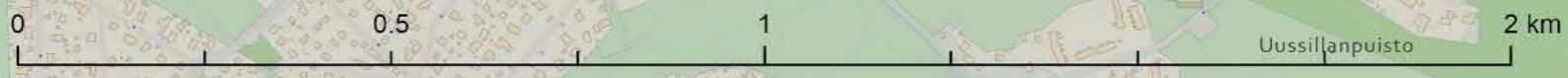
Viheralueet, kaavamerkintä (ylre)

- P; VP
- S; SL; SM
- VL; VL-1; VL-2
- VU
- Metroasemat
- Viheralueet (yl. alueiden rekisteri)
- Asuinalueet (seutukartta)
- Teollisuusalueet (seutukartta)
- Viheralueet (seutukartta)

Westerkullan kartano

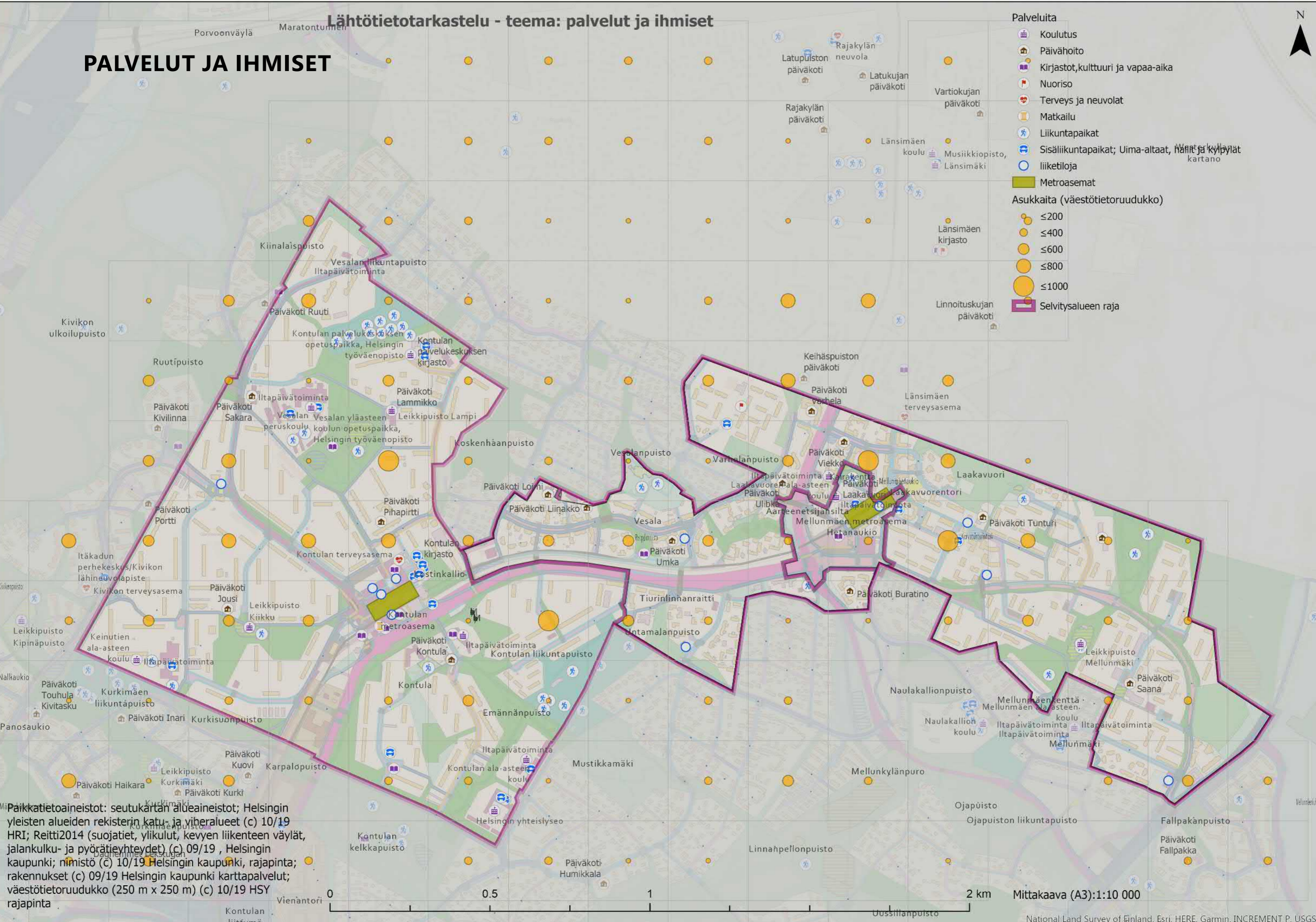
Paikkatietoaineistot: seutukartan alueaineistot; Helsingin yleisten alueiden rekisterin katu- ja viheralueet (c) 10/19 HRI; Reitti2014 (suojatiet, ylikulut, kevyen liikenteen väylät, jalankulku- ja pyörätieyhteydet) (c) 09/19, Helsingin kaupunki; nimistö ja esteettömyysreitti (c) 10/19 Helsingin kaupunki, rajapinta; rakennukset (c) 09/19 Helsingin kaupunki karttapalvelut

Mittakaava (A3): 1:10 000

PALVELUT JA IHMISET

- Palveluita**
- Koulutus
 - Päivähoito
 - Kirjastot, kulttuuri ja vapaa-aika
 - Nuorisot
 - Terveys ja neuvolat
 - Matkailu
 - Liikuntapaikat
 - Sisäliikuntapaikat; Uima-altaat, hiihtäjä- ja kylpylät
 - Liiketiluja
 - Metroasemat
- Asukkaita (väestötietoruudukko)**
- ≤200
 - ≤400
 - ≤600
 - ≤800
 - ≤1000
- Selvitysalueen raja

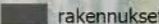
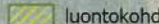
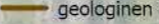
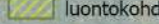
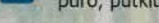
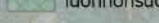

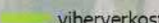

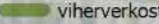
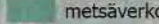

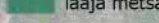

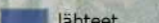
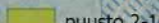
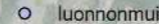
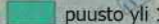
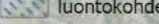
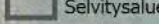

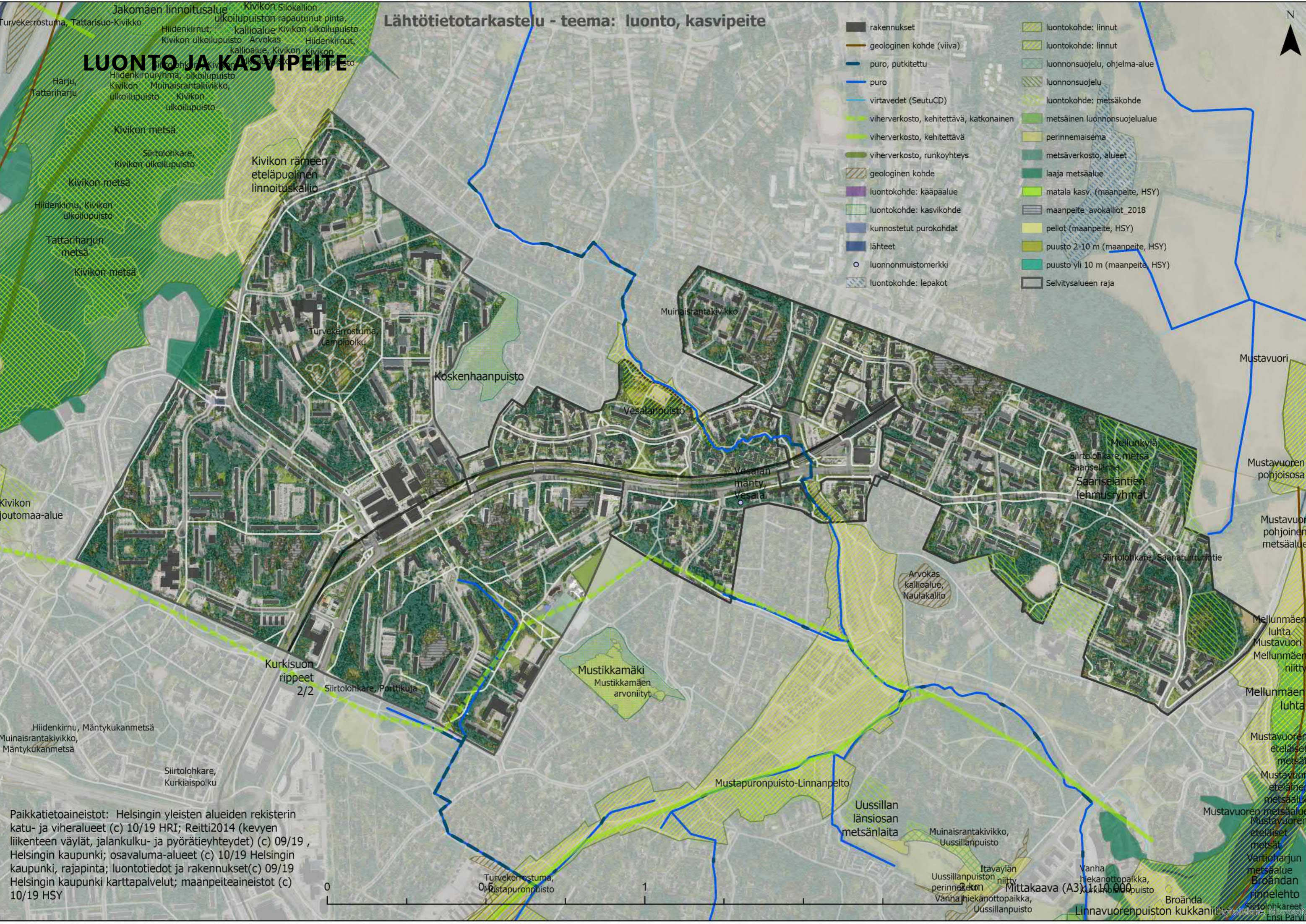
Maanmittauslaitos: seutukartan alueaineistot; Helsingin yleisten alueiden rekisterin katu- ja viheralueet (c) 10/19 HRI; Reitti2014 (suojatiet, ylikulut, kevyen liikenteen väylät, jalankulku- ja pyörätieyhteydät) (c) 09/19, Helsingin kaupunki; nimistö (c) 10/19 Helsingin kaupunki, rajapinta; rakennukset (c) 09/19 Helsingin kaupunki karttapalvelut; väestötietoruudukko (250 m x 250 m) (c) 10/19 HSY rajapinta

0 0.5 1 2 km Mittakaava (A3):1:10 000

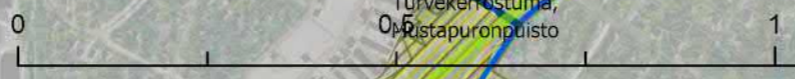
Lähtötietotarkastelu - teema: luonto, kasvipeite

LUONTO JA KASVIPEITE

rakennukset	luontokohde: linnut
geologinen kohde (viiva)	luontokohde: linnut
puro, putkitettu	luonnonsuojelu, ohjelma-alue
puro	luonnonsuojelu
virtavedet (SeutuCD)	luontokohde: metsäkohde
viherverkosto, kehitettävä, katkonainen	metsäinen luonnonsuojelualue
viherverkosto, kehitettävä	perinnemaisema
viherverkosto, runkoyhteys	metsäverkosto, alueet
geologinen kohde	laaja metsäalue
luontokohde: kääpäalue	matala kasv. (maanpeite, HSY)
luontokohde: kasvikohte	maanpeite_avokalliot_2018
kunnostetut purokohdat	pellot (maanpeite, HSY)
lähteet	puusto 2-10 m (maanpeite, HSY)
luonnonmuistomerkki	puusto yli 10 m (maanpeite, HSY)
luontokohde: lepakot	Selvitysalueen raja

Paikkatietoaineistot: Helsingin yleisten alueiden rekisterin katu- ja viheralueet (c) 10/19 HRI; Reitti2014 (kevyen liikenteen väylät, jalankulku- ja pyörätieyhteydet) (c) 09/19, Helsingin kaupunki; osavalmu-alueet (c) 10/19 Helsingin kaupunki, rajapinta; luontotiedot ja rakennukset(c) 09/19 Helsingin kaupunki karttapalvelut; maanpeiteaineistot (c) 10/19 HSY

TOPOGRAFIA JA SINIVERKOSTO

- puro
- puro, putkitettu
- virtavedet (SeutuCD)
- osavaluma-alue
- Selvitysalueen raja

Paikkatietoaineistot: osavaluma-alueet (c) 10/19 Helsingin kaupunki, rajapinta; purot (c) 09/19 Helsingin kaupunki karttapalvelut; virtavedet (c) 10/19 MML

0 0.5 1 2 km Mittakaava (A3):1:10 000

Lähtötietotarkastelu - teema: liikennejärjestelmät

SAAVUTETTAVUUS

- Pysäkit, HSL
- Esteettömyysreitti
- Ulkoilureitti
- Suojatie
- silta/ylikulku
- Keskeiset alikulut
- Jalankulkuyhteys
- Pyörätie
- Metrorata (seutukartta)
- Metroasemat
- aseman saavutettavuus kävelen 5 min
- aseman saavutettavuus pyöräillen 5 min
- Aukiot ja torit (katualue)
- Pysäköintialue
- Piha- ja hidaskatu
- Paikallinen kokoojaku
- Pääkatu
- Moottoriväylä
- Kevyen liik. katu
- Asuntokatu
- Alueellinen kokoojaku
- Selvitysalueen raja

Paikkatietoaineistot: seutukartan alueaineistot; Helsingin yleisten alueiden rekisterin katu- ja viheralueet (c) 10/19 HRI; Reitti2014 (suojatiet, ylikulut, kevyen liikenteen väylät, jalankulku- ja pyörätieyhetydet) (c) 09/19, Helsingin kaupunki; nimistö ja esteettömyysreitti (c) 10/19 Helsingin kaupunki, rajapinta; rakennukset ja palvelut (c) 09/19 Helsingin kaupunki karttapalvelut; pysäkit (c) 10/19 HSL

0 0.5 1 2 km Mittakaava (A3):1:10 000

JULKISET YMPÄRISTÖT JA VIHERALUEET

- kunnonsuunnitelma
- ▭ osuuskunnossuunnitelma, Helsinki-mallisuunnitelma
- ▨ viittä viikkopäivää
- ▩ koulun / päiväkodin pihalla
- ▧ koulun kunnossuunnitelma
- jalki, jalki
- jalki
- ▨ opetusala
- ▨ vaikkapa koulun yhteydessä
- ▨ viittä kaupunginosaa
- Vihertuotanto, kasvihuoneita (yhteisö)
- ▨ P, VY
- ▨ S, S1, S2
- ▨ VL, VL1, VL2
- ▨ VJ
- ▨ metsä (toistuva, pöytä)
- ▨ metsä (uusi, pöytä)

Palkkioaineisto: Helsingin yleisten alueiden rekisterin katu- ja viheralueet (c) 10/19 HRI; alustasuunnitelma (c) 10/19 Helsingin kaupunki, Viitran aineistoja ja luonnoskuvia (c) 10/19 Helsingin kaupunki luonnoskuvajärjestelmä karttapalvelu

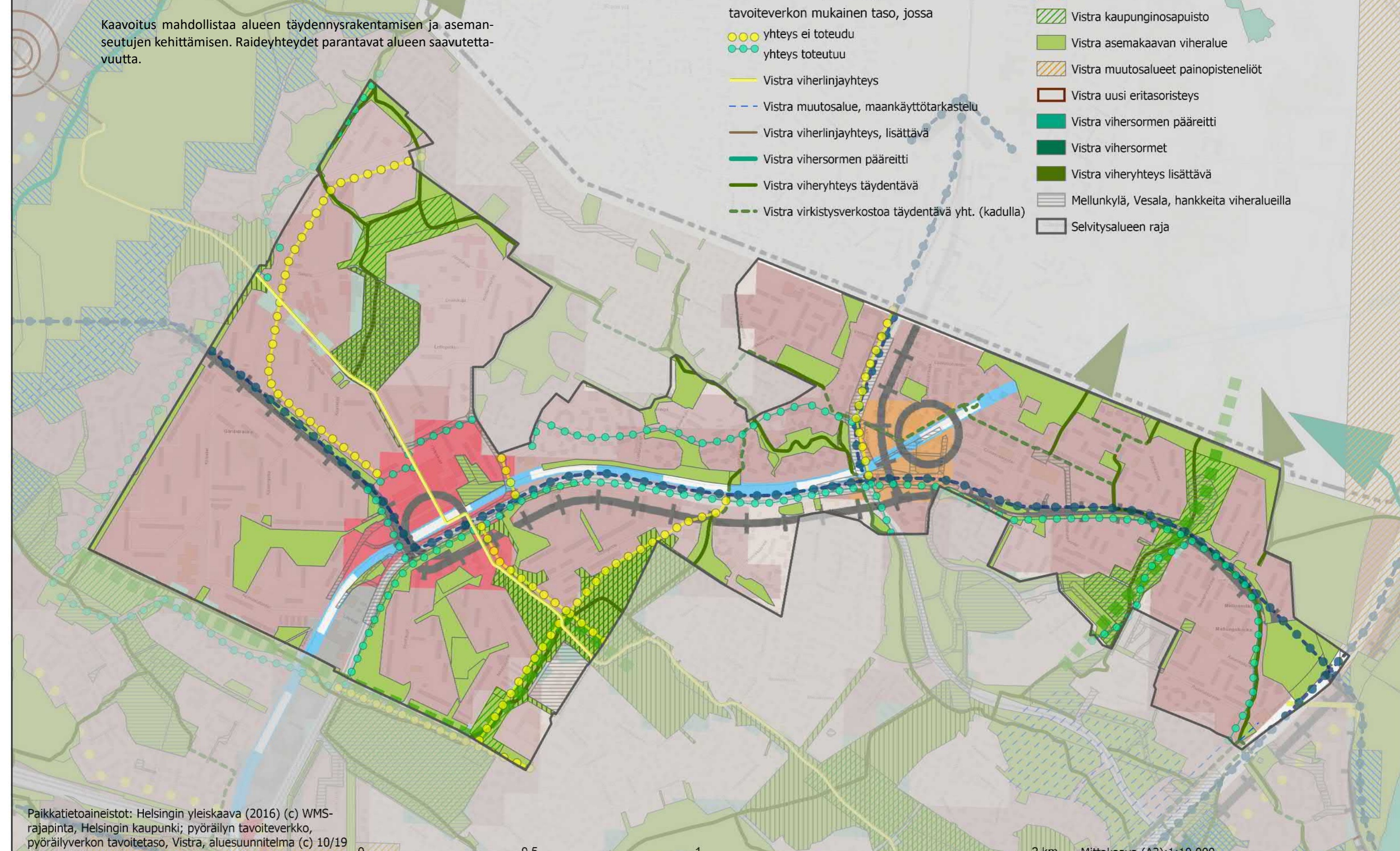
0 0,5 1 2 km Hittakaava (A3): 1:10 000

KAAVOITUKSEN MAHDOLLISTAMA TULEVAISUUS

Kaavoitus mahdollistaa alueen täydennysrakentamisen ja asemaseutujen kehittämisen. Raideyhteydet parantavat alueen saavutettavuutta.

- vaalittava puustoinen yhteys
- pikaraitiotie
- Olemassa oleva pyöräily-yhteys
- tavoiteverkon mukainen taso, jossa
- yhteys ei toteudu
- yhteys toteutuu
- Vistra viherlinjayhteys
- Vistra muutosalue, maankäyttötarkastelu
- Vistra viherlinjayhteys, lisättävä
- Vistra vihersormen pääreitti
- Vistra viheryhteys täydentävä
- Vistra virkistysverkostoa täydentävä yht. (kadulla)
- Vistra viherlinjan puisto
- Vistra muutosalueen rakentamispixselit
- Vistra muut viheralueet
- Vistra kaupunginosapuisto
- Vistra asemakaavan viheralue
- Vistra muutosalueet painopisteneliöt
- Vistra uusi eritasoristeys
- Vistra vihersormen pääreitti
- Vistra vihersormet
- Vistra viheryhteys lisättävä
- Mellunkylä, Vesala, hankkeita viheralueilla
- Selvitysalueen raja

N

ARVIOINTILOMAKE

(osion 2 havainnointit)

Tarkkailualue:

Tarkkailija:

Ajankohta:

Sää:

Kaupunkitilan laadullinen analyysi:

KRITEERI	ARVIOINTIPERUSTE	ARVIOINTI*				HUOMIOT
		1	2	3	4	
1. Pohjakerrosten aktiivisuus	Rakennusten pohjakerroksissa sijaitsee palveluita. Osa palveluista on avoinna myös ilta- tai yöaikaan. Toimintoja levittäytyy kesäaikana katutilaan, esim. terasseille. Katuun rajautuva avoin tila on käytössä (esim. torikauppa, vapaa-ajan vietto).					
2. Turvallisuuden tunne	Ei koettua uhkaa rikoksille tai väkivallalle. Ympäristön rakennuksista on näkö- ja kulkuyhteys. Valaistus pimeällä.					
3. Sekoittunut rakenne	Runsaasti erilaisia asuntoja, työpaikkoja sekä yksityisiä ja julkisia palveluita. Ympäristössä on rakennuksia eri aikakausilta.					
4. Visuaalinen monimuotoisuus ja kaupunkikulttuuri	Julkisivut ja katuasetelma ovat monipuolisia ja mielenkiintoisia. Kadulla tai aukiolla on mahdollista nauttia taiteesta (veistokset, patsaat, tilataide). Merkkejä kaupunkikulttuurista ja eloisuudesta (ilmoitukset, tarrat, kirjoitukset).					
5. Toiminnalliset solmukohtat ja kohtaamispaikat	Ympäristö kannustaa jäämään ja viihtymään. Sisältää kohtaamisten ja toiminnan paikkoja: torimyyntiä, leikkipaikan, penkkejä ym. Matala melutaso.					
6. Mittakaava	Rakennusten ja ympäristön mitoittamisessa otettu huomioon jalankulkijan mittasuhteet koskien aisteja, liikkumista, kokoa ja käyttäytymistä.					
7. Jalankulun asema	Tilaa jalankululle. Autoliikenteen nopeudet ovat alhaisia. Jalankulkijan ei tarvitse pelätä muuta liikennettä					
8. Jalankulkualueiden fyysinen laatu ja varustelu	Kävelyalueissa on käytetty laadukkaita materiaaleja ja alueet ovat hyvässä kunnossa. Käytettävissä riittävästi laadukkaita ja hyväkuntoisia kadunkalusteita (penkit, roskakorit, pysäkkikatokset ym.). Valaisimet ja valaistus on suunniteltu/toteutettu jalankulkuympäristöön sopiviksi.					
9. Viherympäristö ja hulevesien hallinta	Puita, istutuksia tai muuta kasvillisuutta, jotka parantavat ympäristön viihtyisyyttä ja muodostavat monilajisen kokonaisuuden. Katutilaan liittyy vettä läpäiseviä pintoja, jotka imeyttävät ainakin osan kadulle kertyvistä hulevesistä.					
10. Esteettömyys ja pyöräily	Ympäristö on esteetöntä, eikä esim. kadun pinnoite, portaat tai reunakivet risteyksissä vaikeuta kulkemista. Pyöräily on huomioitu kadun suunnittelussa. On selvää, missä kuuluu pyöräillä, verkosto on jatkuva ja järjestelyt risteyksissä pyöräilijän kannalta sujuvia. Pyörien pysäköintiin on varattu kohteiden kohdalla selkeä paikka ja riittävästi telineitä.					

*1. ei esiinny kohteessa 2. esiintyy vähäisesti 3. esiintyy jossain määrin 4. esiintyy kohteessa

LASKENTALOMAKE

(osion 2 havainnointit)

Tarkkailualue:

Tarkkailija:

Ajankohta:

Sää:

Sukupuoli

Ikä

A – Kävelee; B – Pyöräilee; C – Seisoo; D – Istuu; E – Muu toiminta

M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E
M / N	<10.....20.....30.....40.....50.....60>		A / B / C / D / E

